

ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน
ในจังหวัดอุบลราชธานี

นายฐิติพงศ์ ศาสตร์แก้ว

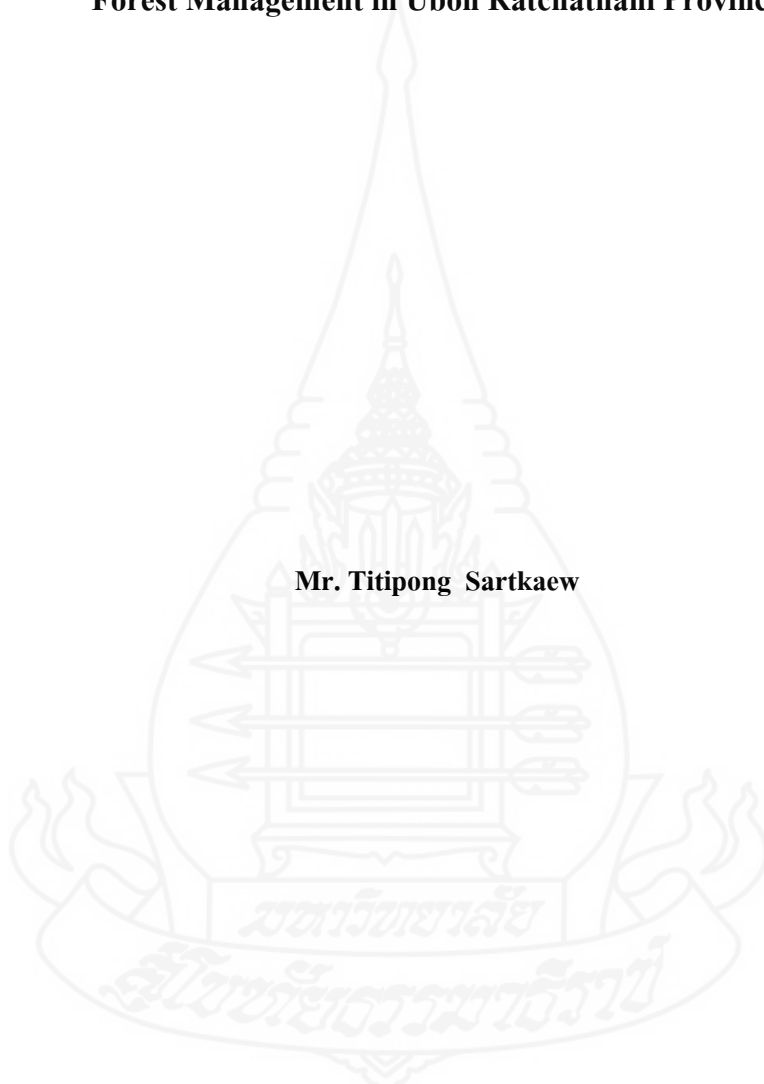

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

**The Accomplishment of Participation of Citizens in Community
Forest Management in Ubon Ratchathani Province**

Mr. Titipong Sartkaew

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University

2017

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี
ผู้วิจัย นายจิตติพงศ์ ศาสตร์แก้ว รหัสนักศึกษา 2573005515 **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิศเรศ สันสนียวิทย์กุล (2) รองศาสตราจารย์ ดร.จีระ ประทีป
ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี (2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน (3) เสนอแนะแนวทางในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรคือคณะกรรมการป่าชุมชนในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 4,250 คน ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่าง ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ตามสูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ ได้จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย 366 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน ในแต่ละชั้นภูมิจะใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกเฉพาะชาวบ้านที่มีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการป่าชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาพร้อมกับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัยและการจำแนกชนิดข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ผลการวิจัยพบว่า (1) ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน (2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงบวก ส่วนปัจจัยเชิงลบได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม และปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการมีตำแหน่งในกลุ่ม (3) ข้อเสนอ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต ได้แก่ ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม ในด้านร่วมคิด เพราะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จมากที่สุด ควรพิจารณาเลือกผู้นำที่มีความเข้มแข็ง มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน ควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ อย่างเพียงพอแก่ชุมชน ควรมีมาตรการจูงใจให้ชาวบ้านหันมาช่วยกันรักษาป่า ควรจัดให้มีกฎหมายป่าชุมชน ควรพัฒนาความร่วมมือในรูปแบบเครือข่ายป่าชุมชน

คำสำคัญ การมีส่วนร่วม การจัดการป่าชุมชน อุบลราชธานี

Thesis title: The Accomplishment of Participation of Citizens in Community Forest Management in Ubon Ratchathani Province

Researcher: Mr. Titipong Sartkaew; **ID:** 2573005515;

Degree: Master of Public Administration;

Thesis advisors: (1) Dr. Isaes Sunsaneevithayakul, Assistant Professor;
(2) Dr. Chira Prateep, Associate Professor; **Academic year:** 2017

Abstract

The objectives of this research were to (1) study level of accomplishment of participation of citizens in community forest management in Ubon Ratchathani Province (2) study factors influencing the accomplishment of participation of citizens in community forest management (3) recommend guidelines of the participation of citizens in community forest management to the better accomplishment in the future.

This research was a survey research. Population was 4,250 committees of community forest in Ubon Ratchathani Province. The researcher used sampling technique with confidence level of 95 percent based on the formula of Taro Yamane and obtained size of 366 samples. Sampling method was proportional stratified sampling and use purposive sampling method by choosing only people who were holding a position of committee of community forest. Research instrument was a questionnaire. Quantitative analysis was descriptive statistics such as frequency, mean, percentage, stand deviation and inferential statistics such as t – test, stepwise multiple regression. While qualitative analysis employed content analysis together with the inductive analysis and the typological analysis.

The results revealed that (1) an overall image and single aspect of level of accomplishment of participation of citizens in community forest management in Ubon Ratchathani Province was both at high level (2) factors influencing the accomplishment of participation of citizens in community forest management included community leaders, the support from government authorities and the motivation. The mentioned factors were positive factors. Negative factors included personal factors in term of duration of being membership and the position in the committee (3) recommendations for better accomplishment in the future those were there should give priority to participation in thinking which would be the most affected factor, choose a good leader who had good knowledge and was recognized by the community, support budget to the community adequately, provide measures to motivate the citizens to preserve forests, promote the community forest Law and collaborate as community forest network.

Keywords: Participation, Community Forest Management,
Ubon Ratchathani Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี สำเร็จลงได้ด้วยการสนับสนุนและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่า ให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ คำแนะนำปรึกษา และให้กำลังใจเป็นอย่างดีมา โดยตลอด

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิ์ สุนทรายุทธ ประธาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.จิระ ประทีป กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิศเรศ ศันสนีย์วิทย์กุล อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจน ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ และกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านทั้งในสถาบันการศึกษาปัจจุบันและในอดีต ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ถ่ายทอด และสร้างองค์ความรู้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคณะกรรมการป่าชุมชน ในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี ที่ผู้วิจัยเข้าไปเก็บ ข้อมูล ตลอดจนเจ้าหน้าที่จากส่วนจัดการป่าชุมชน สำนักจัดการทรัพยากรป่าที่ 7 สาขาอุบลราชธานี กรมป่าไม้ ที่สละเวลาให้สัมภาษณ์ ตอบแบบสอบถามและอนุเคราะห์ข้อมูลด้วยความเต็มใจ

กราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ซึ่งเปรียบเสมือนครูคนแรกในชีวิต ที่คอยกระตุ้น ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้วิจัยใส่ใจต่อการศึกษาเล่าเรียนอยู่เสมอ และขอขอบคุณผู้บังคับบัญชา ทั้งในอดีต และปัจจุบัน ผู้ได้บังคับบัญชา ตลอดจนเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งเพื่อน ๆ ในสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะ เพื่อนร่วมรุ่น MPA.11 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช และบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้หมด ในที่นี้ ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา - มารดา ตลอดจนบูชาพระคุณของบูรพาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนสร้างความเจริญด้านการศึกษาและ ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและหลักการมีส่วนร่วม	8
แนวคิด เกี่ยวกับผู้นำ	23
แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับแรงจูงใจ	26
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน	32
เกณฑ์การประเมินความสำเร็จในการจัดการป่าชุมชน	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล	73
การวิเคราะห์ข้อมูล	74

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
ตอนที่ 1 การเสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลในการมีส่วนร่วม.....	78
ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการป่าชุมชน.....	89
ตอนที่ 3 ระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการป่าชุมชน.....	101
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัย.....	109
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด.....	117
บทที่ 5 สรุปการวิจัย.....	125
สรุปการวิจัย.....	125
อภิปรายผล.....	143
ข้อเสนอแนะ.....	154
บรรณานุกรม.....	166
ภาคผนวก.....	176
ก แบบสอบถามการวิจัย.....	177
ข เกณฑ์การแบ่งกลุ่มป่าชุมชน.....	187
ค ตารางแสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชน ประจำปี 2543 - 2558.....	191
ประวัติผู้วิจัย.....	217

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	สรุปปัจจัยที่ส่งผล/มีอิทธิพล/มีความสัมพันธ์ ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน... 50
ตารางที่ 3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม..... 63
ตารางที่ 3.2	ตารางแสดงรายชื่อหมู่บ้านเป้าหมายที่ดำเนินการสุ่มตัวอย่าง และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง..... 64
ตารางที่ 3.3	ตารางแสดงตัวบ่งชี้ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม..... 68
ตารางที่ 3.4	ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม..... 72
ตารางที่ 3.5	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ..... 75
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ..... 78
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ..... 79
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ..... 79
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพการสมรส..... 80
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิก ในครัวเรือน..... 80
ตารางที่ 4.6	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ ในครอบครัว..... 81
ตารางที่ 4.7	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา..... 81
ตารางที่ 4.8	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการถือครองที่ดิน..... 82
ตารางที่ 4.9	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน..... 83
ตารางที่ 4.10	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการออมในครัวเรือน..... 83
ตารางที่ 4.11	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน..... 84
ตารางที่ 4.12	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภาวะหนี้สิน..... 84
ตารางที่ 4.13	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลา ที่อยู่อาศัยในชุมชน..... 86
ตารางที่ 4.14	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร..... 86
ตารางที่ 4.15	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรม ความรู้เกี่ยวกับป่าไม้..... 87

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง ในคณะกรรมการป่าชุมชน.....	88
ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ในคณะกรรมการป่าชุมชน.....	88
ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัย ด้านความพร้อมของบุคคล.....	90
ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านผู้นำ.....	91
ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านแรงจูงใจ.....	92
ตารางที่ 4.21 แสดงจำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัย ด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่รัฐ.....	93
ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัย ด้านความพร้อมของบุคคล.....	95
ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัย ด้านผู้นำชุมชน.....	96
ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัย ด้านแรงจูงใจ.....	97
ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัย ด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ.....	99
ตารางที่ 4.26 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วม.....	100
ตารางที่ 4.27 แสดงจำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จ ของการมีส่วนร่วมฯ.....	101
ตารางที่ 4.28 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำเร็จ ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในภาพรวม.....	103
ตารางที่ 4.29 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำเร็จ ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ด้านการรับรู้และแสดงความคิดเห็น.....	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ.....	105
ตารางที่ 4.31 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน.....	106
ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมรับประโยชน์.....	107
ตารางที่ 4.33 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล.....	108
ตารางที่ 4.34 ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี.....	109
ตารางที่ 4.35 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม... ..	111
ตารางที่ 4.36 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (multiple regression) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ การถดถอยแบบขั้นตอน (stepwise regression) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี.....	113
ตารางที่ 4.37 สรุปผลวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (multiple regression) ด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอน (stepwise regression) ลำดับที่ของสมการถดถอย (Model) ที่ 5.....	115
ตารางที่ 4.38 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	117
ตารางที่ 4.39 แสดงค่าความถี่และร้อยละ ของข้อคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถาม ปลายเปิดที่เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน.....	118

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.40 แสดงค่าความถี่และร้อยละ ของข้อคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่ว่า ควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การจัดการป่าชุมชน เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม	120
ตารางที่ 4.41 แสดงค่าความถี่และร้อยละ ของข้อคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อให้การจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น ในอนาคต.....	122

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
------------	-------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวคิดการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารราชการในปัจจุบัน โดยเฉพาะภายใต้อิทธิพลของการจัดการภาครัฐแนวใหม่อันเป็นพาราไดม์ ปัจจุบันของรัฐประศาสนศาสตร์ ที่เน้นการบริหารราชการแบบระบบเปิด โดยให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดิน (เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์, 2552) การมีส่วนร่วมจึงเป็นกระบวนการที่ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นการสื่อสารสองทาง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและรับฟังความเห็นซึ่งกันและกันระหว่างรัฐกับประชาชน ในขณะที่เดียวกันจะก่อให้เกิดกระบวนการติดตาม ตรวจสอบ นโยบายและการดำเนินงานของรัฐ ให้ดำเนินงานที่รับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

การจัดการภาครัฐของไทย โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ผ่านมา มักประสบกับปัญหาในการบริหารงานมากมาย ปัญหาส่วนหนึ่งมาจากการที่ประชาชนขาดการมีส่วนร่วม ส่งผลให้การดำเนินงานของภาครัฐที่ผ่านมาขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร กรมป่าไม้ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ของชาติ ได้มีการปรับปรุงการบริหารงาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การบริหารราชการของหน่วยงานและหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี

กรมป่าไม้ได้ริเริ่มแนวทางการจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชนมีส่วนร่วม มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 โดยในระยะเริ่มแรกเป็นโครงการในลักษณะปลูกไม้โตเร็วเพื่อนำมาใช้เป็นไม้ฟืนหรือเชื้อเพลิงในการหุงหาอาหารสำหรับประชาชนในชนบท เพื่อเป็นการลดการใช้ไม้ในป่าธรรมชาติ เรียกว่าโครงการป่าฟืนชุมชน (Village woodlot) ต่อมาจึงได้นำแนวความคิดวนศาสตร์ชุมชน (Social Forestry) มาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบชุมชนมีส่วนร่วม ในรูปแบบการจัดการ “ป่าชุมชน” (Community Forest) ซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 จนถึงปัจจุบัน มีหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการป่าชุมชนกับกรมป่าไม้ จำนวน 9,300 หมู่บ้าน คิดเป็นพื้นที่ป่าประมาณ 3.9 ล้านไร่ (กรมป่าไม้, 2558) แต่จากการประเมินผลการดำเนินการโดยใช้เกณฑ์การแบ่งกลุ่มป่าชุมชนของกรมป่าไม้ พบว่า ผลการดำเนินการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ

ในการจัดการป่าชุมชนนั้นมิได้ประสบผลสำเร็จทุกโครงการ แต่จากการประเมินโดยใช้เกณฑ์การแบ่งกลุ่มป่าชุมชนดังกล่าว ปรากฏว่าจากจำนวนหมู่บ้านเป้าหมายทั้งหมดประมาณ 9,300 หมู่บ้าน แบ่งได้เป็นป่าชุมชนพัฒนาดีมาก จำนวนร้อยละ 42.64 ป่าชุมชนพัฒนาปานกลาง จำนวนร้อยละ 43.53 ป่าชุมชนควรปรับปรุง จำนวนร้อยละ 10.99 และป่าชุมชนควรยกเลิก จำนวนร้อยละ 2.84 (สำนักจัดการป่าชุมชน, 2558) ซึ่งที่ผ่านมากรมป่าไม้มีการประเมินว่า ในภาพรวมของโครงการประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ หากแต่ในสภาพความเป็นจริงการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นล้วนมีปัจจัยเกื้อหนุนให้กระบวนการมีส่วนร่วมนั้น ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม หรือล้มเหลวโดยสิ้นเชิง ซึ่งผู้วิจัยอยากทราบว่า มีปัจจัยใดบ้าง ที่มีผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน เพราะถ้าทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ว่ามีปัจจัยอะไรบ้าง ก็ย่อมจะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษานำไปใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน หรือเพื่อนำไปเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

สำหรับในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี มีการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบชุมชนมีส่วนร่วม ในรูปแบบการจัดการ “ป่าชุมชน” (Community Forest) ซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งในปี พ.ศ. 2558 มีหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการป่าชุมชนกับกรมป่าไม้จำนวน 425 หมู่บ้าน จากการประเมินผลการดำเนินการโดยใช้เกณฑ์การแบ่งกลุ่มป่าชุมชนของกรมป่าไม้ พบว่าเป็นป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพัฒนาดีมาก จำนวน 206 หมู่บ้าน ป่าชุมชนพัฒนาปานกลาง 179 หมู่บ้าน และป่าชุมชนควรปรับปรุง จำนวน 40 หมู่บ้าน ซึ่งผู้วิจัยต้องการทราบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนนั้นมีปัจจัยใดบ้าง และต้องการทราบระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานีว่าอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้เสนอแนะแนวทางที่เหมาะสม ในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของภาครัฐให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอันจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ และความผาสุกของประชาชนต่อไป

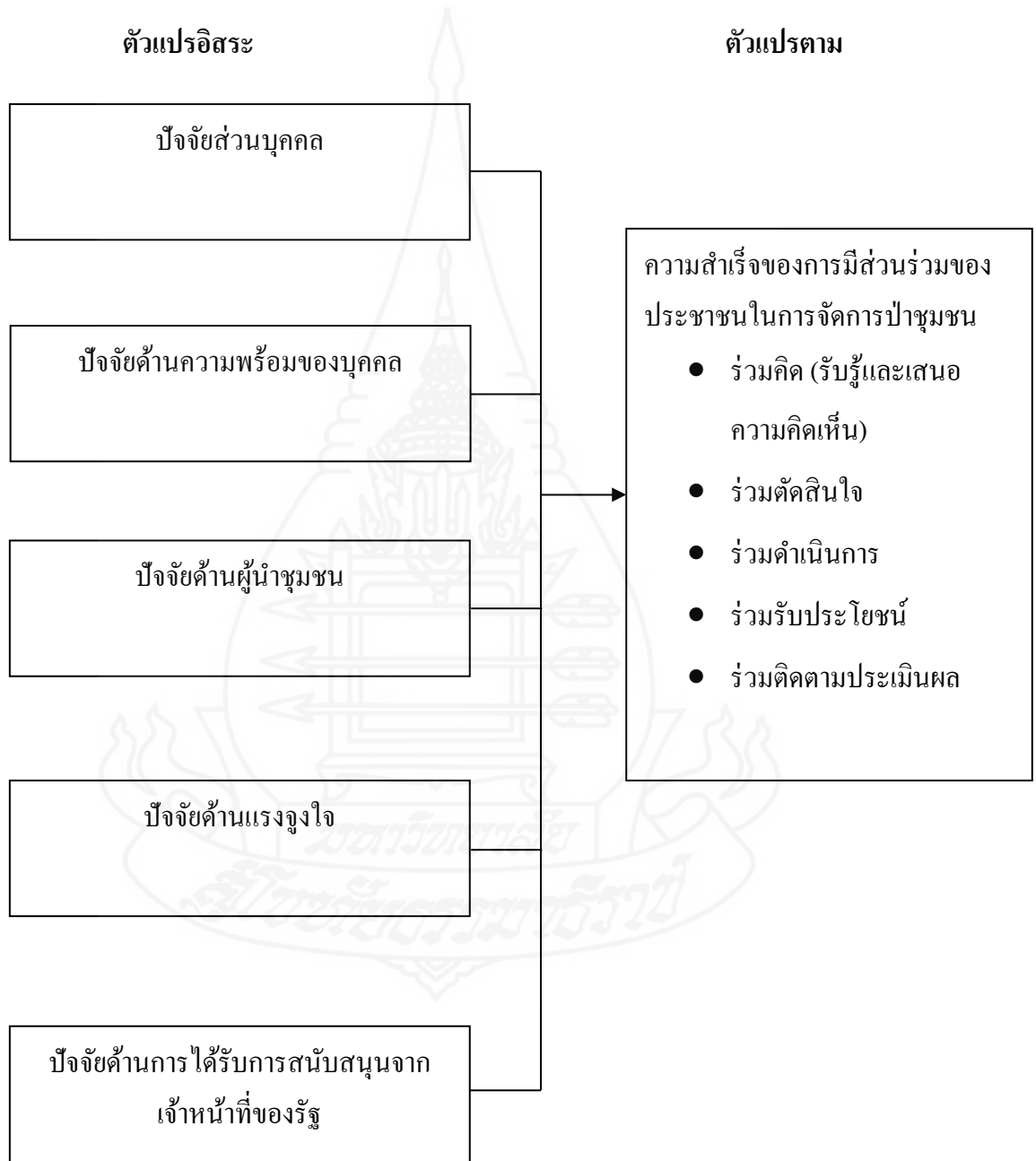
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 ระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

4.2 มีปัจจัยที่ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอิทธิพลต่อ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนว่าอยู่ในระดับมากหรือน้อยเพียงใด รวมทั้งศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน เพื่อที่จะนำผลการศึกษาที่ได้เสนอแนะแนวทางในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคตต่อไป ซึ่งในความเป็นจริงปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายปัจจัย แต่จะมีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนนั้น เป็นสิ่งต้องศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้คำตอบหรือได้ผลของการศึกษา เพื่อที่จะนำไปใช้ ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

5.2 ขอบเขตด้านหน่วยงาน คือ กรมป่าไม้ โดยศึกษาในพื้นที่ของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 สาขาอุบลราชธานี ท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี

5.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

5.3.1 *ตัวแปรอิสระ* ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

5.3.2 *ตัวแปรตาม* ได้แก่ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล

5.4 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.4.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการป่าชุมชน ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้จัดทำโครงการป่าชุมชนร่วมกับกรมป่าไม้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2558 จำนวน 425 หมู่บ้าน ๆ ละ 10 คน รวม 4,250 คน

5.4.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 366 ตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการป่าชุมชน ในหมู่บ้านเป้าหมายซึ่งได้จัดทำโครงการป่าชุมชนร่วมกับกรมป่าไม้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2558 จำนวน 425 หมู่บ้าน ๆ ละ 10 คน รวม 4,250 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ณ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 366 ตัวอย่าง โดยจะดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ที่ได้จากการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนตามเกณฑ์การประเมินออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพัฒนาดีมาก จำนวน 178 ตัวอย่าง
- กลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพัฒนาปานกลาง จำนวน 154 ตัวอย่าง
- กลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับควรปรับปรุง จำนวน 34 ตัวอย่าง

5.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างใช้ระยะเวลาในการศึกษา 8 เดือน ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2559

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ความสำเร็จของการมีส่วนร่วม หมายถึง การทำให้เจ้าของโครงการกับประชาชนองค์กรและบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้ทำงานร่วมกัน ได้มีโอกาสรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางก่อนการนำไปสู่การตัดสินใจที่ดีที่สุดที่จะมีผลประโยชน์โดยรวมต่อชุมชน ต่อสังคม และต่อประเทศชาติ

6.2 การจัดการป่าชุมชน หมายถึง การดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อสงวนรักษาทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืน โดยเป็นการดำเนินการภายใต้แผนงานและการจัดองค์การร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน โดยภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุม ดูแลรักษาป่า ภายใต้กฎ กติกาที่ชุมชนกำหนดขึ้น รวมทั้งได้ใช้ประโยชน์จากป่าตามความจำเป็นและเหมาะสม ที่ไม่เป็นการทำลายสภาพป่า

6.3 ป่าชุมชน หมายถึง ที่ดิน และ/หรือ ที่ดินป่าไม้ ที่ชุมชนได้ดำเนินการหรือได้รับอนุญาตตามกฎหมายให้ดำเนินการร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ จัดการกิจการงานด้านป่าไม้อย่างต่อเนื่อง ภายใต้กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และแผนงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจสอดคล้องกับความเชื่อ

และวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นนั้นด้วย การจัดการหรือการดำเนินการดังกล่าวเพื่อการอนุรักษ์ และให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

6.4 คณะกรรมการป่าชุมชน หมายถึง กลุ่มประชาชนที่มีภูมิลำเนาและตั้งรกรากอยู่ในหมู่บ้าน รวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ บริหารจัดการป่าชุมชนให้มีความอุดมสมบูรณ์และยั่งยืน และมีการจัด โครงสร้างองค์การ โดยมีผู้ทำหน้าที่ ประธาน คณะกรรมการ รองประธาน คณะกรรมการ เลขานุการ เภรัญญิก เป็นต้น

6.5 ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน การได้รับความรู้/ข้อมูลข่าวสาร การได้รับการฝึกอบรม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การถือครอง/ขนาดพื้นที่ถือครอง สถานภาพในครอบครัว ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม การมีตำแหน่งในกลุ่ม

6.6 ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคล ซึ่งประกอบด้วย รายได้ รายจ่าย เงินออม หนี้สิน ที่มีผลทำให้บุคคลมีความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมส่วนกลางของชุมชน

6.7 ปัจจัยด้านผู้นำ หมายถึง ปัจจัยที่เป็นความสามารถด้านอิทธิพลต่อบุคคลในกลุ่ม เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ใช้กระบวนการสั่งการ การมีอิทธิพลต่อผู้อื่น การมีปฏิสัมพันธ์ โดยถ่ายทอดแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นจากกล่าว ได้ว่าภาวะผู้นำเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ที่ไม่หยุดนิ่งของกระบวนการ 3 อย่าง ที่มีความเกี่ยวเนื่องและมีอิทธิพลต่อกัน ได้แก่ ผู้นำ (Leaders) ผู้ตาม (Follows) และสถานการณ์ (Situations) อันนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

6.8 ปัจจัยด้านแรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดแรงผลักดัน หรือ แรงกระตุ้นให้ต้องกระทำ หรือเคลื่อนไหว หรือมีพฤติกรรม ในลักษณะที่มีเป้าหมายที่ได้เลือกไว้แล้ว ซึ่งมักจะ เป็นเป้าหมายที่มีอยู่ในภาวะสิ่งแวดลอม ซึ่งในที่นี้หมายถึงการการจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งตามแนวคิดของ Irvin & Stansbury ประกอบด้วยเงื่อนไข 2 ประการ คือ ค่าใช้จ่าย และผลตอบแทน (Cost & Benefit) โดยถ้าหากค่าใช้จ่ายต่ำแต่ผลตอบแทนสูง จึงจะเกิดการมีส่วนร่วมในทางกลับกันถ้าหากกิจกรรมการมีส่วนร่วมใด ที่มีค่าใช้จ่ายสูง แต่ผลตอบแทนต่ำ การดำเนินงานนั้นก็จะขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้ปัจจัยด้านแรงจูงใจดังกล่าวยังอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow กล่าวคือ แรงจูงใจดังกล่าวต้องตอบสนองความต้องการทางกายภาพเป็นลำดับแรก เช่น เป็นแหล่งอาหาร แหล่งไม้ใช้สอย ยาสมุนไพร

6.9 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากรัฐ หมายถึง ปัจจัยที่หน่วยงานภาครัฐเข้าไปให้ความช่วยเหลือชุมชนในรูปแบบต่างๆ เช่น ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องมือ และด้านวิชาการ ตลอดจนองค์ความรู้ด้านวิธีการบริหารจัดการ

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 นำระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ไปใช้ในการติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

7.2 นำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ อันจะส่งผลให้เกิดประสิทธิผลที่ดีในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ของชาติ

7.3 สามารถนำแนวทางที่ได้จากการศึกษาไปแนะนำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยดำเนินการทบทวนวรรณกรรม อันได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นลำดับ ดังนี้

1. แนวคิด และหลักการมีส่วนร่วม
2. แนวคิด เกี่ยวกับผู้นำ
3. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับแรงจูงใจ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน
5. เกณฑ์การประเมินความสำเร็จในการจัดการป่าชุมชน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและหลักการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นพฤติกรรมที่ประชาชน หรือคนที่อยู่รวมกัน ในสังคมได้พัฒนา ปัญหา ความรู้ความสามารถ โดยแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและสังคม ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนระบบสังคมนั้น จะต้องเกิดจากแนวความคิดหลาย ๆ ด้าน เพื่อความเข้าใจในการศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมให้ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวความคิดและทฤษฎีในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ดังนี้

1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

William W. Reeder (1974, p. 39) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

Peter Oakley and David Marsden (1991, p. 17-20) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไปสัมพันธ์กับเรื่องการสร้างประชาธิปไตยทางการเมือง หรือมิฉะนั้นก็เอา

ไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หรือการเติบโตตามคำว่า “พัฒนา” ขึ้นมา หรือที่
ใช้กันบ่อยๆ คือ ในแง่ที่รัฐบาลจะเข้าไปกับสภาพของการ “มีส่วนร่วม” ที่รัฐบาลใช้

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2526, น.20) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้
ประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบใน
เรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อถึงตัวประชาชน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527:183) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทาง
ด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม
(Group situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้ (Contribution)
บรรลุจุดหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527, น. 6) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง
กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน การสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้ง
รูปแบบส่วนบุคคล กลุ่มชนสมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วน
ร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน

ปรัชญา เวสารัชช (2528, น. 5) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า
หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยการใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรบางอย่าง
ส่วนตน ในกิจกรรมซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมต้องมีองค์ประกอบดังนี้

1. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา
2. ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างส่วนตัว เช่น การคิด ความรู้ ความสามารถ
แรงงาน หรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงิน และวัสดุในการพัฒนา

สัจญา สัจญาวิวัฒน์ (2540, น. 288) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนว่าหมายถึง พฤติกรรมอันก่อปรด้วยาร่วมและสมยอมตามพฤติกรรมที่คาดหวังของ
กลุ่มทางการและไม่ใช่ทางการ หรือในความหมายก็คือ การที่ประชาชนก่อให้เกิดสิ่งต่างๆ ร่วมกัน
นั่นเอง

พรชัย รัศมีแพทย์ (2541, น. 225-226) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้
ดังนี้

1. ความหมายอย่างกว้าง การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชน
เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของประเทศ และการบริหารประเทศ โดยผ่านกระบวนการ
ทางการเมือง เช่น การเป็นผู้บริหารพรรคการเมือง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การเป็นสมาชิก
สภา ผู้แทนราษฎร การเป็นรัฐมนตรี การเป็นคณะรัฐมนตรี เป็นต้น รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมใน
การบริหารท้องถิ่นและการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นด้วย

2. ความหมายอย่างแคบ การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปช่วยสนับสนุนงานซึ่งเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยกระทำการภายในกรอบของกฎหมายหรือนโยบายของรัฐ

วันรัศมี มิ่งมณีนาคิน (2531, น. 101) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วม ว่าเป็นการเข้าร่วมอย่างแข็งขันและเต็มที่ของกลุ่มบุคคล ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของโครงการหรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมเป็นเครื่องประกันว่า สิ่งที่มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการมากที่สุดนั้น จักได้รับการตอบสนองและทำให้ความเป็นไปได้มากขึ้นกว่าผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอกันไป

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527, น. 2) ได้สรุปวาระการประชุมเรื่อง การสรุปมติข้อเสนอแนะจากการประชุมว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง ในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากร ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคม ในการมีส่วนร่วม ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปแบบการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง

Matthias Stiefel และ Andrew Pearse (อ้างในปรัชญา เวสารัชช์, 2528, น. 5-6) ได้เสนอมุมมองของการมีส่วนร่วมใน 5 มิติ คือ

1. การมีส่วนร่วมเป็นการประจันหน้า (Confrontation) คือ เป็นการสะท้อนการแจกแจงแบ่งสรรอำนาจในการตัดสินใจที่ผิดไปจากเดิม จึงอาจเป็นการประจันหน้าระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มสังคม กลุ่มชนชั้นต่าง ๆ กับหน่วยงานที่ตั้งขึ้นอย่างมั่นคงแล้ว และไม่ยอมเปลี่ยนแปลง (Immobile Establishments) ซึ่งหมายถึงหน่วยงานของทางราชการ

2. การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของกลุ่มและขบวนการในการเข้ากลุ่ม (Group and Process) ซึ่งหมายถึงหน่วยงานของทางราชการ

3. การมีส่วนร่วมเป็นประสบการณ์เฉพาะบุคคล (Individual) จากคำนิยามการมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของพฤติกรรมกลุ่ม แต่ขณะเดียวกัน การตัดสินใจเข้าร่วมเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล

4. การมีส่วนร่วมเป็นโครงการ (Project) ในวงราชการหรือองค์กรระหว่างประเทศ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะมุ่งไปที่โครงการซึ่งถูกกำหนดขึ้น เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเฉพาะด้านและมุ่งให้ผู้ได้รับผลประโยชน์มีส่วนร่วมในบางระดับ แต่จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการ

5. การมีส่วนร่วมเป็นนโยบาย (Policy Making) ตามความหมายกว้าง เป็นการมอง การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องเดียวกับการเป็นประชาธิปไตย คือ การยอมรับให้ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการกำหนดนโยบาย

เดช กาญจนางกูร (2547, น. 4) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการแบ่ง งานกันทำตามบทบาทและหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องมีการบูรณาการในด้านความรู้ ความคิดและความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกัน เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมปฏิบัติงานหรือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการให้ประสานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นจังหวะเดียวกัน จึงจะทำให้การปฏิบัติ ร่วมกันสัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดตามที่ผู้มีส่วนร่วมทุกคน ประารถนา

หทัยรัตน์ วิจิตพรชัย (2548, น. 12) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วน ร่วมหมายถึง กระบวนการสื่อสารที่เกิดขึ้นสองทาง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องการให้บุคคลที่มีส่วน เกี่ยวข้องในเรื่องต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันค้นหาปัญหา วางแผน ดำเนินการแก้ปัญหา และติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการจัดการ การใช้การรักษาทรัพยากร หรือปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในชุมชน และให้เกิดประ โยชน์ต่อการดำรงชีวิต ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะของสมาชิกของสังคม

โดยสรุปแล้ว คำว่า “การมีส่วนร่วม” หรือ “Participation” เป็นคำที่หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับล่างของสังคม ซึ่งแต่เดิมไม่เคยมีสิทธิ์มีเสียงในการพัฒนาแต่ อย่างไม่ใด บัดนี้มีผู้เห็นความสำคัญและปรารถนาจะให้เขาเหล่านั้น เข้ามามีสิทธิ์มีเสียงในการกำหนด ชะตาชีวิตของตนเอง มิใช่เป็นผู้ถูกกระทำแต่ฝ่ายเดียว

1.2 แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวคิดและทฤษฎีเป็นส่วนหนึ่งของหลักการ ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาและ เปลี่ยนแปลง โครงสร้างเดิม สามารถใช้สนับสนุนกิจกรรมหรือการดำเนินงานให้เกิดความชัดเจน ของแนวทางตามที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ดังนี้

ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ (2531: 24-36) กล่าวถึง ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยึดเอาการมี ส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักนั้น ไม่ใช่ของใหม่ แต่เป็นยุทธศาสตร์ที่มีผู้ใช้กันมานาน โดยเฉพาะ ในงานพัฒนาชุมชน แต่ได้ถูกบดบังโดยกระแสความคิดทางการพัฒนาที่เกิดขึ้นใหม่ โดยเฉพาะ กระแสความคิดที่มุ่งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งละเลยฐานการพัฒนาที่ยึดมนุษย์เป็น ศูนย์กลาง ประสบการณ์ที่ผ่านมาได้ช่วยให้มีการพลิกฟื้น นำเอาการมีส่วนร่วมของประชาชนมา เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญอีกครั้ง ซึ่งไพโรจน์ได้อ้างถึงองค์การสหประชาชาติว่า การมีส่วน ร่วมของประชาชนจะต้องมีความหมายครอบคลุมถึงในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ
2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการปฏิบัติตามโครงการ
3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตลอดกระบวนการพัฒนา

นอกจากนี้ ยังได้เสนอสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในแง่ของการบริหารการพัฒนา ว่าประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. จะช่วยทำให้ประชาชนยอมรับโครงการมากขึ้น เนื่องจากเป็นโครงการที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง
2. ประชาชนจะมีความรู้สึกผูกพัน รู้สึกเป็นเจ้าของโครงการมากขึ้น
3. การดำเนินงานโครงการจะราบรื่น เมื่อได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น
4. โครงการจะให้ประโยชน์แก่ประชาชนมากขึ้น และมีการระดมทรัพยากรเมื่อมีการพัฒนามากขึ้น
5. จะช่วยพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนมากขึ้น

นักวิชาการบางคนมองประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแบบ “การมีส่วนร่วมที่แท้จริง” กับ “การมีส่วนร่วมไม่แท้จริง” (Genuine / Nongenuine Participation) สำหรับ “การมีส่วนร่วมที่แท้จริง” หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบโครงการ เริ่มตั้งแต่ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าปัญหาและความต้องการ ร่วมคิดและหาวิธีแก้ปัญหา หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ รวมถึงวางแผนงานหรือโครงการ ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มี อยู่อย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานหรือโครงการ ให้บรรลุตามที่กำหนดไว้ และร่วมควบคุมติดตามประเมินผล ส่วน “การมีส่วนร่วมที่ไม่แท้จริง” นั้น เป็นการมีส่วนร่วมเพียงบางส่วน โดยเฉพาะเข้าร่วมในการปฏิบัติตามโครงการที่ได้มีการกำหนดไว้แล้ว

การมองประเภทของการมีส่วนร่วมอีกทัศนะหนึ่ง คือการมองในลักษณะของระดับการมีส่วนร่วม ซึ่งการมองในแง่นี้ จะแบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็นระดับ (Degree) ของการมีส่วนร่วมจากน้อยไปมากเป็น 7 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ถูกบังคับ ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมโครงการเพราะถูกบังคับ โดยไม่มีทางเลือกเลย

ระดับที่ 2 ถูกล่อ ลักษณะนี้ประชาชนจะถูกล่อใจด้วยผลประโยชน์ ในรูปของค่าจ้างแรงงาน หรือความสะดวกสบายบางอย่าง แต่เบื้องหลังจริง ๆ แล้ว เป็นการหาเสียงของนักการเมืองผู้หยิบยื่น โครงการมาล่อเท่านั้น

ระดับที่ 3 ถูกชักชวน การมีส่วนร่วมลักษณะนี้ ส่วนมากเป็นโครงการที่ทางราชการคิดขึ้นเองเรียบร้อยแล้ว แล้วพยายามชักชวนประชาชนให้ร่วมมือทุกรูปแบบ โดยอาศัยระบบการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ ว่าเป็นโครงการที่ดี ขอให้ประชาชนให้ความร่วมมือ

ระดับที่ 4 สัมภาษณ์และวางแผนให้ ลักษณะการมีส่วนร่วมชนิดนี้ จะปรากฏว่าเป็นปัญหาความต้องการ และเสียงเรียกร้องของประชาชนจะได้รับการเอาใจใส่ขึ้นบ้าง กล่าวคือผู้ที่ว่าโครงการจะสำรวจปัญหาความต้องการ ด้วยการเรียกประชุม สอบถาม สัมภาษณ์ แต่การตัดสินใจว่าปัญหาของชาวบ้านคืออะไร ควรแก้ไขวิธีใด จะวางแผนอย่างไร และจะปฏิบัติตามแผนอย่างไร ยังคงเป็นเรื่องของทางราชการ

ระดับที่ 5 มีโอกาสเสนอความเห็น ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นที่เกี่ยวกับการวางโครงการ และการดำเนินการตามโครงการ แต่การตัดสินใจยังเป็นส่วนของราชการอยู่

ระดับที่ 6 มีโอกาสเสนอโครงการ ในระดับนี้ทางราชการกับประชาชนจะมีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด ประชาชนอาจจะมีโอกาสตัดสินใจว่าปัญหาของตนคืออะไร จะแก้ไขได้อย่างไร วิธีใดดีที่สุด จนกระทั่งมีสิทธิ์เสนอโครงการและเข้าร่วมปฏิบัติด้วย

ระดับที่ 7 มีโอกาสตัดสินใจ ในระดับนี้ ประชาชนจะเป็นหลักสำคัญของการตัดสินใจในทุกเรื่อง ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผลโครงการ

ปธาน สุวรรณมงคล (2527, น. 82) ได้อธิบายถึงปรัชญาของการพัฒนาชนบทแนวใหม่ที่เป็นการพัฒนาคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนยากจนในชนบท โดยยึดหลักสำคัญคือ การให้ชาวชนบทได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของตนเองโดยตนเอง การพัฒนาชนบทแนวใหม่นี้ จึงเป็นการทำให้ชาวชนบทรู้จักวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ที่ตนเองเป็นอยู่ และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงเมื่อจำเป็น เมื่อคนเกิดความสำนึกและมีความปรารถนาที่จะเปลี่ยนแปลงแล้ว ขบวนการพัฒนาก็จะเกิดจากความสมัครใจและมีความเป็นตัวของตัวเอง การมีส่วนร่วมของชุมชนจะเป็นเครื่องกำประกันว่าผลแห่งการพัฒนาจะตกอยู่กับประชาชนส่วนใหญ่ และการมีส่วนร่วมของชุมชนยังเป็นการสร้างประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในชุมชนอีกด้วย นอกจากนี้ ยังได้เสนอขอบเขตการมีส่วนร่วมของชุมชนในงานพัฒนาชนบทซึ่งสอดคล้องกับ John M. Cohen และ Norman T. Uphoff (1977, p.219) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการได้รับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล

นอกจากนั้น Norman T. Uphoff ยังได้เสนอกรอบแนวคิดเบื้องต้น ในการวิเคราะห์ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทว่ามี 3 มิติ และ 2 บริบท ดังต่อไปนี้

สำหรับมิติ (Dimension) ของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท มี 3 มิติ ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในเรื่องอะไรบ้าง ซึ่งแบ่งเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโดยทางใดทางหนึ่ง (เช่น สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ การบริหารกิจกรรม หรือการประสานงาน) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลและดำเนินงาน

2. มีส่วนร่วมกับใครบ้าง ได้แก่ มีส่วนร่วมกับชาวบ้าน ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ทางราชการ นักพัฒนาเอกชน ทั้งนี้ ให้พิจารณาถึงคุณลักษณะของผู้เข้ามีส่วนร่วม ในเรื่องของเพศ สถานภาพ ครอบครัว อาชีพและรายได้

3. มีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง ได้แก่ มีส่วนร่วมโดยสมัครใจหรือถูกบังคับ ลักษณะรูปแบบของการมีส่วนร่วม โดยผ่านองค์กรประชาชนหรือโดยตรง ขนาดของการมีส่วนร่วม ผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมนั้น ช่วยเพิ่มพลังของประชาชน หรือเป็นเพียงการได้ติดต่อสัมพันธ์กับนักพัฒนาเท่านั้น

ส่วนบริบท (Contexts) ของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทนั้นมี 2 บริบท ดังนี้

1. ลักษณะของโครงการ โดยพิจารณาลักษณะของสิ่งนำเข้า ว่ามีความซับซ้อนของเทคโนโลยีเพียงใด ลักษณะของประโยชน์ที่ได้รับ (ได้รับประโยชน์เร็วหรือช้า) และเงื่อนไขที่ต้องกำหนด เช่น การเข้าถึงการบริหารโครงการ ความยืดหยุ่นของโครงการ เป็นต้น

2. สภาพแวดล้อมของกิจกรรมตามโครงการ ได้แก่ ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ ปัจจัยทางกายภาพ และธรรมชาติ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนปัจจัยทางการเมือง เป็นต้น

จากแนวคิดนี้สามารถที่จะสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ประชาชนควรจะได้เข้าร่วมกิจกรรม ตั้งแต่ขั้นตอนแรก คือ การค้นหาปัญหา ตระหนักถึงปัญหานั้น ๆ แล้วก็ร่วมในขั้นตอนการวางแผนเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นประชาชนยังควรจะต้องมีส่วนร่วมในการลงทุนด้วยเงินทอง แรงงาน หรือวัสดุอุปกรณ์ และต่อจากนั้น ประชาชน ก็ควรที่จะมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานที่ตกลงไปด้วย

สรุปความหมายตามแนวคิดนี้ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึง ความรู้สึกร่วมของบุคคลหนึ่งที่อยู่ในกลุ่ม องค์กร หรือชุมชน ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลนั้นกระทำกิจกรรมได้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายของกลุ่มและเกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มของตน ถ้าสมาชิกกลุ่มทุกคนขาดความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของในการกระทำกิจกรรมใด ๆ แล้ว สมาชิกก็จะไม่กระทำกิจกรรมนั้น ๆ เพราะถือว่าไม่ใช่เรื่องของตน จึงไม่อยากจะยุ่งและไม่ร่วมรับผิดชอบใด ๆ

เนื่องจากมิได้ร่วมกระทำกิจกรรมดังกล่าว ทำให้กลุ่มต้องประสบความล้มเหลวในการทำกิจกรรมของกลุ่ม

1.3 ลักษณะและรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527, น. 10) กล่าวถึงรูปแบบและประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1. องค์กรประชาชนที่จัดตั้งขึ้นมาอย่างไม่เป็นทางการ มีการรวมตัวเพื่อร่วมกันทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

2. องค์กรประชาชนที่จัดตั้งมาอย่างเป็นทางการ

3. ตัวแทนบุคคลหรือตัวแทนขององค์กรเอกชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในรูปแบบต่าง ๆ

นอกจากนี้ ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ : 2527, น. 23 อ้างถึงใน สิทธิภาพ เมืองคุ้ม : 2538, น. 23) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1. ร่วมกันทำการศึกษา ค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความต้องการของชุมชน

2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของประชาชน

3. ร่วมนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการของสังคม

4. ร่วมตัดสินใจที่เป็นประโยชน์ในการที่จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. ร่วมลงทุนในกิจกรรม โครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตน

7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย

8. ร่วมติดตาม ควบคุม และประเมินผล บำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่กำหนดไว้โดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ซึ่งหากขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไป จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์ โดย 5 ขั้นตอนนั้น ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้ สามารถให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

2. การมีส่วนร่วมในการเลือกและเสนอแนวทางเพื่อตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ
4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานติดตามตรวจสอบ
5. การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และเป็นเจ้าของนโยบายสาธารณะ

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), 2550.

http://www.opdc.go.th/content.php?menu_id=5&content_id=708

เข้าถึง เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2559

1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดก็ตามของสมาชิก ย่อมมีปัจจัยที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลและความต้องการที่มีอยู่ของสมาชิกในแต่ละคน ดังที่ วุฒิชัย จานงค์ (2523, น. 166-167) อธิบายการมีส่วนร่วมมาจากเหตุต่างๆ ได้แก่

1. ความศรัทธา ที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จึงทำให้มีความเต็มใจเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดจากความสมัครใจ
2. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือ หรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง ทำให้เกิดความเกรงใจที่จำเป็นต้องมาเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ได้เกิดจากความสมัครใจ
3. อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ได้เกิดจากความสมัครใจ

อนุภาพ ธีรลภ (2528, น. 65) เสนอเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา คือ สภาพทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและกายภาพ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ประชาชนในการกำหนดกิจกรรมพัฒนา และยังสามารถเพิ่มเติมในเรื่องของความเต็มใจและเห็นแก่ผลประโยชน์ในการเข้าร่วมที่มีใช้การบังคับ

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2542, น. 73) สรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมจากการศึกษาเอกสารงานวิจัย พบว่ามีปัจจัยที่มีความคล้ายคลึงกัน ดังนี้

1. การที่ประชาชนมีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
2. การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน
3. การได้รับการอบรม การศึกษาดูงานและการได้รับข้อมูลข่าวสาร
4. การมีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการทำงาน

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมมีผู้รู้หลายท่านได้ให้แนวคิดที่แตกต่างและหลากหลายตามประสบการณ์ไว้ดังนี้

Cohen and Up Hoff (1979) อ้างถึงในภาวิณี เพชรสว่าง (2541, น. 17) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม 6 ประการ คือ

1. ปัจจัยทางกายภาพและชีวภาพ เช่น สภาพพื้นที่ ฤดูกาล เส้นทางคมนาคม ซึ่งทำให้ขาดการประชุมบ่อยครั้ง
2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ เงื่อนไขการให้เช่าที่ดินอาจทำให้เกษตรกรผู้เช่าที่ดินต้องผูกมัดอยู่เจ้าของที่ดิน
3. ปัจจัยทางการเมือง ขึ้นกับระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะยินยอม ให้คนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด
4. ปัจจัยทางสังคม เช่น เกษตรกรมีพื้นที่เกษตรห่างไกลกัน ทำให้การรวมตัวกันทำได้ยาก
5. ปัจจัยทางวัฒนธรรม อาจเป็นค่านิยมหรือทัศนคติต่างๆ ต่อกลุ่ม หรือ ทำงานร่วมกันภายในชุมชนก็ได้
6. ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างชนบทกับศูนย์กลางระดับชาติ หรือประสบการณ์ที่ชาวชนบทได้ เกี่ยวข้องกับภาครัฐในการพัฒนาในอดีต

นอกจากนี้ Cohen and UpHoff (1979) อ้างถึงในประยูร พุทธชาติ (2552, น. 22) เสนอเพิ่มเติมว่า มีบุคคล 4 กลุ่มที่มีส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชนบท ประกอบด้วย ประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และบุคคลภายนอก สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น มีปัจจัยหลายอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพในครอบครัว ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม อาชีพ รายได้และทรัพย์สิน ระยะเวลาในท้องถิ่น ระยะเวลาที่อยู่ในโครงการ พื้นที่ดินที่ถือครอง และสถานภาพการทำงาน

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2548, น. 216-217) ให้ข้อมูลว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านกลไกของรัฐ ในการกำหนดคน โยบายนั้นรัฐจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างด้านวัฒนธรรมของท้องถิ่น และสนับสนุนกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง ตลอดจนช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม โดยระบบต่างๆ ของรัฐจะต้องเอื้ออำนวยและเพิ่มโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วม มีการติดตามประเมินผล และการให้การสนับสนุน

2. ปัจจัยด้านประชาชน คนในชุมชนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ในการพัฒนา โดยเป็นฝ่ายตัดสินใจ ริเริ่มทำกิจกรรม รับผิดชอบต่อชน เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมหรือผู้นำท้องถิ่น มีการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานอื่น จะต้องได้รับการฝึกอบรม ศึกษาความรู้ และรับข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง

3. ปัจจัยด้านนักพัฒนา นักพัฒนาจำเป็นต้องศึกษาชุมชนเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน รู้จักสภาพแวดล้อมของชุมชนในทุกด้าน มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาของกระบวนการมีส่วนร่วม ค้นหาผู้นำ มีการรวมกลุ่มชาวบ้านที่มีศักยภาพ สนับสนุนด้านการศึกษา ให้ข้อมูลข่าวสาร และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้มีการแสดงความคิดเห็น มีความจริงใจ ความผูกพัน ความเชื่อถือศรัทธา เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพของชุมชน

4. ปัจจัยด้านสิ่งจูงใจ เป็นการได้รับผลประโยชน์จากการได้เข้าร่วมในการทำกิจกรรม ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

สกุล วงษ์กาฬสินธุ์ (2549, น. 93-94) ได้สรุปว่าปัจจัยของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาตามโครงการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ดังนี้

1. การเกี่ยวข้องด้านจิตใจและอารมณ์ การเข้ามามีส่วนร่วมไม่ใช่เฉพาะการร่วมงานร่วมกิจกรรมเท่านั้น ยังรวมถึงจิตใจด้วย คือต้องเริ่มจากการโน้มน้าวให้เกิดความเชื่อมั่น และคล้อยตาม

2. การกระทำ จะเกิดขึ้นภายหลังการเกี่ยวข้องด้านจิตใจและอารมณ์ เสมือนเป็นการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ด้วยเหตุนี้การมีส่วนร่วมจึงเป็นความสัมพันธ์ทางอารมณ์และจิตใจแบบบุคคลวิธี มีการติดต่อสื่อสารทั้งไปและกลับระหว่างบุคคลและกลุ่ม

3. ความรับผิดชอบ ผู้มีส่วนร่วมจะเกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อกลุ่มนั้น เพราะการได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่มและต้องการเห็นผลสำเร็จของการทำงานนั้นด้วย จึงเกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อกลุ่ม โดยสรุปแล้ว อาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การมีส่วนร่วม = ความร่วมมือร่วมใจ + การประสาน + ความรับผิดชอบ

สรอนงค์ เกวียนสูงเนิน (2553, น. 17) ได้สรุปว่า ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม คือ ระบบที่เอื้ออำนวย เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร สถานภาพของครอบครัว เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, น. 11) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์ วิหาร เป็นต้น

2. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศหรือตำแหน่ง ทำให้เกิดความเกรงใจที่จะทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกปากขอแรงผู้อื่น

3. อำนาจที่เกิดจากคนที่มีอำนาจเหนือกว่า เช่น การบีบบังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส อकिन รพีพัฒน์ (2527, น. 49-50) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมเพราะเงื่อนไข ดังนี้

1. เกรงใจ ถูกบังคับ หรือมีสิ่งจูงใจเฉพาะหน้า

2. เข้าใจและยอมรับวัตถุประสงค์ของการพัฒนานั้น

3. เห็นว่ากิจกรรมดังกล่าว จะก่อประโยชน์ระยะยาวต่อตนเองและชุมชน

ชูเกียรติ ภัยลี (2536, น. 19) กล่าวถึงปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และการศึกษา

2. ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ สถานภาพ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

3. ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ การติดต่อรับฟังข่าวสารต่างๆ

องค์การอนามัยโลก (ม.ป.ป.) อ้างถึงในศรีสกุล อุทัยธรรม (2543, น. 15) ได้เสนอปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมไว้ 3 ประการ คือ

1. ปัจจัยด้านสิ่งจูงใจ หมายถึง สิ่งที่พึงได้รับเมื่อเข้าร่วม และการชักชวนจากบุคคลอื่นโดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ

2. ปัจจัยด้านโครงสร้างของโอกาสหรือช่องทางในการเข้าร่วม หมายถึง การมองเห็นช่องทางในการมีส่วนร่วม และมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับหลังการมีส่วนร่วม โดยพื้นฐานด้านโครงสร้าง ควรมีลักษณะ ดังนี้

2.1 เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

2.2 มีกำหนดเวลาที่ชัดเจน แน่นนอน

2.3 มีการกำหนดลักษณะของกิจกรรมที่แน่นอน

3. ปัจจัยด้านอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และประโยชน์ของกิจกรรมได้

มงคล คุณหอม (2552, น. 35) และประยูร พุทธชาติ (2552, น. 23) ได้แบ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมไว้คล้ายกัน ดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา
2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ขนาดและที่ตั้งพื้นที่ทำการเกษตร การถือครองที่ดิน จำนวนแรงงานภายในครัวเรือน และรายได้ของครัวเรือน
3. ปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย สถานภาพภายในกลุ่ม ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น การรับข้อมูลข่าวสาร การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา และดูงาน การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ประโยชน์ที่ได้รับหลังการเข้าร่วม และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ได้รับ

ฉลอง ดิษสี (2541, น. 20) กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมไว้ 2 ปัจจัยหลัก ดังนี้

1. ปัจจัยด้านกายภาพ ประกอบด้วย
 - 1.1 ปัจจัยทางกายภาพ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ การตั้งถิ่นฐาน และ การคมนาคม
 - 1.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้
 - 1.3 ปัจจัยทางการเมือง ได้แก่ บรรยากาศการเมือง อุคมการณ์ อุคมคติทางการเมืองของประชาชน
 - 1.4 ปัจจัยทางวัฒนธรรม ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต ทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมในท้องถิ่น
 - 1.5 ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ ความเป็นมาของเชื้อชาติเผ่าพันธุ์
 - 1.6 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ คนเมือง คนชนบท กลุ่มอาชีพ ระดับความรู้ การมีบทบาทในฐานะทางสังคม
2. ปัจจัยด้านลักษณะโครงการ ประกอบด้วย
 - 2.1 ความยากง่ายของเทคโนโลยี
 - 2.2 ทรัพยากรที่ใช้ ความยากง่ายในการหา
 - 2.3 ลักษณะของผลประโยชน์ที่ได้รับ
 - 2.4 ความเชื่อมโยงกับโครงการอื่นๆ
 - 2.5 ความยืดหยุ่นของโครงการ
 - 2.6 การเข้าถึงการบริหารโครงการ

วันเพ็ญ วอกลาง (2534) อ้างถึงใน ธนะจักร เย็นบำรุง (2539, น. 20) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม คือ ปัจจัยภายในบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำ การมีทัศนคติต่อการพัฒนากิจกรรม และปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่

Robin (1996) อ้างถึงในเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2524, น. 296) ได้กล่าวว่าปัจจัยที่เป็นเหตุให้คนเข้ามามีส่วนร่วมในกลุ่ม มีหลายปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ความมั่นคง การเข้าร่วมกลุ่มช่วยให้จิตใจเข้มแข็ง กล้าเผชิญกับปัญหามากขึ้น
2. สถานภาพ การได้ร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มที่มีความสำคัญ สามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่สมาชิก และได้รับการยอมรับนับถือในสังคม
3. การนิยมนกย่อง การเข้ากลุ่มเป็นการเพิ่มคุณค่าให้แก่ตนเอง
4. ความผูกพันทางสังคม เข้ากลุ่มเพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคม
5. อำนาจ เป็นสิ่งที่ทำคนเดียวไม่ได้ แต่สามารถทำได้ในนามกลุ่ม
6. การประสบความสำเร็จ งานบางอย่างต้องการการระดมสมอง หรือความคิดที่หลากหลาย ซึ่งอาจทำได้ในลักษณะของกลุ่มที่เป็นทางการ
7. ภาวะผู้นำ นับว่ามีบทบาทสำคัญยิ่ง ต่อการเข้าร่วมกิจกรรม โดยผู้นำต้องมีส่วนในการริเริ่มกิจกรรม ชักชวนให้ประชาชนเข้าร่วมและดำเนินการให้บรรลุผล

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ: กพร. (2556) ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการบริหารราชการในระดับจังหวัด ดังนี้

จากการถอดบทเรียนการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการในระดับจังหวัด พบว่าปัจจัยสำเร็จที่ทำให้จังหวัดมีการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ดังนี้

1. ผู้นำซึ่งรวมถึงผู้นำตามธรรมชาติมีภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย มีความรู้ ความเข้าใจหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และหลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม และเปิดใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของทุกภาคส่วน รวมทั้งการกำหนดนโยบายเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของข้าราชการ และประชาชน ตลอดจนภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างดี
2. ความเชื่อมั่น ศรัทธา และยอมรับในตัวผู้นำ รวมทั้งความเชื่อมั่นในแนวคิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้เกิดความมุ่งมั่นในการทำงานที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ และการทำงานบูรณาการร่วมกับภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง

3. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม และความกระตือรือร้นที่จะสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการของข้าราชการ/บุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

4. ความสนใจและกระตือรือร้นของประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ทำให้เกิดการดำเนินงานเพื่อส่วนรวมด้วยความสมัครใจและเต็มใจ ซึ่งเกิดจากความเป็นพลเมืองที่รู้จักหน้าที่และสิทธิของตน และตระหนักในความสำคัญของการมีส่วนร่วม รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการตั้งแต่เริ่มแรก

5. กระบวนการและรูปแบบทำงานแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ประชาสังคม กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมที่กว้างขวาง และมีการทำงานแบบพหุภาคี รวมทั้งการทำงานเป็นเครือข่าย ๆ การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้าร่วมกิจกรรมและขยายผลไปในแนวราบทำให้เกิดการเชื่อมประสานเป็นเครือข่าย และทำให้มีการขยายผลออกไปในหลายพื้นที่ และมีการเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่องในเครือข่ายต่าง ๆ

6. การจัดทำยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนและใช้แผนชุมชนเป็นฐานในการสร้างการมีส่วนร่วม เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติและสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในการทำงานและความร่วมมือ ร่วมกันในพื้นที่

7. การมีปรัชญาในการทำงานที่ชัดเจน เช่น ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้เกิดอุดมการณ์ร่วมที่ชัดเจน ทุกคนจึงมีความมุ่งมั่นและเข้าใจแนวทางปฏิบัติที่ไปในทิศทางเดียวกัน

8. การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งในด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากร ในการดำเนินการ โครงการหรือกิจกรรมในการพัฒนาพื้นที่ที่มาจากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้เกิดแรงจูงใจให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ และมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

9. การดำเนินงานที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ทำให้เกิดการยอมรับและสร้างความร่วมมือในการพัฒนา

10. กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

11. การสื่อสารภายในที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

12. การจัดโครงสร้างการทำงานร่วมกัน โดยจัดโครงสร้างแบบหลวม ๆ และทำงานในแนวราบ รวมทั้งไม่ใช่รูปแบบสั่งการจากบนลงล่าง ซึ่งภาครัฐเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและสนับสนุนทำให้เกิดระบบที่เอื้อต่อการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

ที่มา : เว็บไซต์ http://www.opdc.go.th/special.php?spc_id=2&content_id=156

เข้าถึง เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 59.

ตามที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมแบ่งเป็น 4 ประการ คือ

1. ปัจจัยด้านสิ่งจูงใจ คือ สิ่งที่มีค่าที่ได้รับเมื่อเข้าร่วม และการชักชวนจากบุคคลอื่นโดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ เช่น สภาพพื้นที่เหมาะสม ที่ตั้งกลุ่มอยู่ใกล้บ้าน ถนนสู่แปลงสะดวก มีความต้องการเป็นทุนอยู่แล้ว ต้นทุนต่ำ วิธีการทำงาน ใช้สะดวก ได้รับความรู้ ได้รับปัจจัยการผลิตอย่างเพียงพอ และเห็นตัวอย่างจากคนที่ประสบผลสำเร็จแล้ว เป็นต้น
2. ปัจจัยด้านโครงสร้างของโอกาสหรือช่องทางในการเข้าร่วม คือการมองเห็นช่องทางในการมีส่วนร่วม และมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับหลังการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม มีกำหนดเวลาที่ชัดเจนแน่นอน เช่น เห็นว่าการใช้สารอินทรีย์มีประโยชน์เป็นทางเลือกใหม่ เปิดโอกาสให้บริหารจัดการกันเอง สามารถของงบประมาณจากหน่วยงานได้ สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เป็นช่องทางแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในแวดวงผู้มีอาชีพเดียวกัน และสามารถพัฒนาต่อยอดไปสู่ระดับที่สูงขึ้น เป็นต้น
3. ปัจจัยด้านอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และประโยชน์ของกิจกรรมได้ เช่น สามารถกำหนดเป้าหมายการผลิตได้ด้วยตนเอง สามารถบริหารจัดการกันเอง ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และความต้องการของกลุ่มได้
4. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ได้แก่ สิ่งที่ทำหรือกิจกรรมที่ทำอยู่ไม่ขัดต่อทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น

2. แนวคิด เกี่ยวกับผู้นำ

ภาวะผู้นำ หมายถึง อิทธิพลที่มีต่อการกระทำ พฤติกรรม ความเชื่อ และความรู้สึกรของบุคคลหนึ่งในระบบสังคมที่มีต่ออีกบุคคลหนึ่ง โดยที่ผู้ถูกกระทำเต็มใจ ร่วมมือยอมรับอิทธิพลนั้นๆ (Morphet Johns and Reller 1967, p. 122 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2544, น. 8)

ภาวะผู้นำ หมายถึง การใช้อิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ให้ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ (วารสาร รุ่งเรืองกลกิจ 2550, น. 10)

ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่สามารถใช้อิทธิพลของตน กระตุ้น ชี้นำ ผลักดัน ชักจูงให้บุคคลอื่นปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายด้วยความเต็มใจ และยอมรับอิทธิพลนั้น โดยมีการรับฟังความคิดเห็นให้อิสระในการทำงาน ไม่ใช่อำนาจบังคับให้มีส่วนร่วม เป็นผู้ริเริ่มปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรให้มีความเป็นทีม สามารถสร้างเสริมบุคลากรให้มีความรักผูกพันในองค์กร มีการกระจายอำนาจอย่างเป็นระบบ สนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการปฏิบัติงาน (นินนาท หมอยาคี 2552, น. 58)

ลิเคอร์ท์และคณะ (Likert, 1961 ; 1967) ก็ได้ทำการศึกษาเพิ่มเติม จนสรุป พฤติกรรมผู้นำเป็น 3 แบบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (Yukl, 1989, p. 81)

1. พฤติกรรมมุ่งงาน (Task-Oriented Behavior) ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะไม่ใช้เวลา และความพยายามในการทำงาน เหมือนกับ ผู้ได้บังคับบัญชา แต่จะมุ่งไปที่ภาระหน้าที่ของผู้นำ ซึ่งได้แก่ การวางแผน การจัดตารางการทำงาน ช่วยประสานกิจกรรมต่างๆ ของผู้ได้บังคับบัญชา จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ รวมทั้งเทคนิควิธีการทำงาน ยิ่งกว่านั้น ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ จะแนะนำให้ลูกน้อง ตั้งเป้าหมายของงานที่ท้าทาย และเป็นไปได้ พฤติกรรมมุ่งงานของผู้นำจากการศึกษาของมหาวิทยาลัยมิชิแกนพบว่า คล้ายกับ พฤติกรรมมุ่งสร้าง โครงสร้างของผู้นำจากการศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ

2. พฤติกรรมมุ่งความสัมพันธ์หรือมุ่งคน (Relationship-Oriented Behavior) ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะเป็นผู้นำที่ห่วงใย สนับสนุน และช่วยเหลือผู้ได้บังคับบัญชา ทั้งยังศรัทธาเชื่อมั่น และมีความเป็นเพื่อน พยายามเข้าใจปัญหาของลูกน้อง ช่วยให้ผู้ลูกน้องมีการพัฒนา ในอาชีพและสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จ ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะไม่ควบคุมลูกน้องใกล้ชิด ดูแลอยู่ห่าง ๆ อย่างให้เกียรติ ผู้นำจะตั้งเป้าหมายและให้คำแนะนำ แต่ก็ให้อิสระในการทำงาน พฤติกรรมมุ่งความสัมพันธ์ของการศึกษาของมหาวิทยาลัยมิชิแกน จะคล้ายกับพฤติกรรมมุ่งสร้าง น้ำใจของการศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ

3. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative Leadership) ลิเคอร์ท์ (Likert) ได้เสนอว่า การนิเทศ หรือติดตามดูแลการปฏิบัติงาน ของผู้ได้บังคับบัญชาควรกระทำโดยใช้กลุ่มนิเทศงาน จะดีกว่านิเทศคนเดียว เพราะการนิเทศงาน โดยกลุ่มจะเปิดโอกาส ให้ผู้ได้บังคับบัญชา เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาและตัดสินใจ นอกจากนี้ ยังช่วยเพิ่มการสื่อสาร เพิ่มความร่วมมือ และลดความขัดแย้ง หน้าที่ของผู้นำในกลุ่มนิเทศงาน ควรจะเป็นผู้นำในการอภิปรายผล ให้การสนับสนุน ให้มีการอภิปราย กำหนดขอบเขตและทิศทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม การใช้กลุ่มในการนิเทศงาน ความรับผิดชอบทั้งหมด ก็ยังคงเป็นของผู้นำโดยตรง ที่จะต้องทำการตัดสินใจ และรับผิดชอบ ผลลัพธ์ทั้งหมด ผลจากการศึกษาการใช้กลุ่มในการนิเทศงานของมหาวิทยาลัยมิชิแกน พบว่า ได้ทำให้ลูกน้องมีความพึงพอใจและใช้ความพยายามในการทำงานมากขึ้น

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel, 1991, p. 269) ได้สรุปสาระของการศึกษาภาวะผู้นำของมหาวิทยาลัยมิชิแกนไว้ดังนี้

1. ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ มีแนวโน้มที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเชื่อว่าเป็นสิ่งที่สนับสนุน และเพิ่มความภาคภูมิใจ และเกียรติยศของผู้ใต้บังคับบัญชา มากกว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพน้อย

2. ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ชอบที่จะนิเทศการปฏิบัติงานของลูกน้องโดยกลุ่ม มากกว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งตามลำพัง รวมทั้งการตัดสินใจด้วย ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้นำที่มีประสิทธิภาพน้อย

3. ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ มีแนวโน้มที่จะตั้งเป้าหมายการปฏิบัติงานไว้ก่อนข้างสูงกว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพน้อย

พฤติกรรมผู้นำ

แนวคิดของ Likert (1967, pp. 126-127) สามารถอธิบายได้ว่า

ระบบที่ 1 พฤติกรรมผู้นำเผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ (exploitative autocratic) ระบบนี้ ผู้นำจะเป็นผู้ตัดสินใจทุกอย่างว่าต้องทำอะไร ใครต้องทำ ต้องทำอะไร ทำที่ไหน และจะต้องให้เสร็จเมื่อไร ถ้างานไม่สำเร็จจะต้องมีการลงโทษ ผู้นำไว้ใจผู้ตามน้อย ระดับความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นระหว่างผู้นำ และผู้ตามจะมีต่ำ

ระบบที่ 2 พฤติกรรมผู้นำแบบเผด็จการอย่างมีเมตตา (benevolent autocratic) ระบบนี้ผู้นำยังเป็นคนตัดสินใจอยู่ แต่ให้ผู้ตามมีอิสระอย่างบ้าง ผู้นำแบบนี้จะมีเจตคติแบบพ่อปกครองลูก ทราบใดที่ผู้ตามยังปฏิบัติงานตามระเบียบอยู่ ผู้นำจะดูแลผู้ตามเป็นอย่างดี ระดับความไว้วางใจ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำ และผู้ตามยังคงต่ำอยู่

ระบบที่ 3 พฤติกรรมผู้นำแบบปรึกษาหารือ (consultative) ระบบนี้ผู้นำจะปรึกษาหารือกับผู้ตามก่อนที่จะกำหนดเป้าหมายหรือการตัดสินใจ ผู้ตามมีอิสระมากขึ้นอีก ผู้นำระบบนี้ต้องการความเห็นของผู้ตามก่อนตัดสินใจ ผู้นำจะให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำงานดี มากกว่าการลงโทษเมื่อทำงานผิดพลาด เป็นแรงจูงใจให้ผู้ตาม บรรยากาศเป็นกันเอง ระดับความไว้วางใจ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตามมีสูง

ระบบที่ 4 พฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วม (participative) ระบบนี้ผู้นำเน้นให้ผู้ตามมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการกำหนดเป้าหมาย และการตัดสินใจ ผู้ตามเป็นอิสระ ถกเถียงกับผู้นำได้ ผู้นำแสดงความสนับสนุนแทนการข่มขู่ ทุกส่วนของผู้ตามมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วทั้งองค์กร

อย่างไรก็ดี อาจกล่าวได้ว่า วัตถุประสงค์งานวิจัยของมหาวิทยาลัย Michigan ความเป็นผู้นำส่วนใหญ่ของทีมงานเพื่อค้นหาหลัก และวิธีความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล โดยมุ่งให้ความสำคัญของผลผลิต (production orientation) หรือทำงานให้ประสบความสำเร็จ และมีการมุ่งให้

ความสำคัญกับคน (employee orientation) หรือการสนับสนุนในการทำงาน หัวหน้าจะทำให้มีผลผลิตสูงในกลุ่ม และดูแลให้ความสำคัญกับผลผลิต และคน จากการวิจัยทำการค้นพบที่มุ่งเน้นคน (employee centered supervisors) จะมีสวัสดิการมุ่งเน้นให้ลูกน้อง ในทางกลับกันหัวหน้าที่มุ่งเน้นผลผลิต (production centered supervisors) จะมีลักษณะที่มุ่งเน้นความสำเร็จในการพัฒนามากกว่า โดยทั่วไปหัวหน้างานที่มุ่งเน้นคน พบว่า มีกลุ่มงานที่มีผลผลิตมากกว่ากลุ่มที่มีหัวหน้างานที่มุ่งเน้นผลผลิต (Likert, 1961)

การวิจัยในภายหลังโดย Likert (1961) ได้เสริมเพิ่มเติมในการศึกษา แบบฉบับของผู้นำที่มีส่วนร่วม เช่น ผู้นำควรใช้การประชุมของกลุ่มเพื่อกระตุ้น การมีส่วนร่วมของพนักงานในการทำการตัดสินใจ และแก้ปัญหา การติดต่อสื่อสารความร่วมมือกัน และการแก้ปัญหของความขัดแย้ง ผู้นำแบบมีส่วนร่วมช่วยสนับสนุน และแนะแนวทาง การตัดสินใจของกลุ่ม และมุ่งเน้นให้ทำการตัดสินใจ และแก้ปัญหา

3. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับแรงจูงใจ

3.1 ความหมายเกี่ยวกับแรงจูงใจ

Weiten, Wayne 1997: 379 (อ้างถึงใน กันยมาศ ชูจีน 2546, น. 10) ได้ให้คำจำกัดความของแรงจูงใจว่าเป็นความต้องการ (needs) ความอยาก (wants) ความสนใจ (interests) และความปรารถนา (desire) ที่ชักจูงบุคคลในทิศทางที่แน่นอน หรือการกล่าวสั้นๆ ว่า การจูงใจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่มุ่งสู่จุดมุ่งหมาย

สมยศ นาวิการ (2543, น. 28-29) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจ คือพลังที่ริเริ่ม กำกับ และค้ำจุนพฤติกรรมและการกระทำส่วนบุคคล และเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่ให้ความมุ่งหมายหรือทิศทางแก่พฤติกรรม นอกจากนี้ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะพื้นฐานของแรงจูงใจ 3 ประการ คือ ความพยายาม ความไม่หยุดยั้ง และทิศทาง

ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2544, น. 254) ได้ให้ความเห็นว่า แรงจูงใจ คือภาวะหรือองค์ประกอบที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อไปสู่จุดหมายที่ตนเองต้องการหรือผู้ทำการชักจูงกำหนด

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2544, น. 156) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึงองค์ประกอบที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย

กันยมาส ชูจิ้น (2546, น. 11) ได้ให้ความหมาย สรุปได้ว่า แรงจูงใจหมายถึงพลังภายในของแต่ละบุคคลที่ถูกกระตุ้น โดยบุคคลหรือสภาพแวดล้อมให้แสดง พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตนเองต้องการหรือมีผู้ทำการชักจูง

3.2 แนวคิด ทฤษฎี การจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ของ Irvin & Stansbury อ้างถึงใน ชินรัตน์ สมสืบ (2556, น. 264 – 265) ใน ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการ รัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งเสนอหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ประกอบด้วยเงื่อนไข 2 ประการ คือ Cost & Benefit

3.2.1 เงื่อนไขการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประชาชนจะต้องมีเครื่องชี้วัดค่าใช้จ่ายต่ำ ในขณะที่เครื่องชี้วัดผลประโยชน์สูง กล่าวคือการดำเนินการนั้นๆ ภาครัฐต้องหาวิธีการให้ประชาชนต้องมีค่าใช้จ่ายต่ำๆ หรือไม่เสียค่าใช้จ่ายในกิจกรรมนั้นๆ ในขณะที่ผลตอบแทนที่ประชาชนจะได้รับต้องอยู่ในเกณฑ์ที่สูง ซึ่งหากสามารถดำเนินการได้เช่นนี้ จะทำให้การที่รัฐเข้าไปส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนประสบผลสำเร็จได้

3.2.2 เงื่อนไขการไม่มีส่วนร่วมของประชาชน

ในทางกลับกันถ้าหากกิจกรรมการมีส่วนร่วมใด ที่มีเครื่องชี้วัดค่าใช้จ่ายสูง แต่ผลตอบแทนที่ประชาชนจะได้รับอยู่ในระดับที่ต่ำ การดำเนินงานนั้นก็ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งในกรณีเช่นนี้ภาครัฐควรพิจารณาดำเนินการด้วยตัวเองแทนการให้ประชาชนมีส่วนร่วม

กล่าวโดยสรุปแนวคิด ทฤษฎี การจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ของ Irvin & Stansbury ประกอบด้วยเงื่อนไข 2 ประการ คือ ค่าใช้จ่าย และผลตอบแทน (Cost & Benefit) โดยถ้าหากค่าใช้จ่ายต่ำแต่ผลตอบแทนสูง จึงจะเกิดการมีส่วนร่วม ในทางกลับกันถ้าหากกิจกรรมการมีส่วนร่วมใด ที่มีค่าใช้จ่ายสูง แต่ผลตอบแทนต่ำ การดำเนินงานนั้นก็ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น ภาครัฐต้องหาวิธีการให้ประชาชนมีค่าใช้จ่ายต่ำๆ หรือไม่เสียค่าใช้จ่ายในกิจกรรมนั้นๆ ในขณะที่ผลตอบแทนที่ประชาชนจะได้รับต้องอยู่ในเกณฑ์ที่สูง

3.3 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ ของ Abraham Maslow

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs Theory) ของ Abraham Maslow อ้างถึงใน ราณี อธิชัยกุล (2556, น. 9-12 – 9-14) ใน ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารองค์การ Organization Administration หน่วยที่ 8 – 15 เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นโดย อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยเบรนดิส์ เป็นทฤษฎีที่รู้จักกันมากที่สุดทฤษฎีหนึ่ง ซึ่งระบุว่า

บุคคลมีความต้องการเรียงลำดับจากระดับพื้นฐานที่สุดไปยังระดับสูงสุด กรอบความคิดที่สำคัญของทฤษฎีนี้มี 4 ประการ คือ

1. มนุษย์มีความต้องการ และความต้องการนี้จะมีอยู่ตลอดเวลาและไม่สิ้นสุด
2. ความต้องการของมนุษย์สามารถเรียงลำดับตามความสำคัญตั้งแต่ระดับต่ำสุด คือ ความต้องการพื้นฐาน สูงขึ้นไปจนระดับสูงสุด
3. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจพฤติกรรมของมนุษย์ต่อไป มนุษย์จะมีความต้องการในระดับสูงขึ้น ซึ่งจะกลายเป็นสิ่งจูงใจแทน
4. ความต้องการของมนุษย์จะสลับซับซ้อน มนุษย์มีความต้องการหลายอย่างพร้อมกันได้ ความต้องการอย่างหนึ่งอาจยังไม่ทันหมดไป ความต้องการอย่างอื่นจะเกิดขึ้นได้

มาสโลว์ เห็นว่าความต้องการของบุคคลมี 5 กลุ่มจัดแบ่งได้เป็น 5 ระดับจากระดับต่ำไปสูง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่ต้องได้รับการตอบสนองจาก อาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย การพักผ่อน เป็นต้น
2. ความต้องการความมั่นคง ปลอดภัย (Security or Safety Needs) ได้แก่ ความต้องการความปลอดภัยจากภัยอันตรายต่าง ๆ เช่น ความต้องการสวัสดิการ การรักษาพยาบาล การได้รับประโยชน์ที่เกี่ยวเนื่องจากการทำงาน เป็นต้น
3. ความต้องการทางสังคม (Social or Belonging Needs) ได้แก่ ความต้องการทางสังคม การยอมรับและมิตรภาพจากพวกพ้อง จากครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง เป็นความต้องการทางสังคมการสมาคมและมีความต้องการด้านจิตใจมากขึ้น
4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs) ได้แก่ ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ต้องการประสบความสำเร็จและได้รับการยกย่องยอมรับจากคนอื่น เพื่อตอบสนองความรู้สึกในคุณค่าแห่งตนเอง ต้องการความเคารพนับถือตนเองและจากบุคคลอื่น
5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self - Actualization Needs) ได้แก่ ความต้องการใช้ความพยายาม ทักษะ และศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่ในตนเองให้เกิดผลสำเร็จตามที่นึกคิดหรือเป็นดังที่คาดหวัง ความต้องการความสำเร็จในชีวิตเป็นความต้องการสูงสุดที่มนุษย์คาดหวัง และอาจเป็นไปได้ หากและหากบุคคลใดบรรลุความต้องการขั้นนี้ จะได้รับการยกย่องว่าเป็นบุคคลพิเศษ

การศึกษาของมาสโลว์ ในปี ค.ศ. 1968 ได้แบ่งความต้องการเหล่านี้ออกเป็นสองกลุ่ม คือ ความต้องการที่เกิดจากความขาดแคลน เป็นความต้องการที่ขาดไม่ได้ (Deficiency needs) เป็นความต้องการระดับต่ำ ได้แก่ ความต้องการทางกายและความต้องการความปลอดภัย ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นความต้องการเจริญเติบโต (Growth needs) หรือความก้าวหน้า และพัฒนาตนเอง

ซึ่งได้แก่ความต้องการทางสังคม เกียรติยศชื่อเสียง และความต้องการเติมเต็มความสมบูรณ์ให้ชีวิต จัดเป็นความต้องการระดับสูง และอธิบายว่า ความต้องการระดับต่ำจะได้รับการสนองตอบจากปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ส่วนความต้องการระดับสูง จะได้รับการสนองตอบ จากปัจจัยภายในตัวบุคคลเอง

ซึ่งตามทฤษฎีของมาสโลว์ ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองอย่างดีแล้ว จะไม่สามารถเป็นเงื่อนไขของบุคคลได้อีกต่อไป แม้ผลวิจัยในเวลาต่อมาไม่สนับสนุนแนวคิดทั้งหมดของมาสโลว์ แต่ทฤษฎีลำดับความต้องการของเขา ก็เป็นทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน ในการอธิบายองค์ประกอบของแรงจูงใจ ซึ่งมีการพัฒนาในระยะเวลาต่อมา

3.4 ทฤษฎีสองปัจจัยของ เฮิร์ซเบิร์ก (Two Factors Theory) (พรทิพย์ สุดิยะ, 2550, หน้า 5) ในทฤษฎีนี้มีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป คือ “Motivation- Maintenance Theory” หรือ “Dual Factor Theory” หรือ “The Motivation - Hygiene Theory” หรือ Two Factors Theory เป็นแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจที่ประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจ 2 เรื่องใหญ่ๆ คือ ปัจจัยจูงใจที่เป็น ตัวกระตุ้นในการทำงานและปัจจัยจูงใจที่รักษาสุขลักษณะจิต หรือปัจจัยจูงใจที่บำรุงรักษาจิตใจ ซึ่งเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg) ได้ทำการศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อแรงจูงใจของคนในองค์กร ดังนี้ คือ

1. ปัจจัยจูงใจที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงาน (Motivation Factors หรือ Motivators) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในการสร้างความพึงพอใจในการทำงานซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยภายใน เป็นกลุ่มปัจจัยที่มีสภาพเป็นตัวกระตุ้นจูงใจและทำให้เกิดความพอใจในการปฏิบัติงาน แต่ถ้าหากมิได้จัดให้มีขึ้นก็ไม่ได้ก่อให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน ปัจจัยกลุ่มนี้สามารถใช้เป็นตัวกระตุ้นจูงใจผู้ปฏิบัติงานซึ่งประกอบด้วย

1.1 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ (The Work Itself) เป็นงานที่น่าสนใจ ต้องอาศัยความริเริ่ม สร้างสรรค์ท้าทายให้ลงมือทำเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลอยากทำงาน

1.2 ความสำเร็จของงาน (Achievement) คือ การที่บุคคลสามารถแก้ปัญหาและรู้จักการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น เมื่อทำสำเร็จจะเกิดความรู้สึกรับรู้ในผลสำเร็จของงานนั้น

1.3 การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) คือ การได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลต่าง ๆ เช่น ผู้บังคับบัญชา เพื่อร่วมงาน ผู้มาขอคำปรึกษา หรือจากบุคคลในหน่วยงาน การยอมรับนับถือนี้อาจอยู่ในรูปของการยกย่องชมเชย แสดงความยินดี การให้กำลังใจ หรือ การแสดงออกอื่นใด ที่ทำให้เห็นถึงการยอมรับในความสามารถจะทำให้ปฏิบัติงานชอบและรักงาน

1.4 ความรับผิดชอบ (Responsibility) คือ ความพอใจที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ งานใหม่ๆ และมีอำนาจรับผิดชอบอย่างเต็มที่ ไม่มีการตรวจหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด เป็นปัจจัยจูงใจให้บุคคลอยากทำงาน

1.5 ความก้าวหน้า (Advancement) คือ การได้รับการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น ของบุคคลในองค์กร หรือได้รับการฝึกอบรม จะเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลอยากทำงาน

1.6 โอกาสในการเจริญเติบโต (Possibility of Growth) เช่น การได้มีโอกาสได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และความชำนาญ ตลอดจนได้โอกาสในการเลื่อนตำแหน่ง เลื่อนขั้น

2. ปัจจัยบำรุงรักษาจิตใจ (Maintenance Factors) หรือปัจจัยบำรุงรักษาสุขภาพจิต เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในการสร้างความไม่พึงพอใจในการทำงาน จึงจำเป็นต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อ เป็นสิ่งจรรโลงใจ หรือส่งเสริมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานให้คงความพอใจเป็นปกติอยู่ตลอดไป ปัจจัย บำรุงรักษาเป็นปัจจัยที่มีผลในทางป้องกันเป็นส่วนใหญ่ ไม่สามารถจูงใจได้ คือ ช่วยขจัดความไม่พอใจต่าง ๆ ได้ แต่จะไม่สามารถสร้างความพอใจได้ ปัจจัยกลุ่มนี้ มีดังนี้

2.1 นโยบายและการบริหารของหน่วยงาน (Company Policy and Administration) หมายถึง การจัดการและการบริหารงานขององค์กร การติดต่อสื่อสารภายในองค์กร

2.2 ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน (Interpersonal Relation with Superior, Subordinate and Peers) หมายถึง การติดต่อ ไม่ว่าจะ เป็นกิริยาหรือวาทะที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกัน มีความเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการทำงาน

2.3 ความมั่นคงในงาน (Security) ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องาน ความมั่นคงในการทำงานหรือความมั่นคงขององค์กรย่อมมีผลต่อการปฏิบัติงาน

2.4 สวัสดิการ (Fringe Benefits) หมายถึง รางวัลที่ให้กับพนักงานที่เป็นผลมาจากการทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์กร หรือเป็นผลตอบแทนชนิดใดชนิดหนึ่งซึ่งพนักงานได้รับเพิ่มเติมนอกเหนือจากการจ่ายผลตอบแทนพื้นฐาน ได้แก่ สวัสดิการด้านสุขภาพและการประกัน ชีวิต วันหยุดพักผ่อน บำนาญ เป็นต้น

2.5 สภาพการทำงาน (Working Conditions) ได้แก่ สภาพทางกายภาพของการทำงาน เช่น แสง เสียง อากาศ ชั่วโมงการทำงาน รวมทั้งลักษณะสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น อุปกรณ์ เครื่องมือ ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลเกิดความพึงพอใจต่องาน

2.6 ความเป็นอยู่ส่วนตัว (Personal Life) หมายถึง ความรู้สึกที่ดี หรือไม่ดีอันเป็นผลที่ ได้รับจากงานในหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน เช่น มีการเปลี่ยนระบบการทำงานใหม่ ซึ่งต้องทุ่มเทศึกษา การทำงานทำให้มีเวลาให้ครอบครัวลดน้อยลง ทำให้ไม่มีความสุข จึงเกิดความไม่พอใจในการทำงานระบบใหม่ได้

เฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg, and others 1959) พยายามชี้ให้นักบริหารเข้าใจว่า ปัจจัยจูงใจที่บำรุงรักษา จิตใจเป็นสิ่งที่สกดกั้นไม่ให้พนักงานเกิดความไม่พอใจในการทำงาน เท่านั้นแต่ไม่สามารถสร้าง แรงจูงใจให้เกิดขึ้นได้ เพราะการใช้เงินหรือสิ่งจูงใจที่ไม่เกี่ยวกับงาน หรือบีบบังคับให้พนักงาน ทำงานด้วยการกดขี่หรือการลงโทษ จะทำให้พนักงานทำงานด้วยความจำเป็นไม่มีความรู้สึกพอใจ ต่องาน ดังนั้น จึงควรจะใช้ปัจจัยจูงใจที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงาน เพื่อสร้างแรงจูงใจใน การทำงาน พนักงานก็จะรู้สึกว่าตนเองมีความหมายในการทำงาน งานท้าทาย ความสามารถ มีโอกาสพัฒนาตนเอง พนักงานจะเกิดความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งหลักการของ เฮิร์ซเบิร์ก Herzbergตั้งกล่าว แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยจูงใจในการทำงาน 2 กลุ่ม กับความพึงพอใจในงาน (Job Satisfaction) และความไม่พึงพอใจในงาน (Job Dissatisfaction)

สรุป ทฤษฎีของเฮิร์ซเบิร์ก เน้นอธิบายและให้ความสำคัญกับปัจจัย 2 ประการ ได้แก่ ตัวกระตุ้น (Motivators) และการบำรุงรักษา (Hygiene) สองปัจจัยมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของงาน เป็นอย่างยิ่ง

วารากรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ (2550, น. 19-20) ได้สรุปว่า ทฤษฎีจูงใจต่างๆ นั้น ต่างล้วนที่จะศึกษาคน พฤติกรรมและความต้องการของเขา เพื่อที่จะหาว่าปัจจัยใดบ้างที่สามารถจูงใจให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ ซึ่งปัจจัยเหล่านั้นอาจจะเป็นปัจจัยที่ตอบสนองต่อการดำรงชีพ อยู่ได้ หรือความต้องการทางสังคม หรือตอบสนองความต้องการในโอกาสความก้าวหน้าและการประสบความสำเร็จในชีวิต จึงทำให้การจูงใจนั้นต้องใช้วิธีการต่างๆ นานา ทั้งการจูงใจด้วยปัจจัยจูงใจเชิงเศรษฐกิจ และการจูงใจด้วยปัจจัยจูงใจเชิงบริหาร โดยแต่ละองค์กรได้นำแนวปฏิบัติที่หลากหลายมาใช้ในการจูงใจด้วยวิธีการต่างๆ คือ

1) การจูงใจด้วยปัจจัยจูงใจเชิงเศรษฐกิจ เป็นการจูงใจด้วยรางวัลตอบแทน ในรูปของเงิน เงินเดือน ค่าจ้าง และประโยชน์ตอบแทนอื่นๆ ได้แก่ โบนัส ค่านายหน้า ส่วนแบ่ง กำไร รถประจำตำแหน่ง บ้านพักอาศัย สิทธิซื้อหุ้นในราคาพิเศษ ฯลฯ โดยองค์กรต่างๆ ยึดหลักการในการจัดให้ คือ

(1) รู้จักการให้รางวัล เป็นการเรียนรู้อย่างหนึ่ง เป็นวิธีการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการให้รางวัลที่มีประสิทธิภาพจะต้องให้เป็นระยะ

(2) ยึดความยุติธรรมในการให้รางวัลตอบแทน

(3) มนุษย์ต้องการการยอมรับ และการนิยมชมเชยมากกว่าของรางวัลที่เป็นวัตถุ จึงต้องยกย่องชมเชย ให้กำลังใจ เห็นอกเห็นใจ เอาใจใส่ ดูแลให้ความสำคัญ ให้ความสำคัญเชื่อมั่นแก่ผู้ปฏิบัติงาน

2) การจูงใจด้วยปัจจัยจูงใจเชิงบริหาร นอกเหนือจากการจูงใจด้วยปัจจัยจูงใจเชิงเศรษฐกิจแล้ว องค์กรยังต้องดูแลบุคลากรในเรื่องอื่นๆ อีกด้วย เพราะมนุษย์ต้องการการยอมรับ ต้องการการปฏิบัติต่อเขาด้วยความเหมาะสม และต้องการทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ดังนั้น องค์กรจึงต้องกำหนดแนวทางดำเนินการต่อบุคลากร และจัดสภาพแวดล้อมของงานให้เหมาะสมด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการกำหนดเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน มีความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน มีสัมพันธภาพในงานที่ดี จัดสภาพการทำงานที่สะดวกสบาย การนิเทศงาน ความสำเร็จของงาน มีโอกาสก้าวหน้าในงาน มีนโยบายการบริหารงานที่ชัดเจน การบังคับบัญชาและภาวะผู้นำเหมาะสม บุคลากรได้รับผิชอบงานที่มากขึ้น มีส่วนร่วมในการบริหาร มีการควบคุม ให้อิสระ ให้อำนาจที่เหมาะสม ให้การยอมรับนับถือ ความยุติธรรม ให้ทราบเป้าหมายในการปฏิบัติงานและผลสะท้อนกลับของงานด้วย

4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับป่าชุมชน

FAO (1987) ได้ให้ความหมายของป่าชุมชนว่า หมายถึง กิจกรรมป่าไม้ใดๆ ก็ตามที่ประชาชนมีส่วนร่วม ตั้งแต่การปลูกป่าหรือการจัดการป่าประจำหมู่บ้าน ในท้องที่ซึ่งขาดแคลนไม้ใช้สอย หรือของป่า จนกระทั่งถึงการปลูกต้นไม้ในไร่นา หรือสวนป่ารายย่อย (farm forestry) เพื่อขายไม้เป็นรายได้ รวมถึงกิจการอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่ใช้วัสดุป่าไม้เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ หรือกิจการป่าไม้ที่ชุมชนได้รับผลตอบแทนเพียงเป็นค่าจ้างแรงงานเท่านั้น กิจกรรมป่าชุมชนยังรวมถึงกิจกรรมอื่นของรัฐที่กระตุ้น หรือช่วยเหลือกิจการป่าไม้ท้องถิ่น

กรมป่าไม้ (2531) ได้ให้ความหมายว่า ป่าชุมชน หมายถึง ป่าซึ่งประชาชน กลุ่มประชาชน หรือสถาบันในชุมชนได้ร่วมกันรักษาไว้เพื่อประโยชน์ของชุมชนนั้นและในความหมายเฉพาะ กิจกรรมป่าชุมชนคือรูปแบบของการจัดการป่าไม้ ที่นำองค์ประกอบของความต้องการของประชาชนและผู้รับประโยชน์เข้ามาร่วมในการดำเนินการของชุมชน

สมศักดิ์ (2532) ให้นิยามว่า ป่าชุมชน คือ กิจกรรมป่าไม้ที่ประชาชนมีส่วนร่วมและเพื่อประโยชน์ของประชาชน

เสน่ห์ จามริก และคณะ (2536) กล่าวว่า ป่าชุมชนเป็นขบวนการทางสังคม หรือการรวมตัวกันขององค์กรประชาชนในระดับชุมชน และ/หรือ ระดับเครือข่ายภายในระบบนิเวศน์แห่งหนึ่ง เพื่อทำการใช้ประโยชน์และจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่า ซึ่งถือเป็นทรัพย์สินส่วนรวม

ของท้องถิ่นอย่างยั่งยืนและเป็นธรรม บนฐานของระบบความคิด ภูมิปัญญา อุดมการณ์ และสิทธิชุมชน ซึ่งเน้นหลักการทางศีลธรรม และความมั่นคงในการยังชีพของชุมชนเป็นสำคัญ

โกมล (2537) ได้ให้ความหมายของป่าชุมชน คือ รูปแบบของการจัดการป่าไม้ที่นำเอาความต้องการที่พึงพิงป่าของประชาชน มาเป็นวัตถุประสงค์ในการจัดการป่าไม้นั้น และให้ประชาชนผู้ได้รับประโยชน์จากป่าดังกล่าว เป็นผู้กำหนดแผนการและควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เพื่อผลประโยชน์ต่อเนื่อง

ป่าชุมชน หมายถึง ที่ดิน และ/หรือ ที่ดินป่าไม้ ที่ชุมชนได้ดำเนินการหรือได้รับอนุญาตตามกฎหมายให้ดำเนินการร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ จัดการกิจการงานด้านป่าไม้อย่างต่อเนื่อง ภายใต้กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และแผนงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจสอดคล้องกับความเชื่อและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นนั้นด้วย การจัดการหรือการดำเนินการดังกล่าวเพื่อการอนุรักษ์ และให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน (กรมป่าไม้, 2553 อ้างถึงใน ประสงค์ คำรงค์ไทย (บรรณาธิการ), 2555)

กล่าวโดยสรุป ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าป่าชุมชน คือ รูปแบบหนึ่งของการจัดการป่าไม้ที่เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ ในการดูแลรักษา ใช้ประโยชน์จากป่า ภายใต้กฎเกณฑ์ กติกา ที่ชุมชนนั้นๆ กำหนดขึ้น และมีการสนับสนุนจากภาครัฐ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชุมชนและความยั่งยืนของทรัพยากรป่าไม้

5. เกณฑ์การประเมินความสำเร็จในการจัดการป่าชุมชน

5.1 เกณฑ์และตัวชี้วัดการป่าไม้ชุมชน (Criteria and indicator of good community forestry)

โดย รศ.ดร.มณฑล จำเริญพุกภัย คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ทำการศึกษาไว้ ในรายงานวนศาสตร์ชุมชนภาคสนาม ประจำปี 2555-2556 ประกอบด้วย 4 มิติ 13 เกณฑ์ 41 ตัวชี้วัด และ 5 ระดับของตัวบ่งชี้ และได้นำเสนอไว้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน” ประจำปีงบประมาณ 2559 เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2559 จังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

มิติที่ 1 ป่าและระบบนิเวศ

- 1) ป่าไม้
- 2) ระบบนิเวศ
- 3) ระบบนิเวศเกษตร

มิติที่ 2 คุณภาพชีวิตของชุมชน

4) เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

5) สุขภาพ

6) ความเชื่อมั่นในตนเอง

มิติที่ 3 องค์กรชุมชน

7) การมีส่วนร่วม

8) การบริหารจัดการ

9) การจัดการความขัดแย้ง

มิติที่ 4 การประสานงานกับภายนอก

10) กฎหมายกับนโยบาย

11) การวิจัย

12) ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกชุมชน

13) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

มิติที่ 1 ป่าและระบบนิเวศ

1. เกณฑ์ที่ 1.1 การจัดการป่าไม้ที่ดี

เกณฑ์	ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้
1.การจัดการป่าไม้ที่ดี	1.1 แผนการจัดการป่า	● แผนที่แสดงขอบเขต การจำแนกเขตการจัดการ มาตรการจัดการในแต่ละเขต ฯลฯ
	1.2 มีกฎระเบียบ	● มีระเบียบปฏิบัติที่สอดคล้องกับแต่ละมาตรการ
	1.3 การปฏิบัติตามแผน	● มีหลักเขต ป้ายต่าง การฝึกอบรม <u>ปชส.</u> ปลุกเสริม ฯลฯ

ตัวชี้วัดที่ 1.1 แผนการจัดการป่า

ตัวบ่งชี้สถานภาพของแผนการจัดการป่า มี 5 ระดับ

1.1.1 มีแผนที่แสดงขอบเขตและพื้นที่ที่ชัดเจน

1.1.2 มีการจำแนกเขตการจัดการที่เหมาะสม

1.1.3 มีข้อมูลการสำรวจพรรณไม้และกำลังการผลิตที่ดี

1.1.4 มีมาตรการในการจัดการแต่ละเขต

- 1.1.5 มีการอบรมในเรื่องการทำแผนและกระบวนการทำแผน
- ตัวชี้วัดที่ 1.2 มีกฎระเบียบ
- 1.2.1 ด้านการป้องกันรักษาป่า
- 1.2.2 ด้านการเก็บหาของป่า พืชอาหารและสมุนไพร
- 1.2.3 ด้านการเลี้ยงสัตว์ในป่า
- 1.2.4 ด้านการใช้ประโยชน์
- ตัวชี้วัดที่ 1.3 การปฏิบัติตามแผน
- 1.3.1 การจัดทำหลักแนวเขตป่าชุมชน
- 1.3.2 มีการปฏิบัติตามมาตรฐานในแต่ละเขตพื้นที่
- 1.3.3 มีการปลูกเสริมในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม
2. เกณฑ์ที่ 1.2 การจัดการองค์ประกอบในระบบนิเวศ
- 2.2.1 การกำหนดขอบเขตระบบนิเวศ
- 1) มีการทำแผนที่ระบบนิเวศ
- 2.2.2 ทรัพยากรดิน
- 1) มีการอนุรักษ์และป้องกันการพังทลายของดินใกล้แหล่งน้ำและพื้นที่ลาดชัน
- 2.2.3 ทรัพยากรน้ำ
- 1) มีการสร้างฝายชะลอน้ำและดักความชุ่มชื้นอย่างเพียงพอ
- 2.2.4 การแก้ปัญหาหมอกควันในอากาศ
- 1) มีการวางแผนป้องกันไฟป่า หรือชิงเผา

เกณฑ์	ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้
2 การจัดการองค์ประกอบในระบบนิเวศ	2.1 การกำหนดขอบเขตระบบนิเวศ	● แผนที่ระดับกว้าง ลุ่มน้ำ มีที่ตั้งหมู่บ้าน ป่าชุมชน การใช้ที่ดินต่าง ๆ ฯลฯ
	2.2 การจัดการทรัพยากรดิน	● มีการอนุรักษ์และป้องกันการพังทลายของดินใกล้แหล่งน้ำและพื้นที่ลาดชัน เช่น การไม่ไถพรวน
	2.3 การจัดการทรัพยากรน้ำ	● มีการสร้างฝายชะลอน้ำและดักความชุ่มชื้นอย่างเพียงพอ
	2.4 การแก้ปัญหาหมอกควันในอากาศ	● มีการวางแผนป้องกันไฟป่าหรือชิงเผา

3.เกณฑ์ที่ 1.3. ระบบนิเวศเกษตร

เกณฑ์และตัวชี้วัดของการพัฒนานวนเกษตร

เกณฑ์	ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้
ที่ 3 การจัดการเกษตรและวนเกษตร	3.1 การปลูกไม้ยืนต้นในฟาร์ม	● มีแปลงวนเกษตรที่เป็นแบบอย่างในชุมชน ไม่น้อยกว่า 1 แปลง
	3.2 การใช้ปุ๋ยชีวภาพ	● ประชาชนมีการใช้ปุ๋ยชีวภาพเพิ่มขึ้น

มิติที่ 2 คุณภาพชีวิตของชุมชน

4. เกณฑ์ที่ 2.1 เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดของเกณฑ์การพัฒนาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

เกณฑ์	ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้
1 ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	1.1 รายได้	● รายได้จากของป่า และกิจกรรมป่าชุมชน
	1.2 การมีเงินออม	● การมีเงินออมของสมาชิกป่าชุมชน
	1.3 การลดรายจ่าย	● ลดรายจ่ายด้านอาหาร ปัจฉัยการเกษตร ยา รักษาโรค พลังงาน ฯลฯ

5.เกณฑ์ที่ 2.2 ตัวชี้วัดของเกณฑ์การพัฒนาสุขภาพ

เกณฑ์	ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้
2 สุขภาพพลานามัย	2.1 โภชนาการด้านอาหาร	● ความสามารถหาโภชนาการด้านอาหารได้จากป่าชุมชน เช่น พืชหัวหรือแบ่ง พืชผัก โปรตีน ไขมัน สมุนไพร
	2.2 สภาวะแวดล้อมที่ดี	● การสัมผัสสารเคมีลดลง มีโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจลดลง
	2.3 สุขภาพจิตที่ดี	● มีความพึงพอใจกับสัมพันธภาพในครัวเรือน ความสามัคคีในชุมชน

6.เกณฑ์ที่ 2.3 ตัวชี้วัดของเกณฑ์การพัฒนาการพึ่งตนเอง

เกณฑ์	ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้
3 ความเชื่อมั่นในการพึ่งตนเอง	3.1 มีความรู้ดี	● ความพึงพอใจต่อการได้รับความรู้ในชีวิตประจำวัน พืชอาหาร สมุนไพร ฯลฯ
	3.2 การเข้าถึงทรัพยากร	● ความพึงพอใจกับสิทธิในการเก็บหาของป่า ความเป็นธรรมด้านกฎระเบียบป่าชุมชน ฯลฯ

มิตินี้ 3 องค์การชุมชน

7. เกณฑ์ที่ 3.1 ตัวชี้วัดของเกณฑ์การมีส่วนร่วม

เกณฑ์	ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้
1 การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน	1.1 การมีส่วนร่วมของชาวบ้านกับคณะกรรมการป่าชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● การเข้าร่วมประชุม ร่วมในกิจกรรมป้องกันรักษาป่า ร่วมในกิจกรรมป้องกันไฟป่า ร่วมในกิจกรรมปลูกต้นไม้ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ การบริจาคทรัพย์
	1.2 การมีส่วนร่วมระหว่างสมาชิกปชช.	<ul style="list-style-type: none"> ● การเข้าร่วมประชุม
	1.3 การมีส่วนร่วมระหว่างคปช. กับอบต.	<ul style="list-style-type: none"> ● การเข้าร่วมประชุม การจัดทำแผนพัฒนาป่าชุมชน การจัดตั้งงบประมาณ 3 แห่งตั้งคณะกรรมการติดตามการดำเนินงาน
	1.4 การมีส่วนร่วมระหว่างคปช.กับศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> ● การประชาสัมพันธ์ การอนุรักษ์ป่าของวัด
	1.5 การมีส่วนร่วมระหว่างคปช.กับกลุ่มเครือข่ายอื่นๆ ภายในชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มโรงเรียน กลุ่มป่าชุมชนอื่นๆ เข้าร่วมกิจกรรมป่าชุมชน

8. เกณฑ์ที่ 3.2 ตัวชี้วัดของเกณฑ์การบริหารจัดการ

เกณฑ์	ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้
2 การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	2.1 สภาวะผู้นำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ความพึงพอใจในการบริหารการประชุมการทำงานร่วมกัน
	2.2 การปฏิบัติและติดตามผล	<ul style="list-style-type: none"> ● การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผล การปฏิบัติงาน

9. เกณฑ์ที่ 3.3 ตัวชี้วัดของเกณฑ์การจัดการความขัดแย้ง

เกณฑ์	ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้
3 กลไกแก้ปัญหาความขัดแย้ง	3.1 การรับรู้ปัญหาความขัดแย้ง	<ul style="list-style-type: none"> ● ระบบการสื่อสาร การแจ้งข่าวของคปช.
	3.2 กระบวนการไกล่เกลี่ยปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> ● มีระบบการรับเรื่องร้องเรียน มีคนกลางทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย

มิติที่ 4 การพัฒนาการสนับสนุนจากภายนอก

10. เกณฑ์ที่ 4.1 ตัวชี้วัดของเกณฑ์ด้านกฎหมายและนโยบาย

เกณฑ์	ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้
1 นโยบายและกรอบกฎหมาย	1.1 การวิเคราะห์กิจกรรมป่าชุมชนที่สอดคล้องกับนโยบาย	● การฝึกอบรมด้านการวิเคราะห์โอกาสสำหรับกิจกรรมป่าชุมชน
	1.2 การพัฒนาความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าชุมชน	● การฝึกอบรมด้านกฎหมาย

11. เกณฑ์ที่ 4.2 ตัวชี้วัดของเกณฑ์ด้านการวิจัย

เกณฑ์	ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้
2 งานวิจัย	2.1 งานวิจัยในชุมชน	● มีงานวิจัยเกี่ยวกับป่าชุมชนโดยชุมชนเอง
	2.2 งานวิจัยโดยสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานภายนอกชุมชน	● มีงานวิจัยเกี่ยวกับป่าชุมชนจากภายนอก
	2.3 งานวิจัยจากหน่วยงานอื่นๆ	● งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบและกิจกรรมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ความพึงพอใจต่อการส่งเสริม การปรับปรุงนโยบายและกฎระเบียบของรัฐ

12. เกณฑ์ที่ 4.3 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกชุมชน

เกณฑ์	ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้
3 สัมพันธภาพกับบุคคลภายนอก	3.1 ส่วนรวมด้านการจัดตั้งกองทุน	● มีการสนับสนุน งบประมาณเข้ากองทุนป่าชุมชน
	3.2 มีกิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคม	● มีการสนับสนุน การปลูกป่า การสร้างฝาย อุปกรณ์ การฝึกอบรม ฯลฯ

13. เกณฑ์ที่ 4.4 ตัวชี้วัดของเกณฑ์ด้านเศรษฐกิจ

ระบบการตลาด

แผนการด้านการผลิต การตลาด

5.2 การประยุกต์ใช้เกณฑ์และตัวชี้วัด

- การให้ค่าน้ำหนักเกณฑ์และตัวชี้วัด
- การให้ค่าน้ำหนักตัวบ่งชี้
- การประมวลผลคะแนนรวมในแต่ละหลักการ

1. การให้น้ำหนักเกณฑ์

ให้ค่าระดับความสำคัญ (Rank) และค่าอัตราความสำคัญ(Rate)

ค่าระดับความสำคัญ (Rank)

ค่าระดับ ความสำคัญ (Rank)	ความหมาย
0	ไม่สำคัญ
1	สำคัญน้อยมาก
3	สำคัญน้อย
5	สำคัญปานกลาง
7	สำคัญมาก
9	สำคัญมากที่สุด

ค่าอัตราความสำคัญ ให้ค่าเป็นร้อยละ โดยคะแนนเกณฑ์ที่เปรียบเทียบจะรวมกันได้เท่ากับ 100 คะแนน

การให้ค่าคะแนนตัวชี้วัดแบบ Pairwise

โดยการเปรียบเทียบความสำคัญของตัวชี้วัดทีละคู่

และให้ค่าเปรียบเทียบเป็นหมายเลข 1-9

แล้วใส่ค่าลงในตารางคำนวณ

หมายเลข 1 หมายถึง ตัวชี้วัดทั้งสองมีความสำคัญเท่ากัน

หมายเลข 3 หมายถึง ตัวชี้วัดตัวแรกมีความสำคัญกว่าอีกตัวเล็กน้อย

หมายเลข 5 หมายถึง ตัวชี้วัดตัวแรกมีความสำคัญกว่าอีกตัวในระดับปานกลาง

หมายเลข 7 หมายถึง ตัวชี้วัดตัวแรกมีความสำคัญกว่าอีกตัวในระดับมาก

หมายเลข 9 หมายถึง ตัวชี้วัดตัวแรกมีความสำคัญกว่าอีกตัวในระดับมากที่สุด

การให้ค่าคะแนนตัวชี้วัดแบบ Pairwise

สูตรคำนวณ

ตัวชี้วัด	1	2	3	ผลรวมในแนวนอน (total)	ค่า Relative Weight
1	A	B	C	= A/aa+B/bb+...+l/ii	Total/No.indicators
2	D	E	F		
3	G	H	I		
ผลรวมแนวตั้ง	aa	bb	cc		

หมายเหตุ : No.indicators หมายถึง จำนวนเกณฑ์ในการประเมิน

ตัวอย่างการคำนวณ

ตัวชี้วัด	2.3.1	2.3.2	2.3.3	ผลรวมในแนวนอน (total)	ค่า Relative Weight
2.3.1	1	1	1/8	0.5688	0.1896
2.3.2	1	1	4	1.3249	0.4416
2.3.3	8	1/4	1	1.1062	0.3687
ผลรวมแนวตั้ง	10	2.25	5.125	3	1

ตัวบ่งชี้สถานภาพ มี 5 ระดับ

ระดับการปฏิบัติ	คะแนน (ร้อยละ)	สถานภาพ
0 ไม่มี	0 ไม่มี (None)	ไม่มีหลักฐาน(No evidenc)
1 ตั้งใจ	1 เตรียมการ(Interim)	เริ่มพูดคุย(Preliminary Discussion)
2 ทำได้	2 ร่าง(Draft)	มีหลักฐานปรากฏ/ก้าวหน้า (Physical evidence)
3 ทำดี	3 ยอมรับได้(Acceptable)	ปฏิบัติสม่ำเสมอ(regular implementation)
4 มีพัฒนา	4 ดี (Good)	มีการปรับปรุง(continuous review/progress)
5 กล้าตัดสินใจ	5 ยอดเยี่ยม(Excellent)	เป็นแบบอย่าง(best practices)

คะแนนตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

ระดับ 0 ไม่มีการปฏิบัติ

ระดับ 1 ตั้งใจ (0.20 คะแนน)

ระดับ 2 ทำได้ (0.40 คะแนน)

ระดับ 3 ทำได้ดี (0.60 คะแนน)

ระดับ 4 ทำได้ดี มีพัฒนาการ (0.80 คะแนน)

ระดับ 5 ทำได้ดี มีพัฒนาการ ยั่งยืน เป็นแบบอย่าง (1 คะแนน)

คำนวณคะแนนของแต่ละตัวบ่งชี้

คะแนนบ่งชี้ = คะแนนเกณฑ์ x คะแนนตัวชี้วัด x คะแนนสัดส่วนของตัวบ่งชี้ในแต่ละตัวชี้วัด x คะแนนระดับของตัวบ่งชี้

ค่าคะแนนรวมเกณฑ์ = ผลรวมค่าคะแนนตัวบ่งชี้ของเกณฑ์นั้น

ค่าคะแนนของมิติ = ผลรวมค่าคะแนนตัวบ่งชี้ของมิตินั้น

สรุป: ประโยชน์ที่ได้รับจากเกณฑ์และตัวชี้วัด

- 1) เป็นเป้าหมายหรือทิศทางในการดำเนินงาน
- 2) เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเรียนรู้และประเมินผลตนเอง
- 3) ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมให้มองเห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน
- 4) เป็นกระบวนการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพให้กับชุมชน
- 5) เป็นกระบวนการเพื่อสานความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเพื่อก่อให้เกิด

พลังการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

- 6) เป็นกระบวนการสร้างแนวทางใหม่ในการประเมินผลงานพัฒนาทั้งในระดับนโยบายและในระดับชุมชน

5.3 เกณฑ์การแบ่งกลุ่มป่าชุมชน ปีงบประมาณ 2558 ของกรมป่าไม้

จากแนวทางการกำหนดเกณฑ์และตัวชี้วัดการป่าไม้ชุมชน (Criteria and indicator of good community forestry) โดย รศ.ดร.มณฑล จำริญพฤกษ์ กรมป่าไม้ได้นำแนวทางดังกล่าวมา กำหนดเป็นเกณฑ์ในการใช้เป็นตัวจำแนกและจัดแบ่งป่าชุมชนออกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ป่าชุมชน พัฒนาระดับดีมาก ป่าชุมชนพัฒนาระดับปานกลาง และป่าชุมชนพัฒนาระดับต่ำ โดยมีเกณฑ์ จำนวน 20 หัวข้อดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ

1. มีกลุ่มดูแลรักษาป่าชุมชนในระดับหมู่บ้านและ/หรือ สร้างเครือข่ายในระดับตำบลขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง

2. มีคณะกรรมการป่าชุมชน และ/หรือ มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง

3. มีการจัดตั้งกฎข้อบังคับของชุมชนในการบริหารจัดการป่า

4. มีการดำเนินกิจกรรมป่าชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ด้านทรัพยากร

5. ปัจจุบันพื้นที่ป่าชุมชนไม่ถูกบุกรุกจากบุคคลภายในชุมชนหรือภายนอกชุมชน

6. สภาพป่าในพื้นที่ป่าชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์

7. ความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืชและไม่มีค่าหายาก

8. มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพป่าไปในทางที่ดีขึ้น หรือมีการขยายพื้นที่ป่าชุมชน

มากขึ้น

ด้านสังคมและวัฒนธรรม

9. ชุมชนมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบเพื่อให้ความรู้ด้านป่าชุมชนแก่บุคคลทั่วไปและสมาชิกในชุมชน

10. ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

11. มีกลุ่มเยาวชนดูแลรักษาป่า

12. ชุมชนมีการสืบทอดเจตนารมณ์ในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้อย่างต่อเนื่อง

ด้านเศรษฐกิจ

13. สมาชิกชุมชนได้รับประโยชน์ในทุกรูปแบบจากป่าชุมชน

14. มีการดำเนินการเพื่อการพึ่งพิงป่าอย่างเหมาะสม

15. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

16. ชุมชนมีการเก็บสถิติตัวเลขจากการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน

ด้านความเชื่อมโยงภายนอก

17. เคยสมัคร และ/หรือ ได้รับรางวัลด้านป่าชุมชนจากหน่วยงานภายนอก

18. พื้นที่ป่าชุมชนได้รับการอนุมัติจากกรมป่าไม้อย่างต่อเนื่อง

19. มีคณะกรรมการป่าชุมชนติดต่อประสานงานหรือมีกิจกรรมร่วมกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้อย่างต่อเนื่อง

20. เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาและการวิจัย

5.4 เกณฑ์การให้คะแนนของกรมป่าไม้

โดยเจ้าหน้าที่ที่ออกไปประเมินจะให้คะแนนตามเกณฑ์ดังกล่าว 20 ข้อ โดยในแต่ละข้อมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน ซึ่งในแต่ละข้อมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ได้คะแนน 0 คะแนน หมายถึง ไม่ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด

ได้คะแนน 1 คะแนน หมายถึง ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดน้อยที่สุด

ได้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดน้อย

ได้คะแนน 3 คะแนน หมายถึง ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดปานกลาง

ได้คะแนน 4 คะแนน หมายถึง ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดมาก

ได้คะแนน 5 คะแนน หมายถึง ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดมากที่สุด

คะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้คือ 100 คะแนน ซึ่งหมายถึงได้คะแนนเต็ม 5 คะแนนทุกข้อ จำนวน 20 ข้อ จากนั้นจะนำผลคะแนนที่ได้ มาจัดกลุ่มตามเกณฑ์ ดังนี้

1) กลุ่มควรยกเลิก ได้คะแนน 0 – 25 คะแนน กำหนดสัญลักษณ์ หมายเลข ๑

2) กลุ่มควรปรับปรุง ได้คะแนน 26 – 50 คะแนน กำหนดสัญลักษณ์ หมายเลข ๒

3) กลุ่มพัฒนาปานกลาง ได้คะแนน 51 – 75 คะแนน กำหนดสัญลักษณ์ หมายเลข ๓

4) กลุ่มพัฒนาดีมาก ได้คะแนน 76 – 100 คะแนน กำหนดสัญลักษณ์ หมายเลข ๔

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิริวรรณ พรเลิศวิวัฒน์ (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์กรป่าชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน: ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านท่าวังไทร ตำบลวังหมี อำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์กรป่าชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าวังไทร ได้แก่ ความคาดหวังผลประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิก การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก การได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องการอนุรักษ์จากสื่อต่างๆ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความรู้ความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความตระหนักในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ภัทราวรรณ สนั่นไทย (2548) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชาวประมงพื้นบ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง: บริเวณปากแม่น้ำบางปะกง พบว่า

1. ชาวประมงพื้นบ้านบริเวณปากแม่น้ำบางปะกงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งอยู่ในระดับต่ำ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชาวประมงพื้นบ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง ได้แก่ อายุ ความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง สถานภาพทางสังคม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เพศ และรายได้

3. ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชาวประมงพื้นบ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง คือ เจ้าหน้าที่ของราชการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างจริงจัง ชาวประมงพื้นบ้านมีภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ ขาดการประสานงานระหว่างกลุ่ม ไม่เข้าใจถึงประโยชน์และความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง

ชัยรัตน์ เชนฤทัยภักดี (2548) ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าที่ประสบความสำเร็จ ตำบลเวียงของ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้า สมาชิกกลุ่มทอผ้ามีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับการเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการดำเนินงานและการเข้าร่วมประชุมประจำปีอยู่ในระดับที่สูงกว่าการมีส่วนร่วมในประเด็นอื่นๆ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการและสมาชิกกลุ่มผู้นำของกลุ่มทอผ้าควรมีการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิกเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มในประเด็นอื่นๆให้มากขึ้น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมที่เจ้าพนักงานส่งเสริมจัดขึ้น การเข้าร่วมแปรรูปผลผลิตของกลุ่ม การเข้าร่วมงานออกร้านของกลุ่ม และการเข้าร่วมแสดงผลงานของกลุ่ม เป็นต้น

รัฐพล ภัทรคุณย์พิทักษ์ (2548) ศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากใยปอในฐานะเป็นวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษาบ้านตอกแป้น ตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่ม พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในระดับมาก ได้แก่ ด้านคณะกรรมการกลุ่ม ด้านสมาชิกกลุ่ม ด้านการจัดการกลุ่ม ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ด้านผลิตภัณฑ์ ส่วนด้านเครือข่าย อยู่ในระดับปานกลาง และด้านระบบข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับน้อย ความสัมพันธ์ของการบริหารจัดการกลุ่ม และปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มกับการพัฒนากลุ่มในฐานะเป็นวิสาหกิจชุมชน พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่ม ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มและการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกมีความสัมพันธ์กับการพัฒนากลุ่มในฐานะเป็นวิสาหกิจชุมชน

สามารถ แทนวิสุทธิ์ (2548) ศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบกระบวนการบริหารและผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ อายุ การเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน การเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล การมีตำแหน่งในกลุ่ม ความคาดหวังประโยชน์ที่จะได้รับจากกลุ่ม ทศนคคที่มีต่อการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร รายได้เงินสดในรอบปีของครัวเรือน ขนาดพื้นที่ถือครองทาง

การเกษตร การเข้ารับการศึกษา การติดต่อกับคณะกรรมการกลุ่ม และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

จิตติ ตระกูลเลิศรัตน์ (2548) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนรวมทุกขั้นตอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ รายได้ของครอบครัว และการได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และระดับ .05 คือ อายุ ระดับการศึกษา และความคาดหวังผลตอบแทนจากการจัดการป่าชุมชน สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และที่ระดับ .05 พบว่า 1) ขั้นตอนการร่วมศึกษาสถานการณ์ ที่ระดับ .01 คือ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว และการได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และที่ระดับ .05 คือ การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรในหมู่บ้านหรือชุมชนและความคาดหวังผลตอบแทนจากการจัดการป่าชุมชน 2) ขั้นตอนการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ที่ระดับ .01 คือ รายได้ของครอบครัว และการได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และที่ระดับ .05 คือ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 3) ขั้นตอนการร่วมดำเนินกิจกรรม ที่ระดับ .01 คือ การได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และที่ระดับ .05 คือ อายุ รายได้ของครอบครัว และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 4) ขั้นตอนการร่วมติดตามประเมินผล ที่ระดับ .01 คือ การได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และที่ระดับ .05 คือ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว และความคาดหวังผลตอบแทนจากการจัดการป่าชุมชน

สรินญา ภูมิกู (2550) ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตและการแปรรูปทางการเกษตรในจังหวัดลำปาง พบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในระดับมาก ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ความต้องการเกียรติและชื่อเสียง ความต้องการพวกพ้อง ทักษะที่มีต่อผู้นำและคณะกรรมการกลุ่ม และรายได้รวมของสมาชิก

เยาวภา พูนพิพัฒน์ (2550) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันภัยจากภัยจากธรรมชาติของจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) มีส่วนร่วมในการป้องกันภัยจากธรรมชาติของจังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของ อปพร. จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสนับสนุน พบว่า อายุ สถานภาพในครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันภัยจากธรรมชาติของจังหวัดปัตตานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.05 ส่วน เพศ ศาสนา ระดับการศึกษา รายได้/เดือน ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน และความรู้ ความเข้าใจจากการฝึกอบรม/ทบทวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันภัยจากภัยจากธรรมชาติของจังหวัดปัตตานี

โสภา วงศ์ใหญ่ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กรณีศึกษาตำบลแม่กระณี อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิกกลุ่ม (2) ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการมากที่สุด และลักษณะที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ด้านการตรวจสอบ (3) ปัจจัยอายุ ระดับการศึกษาและการเป็นสมาชิกกลุ่มที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (4) ปัญหาอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาและอุปสรรคเกิดจากประชาชนมากกว่าเกิดจากหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล (5) แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน คือ ประชาชนต้องตระหนักถึงสิทธิของตนเอง และเข้าใจขอบเขตการใช้สิทธิว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างไร มีวิธีปฏิบัติอย่างไร ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องชี้แจงกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมให้ประชาชนได้ทราบ

มัทนา ไชยจิตต์ (2552) ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้า อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิก ได้แก่ รายได้และผลตอบแทน ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ

สมบัติ บินตะคุ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดหนองคายโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบ การดำเนินงานคือ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้และระยะเวลาการอยู่ในชุมชน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (3) ปัญหาที่พบคือ อิทธิพลของผู้บริหารท้องถิ่น ความรู้ในเรื่องสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ความสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ และแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ควรจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบระดับหมู่บ้านและตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชน ผู้บริหารท้องถิ่นควรสร้างสัมพันธภาพที่ดี

กับประชาชน รัฐควรให้ความคุ้มครองประชาชนจากอิทธิพลของผู้บริหารท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพ

นินนาท หมอชาติ (2552) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลจันทบุรีเบกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลจันทบุรีเบกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กร และวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยด้านแรงจูงใจ โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วันเพ็ญ นพไธสง (2552) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในจังหวัดนครราชสีมา มีส่วนร่วมในภาพรวม การมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ร่วมปฏิบัติตามแผน ร่วมใช้ประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่ม สังกัดของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ประสบการณ์และความถี่ของการได้รับการฝึกอบรม ส่วน อายุ เพศ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน พื้นที่เสี่ยงภัย และความถี่ของการรับข้อมูลข่าวสารสาธารณภัย ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

มงคล คุณหอม (2552) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการน้ำชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาน้ำอน จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรพบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีตัวแปร 7 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก 5 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษา การถือครองและขนาดพื้นที่ถือครอง สถานภาพภายในกลุ่ม ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่ม ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการน้ำชลประทาน 2) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบ 2 ตัวแปร ได้แก่ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร และการเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น ส่วนปัญหาอุปสรรค คือ ขาดการแนะนำจากเจ้าหน้าที่ การประชาสัมพันธ์ไม่ชัดเจน ข้อเสนอแนะ คือ อยากให้เจ้าหน้าที่เข้ามาให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ให้การฝึกอบรม และพาไปศึกษาดูงาน

โดมศักดิ์ คำใสแสง (2552) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าค้อ อำเภอกำแพงคอย จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าค้อ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้น การมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มี

ผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าคล้อ ได้แก่ ปัจจัยภาวะผู้นำ ปัจจัยโอกาสในการแสดงออก ปัจจัยความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ ปัจจัยการมีกิจกรรมร่วมกันในชุมชน ปัจจัยการได้รับข่าวสาร ปัจจัยความรู้ความเข้าใจในบทบาทของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ชุตินา ตู๋นาราง (2553) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 คือ สถานภาพในครัวเรือน ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนปีที่อยู่อาศัย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอย ทศนคติ และความยินดีเข้าร่วมกิจกรรม

กัญญณัฐ วินิตธนะวัฒน์ (2553) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษารายด้านพบว่า ด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน และการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สำหรับผลการเปรียบเทียบ พบว่าข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด และรายได้ต่อเดือนของครอบครัว แตกต่างกัน มีผลทำให้การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ส่วนระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด แตกต่างกันไม่มีผลทำให้การมีส่วนร่วม แตกต่างกัน

จิตรลดา ศรีภา (2555) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ: กรณีศึกษาอำเภอเมืองจังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ สถานภาพทางสังคม การศึกษา อาชีพหลัก รายได้ต่อปี รายจ่ายต่อปี ภาระหนี้สิน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

สิริลักษณ์ สมเพชร (2555) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรท้องถิ่น ในการจัดการป่าชุมชนบ้านโนนหินผิง จังหวัดปราจีนบุรี ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรท้องถิ่น ในการจัดการป่าชุมชนบ้านโนนหินผิง ได้แก่ อาชีพ รายได้ การเป็นสมาชิกของสังคม การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน ความเชื่อถือในตัวผู้นำป่าชุมชน และการได้รับประโยชน์จากป่าชุมชน

ชลธิชา วิชาสิงห์ (2556) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโรงเรียนเกษตรกรข้าวหอมมะลิ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการทำกิจกรรม ด้านการประเมินผล ด้านการวางแผน ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโรงเรียนเกษตรกรข้าวหอมมะลิ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า มี 5 ตัวแปร โดยแยกเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก ได้แก่ การสนับสนุนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร อายุ ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบ ได้แก่ ผลผลิต และประสบการณ์

ปองทิพย์ นาคินทร์ (2556) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตลาดเก่าอ่างศิลา เทศบาลเมืองอ่างศิลา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดเก่าอ่างศิลาในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดเก่าอ่างศิลาในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ ความตระหนักถึงประโยชน์ต่อส่วนรวมจากการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ แรงจูงใจทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยว

พงศวิษณุ กันทะวงศ์ (2556) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง ในพื้นที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงดอยแบแล อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง มี 3 ตัวแปร คือ อายุ การเป็นสมาชิกองค์กรต่างๆ ในหมู่บ้าน และความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยอายุและการเป็นสมาชิกองค์กรต่างๆ ในหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเชิงบวก ส่วนความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้รวบรวมศึกษามา สามารถสรุปปัจจัยที่ส่งผล/มีอิทธิพล/มีความสัมพันธ์ ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 สรุปปัจจัยที่ส่งผล/มีอิทธิพล/มีความสัมพันธ์ ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ลำดับ ที่	นักวิชาการ	ปัจจัยที่ส่งผล/มีอิทธิพล/มี ความสัมพันธ์ ต่อการมีส่วนร่วม	ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพล
1	ศิริวรรณ พลเลิศวิวัฒน์	<ul style="list-style-type: none"> - ความคาดหวังผลประโยชน์จาก การเข้าร่วมเป็นสมาชิก - การได้รับการสนับสนุนจาก หน่วยงานภายนอก - การได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่อง การอนุรักษ์จากสื่อต่างๆ 	<p>เพศ อายุ ระดับ รายได้ การศึกษา ความรู้ความ เข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ ธรรมชาติฯ และความ ตระหนักในเรื่องการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม</p>
2	ภัทรารรรณ สนั่นไชย	<ul style="list-style-type: none"> - อายุ - ความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากร ชายฝั่ง - สถานภาพทางสังคม - จำนวนสมาชิกในครัวเรือน - เพศ - รายได้ 	
3	ชัยรัตน์ เดชฤทัยภักดี	<ul style="list-style-type: none"> - ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานของกลุ่ม มีผลต่อ ความสำเร็จของโครงการ - ระดับการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานของกลุ่มอยู่ในระดับปาน กลาง โดยมีระดับการเข้าร่วม ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นใน การดำเนินงานและการเข้าร่วม ประชุมประจำปีอยู่ในระดับที่สูง กว่าการมีส่วนร่วมในประเด็นอื่นๆ 	

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	นักวิชาการ	ปัจจัยที่ส่งผล/มีอิทธิพล/มี ความสัมพันธ์ ต่อการมีส่วนร่วม	ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพล
4	รัฐพล ภัทรคุณพิทักษ์	<ul style="list-style-type: none"> - ปัจจัยแห่งความสำเร็จในระดับ มาก ได้แก่ ด้านคณะกรรมการกลุ่ม ด้านสมาชิกกลุ่ม ด้านการจัดการ กลุ่ม ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ภายนอก ด้านผลิตภัณฑ์ - ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่ม ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม และการได้รับการสนับสนุนจาก หน่วยงานภายนอกมีความสัมพันธ์ กับการพัฒนากลุ่มในฐานะเป็น วิสาหกิจชุมชน 	
5	สามารถ แทนวิสุทธิ	<ul style="list-style-type: none"> - อายุ - การเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน - การเป็นสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบล - การมีตำแหน่งในกลุ่ม - ความคาดหวังประโยชน์ที่จะ ได้รับจากกลุ่ม - ทักษะคดีที่มีต่อการดำเนินงานของ กลุ่มเกษตรกร - รายได้เงินสดในรอบปีของ ครัวเรือน - ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตร 	

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	นักวิชาการ	ปัจจัยที่ส่งผล/มีอิทธิพล/มี ความสัมพันธ์ ต่อการมีส่วนร่วม	ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพล
		- การเข้ารับการฝึกอบรมทาง การเกษตร - การติดต่อกับคณะกรรมการกลุ่ม - การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร	
6	ฐิติ ตระกูลเลิศรัตน์	- รายได้ของครอบครัว - การได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ - อายุ - ระดับการศึกษา - ความคาดหวังผลตอบแทนจากการ จัดการป่าชุมชน	
7	สริญญา ภูมิภู	- ความต้องการเกียรติและชื่อเสียง - ความต้องการพวกพ้อง -ทัศนคติที่มีต่อผู้นำและ คณะกรรมการ - รายได้รวมของสมาชิก	
8	เยาวภา พูนพิพัฒน์	- อายุ - สถานภาพในครอบครัว - อาชีพ - ความสัมพันธ์ระหว่างสำนักงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัด (หน่วยงาน) กับอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (กลุ่ม ตัวอย่าง)	เพศ ศาสนา ระดับ การศึกษา รายได้/เดือน ระยะเวลาที่อาศัยใน ชุมชน และความรู้ ความเข้าใจจากการ ฝึกอบรม/ทบทวน อาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	นักวิชาการ	ปัจจัยที่ส่งผล/มีอิทธิพล/มี ความสัมพันธ์ ต่อการมีส่วนร่วม	ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพล
9	โสภา วงศ์ใหญ่	- อายุ - ระดับการศึกษา - การเป็นสมาชิกกลุ่ม	
10	มัทนา ไชยจิตต์	- รายได้ - ผลตอบแทน - ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการ ดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าใน รูปแบบวิสาหกิจชุมชน - การสนับสนุนของหน่วยงาน ภาครัฐ	
11	สมบัติ บินตะคุ	- เพศ - อายุ - การศึกษา - อาชีพ - รายได้ - ระยะเวลาการอยู่ในชุมชน	
12	นินนาท หมอยาคี	- ปัจจัยด้านการสื่อสาร - ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กร และ - วัฒนธรรมองค์กร - ปัจจัยด้านแรงจูงใจ	
13	วันเพ็ญ นพโรตอง	- อาชีพ - รายได้ต่อเดือน - ระดับการศึกษา - ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่ม	อายุ เพศ ระยะเวลา ที่อยู่อาศัยในชุมชน พื้นที่เสี่ยงภัย และ ความถี่ของการรับ ข้อมูลข่าวสาร สาธารณสุข

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	นักวิชาการ	ปัจจัยที่ส่งผล/มีอิทธิพล/มี ความสัมพันธ์ ต่อการมีส่วนร่วม	ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพล
		- สังเกตของสมาชิกอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน - ประสบการณ์และ - ความถี่ของการได้รับการฝึกอบรม	
14	มงคล คุณหอม	<u>ปัจจัยเชิงบวก</u> ได้แก่ ระดับ การศึกษา - การถือครองและขนาดพื้นที่ถือ ครอง สถานภาพภายในกลุ่ม ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่ม ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการน้ำ ชลประทาน <u>ปัจจัยเชิงลบ</u> ขนาด พื้นที่ทำการเกษตร และการเป็น สมาชิกกลุ่มอื่น	
15	โดมศักดิ์ คำใสแสง	- ปัจจัยภาวะผู้นำ - ปัจจัยโอกาสในการแสดงออก - ปัจจัยความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ - ปัจจัยการมีกิจกรรมร่วมกันใน ชุมชน - ปัจจัยการได้รับข่าวสาร - ปัจจัยความรู้ความเข้าใจใน บทบาทของประชาชน	

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	นักวิชาการ	ปัจจัยที่ส่งผล/มีอิทธิพล/มี ความสัมพันธ์ ต่อการมีส่วนร่วม	ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพล
16	ชุตินา คู้นาราง	- สถานภาพในครัวเรือน - ระดับการศึกษา - อาชีพ - รายได้ต่อเดือน - จำนวนปีที่อยู่อาศัย - ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูล ฝอย -ทัศนคติ และความยินดีเข้าร่วม กิจกรรม	
17	กัญญณัฐ วินิตช นะวัฒน์	-เพศ - อายุ - ระดับการศึกษา - ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในอำเภอ เกาะช้าง จังหวัดตราด - รายได้ต่อเดือนของครอบครัว - ด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รองลงมาคือ การมีส่วนร่วม ในการวางแผน และการมีส่วนร่วม ในการริเริ่ม ด้านที่มีส่วนร่วม น้อยที่สุด คือการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล	
18	จิตรลดา ศรีภา	- สถานภาพทางสังคม - การศึกษา - อาชีพหลัก	

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	นักวิชาการ	ปัจจัยที่ส่งผล/มีอิทธิพล/มี ความสัมพันธ์ ต่อการมีส่วนร่วม	ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพล
		<ul style="list-style-type: none"> - รายได้ต่อปี - รายจ่ายต่อปี - ภาระหนี้สิน - การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม - ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ 	
19	สิริลักษณ์ สมเพชร	<ul style="list-style-type: none"> - อาชีพ - รายได้ - การเป็นสมาชิกของสังคม - การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ ป่าชุมชน - ความเชื่อถือในตัวผู้นำป่าชุมชน - การได้รับประโยชน์จากป่าชุมชน 	
20	ชลธิชา วิชาสิงห์	<ul style="list-style-type: none"> - <u>เชิงบวก</u> ได้แก่ - การสนับสนุนของเจ้าหน้าที่ - การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบัน - อายุ - <u>เชิงลบ</u> ได้แก่ - ผลผลิต - ประสบการณ์ 	
21	ปองทิพย์ นาคินทร์	<ul style="list-style-type: none"> - ความตระหนักถึงประโยชน์ต่อ ส่วนรวมจากการพัฒนาการ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน - แรงจูงใจทางเศรษฐกิจที่เกิดจาก การท่องเที่ยว 	

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	นักวิชาการ	ปัจจัยที่ส่งผล/มีอิทธิพล/มี ความสัมพันธ์ ต่อการมีส่วนร่วม	ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพล
22	พงศ์วิษณุ กัณฑ์วงษ์	<u>เชิงบวก</u> ได้แก่ - อายุ - การเป็นสมาชิกองค์กรต่างๆ ใน หมู่บ้าน <u>เชิงลบ</u> ได้แก่ - ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้	

จากการศึกษาแนวคิด หลักการ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานวิจัย
ของนักวิชาการ จำนวน 22 ท่าน พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน มีจำนวน 36
ปัจจัยย่อย ได้แก่

1. อายุ มีนักวิชาการเสนอ 9 คน แต่ก็มีนักวิชาการบางท่านเสนอผลการศึกษาแย้ง
2. เพศ มีนักวิชาการเสนอ 3 คน แต่ก็มีนักวิชาการบางท่านเสนอผลการศึกษาแย้ง
3. อาชีพ มีนักวิชาการเสนอ 6 คน แต่ก็มีนักวิชาการบางท่านเสนอผลการศึกษาแย้ง
4. ระดับการศึกษา มีนักวิชาการเสนอ 8 คน แต่ก็มีนักวิชาการบางท่านเสนอ
ผลการศึกษาแย้ง
5. ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน มีนักวิชาการเสนอ 3 คน แต่ก็มีนักวิชาการบางท่านเสนอ
ผลการศึกษาแย้ง
6. การได้รับความรู้/ข้อมูลข่าวสาร มีนักวิชาการเสนอ 8 คน แต่ก็มีนักวิชาการบางท่าน
เสนอผลการศึกษาแย้ง
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีนักวิชาการเสนอ 1 คน แต่ก็มีนักวิชาการบางท่าน
เสนอผลการศึกษาแย้ง
8. รายได้ มีนักวิชาการเสนอ 11 คน แต่ก็มีนักวิชาการบางท่านเสนอผลการศึกษาแย้ง
9. สถานภาพทางสังคม/สถานภาพภายในกลุ่ม มีนักวิชาการเสนอ 3 คน แต่ก็มี
นักวิชาการบางท่านเสนอผลการศึกษาแย้ง

10. สถานภาพในครอบครัว มีนักวิชาการเสนอ 2 คน แต่ก็มีนักวิชาการบางท่านเสนอผลการศึกษาแย้ง

11. การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก และการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ มีนักวิชาการเสนอ 3 คน

12. ความคาดหวังผลประโยชน์/ผลตอบแทน มีนักวิชาการเสนอ 7 คน

13. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของกลุ่ม มีนักวิชาการเสนอ 1 คน

14. การเป็นสมาชิกกลุ่ม/เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน มีนักวิชาการเสนอ 8 คน

15. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีนักวิชาการเสนอ 2 คน

16. การมีตำแหน่งในกลุ่ม มีนักวิชาการเสนอ 1 คน

17. การถือครอง/ขนาดพื้นที่ถือครอง มีนักวิชาการเสนอ 2 คน

18. ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มตัวอย่าง มีนักวิชาการเสนอ 1 คน

19. ทักษะคดีที่มีต่อการดำเนินงานของกลุ่ม มีนักวิชาการเสนอ 2 คน

20. การได้รับการฝึกอบรม มีนักวิชาการเสนอ 3 คน

21. การติดต่อสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ มีนักวิชาการเสนอ 2 คน

22. การติดต่อกับคณะกรรมการ มีนักวิชาการเสนอ 1 คน

23. ทักษะคดีที่มีต่อผู้นำและคณะกรรมการกลุ่ม มีนักวิชาการเสนอ 1 คน

24. ความเชื่อถือในตัวผู้นำ มีนักวิชาการเสนอ 1 คน

25. ปัจจัยภาวะผู้นำ มีนักวิชาการเสนอ 1 คน

26. ความต้องการเกียรติและชื่อเสียง มีนักวิชาการเสนอ 1 คน

27. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีนักวิชาการเสนอ 2 คน

28. โอกาสในการแสดงออก มีนักวิชาการเสนอ 1 คน

29. การมีส่วนร่วมกับชุมชน มีนักวิชาการเสนอ 1 คน

30. ปัจจัยด้านการสื่อสาร มีนักวิชาการเสนอ 1 คน

31. ด้านบรรยากาศขององค์กร มีนักวิชาการเสนอ 1 คน

32. วัฒนธรรมองค์กร มีนักวิชาการเสนอ 1 คน

33. รายจ่าย มีนักวิชาการเสนอ 1 คน

34. หนี้สิน มีนักวิชาการเสนอ 1 คน

35. ผลผลิต มีนักวิชาการเสนอ 1 คน

36. ประสิทธิภาพ มีนักวิชาการเสนอ 1 คน

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ปัจจัยย่อยทั้ง 36 ปัจจัย มีบางส่วนที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งบางส่วนก็จะมี ความแตกต่างกันไปตามบริบทของเรื่อง ที่นักวิชาการแต่ละท่านศึกษา แต่บางส่วน ยังคงเกี่ยวเนื่องกัน สามารถรวบรวม และจัดหมวดหมู่เข้าเป็นกลุ่มเดียวกันได้ ส่วนบางปัจจัยที่มี นักวิชาการบางท่านเสนอผลการศึกษาแย้งไว้ ผู้วิจัยจะตัดออกไม่นำมาพิจารณา และเนื่องจาก การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ดังนั้นจึงมิได้นำปัจจัยเชิงลบ มาพิจารณาร่วมด้วย รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยสุ่มเฉพาะสมาชิก ที่มีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการประชุมชน ดังนั้นจึงมิได้นำปัจจัยเรื่องสถานภาพภายในกลุ่ม และ การเป็นสมาชิกกลุ่มมาพิจารณา ด้วยเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปปัจจัยที่มีผล/ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

(1) เพศ (2) อายุ (3) อาชีพ (4) ระดับการศึกษา (5) ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน (6) การได้รับความรู้/ข้อมูลข่าวสาร (7) การได้รับการฝึกอบรม (8) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (9) การถือครอง/ขนาดพื้นที่ถือครอง (10) สถานภาพในครอบครัว (11) ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม (12) การมีตำแหน่งในกลุ่ม

2. ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ประกอบด้วย

(1) การประกอบอาชีพ (2) รายได้และรายจ่าย (3) เงินออม (4) หนี้สิน

3. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ประกอบด้วย

(1) ปัจจัยภาวะผู้นำ (2) ทักษะคติที่มีต่อผู้นำและคณะกรรมการกลุ่ม (3) ความเชื่อถือในตัวผู้นำ

4. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ประกอบด้วย

(1) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ (2) ความคาดหวังผลประโยชน์/ผลตอบแทน (3) ความต้องการเกียรติและชื่อเสียง

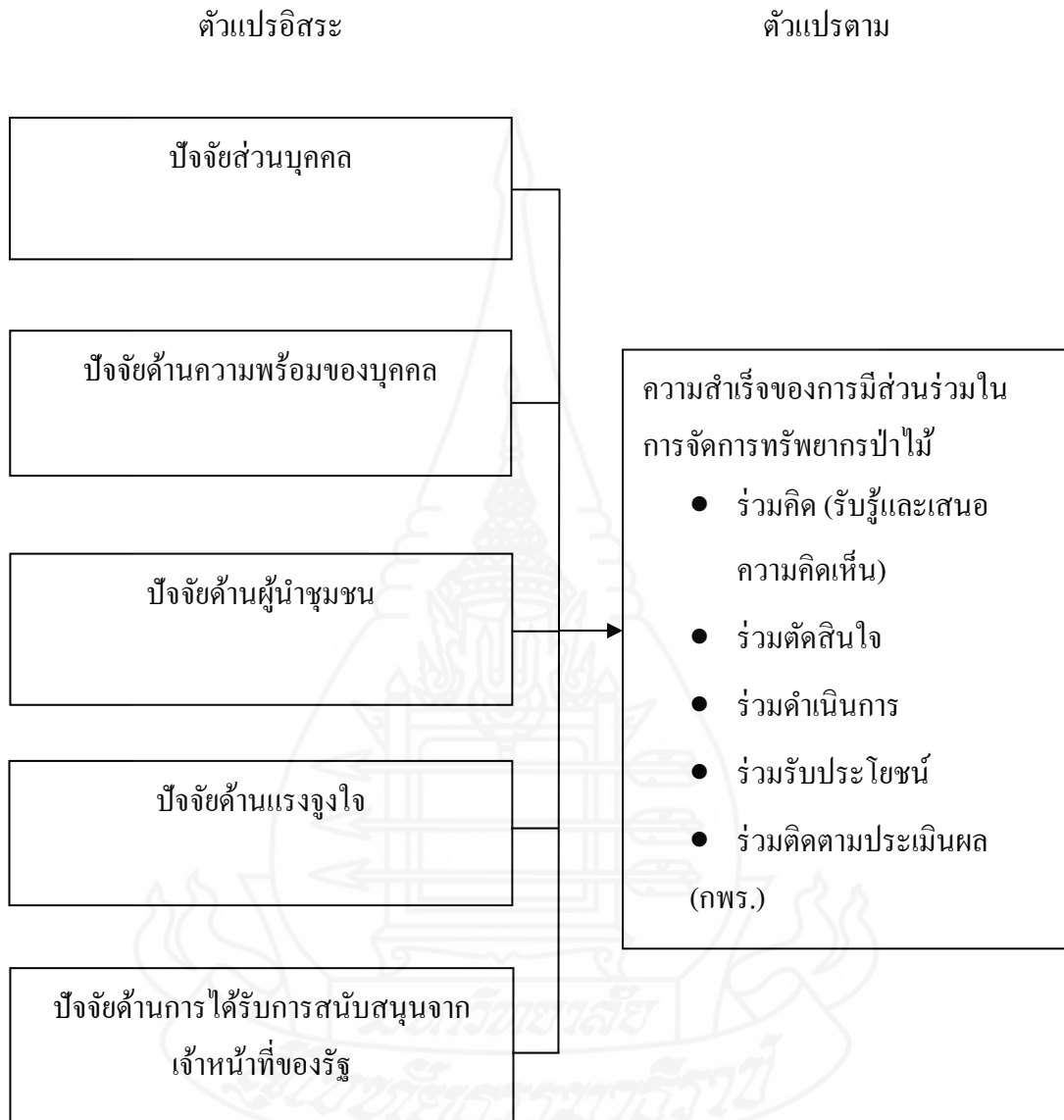
5. ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประกอบด้วย

(1) การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก และการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ (2) การติดต่อสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มตัวอย่าง

6. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม (ตัวแปรตาม) ประกอบด้วย

(1) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของกลุ่ม (2) การมีส่วนร่วมกับชุมชน (3) โอกาสในการแสดงออก (4) ทักษะคติที่มีต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

จากการทบทวนวรรณกรรมดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ใช้การวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non-Experimental Research) โดยการใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่เน้นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยการใช้การสำรวจแบบตัดขวางที่เก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง รวมไปถึงการใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม ที่มีลักษณะคำถามปลายเปิดร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณะกรรมการป่าชุมชนในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ในการวิจัยนี้ ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการป่าชุมชน ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้จัดทำโครงการป่าชุมชนร่วมกับกรมป่าไม้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2558 จำนวน 425 หมู่บ้าน ๆ ละ 10 คน รวม 4,250 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยจะสุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากร ได้แก่ คณะกรรมการป่าชุมชนในเขตจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 366 ตัวอย่าง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

โดยที่ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ 0.05

$$\text{แทนค่าได้} \quad n = \frac{4,250}{1 + 4,250 (0.05)^2} = 365.6$$

1.3 วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีจำนวนมากและมีความแตกต่างกันระหว่างหน่วยสุ่มที่สามารถจำแนกออกเป็นชั้นภูมิ (Stratum) เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วนและครอบคลุม โดยจะดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากชั้นภูมิ ที่ได้จากการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนตามเกณฑ์การประเมินของกรมป่าไม้ ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพัฒนาดีมาก จำนวน 206 หมู่บ้าน
 - กลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพัฒนาปานกลาง จำนวน 179 หมู่บ้าน
 - กลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับควรปรับปรุง จำนวน 40 หมู่บ้าน
- รวม จำนวน 425 หมู่บ้าน

โดยแต่ละหมู่บ้านจะสุ่มจากคณะกรรมการป่าชุมชนเพียงหมู่บ้านละ 10 คน รวม 4,250 คน

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างถูกแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามเกณฑ์การประเมินของกรมป่าไม้ ดังนั้นเพื่อให้การสุ่มตัวอย่างมีการกระจาย และเป็นตัวแทนครบทุกกลุ่ม ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional stratified sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มป่าชุมชนซึ่งแบ่งตามเกณฑ์การประเมินของกรมป่าไม้ แล้วเทียบสัดส่วนเพื่อหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมในแต่ละกลุ่ม ดังต่อไปนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างแต่ละกลุ่ม} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม} \times \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

- กลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพัฒนาดีมาก จำนวน 206 หมู่บ้าน ๆ ละ 10 คน รวม 2,060 คน แทนค่าได้ ดังนี้
$$\frac{2,060 \times 366}{4,250} = 177.40$$
- กลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพัฒนาปานกลาง จำนวน 179 หมู่บ้าน ๆ ละ 10 คน รวม 1,790 คน แทนค่าได้ ดังนี้
$$\frac{1,790 \times 366}{4,250} = 154.15$$
- กลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับควรปรับปรุง จำนวน 40 หมู่บ้าน ๆ ละ 10 คน รวม 400 คน แทนค่าได้ ดังนี้
$$\frac{400 \times 366}{4,250} = 34.44$$

โดยผู้วิจัยจะเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเจาะจง (purposive sampling) คือสุ่มจากคณะกรรมการป่าชุมชนเพียงหมู่บ้านละ 10 คน เนื่องจากคณะกรรมการป่าชุมชนเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกมาเป็นตัวแทนในการบริหารจัดการป่าชุมชน จึงเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีศักยภาพในการให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น รายละเอียดปรากฏตาม ตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

กลุ่มป่าชุมชนแบ่งตามผลการประเมินของกรมป่าไม้	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. กลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพัฒนาดีมาก	2,060	178
2. กลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพัฒนาปานกลาง	1,790	154
3. กลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับควรปรับปรุง	400	34
รวม	4,250	366

แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ กำหนดที่จะสุ่มจากคณะกรรมการป่าชุมชนเพียงหมู่บ้านละ 10 คน ดังนั้น ในแต่ละกลุ่มป่าชุมชน จึงใช้เกณฑ์หมู่บ้านละ 10 คน ไปคำนวณจำนวนหมู่บ้านที่จะสุ่มตัวอย่างได้ ดังนี้

จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามกลุ่มป่าชุมชน / จำนวนคณะกรรมการป่าชุมชน

- กลุ่มป่าชุมชนระดับพัฒนาดีมาก จำนวน 178 คน / 10 คน = 17.8 = 18 หมู่บ้าน
 - กลุ่มป่าชุมชนระดับพัฒนาปานกลาง จำนวน 154 คน / 10 คน = 15.4 = 16 หมู่บ้าน
 - กลุ่มป่าชุมชนระดับควรปรับปรุง จำนวน 34 คน / 10 คน = 3.4 = 4 หมู่บ้าน
- รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 366 ตัวอย่าง ในหมู่บ้านเป้าหมาย จำนวน 38 หมู่บ้าน

เมื่อได้จำนวนและขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้ว ขั้นตอนต่อไป ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างเพื่อหาหมู่บ้านเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยโดยเลือกใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ซึ่งได้ดำเนินการ โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลาก (Lottery) มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- 1) กำหนดหมายเลขประจำตัวให้แก่หมู่บ้านเป้าหมายทุกหมู่บ้าน
- 2) นำหมายเลขประจำตัวของหมู่บ้านเป้าหมายมาจัดทำเป็นฉลาก
- 3) นำฉลากใส่ไว้ในภาชนะแยกเป็น 3 ก่อ่ง ตามจำนวนหมู่บ้านที่ได้รับการประเมินผลซึ่งแบ่งตามเกณฑ์ของกรมป่าไม้ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มป่าชุมชนระดับพัฒนาดีมาก จำนวน 206 หมู่บ้าน หยิบขึ้นมา 18 หมู่บ้าน กลุ่มป่าชุมชนระดับพัฒนาปานกลาง จำนวน 179 หมู่บ้าน หยิบขึ้นมา 16 หมู่บ้าน และกลุ่มป่าชุมชนระดับควรปรับปรุง จำนวน 40 หมู่บ้าน หยิบขึ้นมา 4 หมู่บ้าน
- 4) จับฉลากขึ้นมาทีละหมายเลขจนกระทั่งครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการของแต่ละกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม โดยฉลากที่จับมาแล้วจะต้องนำใส่คืนเพื่อให้จำนวนประชากรที่สุ่มมีจำนวนเท่าเดิม ส่งผลให้เกิดความเท่าเทียมกันในการได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลการจับฉลากปรากฏดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงรายชื่อหมู่บ้านเป้าหมายที่ดำเนินการสุ่มตัวอย่าง และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ ที่	ชื่อบ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จำนวน แบบสอบถาม	ผลการ จัดกลุ่ม
1	วังอ้อ	9	หัวดอน	เขื่องใน	10	4
2	ท่าไห	12	ท่าไห	เขื่องใน	10	4
3	แหม	11	หัวดอน	เขื่องใน	10	3
4	หัวคูน	3	หัวดอน	เขื่องใน	10	3
5	หนองคูน	10	ชีทวน	เขื่องใน	7	3
6	หนองโน	11	ชีทวน	เขื่องใน	7	3
7	เอ้	6	ก่อเอ้	เขื่องใน	10	3
8	ท่าบ่อ	2	แจระแม	เมือง	10	3
9	จานตะโนน	10	หนองบ่อ	เมือง	9	4
10	จานตะโนน	11	หนองบ่อ	เมือง	9	4
11	ดงบั้ง	8	หนองบ่อ	เมือง	10	4

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อบ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จำนวน แบบสอบถาม	ผลการ จัดกลุ่ม
12	ดอนหมู	10	ขามเฒ่า	ตระการพืชผล	10	4
13	ดอนตะมูน	9	ขามเฒ่า	ตระการพืชผล	10	4
14	ศรีสุข	8	ขามเฒ่า	ตระการพืชผล	10	3
15	ห้วยทีเหนือ	7	ถ้ำแซ่	ตระการพืชผล	10	2
16	ห้วยทีใต้	8	ถ้ำแซ่	ตระการพืชผล	10	2
17	โพนเมือง	1	โพนเมือง	เหล่าเสือโก้ก	10	3
18	คำไหล	3	โพนเมือง	เหล่าเสือโก้ก	10	3
19	หาด	6	โพนเมือง	เหล่าเสือโก้ก	10	3
20	เหล่าแค	7	เหล่าเสือโก้ก	เหล่าเสือโก้ก	10	3
21	นาไผ่	3	เหล่าเสือโก้ก	เหล่าเสือโก้ก	10	3
22	บัวท่า	5	ท่าช้าง	สว่างวีระวงศ์	10	4
23	บัวเทิง	4	ท่าช้าง	สว่างวีระวงศ์	10	4
24	ยางกะเดา	2	ท่าเมือง	คอนมดแดง	10	3
25	สร้างกุง	4	สองคอน	โพธิ์ไทร	10	3
26	นาพะเนียงออ	5	สองคอน	โพธิ์ไทร	10	3
27	ห้วยวัน	2	ลำโรง	ลำโรง	10	3
28	หนองสิม	10	หนองไฮ	ลำโรง	10	2
29	ท่างอย	6	บึงหวาย	วารินชำราบ	10	4
30	ดอนขาด	3	บึงหวาย	วารินชำราบ	10	4
31	ห้องชัน	9	บึงหวาย	วารินชำราบ	10	4
32	คอนสาย	3	โนนโพนน	วารินชำราบ	10	4
33	หนองคูตก	8	โนนโพนน	วารินชำราบ	10	4
34	เหล่าค้อ	9	ไผ่ใหญ่	ม่วงสามสิบ	4	2
35	ธรรมละ	2	โพนเมือง	ม่วงสามสิบ	10	4
36	ผาสูก	7	เดย	ม่วงสามสิบ	10	4

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อบ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จำนวน แบบสอบถาม	ผลการ จัดกลุ่ม
37	น้ำคำแดง	8	เดย	ม่วงสามสิบ	10	4
38	น้ำคำแดง	5	เดย	ม่วงสามสิบ	10	4
รวม					366	

หมายเหตุ ผลการจัดกลุ่ม 4 หมายถึง ป่าชุมชนระดับพัฒนาดีมาก

3 หมายถึง ป่าชุมชนระดับพัฒนาปานกลาง

2 หมายถึง ป่าชุมชนระดับควรปรับปรุง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะคือ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1.1 การกำหนดเนื้อหาของข้อมูลที่ต้องการ โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัย แล้วแยกออกมาเป็นหัวข้อย่อย

2.1.2 การกำหนดประเภทของคำถาม โดยมีทั้งคำถามปลายเปิด (open-end question) และคำถามปลายปิด (close-end question)

2.1.3 การร่างแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสอบถามความคิดเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และร่างแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

1) ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบเลือกตอบ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ เป็นต้น

2) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ซึ่งเป็นการสอบถามระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบโดยใช้มาตราไลเกิร์ต (likert scale) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ระดับที่ 2 หมายถึง น้อย

ระดับที่ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับที่ 4 หมายถึง มาก

ระดับที่ 5 หมายถึง มากที่สุด

3) ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ซึ่งเป็นการสอบถามระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบโดยใช้มาตราไลเกิร์ต (likert scale) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ระดับที่ 2 หมายถึง น้อย

ระดับที่ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับที่ 4 หมายถึง มาก

ระดับที่ 5 หมายถึง มากที่สุด

4) ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความคิดเห็นในปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะ ในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน ซึ่งเป็นข้อคำถามปลายเปิดที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยอยู่ภายใต้ข้อคำถามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ 3 ประเด็นคำถาม ซึ่งประกอบด้วย 1) ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหาและอุปสรรค ในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน 2) ท่านคิดว่าควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม 3) ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอะไรบ้างในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต

2.1.4 การตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถาม โดยตรวจสอบโครงสร้างแบบสอบถามและข้อคำถามในแบบสอบถามว่าครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องกัน ตามวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัยหรือไม่ ตรวจสอบรูปแบบของแบบสอบถาม ภาษาที่ใช้ การเรียงลำดับและความยาวของคำถาม

2.1.5 การสอบถามความคิดเห็นจากอาจารย์ที่ศึกษาด้านงานวิจัย ผู้วิจัยได้ให้อาจารย์ที่ศึกษาด้านการวิจัยตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content analysis) เพื่อให้ความคิดเห็นพร้อมทั้งปรับปรุง แก้ไขให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สำหรับตัวบ่งชี้ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของแบบสอบถามมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 ตารางแสดงตัวบ่งชี้ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
ตัวแปรอิสระ ได้แก่		
1. ปัจจัยส่วนบุคคล	1. ที่อยู่ปัจจุบัน (ระบุชื่อหมู่บ้าน)	ส่วนที่ 1 ข้อที่ 1
	2. เพศ	ส่วนที่ 1 ข้อที่ 2
	3. อายุ	ส่วนที่ 1 ข้อที่ 3
	4. อาชีพ	ส่วนที่ 1 ข้อที่ 9
	5. ระดับการศึกษา	ส่วนที่ 1 ข้อที่ 7
	6. ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	ส่วนที่ 1 ข้อที่ 14
	7. การได้รับความรู้/ข้อมูลข่าวสาร	ส่วนที่ 1 ข้อที่ 15
	8. การได้รับการฝึกอบรม	ส่วนที่ 1 ข้อที่ 16
	9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	ส่วนที่ 1 ข้อที่ 5
	10. การถือครอง/ขนาดพื้นที่ถือครอง	ส่วนที่ 1 ข้อที่ 8
	11. สถานภาพในครอบครัว	ส่วนที่ 1 ข้อที่ 6
	12. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม	ส่วนที่ 1 ข้อที่ 18
	13. การมีตำแหน่งในกลุ่ม	ส่วนที่ 1 ข้อที่ 17
2. ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล	1. การประกอบอาชีพ	ส่วนที่ 2 ข้อ 1-2
	2. รายได้และรายจ่าย	ส่วนที่ 2 ข้อ 3-5
	3. ภาวะหนี้สิน	ส่วนที่ 2 ข้อ 6-8
	4. เงินออม	ส่วนที่ 2 ข้อ 9-10
3. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน	1. ปัจจัยภาวะผู้นำ	ส่วนที่ 2 ข้อ 11-13
	2. ทักษะคดีที่มีต่อผู้นำและคณะกรรมการกลุ่ม	ส่วนที่ 2 ข้อ 14-17
	3. ความเชื่อถือในตัวผู้นำ	ส่วนที่ 2 ข้อ 18-20

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
4. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ	1. ความคาดหวังผลประโยชน์/ผลตอบแทน (Cost & Benefit) ของ Irvin & Stansbury	ส่วนที่ 2 ข้อ 21-25
	2. ความต้องการทางด้านกายภาพ	ส่วนที่ 2 ข้อ 26
	3. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย	ส่วนที่ 2 ข้อ 27
	4. ความต้องการทางสังคม และความรัก	ส่วนที่ 2 ข้อ 28
	5. ความต้องการยอมรับ เกียรติยศและชื่อเสียง	ส่วนที่ 2 ข้อ 29
	6. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต เพื่อตอบแทนคุณแผ่นดิน (ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ ของ Maslow)	ส่วนที่ 2 ข้อ 30
5. ปัจจัยด้านการ ได้รับการสนับสนุน จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ	1. การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ภายนอก และการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ (ด้านงบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ การบริหาร จัดการ)	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 31-35
	2. การติดต่อสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 36
	3. ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับกลุ่ม ตัวอย่าง	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 37-38
ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสำเร็จของการ มีส่วนร่วมของ ประชาชนในการ จัดการป่าชุมชน		
1. ด้านการมีส่วนร่วมรับรู้และแสดง ความคิดเห็น	1. ทรัพยากรป่าไม้มีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 1
	2. คนในหมู่บ้านรับรู้ว่ามีป่าชุมชน	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 2

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
2. ด้านร่วมในการตัดสินใจ	3. ท่านคิดว่าป่าชุมชนไม่มีความสำคัญต่อหมู่บ้าน	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 3
	4. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 4
3. ด้านร่วมในการดำเนินงาน	5. การแสดงความคิดเห็นมีส่วนสำคัญในการจัดการป่า	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 5
	6. ท่านไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเลย	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 6
4. ด้านร่วมรับประโยชน์	7. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผ่านเวทีของหมู่บ้าน	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 7
	8. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนป่าชุมชน	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 8
	9. ท่านไม่มีส่วนในการตัดสินใจในการบริหารงานเลย	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 9
	10. การมีส่วนร่วมดำเนินการเป็นปัจจัยต่อความสำเร็จ	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 10
	11. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการป่าชุมชน	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 11
	12. ท่านไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการเลย	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 12
	13. ท่านมีส่วนร่วมเข้าไปใช้ประโยชน์ในป่าชุมชน	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 13
	14. ท่านมีส่วนร่วมเข้าไปใช้ประโยชน์หลายรูปแบบ	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 14
	15. ท่านไม่มีส่วนร่วมเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าเลย	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 15

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
5. ด้านร่วมติดตาม ประเมินผล	16. การติดตามประเมินผลมีส่วนสำคัญต่อ ความสำเร็จ	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 16
	17. ท่านมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล ของหมู่บ้าน	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 17
	18. ในพื้นที่ของท่านไม่มีการติดตามประเมิน ผลเลย	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 18

2.1.6 การทดสอบแบบสอบถามกับกลุ่มประชากร ที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำผลการทดสอบมาพิจารณาเกี่ยวกับความชัดเจนของ คำชี้แจง ความเข้าใจคำถาม การแปลความหมายข้อความ และปฏิกิริยาของผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ต่อคำถาม

2.1.7 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม เพื่อหาความเที่ยงตรงและค่าความ เชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient method) ซึ่งเป็นวิธีที่ ครอนบาค (Cronbach) พัฒนาขึ้นมา โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้ (วรรณดี แสงประทีปทอง, 2549, น.143 อ้างถึงใน ฟิลลิปส์ จิระประยุต, 2556, น. 247-248)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right\}$$

เมื่อ α = ค่าความเชื่อถือได้

k = จำนวนข้อคำถาม

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาไปทดสอบกับกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบข้อคำถามว่าสามารถสื่อความหมายได้ตรงตามความต้องการและมีความเหมาะสมหรือไม่ โดยทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค และใช้เกณฑ์ยอมรับที่ค่ามากกว่า 0.600

ตารางที่ 3.4 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค
ตัวแปรอิสระ	
1. ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล	0.722
2. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน	0.794
3. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ	0.863
4. ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ	0.796
ตัวแปรตาม	
ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้	0.865

2.1.8 นำข้อบกพร่องที่พบจากการทดสอบแบบสอบถาม มาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้ถูกต้องครบถ้วนต่อไป

2.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรค ในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน ข้อเสนอแนะเพื่อให้การจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต โดยในส่วนนี้เป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระต่อประเด็นดังกล่าวข้างต้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มีขั้นตอน ดังนี้

1) จัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อขอความร่วมมือจากหมู่บ้านเป้าหมาย ในการตอบแบบสอบถาม

2) นำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชไปขออนุญาตจากกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และประธานป่าชุมชน

3) เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว จึงดำเนินการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ และสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน

4) ติดตาม รวบรวม และตรวจสอบจำนวนและความครบถ้วนของข้อมูลของแบบสอบถาม

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารประเภทต่างๆ ได้แก่ หนังสือ เอกสารวิชาการ บทความ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ รวมทั้งสิ่งพิมพ์อื่นๆ ทั้งที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ หนังสือสั่งการ เอกสารต่างๆ ของทางราชการ เอกสารสื่อความหมายภายในองค์กร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเว็บไซต์ (web site) ต่าง ๆ ทั้งในอินทราเน็ต (intranet) ของกรมป่าไม้ และ อินเทอร์เน็ต (internet) เพื่อประมวล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย โดยเฉพาะการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย คือแบบสอบถาม รวมทั้งยังได้นำแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องบางส่วนไปใช้เป็นประเด็นสนับสุนน หรือโต้แย้ง ผลการศึกษาที่ค้นพบในครั้งนี้ ในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายผลด้วย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data) ได้มาจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยหลักสถิติศาสตร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

4.1.1 สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยอ้างอิงเกณฑ์การกำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ยโดยใช้แอนตรภาคชั้นเพื่อใช้ในการแปลความ ดังนี้ (วิชิต อุ่อ่น, 2548: 81 อ้างถึงใน วรรณมา ชิตชิกุล, 2557, น. 117)

$$\begin{aligned} \text{แอนตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8 \end{aligned}$$

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.79 หมายถึง น้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.80 – 2.59 หมายถึง น้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.60 – 3.39 หมายถึง ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.40 – 4.19 หมายถึง มาก

คะแนนเฉลี่ย 4.20 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

4.1.2 สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) โดยใช้การวิเคราะห์แบบ One Sample t-test การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยวิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (multiple regression analysis) ด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยแบบเลือกตัวแปรเข้าและออกทีละขั้นตอน (stepwise regression)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สรุปได้ดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ประเภทข้อมูลเชิงปริมาณ	ประเภทสถิติ	สถิติที่ใช้
1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน การได้รับความรู้/ข้อมูล ข่าวสาร การได้รับการฝึกอบรม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การถือครอง/ขนาดพื้นที่ถือครอง สถานภาพในครอบครัว ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม การมีตำแหน่งในกลุ่ม	สถิติเชิงพรรณนา	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70	สถิติเชิงอนุมาน	การทดสอบค่า t (t-test)
3. มีปัจจัยที่ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอิทธิพลต่อ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน	สถิติเชิงอนุมาน	การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (multiple regression) ด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอน (stepwise regression)

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data) ได้มาจากการศึกษาเอกสารและบันทึกแบบสอบถามปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการสรุปประเด็นจากแบบสอบถามส่วนที่ 4 ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด โดยการจัดกลุ่มข้อความที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา ด้วยวิธีการจำแนกและจัดระบบข้อมูล (typology and taxonomy) แล้วนำเสนอข้อมูลด้วยการพรรณนาบรรยายโดยค่าสถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) นำมาช่วยในการวิเคราะห์ด้วย เพื่อให้ทราบความถี่และร้อยละของผู้ตอบที่มีต่อข้อคำถามนั้นๆ ส่วนที่สอง เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 4 ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยนำมาจัด

กลุ่มข้อความที่มีความเกี่ยวข้องกัน แล้วนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาบรรยายจากนั้น จึงใช้วิธีการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (analytic induction) โดยผู้วิจัยจะนำรายละเอียดของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มารวมเข้าด้วยกันใหม่ให้เป็นรูปเป็นร่าง ในลักษณะของการสังเคราะห์ โดยอาศัยวิธีการวิเคราะห์ค้นหาลักษณะที่ร่วมกันหรือเหมือนกันของข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมไว้ แล้วนำมาเขียนสรุปเชื่อมโยงข้อมูลเหล่านั้นเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ครั้งนี้มีรูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี กล่าวคือใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกัน โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่เน้นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสำรวจแบบตัดขวางที่เก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง พร้อมไปกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่เน้นการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถาม ที่มีลักษณะคำถามปลายเปิด เพื่อสำรวจความคิดเห็นของคณะกรรมการป่าชุมชนในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 425 หมู่บ้าน ๆ ละ 10 คน รวม 4,250 คน โดยสุ่มตัวแทนประชากรแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แยกตามผลการจัดกลุ่มป่าชุมชนซึ่งแบ่งตามเกณฑ์ของกรมป่าไม้ คือ กลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพัฒนาดีมาก จำนวน 206 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 178 ตัวอย่าง กลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพัฒนาปานกลาง จำนวน 179 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 154 ตัวอย่าง และกลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับควรปรับปรุง จำนวน 40 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 34 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น จำนวน 366 ตัวอย่าง โดยในแต่ละชั้นภูมิจะใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกเฉพาะชาวบ้านที่มีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการป่าชุมชนของหมู่บ้าน ๆ ละประมาณ 10 คน การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ และนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัยตามที่ได้ตั้งไว้แล้วในรูปของตาราง และการพรรณนาบรรยาย (Descriptive Data Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณนั้น ได้นำโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางด้านสถิติมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์แสดงผลข้อมูลเป็นค่าสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t การทดสอบค่า f การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยนำเสนอในรูปของตารางและคำบรรยาย ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยเป็นการสรุปประเด็นจากแบบสอบถามในส่วนที่ 4 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด โดยการจัดกลุ่มข้อความที่มีความเกี่ยวข้องกัน ตามแต่ละประเด็นคำถาม และนำเสนอข้อมูลด้วยการพรรณนา

บรรยาย (Descriptive Data Analysis) และนำค่าสถิติที่ได้จากการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ด้วย ซึ่งเป็นการช่วยเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 การเสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลในการมีส่วนร่วม
- ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน
- ตอนที่ 3 ระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน
- ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัย
- ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด

ตอนที่ 1 การเสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลในการมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	263	71.9
หญิง	103	28.1
รวม	366	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 71.9 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 28.1

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 20 ปี	4	1.1
20 – 30 ปี	18	4.9
31 – 40 ปี	49	13.4
41 – 50 ปี	125	34.2
51 – 60 ปี	127	34.7
มากกว่า 60 ปี	43	11.7
รวม	366	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วง 51 – 60 ปี มากที่สุด ร้อยละ 34.7 รองลงมามีอายุอยู่ในช่วง 41 – 50 ปี ร้อยละ 34.2 ส่วนที่เหลือมีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี ร้อยละ 13.4 มีอายุอยู่ในช่วง 20 – 30 ปี ร้อยละ 4.9 และอายุน้อยกว่า 20 ปี ร้อยละ 1.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	290	79.2
รับจ้าง	44	12.0
ค้าขาย	17	4.6
รับราชการ	8	2.2
อื่นๆ	7	1.9
รวม	366	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพ เกษตรกร ร้อยละ 79.2 ส่วนที่เหลือประกอบอาชีพ รับจ้าง ร้อยละ 12.0 ค้าขาย ร้อยละ 4.6 รับราชการ ร้อยละ 2.2 และอื่นๆ (นักศึกษา และผู้ว่างงาน) ร้อยละ 1.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	30	8.2
แต่งงานแล้ว	314	85.8
หม้าย/หย่าร้าง	22	6.0
รวม	366	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว คิดเป็นร้อยละ 85.8 ส่วนที่ยังโสด คิดเป็นร้อยละ 8.2 และส่วนที่เป็นหม้าย/หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 6.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
2 คน	20	5.5
3 คน	50	13.7
4 คน	118	32.2
5 คน	86	23.5
6 คน	43	11.7
7 คน	27	7.4
8 คน	13	3.6
9 คน	7	1.9
10 คน	2	0.5
รวม	366	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 32.2 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 คน ร้อยละ 13.7 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 2 คน ร้อยละ 5.5 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 6 คน 7 คน 8 คน 9 คน และ 10 คน มีจำนวนไม่มาก คิดเป็นร้อยละ 11.7 ร้อยละ 7.4 ร้อยละ 3.6 ร้อยละ 1.9 และร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพในครอบครัว

สถานภาพในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
หัวหน้าครอบครัว	231	63.1
แม่บ้าน	59	16.1
ลูกหลาน	17	4.6
ผู้อาศัย	59	16.1
รวม	366	100.0

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว ร้อยละ 63.1 รองลงมาเป็นแม่บ้านและเป็นผู้อาศัย ร้อยละ 16.1 เท่ากัน ส่วนที่เหลือ มีสถานภาพเป็นลูกหลาน ร้อยละ 4.6

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	200	54.6
มัธยมศึกษาตอนต้น	75	20.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย	68	18.6
ปริญญาตรี	21	5.7
อื่นๆ	2	0.5
รวม	366	100.0

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา ร้อยละ 54.6 รองลงมาคือระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 20.5 มัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 18.6 ปริญญาตรี ร้อยละ 5.7 และ อื่นๆ (อนุปริญญา) ร้อยละ 0.5

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การถือครองที่ดิน		
มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง	266	72.7
ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง	100	27.3
รวม	366	100.0
ชนิดเอกสารสิทธิ์ที่ครอบครอง		
โฉนด	156	58.6
น.ส.3 ก.	19	7.1
น.ส.3	35	13.2
ส.ค.1	11	4.1
สปก.4-01	42	15.8
อื่นๆ	3	1.1
รวม	266	100.0
จำนวนที่ดินที่ถือครอง		
1 – 5 ไร่	73	27.4
6 – 10 ไร่	83	31.1
11 – 15 ไร่	51	19.1
16 – 20 ไร่	24	9.0
มากกว่า 20 ไร่	35	13.4
รวม	266	100.0

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ร้อยละ 72.7 ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ร้อยละ 27.3 ชนิดเอกสารสิทธิ์ที่ครอบครองส่วนใหญ่เป็น โฉนด ร้อยละ 58.6 รองลงมาคือ สปก.4-01 ร้อยละ 15.8 เป็น น.ส.3 ร้อยละ 13.2 เป็น น.ส.3 ก. ร้อยละ 7.1 เป็น ส.ค.1 ร้อยละ 4.1 และชนิดอื่นๆ ได้แก่ ใบจอง และ สทก.1 ร้อยละ 1.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5,000 บาท	148	40.4
5,000 – 9,000 บาท	169	46.2
9,001 – 15,000 บาท	40	10.9
15,001 – 25,000 บาท	9	2.5
รวม	366	100.0

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,000 – 9,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.2 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.4 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือน 9,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.9 และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือน 15,000 – 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการออมในครัวเรือน

การออมในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
มีการออมหรือไม่		
มีการออม	219	59.8
ไม่มีการออม	147	40.2
รวม	366	100.0
การออมเฉลี่ยต่อเดือน		
1 – 1,000 บาท	177	80.8
1,001 – 2,000 บาท	24	11.0
2,001 – 3,000 บาท	7	3.2
3,001 – 4,000 บาท	5	2.3
4,001 – 5,000 บาท	4	1.8
มากกว่า 5,000 บาท	2	0.9
รวม	219	100.0

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการออมในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 59.8 ส่วนที่เหลือร้อยละ 40.2 ไม่มีการออมในครัวเรือน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีการออมในครัวเรือน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.8 มีการออมเฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 1,000 บาท ส่วนที่เหลือนอกจากนั้น มีการออมเฉลี่ยต่อเดือน 1,001 – 2,000 บาท ร้อยละ 11 เฉลี่ยเดือนละ 2,001 – 3,000 บาท ร้อยละ 3.2 เฉลี่ยเดือนละ 3,001 – 4,000 บาท ร้อยละ 2.3 เฉลี่ยเดือนละ 4,001 – 5,000 บาท ร้อยละ 1.8 และมากกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 0.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน

รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5,000 บาท	132	36.1
5,000 – 9,000 บาท	158	43.2
9,001 – 15,000 บาท	57	15.6
15,001 – 25,000 บาท	14	3.8
25,001 – 35,000 บาท	4	1.1
มากกว่า 35,000 บาท	1	0.3
รวม	366	100.0

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 36.1 เดือนละ 5,000 – 9,000 บาท ร้อยละ 43.2 เดือนละ 9,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 15.6 เดือนละ 15,001 – 25,000 บาท ร้อยละ 3.8 เดือนละ 25,001 – 35,000 บาท ร้อยละ 1.1 และมากกว่า 35,000 บาท ร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภาวะหนี้สิน

ภาวะหนี้สิน	จำนวน	ร้อยละ
การมีหนี้สิน		
มีหนี้สิน	288	78.7
ไม่มีหนี้สิน	78	21.3
รวม	366	100.0

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ภาวะหนี้สิน	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งของหนี้สิน		
สถาบันการเงินของรัฐ	253	87.8
เงินกู้ในระบบ	5	1.7
หยิบยืมในหมู่เครือญาติ	22	7.6
กู้เงินจากหลายแหล่ง	8	2.8
รวม	288	100.0
จำนวนหนี้สินเฉลี่ย		
1 – 100,000 บาท	165	63.2
100,001 – 200,000 บาท	56	21.5
200,001 – 300,000 บาท	18	6.9
300,001 – 400,000 บาท	10	3.8
400,001 – 500,000 บาท	6	2.3
มากกว่า 500,000 บาท	6	2.3
รวมที่เปิดเผยข้อมูล	261	100.0
ไม่ขอเปิดเผยข้อมูล	27	
รวม	288	

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 78.7 ส่วนที่เหลือร้อยละ 21.3 ไม่มีหนี้สิน และเมื่อพิจารณากลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินแล้วพบว่าแหล่งของหนี้สินส่วนใหญ่มาจากสถาบันการเงินของรัฐ ร้อยละ 87.8 ส่วนที่เหลือมาจากเงินกู้ในระบบ ร้อยละ 1.7 หยิบยืมในหมู่เครือญาติ ร้อยละ 7.6 และกู้เงินจากหลายแหล่ง ร้อยละ 2.8 ซึ่งจำนวนหนี้สินเฉลี่ยส่วนใหญ่ไม่เกิน 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.2 ส่วนหนี้สินเฉลี่ย 100,001 – 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.5

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	1	0.3
1 – 5 ปี	2	0.5
6 – 10 ปี	9	2.5
11 – 15 ปี	8	2.2
16 – 20 ปี	18	4.9
มากกว่า 20 ปี	328	89.6
รวม	366	100.0

จากตารางที่ 4.13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน มากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 89.6 ส่วนที่เหลืออยู่อาศัยในชุมชนระหว่าง 16 – 20 ปี ร้อยละ 4.9 อยู่ระหว่าง 11 – 15 ปี ร้อยละ 2.2 อยู่ระหว่าง 6 – 10 ปี ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร

การได้รับข้อมูลข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
วิทยุ	2	0.5
โทรทัศน์	210	57.4
หอกระจายข่าวในหมู่บ้าน	25	6.8
อินเทอร์เน็ต	8	2.2
หนังสือ/สิ่งพิมพ์	7	1.9
ผู้นำท้องถิ่น	104	28.4
บุคคลในครอบครัว	1	0.3
เจ้าหน้าที่รัฐ	5	1.4
อื่นๆ	4	1.1
รวม	366	100.0

จากตารางที่ 4.14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ 57.4 รองลงมาได้รับข่าวสารจากผู้นำท้องถิ่น ร้อยละ 28.4 นอกจากนี้ ได้รับข่าวสารจากหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน ร้อยละ 6.8 ได้รับข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 2.2 ได้รับข่าวสารจากหนังสือ/สิ่งพิมพ์ ร้อยละ 1.9 ได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่รัฐ ร้อยละ 1.4 ได้รับข่าวสารจากวิทยุ ร้อยละ 0.5 ได้รับข่าวสารจากบุคคลในครอบครัว ร้อยละ 0.3 และได้รับข่าวสารจากแหล่งอื่นๆ ร้อยละ 1.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับป่าไม้

การได้รับการฝึกอบรม	จำนวน	ร้อยละ
การได้รับการฝึกอบรม		
เคยได้รับการอบรม	179	48.9
ไม่เคยได้รับการอบรม	187	51.1
รวม	366	100.0
จำนวนครั้งที่เข้าอบรม		
1 – 2 ครั้ง	127	70.9
3 – 4 ครั้ง	31	17.3
5 – 6 ครั้ง	13	7.3
7 – 8 ครั้ง	3	1.7
9 – 10 ครั้ง	3	1.7
มากกว่า 10 ครั้ง	2	1.1
รวม	179	100.0

จากตารางที่ 4.15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับป่าไม้ ร้อยละ 48.9 และไม่เคยได้รับการอบรม ร้อยละ 51.1 เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เคยได้รับการอบรม พบว่าจำนวนครั้งที่เข้าอบรม ส่วนใหญ่มีจำนวน 1 – 2 ครั้ง ร้อยละ 70.9 มีจำนวน 3 – 4 ครั้ง ร้อยละ 17.3 มีจำนวน 5 – 6 ครั้ง ร้อยละ 7.3 มีจำนวน 7 – 8 ครั้ง ร้อยละ 1.7 มีจำนวน 9 – 10 ครั้ง ร้อยละ 1.7 และมากกว่า 10 ครั้ง ร้อยละ 1.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งในคณะกรรมการป่าชุมชน

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ประธาน	24	6.6
รองประธาน	10	2.7
เลขานุการ	8	2.2
กรรมการ	324	88.5
รวม	366	100.0

จากตารางที่ 4.16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการป่าชุมชน ร้อยละ 88.5 รองลงมา มีตำแหน่งเป็นประธาน ร้อยละ 6.6 รองประธาน ร้อยละ 2.7 และเลขานุการ ร้อยละ 2.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ในคณะกรรมการป่าชุมชน

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	29	7.9
1 – 5 ปี	232	63.4
6 – 10 ปี	58	15.8
มากกว่า 10 ปี	47	12.8
รวม	366	100.0

จากตารางที่ 4.17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 1 – 5 ปี ร้อยละ 63.4 รองลงมา มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 6 – 10 ปี ร้อยละ 15.8 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.8 และระยะเวลาดำรงตำแหน่งน้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 7.9 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการป่าชุมชน

2.1 ข้อมูลข้อค้นพบ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน โดยศึกษาในพื้นที่ป่าชุมชนท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล (คำถามใน ส่วนที่ 1 ข้อที่ 1 – 18) ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล (คำถามในส่วนที่ 2 ข้อที่ 1 – 10) ปัจจัยด้าน ผู้นำชุมชน (คำถามในส่วนที่ 2 ข้อที่ 11 – 20) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ (คำถามในส่วนที่ 2 ข้อที่ 21 – 30) ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ (คำถามในส่วนที่ 2 ข้อที่ 31 – 38) ข้อมูลที่ นำมาใช้วิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นข้อมูลที่วัดจากการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็น ตัวแทนของประชากรซึ่งเป็นคณะกรรมการป่าชุมชน ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้จัดทำ โครงการป่าชุมชนร่วมกับกรมป่าไม้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2558 จำนวน 425 หมู่บ้าน ๆ ละ 10 คน รวม 4,250 คน ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลได้มาจากแบบสอบถามส่วนที่ 2 โดยมีกลุ่มตัวอย่างตอบ แบบสอบถาม จำนวน 366 ตัวอย่าง โดยแยกเป็น กลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับ พัฒนาดีมาก จำนวน 178 ตัวอย่าง ระดับพัฒนาปานกลาง จำนวน 154 ตัวอย่าง และระดับควร ปรับปรุง จำนวน 34 ตัวอย่าง ซึ่งตัวแปรที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ได้มาจากการกรอบแนวคิดการวิจัยที่ ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การมีส่วนร่วม และผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านการได้รับการ สนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 366 ตัวอย่าง ได้ผลเป็น ดังนี้

ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล

ข้อความ (ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล)	จำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การประกอบอาชีพ มีผลต่อความพร้อมของบุคคลในการบริหารจัดการป่าชุมชน	65	137	121	18	25
2. ผู้ที่ประกอบอาชีพต่างกัน ความพร้อมในการบริหารจัดการป่าชุมชนย่อมแตกต่างกัน	40	137	134	31	24
3. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้ในครัวเรือน มีผลต่อความพร้อมในการบริหารจัดการป่าชุมชน	44	108	142	44	28
4. <u>รายได้ในครัวเรือน ไม่มีผลต่อความพร้อมในการบริหารจัดการป่าชุมชน</u>	34	86	147	62	37
5. ผู้ที่มีรายได้แตกต่างกัน จะมีผลทำให้ความพร้อมของบุคคลในการบริหารจัดการป่าชุมชนแตกต่างกัน	27	103	163	44	29
6. ภาวะหนี้สินมีผลต่อความพร้อมของบุคคล ในการบริหารจัดการป่าชุมชน	31	101	135	59	40
7. หนี้สินในครัวเรือนเป็นปัจจัยสำคัญต่อความพร้อมของบุคคลในการบริหารจัดการป่าชุมชน	37	104	132	50	43
8. <u>ภาวะหนี้สินไม่มีผลต่อความพร้อมของบุคคลในการบริหารจัดการป่าชุมชน</u>	22	112	119	68	45
9. ผู้ที่มีเงินออม จะมีความพร้อมในการบริหารจัดการป่าชุมชนมากกว่าบุคคลที่ไม่มีเงินออม	47	121	125	30	43
10. ผู้ที่มีเงินออม มากน้อยแตกต่างกัน จะมีผลทำให้ความพร้อมในการบริหารจัดการป่าชุมชนแตกต่างกัน	40	107	136	48	35

หมายเหตุ คำถามข้อหมายเลข 4 และ 8 เป็นคำถามเชิงลบ (Negative) ที่มีไว้เพื่อทดสอบว่าผู้ตอบแบบสอบถามอ่านคำถามหรือไม่ เป็นการป้องกันผู้ตอบแบบสอบถามกมั่ว

ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านผู้นำ

ข้อความ (ปัจจัยด้านผู้นำ)	จำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11. การบริหารจัดการป่าชุมชนให้ ประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องมีผู้นำที่ เข้มแข็ง	152	143	66	4	1
12. ผู้นำชุมชนของท่าน เป็นผู้นำที่ เข้มแข็ง	118	151	94	3	73
13. <u>ความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ไม่มี</u> <u>ส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการป่า</u> <u>ชุมชนประสบผลสำเร็จ</u>	46	106	85	56	3
14. ผู้นำชุมชนของท่านเป็นผู้นำที่ มุ่งเน้น คน กบงานเป็นหลัก	90	163	102	8	63
15. ผู้นำชุมชนของท่านเป็นผู้นำที่ มุ่งเน้น การมีส่วนร่วม เป็นหลัก	115	164	79	8	1
16. <u>ผู้นำชุมชนของท่านเป็นผู้นำ เสด็จ</u> <u>การแบบเบ็ดเสร็จ</u>	28	68	99	108	2
17. ผู้นำชุมชนของท่านเป็นผู้นำ แบบมี ส่วนร่วม	139	137	83	6	-
18. การยอมรับในตัวผู้นำ มีผลทำให้การ บริหารจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จได้	120	179	62	3	-
19. ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณสมบัติของ ผู้นำที่ดี	177	139	50	-	-
20. ผู้นำชุมชนของท่าน เป็นผู้มี ความซื่อสัตย์สุจริต	144	159	62	1	-

หมายเหตุ คำถามข้อหมายเลข 13 และ 16 เป็นคำถามเชิงลบ (Negative) ที่มีไว้เพื่อทดสอบว่าผู้ตอบ
แบบสอบถามอ่านคำถามหรือไม่ เป็นการป้องกันผู้ตอบแบบสอบถามแก้ว

ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านแรงจูงใจ

ข้อคำถาม (ปัจจัยด้านแรงจูงใจ)	จำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
21. ผลตอบแทนที่ได้จากป่าชุมชน เป็นแรงจูงใจให้ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน	75	151	104	13	23
22. ผลตอบแทนที่ได้จากป่าชุมชนในรูปแบบต่างๆ ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน	81	155	111	9	10
23. การมีป่าชุมชนในหมู่บ้าน ช่วยลดรายจ่ายในครัวเรือนได้	93	130	110	18	15
24. การที่ป่าชุมชนช่วยลดค่าใช้จ่ายลง เป็นแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน	78	146	118	12	12
25. การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชนทำให้ท่านมีรายจ่ายลดลง	63	106	143	37	17
26. การเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน เพื่อต้องการให้มีแหล่งอาหาร สมุนไพร ไม้ใช้สอย เป็นการตอบสนองความต้องการทางด้านกายภาพ	119	148	91	6	2
27. การเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน เพื่อต้องการให้ป่าช่วยรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และช่วยป้องกันภัยธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต	154	142	67	3	-
28. การเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน เนื่องจากความรัก ห่วงแทน และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของป่า	143	139	80	3	1

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ข้อความ (ปัจจัยด้านแรงจูงใจ)	จำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
29. การเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน เพื่อ ต้องการให้สังคมยอมรับ และยกย่องเชิด ชู เพื่อให้มีเกียรติยศชื่อเสียงต่อไป	58	124	114	36	34
30. การเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน เพื่อ ต้องการตอบแทนคุณแผ่นดิน เพื่อให้ป่า อุดมสมบูรณ์และยั่งยืน โดยมีได้หวัง ผลตอบแทนใดๆ	146	147	61	1	11

ตารางที่ 4.21 แสดงจำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัย ด้านการได้รับการสนับสนุน
จากเจ้าหน้าที่รัฐ

ข้อความ (ปัจจัยการได้รับการสนับสนุน จากเจ้าหน้าที่รัฐ)	จำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
31. การได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือ จากเจ้าหน้าที่รัฐ มีผลต่อความสำเร็จใน การบริหารจัดการป่าชุมชน	129	206	30	1	-
32. <u>หน่วยงานภาครัฐ ไม่ควรให้</u> <u>เจ้าหน้าที่เข้ามาช่วยสนับสนุนการ</u> <u>ดำเนินงานป่าชุมชนของหมู่บ้าน</u>	1	2	6	151	206
33. หน่วยงานภาครัฐต้องเข้ามา สนับสนุนเงินงบประมาณในการ บริหารจัดการให้แก่หมู่บ้าน	155	183	26	-	2
34. <u>หน่วยงานภาครัฐไม่ควรเข้ามา</u> <u>สนับสนุนอุปกรณ์ และเครื่องมือ</u> <u>เครื่องมือ ที่จำเป็นในการบริหารจัดการ</u> <u>ป่าชุมชน</u>	-	1	4	143	218

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ข้อคำถาม (ปัจจัยที่ได้รับการสนับสนุน จากเจ้าหน้าที่รัฐ)	จำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
35. หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามา สนับสนุนความรู้โดยการฝึกอบรม ความรู้ด้านการจัดการป่าชุมชนให้แก่ หมู่บ้าน	133	160	69	4	-
36. การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐลงมาในพื้นที่ หมู่บ้านของท่าน และเข้ามาคลุกคลี ใกล้ชิด มีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหาร จัดการป่าชุมชนของท่านประสบ ความสำเร็จได้	124	174	66	1	1
37. การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาในพื้นที่ หมู่บ้านของท่านบ่อยๆ มีส่วนสำคัญที่ทำให้ การบริหารจัดการป่าชุมชนของท่าน ประสบความสำเร็จ	115	174	75	1	1
38. ท่านคิดว่าการเปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล รักษาป่า เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการบริหารจัดการป่าชุมชน	157	150	56	1	2

หมายเหตุ คำถามข้อหมายเลข 32 และ 34 เป็นคำถามเชิงลบ (Negative) ที่มีไว้เพื่อทดสอบว่าผู้ตอบ
แบบสอบถามอ่านคำถามหรือไม่ เป็นการป้องกันผู้ตอบแบบสอบถามแก้ว

จากผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 366 ตัวอย่าง ซึ่งปรากฏ
ตามตารางที่ 4.18 – 4.21 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดและนำข้อมูลที่เป็นข้อคำถามเชิงลบ (Negative)
มาปรับค่า แล้วนำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ต่อไป

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้มาตรวัดแบบสอบถามเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับความคิดเห็นให้เลือกตอบ 5 ระดับ และคะแนนเฉลี่ยรายข้อดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.20 – 5.00	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.40 – 4.19	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
ค่าเฉลี่ย 2.60 – 3.39	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.80 – 2.59	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.79	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	การแปลผล
ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล				
1	การประกอบอาชีพ มีผลต่อความพร้อมของบุคคลในการบริหารจัดการป่าชุมชน	3.54	1.056	มาก
2	ผู้ที่ประกอบอาชีพต่างกัน ความพร้อมในการบริหารจัดการป่าชุมชนย่อมแตกต่างกัน	3.38	1.009	ปานกลาง
3	ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้ในครัวเรือน มีผลต่อความพร้อมในการบริหารจัดการป่าชุมชน	3.26	1.066	ปานกลาง
4	รายได้ในครัวเรือน ไม่มีผลต่อความพร้อมในการบริหารจัดการป่าชุมชน	2.95	1.087	ปานกลาง
5	ผู้ที่มีรายได้แตกต่างกัน จะมีผลทำให้ความพร้อมของบุคคลในการบริหารจัดการป่าชุมชนแตกต่างกัน	3.15	0.997	ปานกลาง
6	ภาวะหนี้สินมีผลต่อความพร้อมของบุคคล ในการบริหารจัดการป่าชุมชน	3.07	1.101	ปานกลาง
7	หนี้สินในครัวเรือนเป็นปัจจัยสำคัญต่อความพร้อมของบุคคลในการบริหารจัดการป่าชุมชน	3.11	1.134	ปานกลาง

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	การแปลผล
8	ภาวะหนี้สินไม่มีผลต่อความพร้อมของบุคคลในการบริหารจัดการป่าชุมชน	3.01	1.108	ปานกลาง
9	ผู้ที่มีเงินออม จะมีความพร้อมในการบริหารจัดการป่าชุมชนมากกว่าบุคคลที่ไม่มีเงินออม	3.27	1.152	ปานกลาง
10	ผู้ที่มีเงินออม มากน้อยแตกต่างกัน จะมีผลทำให้ความพร้อมในการบริหารจัดการป่าชุมชนแตกต่างกัน	3.19	1.100	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม		3.19	1.081	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.22 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 ราย มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในส่วนของปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.19

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านผู้นำชุมชน

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	การแปลผล
ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน				
11	การบริหารจัดการป่าชุมชนให้ประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องมีผู้นำที่เข้มแข็ง	4.20	0.790	มากที่สุด
12	ผู้นำชุมชนของท่าน เป็นผู้นำที่เข้มแข็ง	4.05	0.782	มาก
13	ความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ไม่มีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการป่าชุมชนประสบผลสำเร็จ	3.01	1.322	ปานกลาง
14	ผู้นำชุมชนของท่านเป็นผู้นำที่ มุ่งเน้นคน กับงานเป็นหลัก	3.90	0.823	มาก
15	ผู้นำชุมชนของท่านเป็นผู้นำที่ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมเป็นหลัก	4.05	0.785	มาก

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	การแปลผล
16	ผู้นำชุมชนของท่านเป็นผู้นำ เฝ้าจัดการแบบเบ็ดเสร็จ	3.30	1.179	ปานกลาง
17	ผู้นำชุมชนของท่านเป็นผู้นำ แบบมีส่วนร่วม	4.11	0.828	มาก
18	การยอมรับในตัวผู้นำ มีผลทำให้การบริหารจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จได้	4.13	0.752	มาก
19	ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณสมบัติของผู้นำที่ดี	4.35	0.708	มากที่สุด
20	ผู้นำชุมชนของท่าน เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต	4.22	0.726	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		3.93	0.869	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 ราย มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในส่วนของปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.93

ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัย ด้านแรงจูงใจ

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	การแปลผล
ปัจจัยด้านแรงจูงใจ				
21	ผลตอบแทนที่ได้จากป่าชุมชน เป็นแรงจูงใจให้ท่าน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน	3.66	1.042	มาก
22	ผลตอบแทนที่ได้จากป่าชุมชนในรูปแบบต่างๆ ช่วย กระตุ้นให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน	3.79	0.909	มาก
23	การมีป่าชุมชนในหมู่บ้าน ช่วยลดรายจ่ายในครัวเรือนได้	3.73	1.025	มาก
24	การที่ป่าชุมชนช่วยลดค่าใช้จ่ายลง เป็นแรงจูงใจให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน	3.73	0.943	มาก
25	การ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน ทำให้ท่านมีรายจ่ายลดลง	3.44	1.037	มาก

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	การแปลผล
26	การเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน เพื่อต้องการให้มีแหล่งอาหาร สมุนไพร ไม้ใช้สอย เป็นการตอบสนองความต้องการทางด้านกายภาพ	4.03	0.830	มาก
27	การเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน เพื่อต้องการให้ป่าช่วยรักษาสมดุลระบบนิเวศ และช่วยป้องกันภัยธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต	4.22	0.768	มากที่สุด
28	การเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน เนื่องจากความรัก ห่วง แห่น และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของป่า	4.15	0.804	มาก
29	การเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน เพื่อต้องการให้สังคมยอมรับ ยกย่องเชิดชู เพื่อให้มีเกียรติยศชื่อเสียงต่อไป	3.37	1.144	ปานกลาง
30	การเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน เพื่อต้องการตอบแทนคุณแผ่นดิน เพื่อให้ป่าอุดมสมบูรณ์และยั่งยืน โดยมิได้หวังผลตอบแทนใดๆ	4.14	0.911	มาก
เฉลี่ยรวม		3.82	0.941	มาก

จากตารางที่ 4.24 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 ราย มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในส่วนของปัจจัยด้านแรงจูงใจ ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.82

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	การแปลผล
ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่รัฐ				
31	การได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รัฐ มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการป่าชุมชน	4.27	0.613	มากที่สุด
32	หน่วยงานภาครัฐไม่ควรให้เจ้าหน้าที่เข้ามาช่วยสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชนของหมู่บ้าน	4.53	0.590	มากที่สุด
33	หน่วยงานภาครัฐต้องเข้ามาสนับสนุนเงินงบประมาณในการจัดการป่าชุมชนให้แก่หมู่บ้าน	4.34	0.657	มากที่สุด
34	หน่วยงานภาครัฐไม่ควรเข้ามาสนับสนุนอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นในการบริหารจัดการป่าชุมชน	4.58	0.532	มากที่สุด
35	หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาสนับสนุนความรู้โดยการฝึกอบรมความรู้ด้านการจัดการป่าชุมชนแก่หมู่บ้าน	4.15	0.757	มาก
36	การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐลงมาในพื้นที่หมู่บ้านของท่าน และเข้ามาคลุกคลีใกล้ชิด มีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการป่าชุมชนของท่านประสบความสำเร็จได้	4.14	0.732	มาก
37	การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาในพื้นที่หมู่บ้านของท่าน บ่อยๆ มีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการป่าชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ	4.10	0.740	มาก
38	ท่านคิดว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่า เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการป่าชุมชน	4.25	0.761	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.30	0.673	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.25 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 ราย มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในส่วนของปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.30

ตารางที่ 4.26 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	การแปลผล
ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่รัฐ	4.30	0.673	มากที่สุด
ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน	3.93	0.869	มาก
ปัจจัยด้านแรงจูงใจ	3.82	0.941	มาก
ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล	3.19	1.081	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.81	0.891	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 ราย มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81) โดยมีความคิดเห็นว่าเป็นปัจจัยด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มากที่สุด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน และปัจจัยด้านแรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 และ 3.82 ตามลำดับ) ส่วนลำดับสุดท้ายเป็นปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19)

ตอนที่ 3 ระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

3.1 ข้อมูลข้อค้นพบ

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 366 ตัวอย่าง ได้ผลเป็น ดังนี้

ตารางที่ 4.27 แสดงจำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมฯ

ข้อคำถาม (ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมฯ)	จำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ทรัพยากรป่าไม้มีความสำคัญต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของท่าน	173	137	48	6	2
2. ประชาชนในหมู่บ้านของท่านรับรู้ว่า หมู่บ้านของท่านมีป่าชุมชน ที่ประชาชนมี ส่วนร่วมในการดูแลรักษา	138	162	64	1	1
3. <u>ท่านคิดว่าป่าชุมชนไม่มีความสำคัญต่อ หมู่บ้านของท่าน</u>	25	27	22	132	160
4. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการจัดการป่าชุมชน	93	171	94	6	2
5. การแสดงความคิดเห็นมีส่วนสำคัญใน การจัดการป่าชุมชน	100	162	92	10	2
6. <u>ท่านไม่มีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็นเลย</u>	20	29	52	127	138
7. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผ่านเวที ประชาคมของหมู่บ้าน	97	140	115	11	3
8. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำ แผนการจัดการป่าชุมชนของหมู่บ้าน	90	144	115	12	5
9. <u>ท่านไม่มีส่วนในการตัดสินใจในการ บริหารจัดการป่าชุมชนเลย</u>	20	26	50	128	142

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ข้อความ (ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมฯ)	จำนวนความถี่ของระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10. การมีส่วนร่วมดำเนินการเป็นปัจจัย สำคัญ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหาร จัดการป่าชุมชน	106	164	86	10	-
11. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการ ป่าชุมชน	91	152	104	14	5
12. <u>ท่านไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการ จัดการป่าชุมชนเลย</u>	16	31	50	126	143
13. ท่านมีส่วนร่วมเข้าไปใช้ประโยชน์ใน ป่าชุมชนเป็นอย่างมาก	75	140	120	15	16
14. ท่านมีส่วนร่วมเข้าไปใช้ประโยชน์จาก ป่าหลายรูปแบบ ทั้งเป็นแหล่งอาหาร และ ไม้ใช้สอย	93	139	102	14	18
15. <u>ท่านไม่มีส่วนร่วมเข้าไปใช้ประโยชน์ จากป่าเลย</u>	14	28	42	137	145
16. การติดตามและประเมินผลมีส่วนสำคัญ อย่างยิ่งต่อความสำเร็จ ในการบริหาร จัดการป่าชุมชน	103	150	103	9	1
17. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผลการบริหารจัดการป่าชุมชนของ หมู่บ้าน	83	147	119	13	4
18. <u>ในพื้นที่ป่าชุมชนของท่านไม่มีการ ติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการป่า ชุมชนเลย</u>	14	43	83	116	110

หมายเหตุ คำถามข้อหมายเลข 3, 6, 9, 12, 15 และ 18 เป็นคำถามเชิงลบ (Negative) ที่มีไว้
เพื่อทดสอบว่าผู้ตอบแบบสอบถามอ่านคำถามหรือไม่ เป็นการป้องกันผู้ตอบ
แบบสอบถามกามั่ว

จากผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 366 ตัวอย่าง ซึ่งปรากฏตามตารางที่ 4.27 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมด และนำข้อมูลที่เป็นข้อคำถามเชิงลบ (Negative) มาปรับค่าแล้วนำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ต่อไป

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ในส่วนนี้ เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ครอบคลุมตัวแปร 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็น (ร่วมคิด) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมรับประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้มาตรวัดแบบสอบถามเป็นแบบ มาตรส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับความคิดเห็นให้เลือกตอบ 5 ระดับ และคะแนนเฉลี่ยรายชื่อ ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.20 – 5.00 หมายถึง ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.40 – 4.19 หมายถึง ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.60 – 3.39 หมายถึง ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.80 – 2.59 หมายถึง ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.79 หมายถึง ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.28 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในภาพรวม

ระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	การแปลผล
ด้านร่วมรับรู้และแสดงความคิดเห็น	4.05	0.916	มาก
ด้านร่วมในการดำเนินงาน	3.93	0.936	มาก
ด้านร่วมในการตัดสินใจ	3.88	0.966	มาก
ด้านร่วมติดตามประเมินผล	3.82	0.940	มาก
ด้านร่วมรับประโยชน์	3.81	1.034	มาก
รวม	3.90	0.958	มาก

จากตารางที่ 4.28 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 ราย มีความคิดเห็นต่อระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกๆ ด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการแสดงความความคิดเห็นและรับรู้ข้อมูล (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05) ด้านร่วมในการดำเนินงาน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93) ด้านการตัดสินใจ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88) ด้านร่วมติดตามประเมินผล (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82) และด้านร่วมรับประโยชน์ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81) ตามลำดับ โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.29 – 4.33 ซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ด้านการรับรู้และแสดงความความคิดเห็น

ข้อที่	ลักษณะการมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	การแปลผล
ด้านร่วมรับรู้และแสดงความความคิดเห็น				
1	ทรัพยากรป่าไม้มีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของท่าน	4.29	0.797	มากที่สุด
2	ประชาชนในหมู่บ้านของท่านรับรู้ว่ามีป่าชุมชน ที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา	4.19	0.744	มาก
3	ท่านคิดว่าป่าชุมชนไม่มีความสำคัญต่อหมู่บ้านของท่าน	4.02	1.188	มาก
4	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความความคิดเห็น ในการจัดการป่าชุมชน	3.95	0.790	มาก
5	การแสดงความความคิดเห็นมีส่วนร่วมสำคัญในการจัดการป่าชุมชน	3.95	0.826	มาก
6	ท่านไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความความคิดเห็นเลย	3.91	1.151	มาก
รวม		4.05	0.916	มาก

จากตารางที่ 4.29 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 ราย มีความคิดเห็นต่อระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านการรับรู้และแสดงความความคิดเห็น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ

4.05) และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าทรัพยากรป่าไม้มีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของท่าน โดยอยู่ในระดับมากที่สุด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29) รองลงมาคือ ประชาชนในหมู่บ้านของท่านรับรู้ว่า หมู่บ้านของท่านมีป่าชุมชน ที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา โดยอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19) ท่านคิดว่าป่าชุมชนไม่มีความสำคัญต่อหมู่บ้านของท่าน โดยอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02) ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการจัดการป่าชุมชน โดยอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95) การแสดงความคิดเห็นมีส่วนสำคัญในการจัดการป่าชุมชน โดยอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95) และท่านไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเลย โดยอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ข้อที่	ลักษณะการมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	การแปลผล
<u>ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ</u>				
7	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผ่านเวทีประชาคมของหมู่บ้าน	3.87	0.870	มาก
8	ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนการจัดการป่าชุมชนของหมู่บ้าน	3.83	0.886	มาก
9	ท่านไม่มีส่วนในการตัดสินใจในการบริหารจัดการป่าชุมชนเลย	3.95	1.141	มาก
เฉลี่ยรวม		3.88	0.966	มาก

จากตารางที่ 4.30 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 ราย มีความคิดเห็นต่อระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.88) และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ท่านไม่มีส่วนในการตัดสินใจในการบริหารจัดการป่าชุมชนเลย อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผ่านเวทีประชาคมของหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87) และท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนการจัดการป่าชุมชนของหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.31 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ข้อที่	ลักษณะการมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	การแปลผล
<u>ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน</u>				
10	การมีส่วนร่วมดำเนินการเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการป่าชุมชน	4.00	0.797	มาก
11	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการป่าชุมชน	3.85	0.887	มาก
12	ท่านไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการป่าชุมชนเลย	3.95	1.123	มาก
เฉลี่ยรวม		3.93	0.936	มาก

จากตารางที่ 4.31 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 ราย มีความคิดเห็นต่อระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.93) และเมื่อพิจารณาข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า การมีส่วนร่วมดำเนินการเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการป่าชุมชน อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00) รองลงมา คือ ท่านไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการป่าชุมชนเลย อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95) และท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการป่าชุมชน อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมรับประโยชน์

ข้อที่	ลักษณะการมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	การแปลผล
<u>ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมรับประโยชน์</u>				
13	ท่านมีส่วนร่วมเข้าไปใช้ประโยชน์ในป่าชุมชนเป็นอย่างมาก	3.66	0.990	มาก
14	ท่านมีส่วนร่วมเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าหลายรูปแบบ ทั้งเป็นแหล่งอาหารและไม้ใช้สอย	3.75	1.034	มาก
15	ท่านไม่มีส่วนร่วมเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าเลย	4.01	1.079	มาก
เฉลี่ยรวม		3.81	1.034	มาก

จากตารางที่ 4.32 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 ราย มีความคิดเห็นต่อระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมรับประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.81) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ท่านไม่มีส่วนร่วมเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าเลย อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าหลายรูปแบบ ทั้งเป็นแหล่งอาหาร และไม้ใช้สอย อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75) และท่านมีส่วนร่วมเข้าไปใช้ประโยชน์ในป่าชุมชนเป็นอย่างมาก อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.33 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ข้อที่	ลักษณะการมีส่วนร่วม	Mean	S.D.	การแปลผล
<u>ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล</u>				
16	การติดตามและประเมินผลมีส่วนสำคัญ อย่างยิ่งต่อความสำเร็จ ในการบริหาร จัดการป่าชุมชน	3.94	0.827	มาก
17	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การบริหารจัดการป่าชุมชนของหมู่บ้าน	3.80	0.868	มาก
18	ในพื้นที่ป่าชุมชนของท่านไม่มีการติดตามและ ประเมินผลการบริหารจัดการป่าชุมชนเลย	3.72	1.126	มาก
เฉลี่ยรวม		3.82	0.940	มาก

จากตารางที่ 4.33 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 ราย มีความ
คิดเห็นต่อระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัด
อุบลราชธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย
รวมเท่ากับ 3.82) และเมื่อพิจารณาข้อข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า การติดตามและ
ประเมินผลมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จ ในการบริหารจัดการป่าชุมชน อยู่ในระดับมาก
(มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการบริหาร
จัดการป่าชุมชนของหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80) และในพื้นที่ป่าชุมชนของ
ท่านไม่มีการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการป่าชุมชนเลย อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.72) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ 2 ประการ คือ (1) ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 (2) มีปัจจัยที่ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานดังกล่าว ผู้วิจัยจะได้แสดงให้เห็นถึงรายละเอียดผลของการทดสอบสมมติฐาน ทั้ง 2 ประการ ดังนี้

4.1 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 “ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70” โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานดังกล่าวใช้การวิเคราะห์แบบ One Sample t-test และผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานว่าง (H_0) และสมมติฐานทางเลือก (H_1) ของการวิจัยไว้ดังนี้

H_0 : ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนต่ำกว่าร้อยละ 70 ($\mu < 70$)

H_1 : ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนมีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ($\mu \geq 70$)

ผลการวิเคราะห์ One Sample t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.34 ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี

	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	t	Sig. (2-tailed)	Mean Difference
ระดับความสำเร็จ	3.923	.53074	.02774	15.315	.000	.42486

จากตารางที่ 4.34 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 366 ราย มีระดับความเห็นในความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 โดยใช้การวิเคราะห์แบบ One Sample t-test คือ ค่าเฉลี่ยของระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี มีค่าเท่ากับ 3.923 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53074 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.02774 และเมื่อนำมาทดสอบด้วย t-test เพื่อต้องการทดสอบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 โดยมีการแปลผล คือ Sig. (2-tailed)/2 < 0.05 และ $t > 0$ ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์คือ ค่าของ t เท่ากับ 15.315 มีค่า Sig. = 0.000 ซึ่งน้อยกว่าค่า $\alpha = 0.05$ จึงยืนยันได้ว่า สามารถปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) ยอมรับสมมติฐานทางเลือก (H_1) ที่ค่า $\alpha = 0.05$ หมายความว่า ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ($\mu \geq 70$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

4.2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 “มีปัจจัยที่ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอิทธิพลต่อ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน”

การทดสอบสมมติฐานเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัยว่า มีปัจจัยที่ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอิทธิพลต่อ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (multiple regression) ด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอน (stepwise regression) ซึ่งเป็นวิธีการเพิ่มตัวแปรที่อธิบายความผันแปรเพิ่มได้มากที่สุดมาใช้ โดยได้นำมากำหนดสมมติฐานว่าง (H_0) และสมมติฐานทางเลือก (H_1) ของการวิจัยไว้ดังนี้

H_0 : ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่มีอิทธิพลต่อ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

H_1 : มีปัจจัยที่ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอิทธิพลต่อ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ประเด็น คือ การคัดเลือกตัวแปรและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม และการแสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 การคัดเลือกตัวแปรอิสระสำหรับการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ โดยพิจารณาจากข้อตกลงเบื้องต้นคือ ต้องเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรตาม โดยมีเงื่อนไขว่า ตัวแปรที่จะนำมาใช้ทำนายจะต้องเป็นตัวแปรต่อเนื่อง (ระดับอันตรภาคหรืออัตราส่วน) สำหรับตัวแปรจำแนกกลุ่ม (ระดับนามบัญญัติและเรียงอันดับ) ผู้วิจัยได้นำมาแปลงค่าโดยวิธี ตัวแปรหุ่น (Dummy variables) โดยใช้คำสั่ง Transform > Recode > Into Different Variables ในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่ามีตัวแปรอิสระจำนวน 16 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล (ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน การได้รับความรู้/ข้อมูลข่าวสาร การได้รับการฝึกอบรม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การถือครอง/ขนาดพื้นที่ถือครองสถานภาพในครอบครัว ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม การมีตำแหน่งในกลุ่ม) ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันเองพบว่า มีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม จำนวน 7 ตัวแปร ได้แก่ เพศ การได้รับการฝึกอบรม ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม การมีตำแหน่งในกลุ่ม ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ไม่พบว่ามีตัวแปรคู่ใดมีความสัมพันธ์กันสูงเกินกว่า 0.8 ขึ้นไป ทำให้ไม่เกิดปัญหา multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ตัวแปรอิสระจำนวน 7 ตัวแปร วิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน ต่อไป

ตารางที่ 4.35 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ตัวแปร	ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมฯ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r)
ปัจจัยส่วนบุคคล	
เพศ	0.117*
อายุ	0.070
อาชีพ	0.047

ตารางที่ 4.35 (ต่อ)

ตัวแปร	ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมฯ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r)
ระดับการศึกษา	0.053
ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	0.023
การได้รับความรู้/ข้อมูลข่าวสาร	0.023
การได้รับการฝึกอบรม	0.233**
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.026
การถือครองที่ดิน	0.094
ขนาดพื้นที่ถือครอง	0.011
สถานภาพในครอบครัว	-0.020
ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม	-0.112**
การมีตำแหน่งในกลุ่ม	-0.223**
ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล	-0.079
ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน	0.600**
ปัจจัยด้านแรงจูงใจ	0.358**
ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ	0.551**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$)

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$)

จากตารางที่ 4.35 พบว่า การได้รับการฝึกอบรม ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม การมีตำแหน่งในกลุ่ม ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม และการมีตำแหน่งในกลุ่ม มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ส่วนตัวแปรเพศ การได้รับการฝึกอบรม ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

สำหรับตัวแปรที่เหลือ ได้แก่ ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน การได้รับความรู้/ข้อมูลข่าวสาร จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การถือครอง/ขนาดพื้นที่ถือครอง สถานภาพในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

4.2.2 การแสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นต้น การแสดงผลการวิเคราะห์ดังกล่าว มีจุดประสงค์เพื่ออธิบายตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เข้าสมการพยากรณ์และอธิบายรูปแบบสมการพยากรณ์ เพื่อการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยมีตัวแปรอิสระ จำนวน 7 ตัว ซึ่งประกอบด้วย เพศ การได้รับการฝึกอบรม ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม การมีตำแหน่งในกลุ่ม ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตารางที่ 4.36

ตารางที่ 4.36 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (multiple regression) ด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นต้น (stepwise regression) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี

ตัวแปรอิสระ	ลำดับที่ของสมการถดถอย (model)				
	1	2	3	4	5
ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน	.603	.422	.414	.404	.387
ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ	-	.359	.300	.306	.313
ปัจจัยด้านแรงจูงใจ	-	-	.100	.105	.095
ปัจจัยส่วนบุคคล (ประกอบด้วย)					
- ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม	-	-	-	-.197	-.186
- การมีตำแหน่งในกลุ่ม	-	-	-	-	-.137
Constant	1.553	.723	.623	.634	.831
R	.600	.644	.653	.660	.665
R²	.360	.414	.426	.436	.442
R² Change	.360	.054	.012	.010	.006
Std. Error of the Estimate	.42513	.40730	.40383	.40087	.39916

ตารางที่ 4.36 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ลำดับที่ของสมการถดถอย (model)				
	1	2	3	4	5
F Change	204.859	33.567	7.262	6.376	4.093
Sig. F Change	.000*	.000*	.007*	.012*	.044*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.36 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านผู้นำชุมชน เป็นตัวแปรลำดับแรกที่เข้าสู่สมการถดถอย มีความสามารถอธิบายความผันแปรเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ได้ร้อยละ 36.0 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 (R^2 Change = .360, Sig = 0.000) ตัวแปรที่เข้าสู่สมการถดถอยลำดับต่อมาคือปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความสามารถในการอธิบายเพิ่มได้ร้อยละ 5.4 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 (R^2 Change = 0.054 , Sig = 0.000) ตัวแปรที่เข้าสู่สมการถดถอยลำดับต่อมาคือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสามารถในการอธิบายเพิ่มได้ร้อยละ 1.2 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 (R^2 Change = 0.012 ,Sig = 0.007) ตัวแปรที่เข้าสู่สมการถดถอยลำดับต่อมาคือ ตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีความสามารถในการอธิบายเพิ่มได้ร้อยละ 1.0 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 (R^2 Change = 0.010 , Sig = 0.012) และตัวแปรสุดท้ายที่เข้าสู่สมการถดถอยคือ ตัวแปรการมีตำแหน่งในกลุ่ม มีความสามารถในการอธิบายเพิ่มได้ร้อยละ 0.6 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 (R^2 Change = 0.006 ,Sig = 0.044) เมื่อรวมตัวแปรทั้ง 5 ตัวเข้าด้วยกันแล้ว ปรากฏว่าสามารถอธิบายความผันแปรเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ได้ร้อยละ 44.2 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 (R^2 = 0.442, Sig = 0.044)

ตารางที่ 4.37 สรุปผลวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (multiple regression) ด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอน (stepwise regression) ลำดับที่ของสมการถดถอย (Model) ที่ 5

Model ที่ 5	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std.Error			
Constant	.831	.235		3.539	.000
ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน	.387	.051	.385	7.592	.000
ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่รัฐ	.313	.065	.257	4.854	.000
ปัจจัยด้านแรงจูงใจ	.095	.037	.114	2.556	.011
ปัจจัยระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม	-.186	.078	-.095	-2.387	.018
ปัจจัยการมีตำแหน่งในกลุ่ม	-.137	.068	-.082	-2.023	.044

จากผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.37 จะพบว่าเมื่อเปรียบเทียบน้ำหนักของตัวแปรอิสระในการอธิบายความผันแปรเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว ตัวแปรที่มีผลและอธิบายความผันแปรเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน (Beta = 0.385, Sig < 0.05)
2. ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Beta = 0.257, Sig < 0.05)
3. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ (Beta = 0.114, Sig < 0.05)
4. ปัจจัยส่วนบุคคล (ตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม) (Beta = -0.095, Sig < 0.05)
5. ปัจจัยส่วนบุคคล (ตัวแปรการมีตำแหน่งในกลุ่ม) (Beta = -0.082, Sig < 0.05)

โดยพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปรคือ ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การมีผู้นำชุมชนที่ดี การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการมีแรงจูงใจ ที่มากเท่าใด ก็ยิ่งส่งเสริมผลักดันให้เกิดความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนมากยิ่งขึ้นด้วย ส่วนตัวแปรอิสระอีก 2 ตัวแปรคือ ตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม และตัวแปรการมีตำแหน่งในกลุ่ม

มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม ในที่นี้หมายถึงการเป็นสมาชิกคณะกรรมการป่าชุมชนได้ไม่นาน ถ้ามีปัจจัยด้านนี้มากๆ จะทำให้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนลดลง หรือในทางกลับกันอาจกล่าวได้ว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มป่าชุมชนมานานมีผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ส่วนตัวแปรการมีตำแหน่งในกลุ่ม ในที่นี้หมายถึง การมีตำแหน่งในกลุ่มเป็นเพียงคณะกรรมการ ไม่ได้มีตำแหน่งในการบริหารงาน นั้น หากมีปัจจัยด้านนี้มากๆ จะทำให้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนลดลง หรือในทางกลับกันอาจกล่าวได้ว่า การมีตำแหน่งในกลุ่มป่าชุมชน ที่มีตำแหน่งในด้านการบริหารมีผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ปฏิเสธสมมติฐานว่าง (H_0) ยอมรับสมมติฐานทางเลือก (H_1) ที่ค่า $\alpha = 0.05$ หมายความว่า มีปัจจัยที่ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้ สามารถแสดงเป็นสมการถดถอยความผันแปรของตัวแปรตาม ได้ดังนี้

$$\text{สมการถดถอย } Y = 0.831 + 0.387X_1 + 0.313X_2 + 0.095X_3 - 0.186X_4 - 0.137X_5$$

Y คือ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

X_1 คือ ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน

X_2 คือ ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

X_3 คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ

X_4 คือ ปัจจัยส่วนบุคคล (ตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม)

X_5 คือ ปัจจัยส่วนบุคคล (ตัวแปรการมีตำแหน่งในกลุ่ม)

ตารางที่ 4.38 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย	ยอมรับ H_0	ปฏิเสธ H_0
สมมติฐาน 1 H_0 : ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ต่ำกว่าร้อยละ 70		✓
สมมติฐาน 2 H_0 : ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่มีอิทธิพลต่อ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน		✓

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนด วัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต ซึ่งปรากฏอยู่ในส่วนที่ 4 ของแบบสอบถามว่าด้วย ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน ซึ่งเป็นข้อคำถามปลายเปิด ที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยอยู่ภายใต้ข้อคำถามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ 3 ประเด็นคำถาม ซึ่งประกอบด้วย 1) ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหาและอุปสรรค ในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน 2) ท่านคิดว่าควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม 3) ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอะไรบ้างในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต ซึ่งจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 366 กลุ่มตัวอย่าง มีทั้งที่แสดงความคิดเห็นและไม่แสดงความคิดเห็นในส่วนนี้ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมความคิดเห็นของคณะกรรมการป่าชุมชนที่ตอบคำถามจากแบบสอบถามปลายเปิดเฉพาะส่วนที่เหมือนกันและคล้ายคลึงกัน นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งสามารถสรุปและวิเคราะห์ได้ ดังนี้

5.1 ปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน

จากการวิเคราะห์บันทึกแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังตารางที่ 4.39 โดยปัญหาและ

อุปสรรคในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน มีจำนวน 147 ความคิดเห็น เรียงลำดับตามจำนวนความคิดเห็นจากมากไปน้อย 5 ลำดับแรกได้ดังนี้ (1) ปัญหาขาดเงินงบประมาณมาสนับสนุน ร้อยละ 21.77 (2) ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการรับรู้ ทำให้ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการป่าชุมชน และไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ร้อยละ 20.41 (3) ประชาชนบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเท่าที่ควร ขาดความเสียสละและการมีจิตสาธารณะ จึงไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการป่าชุมชน ส่งผลให้ขาดความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน และการไม่เคารพกฎกติกาของป่าชุมชน ร้อยละ 14.96 (4) ขาดความสามัคคีกันระหว่างผู้นำ คณะกรรมการและชาวบ้าน ร้อยละ 10.20 (5) การตัดไม้ทำลายป่า ทำให้ทรัพยากรป่าไม้เสื่อมโทรม ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 8.16 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.39 แสดงค่าความถี่และร้อยละ ของข้อคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ที่เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
1. ขาดเงินงบประมาณมาสนับสนุน	32	21.77
2. ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการรับรู้ ทำให้ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการป่าชุมชน และไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร	30	20.41
3. ประชาชนบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเท่าที่ควร ขาดความเสียสละและการมีจิตสาธารณะ จึงไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการป่าชุมชน ส่งผลให้ขาดความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน และการไม่เคารพกฎกติกาของป่าชุมชน	22	14.96
4. ขาดความสามัคคีกันระหว่างผู้นำ คณะกรรมการและชาวบ้าน	15	10.20
5. การตัดไม้ทำลายป่า ทำให้ทรัพยากรป่าไม้เสื่อมโทรม ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	12	8.16
6. คนจากชุมชนอื่นเข้าไปเก็บหาของป่าในป่าชุมชน โดยฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ชุมชนวางไว้	7	4.76

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
7. ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ	5	3.40
8. ประชาชนบางส่วนขาดโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากไม่มีเวลาเพราะต้องทำมาหากิน	5	3.40
9. ประชาชนยังขาดจิตสำนึกในการรักษาป่า ไม่ตระหนักในคุณประโยชน์ของป่า	4	2.72
10. ขาดการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	3	2.04
11. ขาดการดำเนินการอย่างจริงจังในการดูแลรักษาป่าชุมชน	3	2.04
12. ประชาชนจากต่างถิ่นเข้าไปเก็บหาของป่า ในเขตป่าชุมชนของหมู่บ้าน มากเกินไปจนทำให้สภาพป่าเสียหาย	2	1.36
13. ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่ต้องเข้ามาบ่อยๆ	2	1.36
14. คนต่างถิ่นนำขยะมาทิ้งในป่าชุมชน	2	1.36
15. แนวเขตป่าชุมชนไม่ชัดเจนทำให้เกิดปัญหาการอ้างสิทธิ์ครอบครอง	1	0.68
16. มีไฟไหม้ป่าเป็นประจำในฤดูแล้ง	1	0.68
17. รูปแบบการปฏิบัติงานไม่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน	1	0.68
รวม	147	100.00

(n = 366) ไม่ตอบ = 219 คิดเป็นร้อยละ 59.84 ; ตอบ = 147 คิดเป็นร้อยละ 40.16

5.2 ควรทำอย่างไร เพื่อให้การจัดการป่าชุมชนบังเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

จากการวิเคราะห์บันทึกแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความเห็นที่ว่า ควรทำอย่างไร เพื่อให้การจัดการป่าชุมชนบังเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังตารางที่ 4.40 โดยข้อเสนอเพื่อให้การจัดการป่าชุมชนบังเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม มีจำนวน 184 ความคิดเห็น เรียงลำดับตามจำนวนความคิดเห็นจากมากไปน้อย 5 ลำดับแรกได้ดังนี้ (1) ควรมีการสนับสนุนเงินงบประมาณมาให้ดำเนินการจัดการป่าอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 18.48 (2) เจ้าหน้าที่ควรเข้ามาอบรมให้ความรู้ หรือประชาสัมพันธ์บ่อยๆ จะช่วยให้เกิดการตื่นตัวและมีความต่อเนื่อง ร้อยละ 13.04 (3) ควรสร้างความสามัคคีและความร่วมมือในชุมชนงานจึงจะสำเร็จ ร้อยละ 10.33

(4) ควรสร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชนเข้ามาร่วมกันรักษาป่าชุมชน และแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ร้อยละ 9.78 (5) ควรมีการปลูกจิตสำนึกในการรัก หวงแหนป่าและใช้ประโยชน์ป่าชุมชนร่วมกัน ร้อยละ 5.43 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.40 แสดงค่าความถี่และร้อยละ ของข้อคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่ว่า ควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอเพื่อการจัดการป่าชุมชนบังเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรมีการสนับสนุนเงินงบประมาณมาให้ดำเนินการจัดการป่าอย่างต่อเนื่อง	34	18.48
2. เจ้าหน้าที่ควรเข้ามาอบรมให้ความรู้ หรือประชาสัมพันธ์บ่อยๆ จะช่วยให้เกิดการตื่นตัวและมีความต่อเนื่อง	24	13.04
3. ควรสร้างความสามัคคีและความร่วมมือในชุมชนงานจึงจะสำเร็จ	19	10.33
4. ควรสร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชนเข้ามาร่วมกันรักษาป่าชุมชน และแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน	18	9.78
5. ควรมีการปลูกจิตสำนึกในการรัก หวงแหนป่าและใช้ประโยชน์ป่าชุมชนร่วมกัน	10	5.43
6. ควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ	8	4.35
7. ควรทำให้คนที่ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของป่าชุมชนและมีการบังคับใช้กฎระเบียบอย่างเคร่งครัด	7	3.80
8. เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนควรเข้ามาร่วมกับผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการป่าชุมชน และชาวบ้าน เพื่อร่วมกันทำงานอย่างเข้มแข็ง และสม่ำเสมอเป็นประจำ	7	3.80
9. ควรมีการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะภาครัฐดำเนินงานร่วมกับชาวบ้านและผู้นำชุมชน	6	3.26
10. ควรจัดทำแนวเขตป่าชุมชนให้มีความชัดเจน	6	3.26

ตารางที่ 4.40 (ต่อ)

ข้อเสนอเพื่อจัดการป่าชุมชนบังเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม	จำนวน	ร้อยละ
11. ควรบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน โดยต้องดำเนินการร่วมมือกันอย่างสามัคคี	6	3.26
12. ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่า เช่น ให้กรรมการป่าชุมชนจัดหน่วยลาดตระเวน เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง	6	3.26
13. ควรทำตามกฎระเบียบและระบบที่ผู้นำวางไว้	6	3.26
14. ควรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง โดยต้องดำเนินการอย่างจริงจัง และสม่ำเสมอ	5	2.72
15. องค์กรในการบริหารจัดการป่า ควรมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการประชุมกันเป็นประจำ	4	2.17
16. ควรมีการปลูกต้นไม้เสริมป่า เพื่อความอุดมสมบูรณ์	3	1.63
17. การจัดการป่าชุมชนควรเน้นความร่วมมือกันของชาวบ้านให้มากขึ้น	3	1.63
18. เจ้าหน้าที่ควรลงมาปฏิบัติงานใกล้ชิดกับชาวบ้านมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม	3	1.63
19. ควรมีการออกกฎหมายป่าชุมชน มาบังคับใช้ในการรักษาป่า	2	1.09
20. ควรมีมาตรการป้องกันคนจากต่างถิ่นเข้ามาเก็บหาของป่าออกไปขาย อันเป็นการทำลายสภาพป่า	2	1.09
21. ควรมีการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ เช่น ป่าใช้สอย ป่าอนุรักษ์	2	1.09
22. ผู้นำควรมีความเข้มแข็ง เสียสละ และเป็นแบบอย่างที่ดี ในการนำพาให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จ	2	1.09
23. ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาป่าชุมชน	1	0.54
รวม	184	100.00

(n = 366) ไม่ตอบ = 182 คิดเป็นร้อยละ 49.73 ; ตอบ = 184 คิดเป็นร้อยละ 50.27

5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต

จากการวิเคราะห์บันทึกแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังตารางที่ 4.41 โดยข้อเสนอแนะเพื่อจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต มีจำนวน 122 ความคิดเห็น เรียงลำดับตาม

จำนวนความคิดเห็นจากมากไปน้อย 5 ลำดับแรกได้ดังนี้ (1) ควรมีการจัดสรรเงินงบประมาณมาช่วยในการบริหารจัดการป่าชุมชนของชาวบ้าน เช่น กิจกรรมการปลูกไม้ใช้สอย และการปลูกพืชสมุนไพร ทำถนนรอบป่า อย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 40.16 (2) ภาครัฐควรมีการสนับสนุนในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น โดยจะต้องร่วมกับผู้นำชุมชน ออกให้ความรู้ในการรักษาป่า ให้มากกว่าเดิม และต้องลงมาให้ความรู้ชาวบ้านในพื้นที่บ่อยๆ และสม่ำเสมอ ทั้งนี้ควรประสานงานกับผู้นำชุมชนและคณะกรรมการป่าชุมชน เพื่อดำเนินการบริหารจัดการป่าอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ด้วยความเอาใจใส่ โดยควรสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือในการจัดการป่า เช่น ชุดอุปกรณ์ในการป้องกันไฟป่า ตลอดจนให้การสนับสนุนในเรื่ององค์ความรู้ในการจัดการป่าชุมชนแก่ชาวบ้านด้วย ร้อยละ 22.13 (3) ควรปลูกจิตสำนึกคนในชุมชนให้มีความรักหวงแหนป่าชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนร่วมกัน รวมทั้งควรสร้างจิตสำนึกในการเสียดสละ โดยให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ร้อยละ 7.38 (4) ควรมีการจัดการป่าชุมชนโดยการบูรณาการจากทุกภาคส่วน ภายใต้การสนับสนุนจากภาครัฐ และการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง โดยควรสร้างกระบวนการให้ประชาชนเกิดความร่วมมือร่วมใจกัน ภายใต้พลังความสามัคคีจากทุกภาคส่วน ร้อยละ 7.38 (5) ทำแนวเขตป่าชุมชนให้ชัดเจน บริหารจัดการป่าอย่างเป็นระบบ ภายใต้ความร่วมมือร่วมใจกันของชาวบ้าน ร้อยละ 4.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.41 แสดงค่าความถี่และร้อยละ ของข้อคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อให้อำนวยการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารจัดการในอนาคต	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรมีการจัดสรรเงินงบประมาณมาช่วยในการบริหารจัดการป่าชุมชนของชาวบ้าน เช่น กิจกรรมการปลูกไม้ใช้สอย และการปลูกพืชสมุนไพร ทำถนนรอบป่า อย่างต่อเนื่อง	49	40.16
2. ภาครัฐควรมีการสนับสนุนในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น โดยจะต้องร่วมกับผู้นำชุมชน ออกให้ความรู้ในการรักษาป่า ให้มากกว่าเดิม และต้องลงมาให้ความรู้ชาวบ้านในพื้นที่บ่อยๆ และสม่ำเสมอ ทั้งนี้ควรประสานงานกับผู้นำชุมชนและคณะกรรมการป่าชุมชน เพื่อดำเนินการบริหารจัดการป่าอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ด้วยความเอาใจใส่ โดยต้องสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือในการจัดการป่า เช่น ชุดอุปกรณ์ในการป้องกันไฟป่า ตลอดจนให้การสนับสนุนในเรื่ององค์ความรู้ในการจัดการป่าชุมชนแก่ชาวบ้านด้วย	27	22.13

ตารางที่ 4.41 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะเพื่อการจัดการในอนาคต	จำนวน	ร้อยละ
3. ควรปลูกจิตสำนึกคนในชุมชนให้มีความรักหวงแหนป่าชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนร่วมกัน รวมทั้งควรสร้างจิตสำนึกในการเสียสละ โดยให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว	9	7.38
4. ควรมีการจัดการป่าชุมชนโดยการบูรณาการจากทุกภาคส่วน ภายใต้การสนับสนุนจากภาครัฐ และการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง โดยควรสร้างกระบวนการให้ประชาชนเกิดความร่วมมือร่วมใจกัน ภายใต้พลังความสามัคคีจากทุกภาคส่วน	9	7.38
5. ควรทำแนวเขตป่าชุมชนให้ชัดเจน บริหารจัดการป่าอย่างเป็นระบบ ภายใต้ความร่วมมือร่วมใจกันของชาวบ้าน	5	4.10
6. ควรมีการออกกฎหมายป่าชุมชนมาบังคับใช้ โดยกฎหมายดังกล่าวควรมีการควบคุมการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ให้สามารถใช้สอยในครัวเรือนได้ แต่ห้ามนำออกไปใช้เพื่อการค้าขาย รวมทั้งต้องรับรองสิทธิชุมชน โดยให้อำนาจและสิทธิในการบริหารจัดการป่าชุมชนได้อย่างเต็มที่	5	4.10
7. ควรทำให้กฎ กติกาการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนที่ชุมชนกำหนดขึ้น สามารถบังคับใช้ได้จริงตามที่กำหนดไว้ และปรับปรุงกฎระเบียบการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนให้เข้มงวดรัดกุมมากขึ้น เพื่อป้องกันคนจากต่างถิ่น มาเก็บหาของป่าออกไปมากจนเกินไป เช่น ควรจำกัดการเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน เป็นช่วงๆ เช่น เปิดให้เข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าในช่วงฤดูฝนและจะปิดป่าไม่ให้เข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าในช่วงฤดูแล้ง เพื่อให้ป่าได้ฟื้นตัว	4	3.28
8. ควรสร้างแรงจูงใจให้ชาวบ้านมาช่วยรักษาป่า โดยให้เขาได้รับประโยชน์จากป่าให้มากที่สุด	3	2.46
9. ควรส่งเสริมอาชีพให้ชาวบ้านลดการพึ่งพิงป่า ลดการตัดไม้ทำลายป่า เป็นอาชีพเกษตรกรรมที่เกี่ยวเนื่องต่อป่า เช่น อาชีพการปลูกสวนป่า ปลูกไม้ผลยืนต้น อันจะเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าและพื้นที่สีเขียว	3	2.46

ตารางที่ 4.41 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะเพื่อการจัดการในอนาคต	จำนวน	ร้อยละ
10. ควรอบรมให้ความรู้แก่ เด็กๆ เยาวชน คนรุ่นใหม่ที่จะเป็นอนาคตของชาติต่อไปในภายภาคหน้า ให้เห็นคุณค่า ความสำคัญของป่าไม้	2	1.64
11. ควรมีการจัดทำแหล่งกักเก็บน้ำ ในป่าชุมชนเพื่อไว้ใช้ในฤดูแล้ง เพื่อให้ป่ามีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น	2	1.64
12. ควรพัฒนาให้ป่าชุมชนเป็นศูนย์การเรียนรู้ เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าทางธรรมชาติวิทยา และการอนุรักษ์	1	0.82
13.ควรมีมาตรการในการป้องกันรักษาป่าที่เข้มงวด และต่อเนื่องสม่ำเสมอ เช่นการออกตรวจตราลาดตระเวนเป็นประจำทุกสัปดาห์	1	0.82
14. ควรกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการป่าชุมชน ให้มีวาระเว้นวรรคเพื่อป้องกันการผูกขาดและยึดติดกับตำแหน่ง	1	0.82
15. ควรสร้างวิสัยทัศน์ กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการป่าชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมภาคประชาชน	1	0.82
รวม	122	100.00

(n = 366) ไม่ตอบ = 244 คิดเป็นร้อยละ 66.67 ; ตอบ = 122 คิดเป็นร้อยละ 33.33

สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่น่าเสนอมาทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยจะนำไปสรุปผลและอภิปรายผล และจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแนวทางในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้เพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 โดยจะได้นำเสนอไว้ในบทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ต่อไป

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง (non-experimental research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ที่เน้นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นคณะกรรมการป่าชุมชน ด้วยแบบสอบถาม (questionnaire) และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม ที่มีลักษณะคำถามปลายเปิด ร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณะกรรมการป่าชุมชน ในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 366 ตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอนที่สำคัญ ได้แก่ 1) สรุปการวิจัย 2) อภิปรายผล และ 3) ข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของการวิจัย 2) วิธีดำเนินการวิจัย และ 3) สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.1.1 เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี

1.1.2 เพื่อศึกษาปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

1.1.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปวิธีดำเนินการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่ 1) ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง 2) เครื่องมือการวิจัย 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ 4) การวิเคราะห์ข้อมูล

1.2.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยนี้ ประชากรคือคณะกรรมการป่าชุมชนในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 425 หมู่บ้าน ๆ ละ 10 คน โดยมีประชากรทั้งหมด รวม 4,250 คน ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรคือคณะกรรมการป่าชุมชนที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ตามสูตรการคำนวณของยามานะ (Yamane) ได้จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด 366 คน โดยสุ่มตัวแทนประชากรแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แยกตามผลการจัดกลุ่มป่าชุมชนซึ่งแบ่งตามเกณฑ์ของกรมป่าไม้ คือ กลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพัฒนาดีมาก จำนวน 206 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 178 ตัวอย่าง กลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพัฒนาปานกลาง จำนวน 179 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 154 ตัวอย่าง และกลุ่มป่าชุมชนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับควรปรับปรุง จำนวน 40 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 34 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น จำนวน 366 ตัวอย่าง โดยในแต่ละชั้นภูมิจะใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกเฉพาะชาวบ้านที่มีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการป่าชุมชนของหมู่บ้าน ๆ ละประมาณ 10 คน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างส่งกลับมาและนำมาวิเคราะห์ครบทั้งหมด จำนวน 366 คน

1.2.2 เครื่องมือการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะคือ เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data)

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะแบบเลือกตอบ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ เป็นต้น ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน มีลักษณะเป็นแบบให้คะแนนตามความสำเร็จ ตามความคิดเห็น ตั้งแต่ 1-5 และส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของคณะกรรมการป่าชุมชน ในแนวทางการบริหารจัดการป่าที่มีประสิทธิภาพ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด โดยผู้วิจัยได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาด้านการวิจัยตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content analysis) ในแบบสอบถาม เพื่อให้ความคิดเห็น พร้อมทั้งปรับปรุง แก้ไขให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังนำแบบสอบถามที่สร้าง

ขึ้นมาไปทดสอบกับกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบข้อคำถามว่าสามารถสื่อความหมายได้ตรงตามความต้องการและมีความเหมาะสมหรือไม่ โดยทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคของตัวแปรอิสระคือ (1) ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล เท่ากับ 0.722 (2) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน เท่ากับ 0.794 (3) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ เท่ากับ 0.863 (4) ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เท่ากับ 0.796 และค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคของตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน เท่ากับ 0.865 โดยใช้เกณฑ์ยอมรับที่ค่ามากกว่า 0.600 จากผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม แสดงว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data)

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม ส่วนที่ 4 เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยแบบสอบถาม ส่วนที่ 4 จะเป็นคำถามปลายเปิด โดยอยู่ภายใต้ข้อคำถามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ 3 ประเด็นคำถามซึ่งประกอบด้วย 1) ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหาและอุปสรรค ในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน 2) ท่านคิดว่าควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม 3) ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอะไรบ้างในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต โดยในส่วนนี้เป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระต่อประเด็นดังกล่าวข้างต้น

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการป่าชุมชนในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี โดยการสุ่มตัวอย่างจำนวน 366 คน ตามที่ระบุในหัวข้อ 1.3.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารประเภทต่างๆ ได้แก่ หนังสือ เอกสารวิชาการ บทความ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ รวมทั้งสิ่งพิมพ์อื่นๆ ทั้งที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ หนังสือสั่งการ เอกสารต่างๆ ของทางราชการ เอกสารสื่อความหมายภายในองค์กร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเว็บไซต์ (web site) ต่าง ๆ ทั้งในอินทราเน็ต (intranet) ของกรมป่าไม้ และ อินเทอร์เน็ต (internet) เพื่อประมวลวิเคราะห์ และสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางใน

การศึกษาวิจัย โดยเฉพาะการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย คือแบบสอบถาม รวมทั้งยังได้นำแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องบางส่วนไปใช้เป็นประเด็นสนับสนุน หรือโต้แย้ง ผลการศึกษาที่ค้นพบในครั้งนี้ ในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายผลด้วย

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ (*quantitative data*) ได้มาจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยหลักสถิติศาสตร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

(1) สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(2) สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (*t-test*) โดยใช้การวิเคราะห์แบบ One Sample *t-test* การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยวิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (*Pearson's correlation coefficient*) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (*multiple regression analysis*) ด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยแบบเลือกตัวแปรเข้าและออกทีละขั้นตอน (*stepwise regression*)

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ (*qualitative data*) ได้มาจากการศึกษาเอกสารและบันทึกแบบสอบถามปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการสรุปประเด็นจากแบบสอบถามส่วนที่ 4 ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด โดยการจัดกลุ่มข้อความที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา ด้วยวิธีการจำแนกและจัดระบบข้อมูล (*typology and taxonomy*) แล้วนำเสนอข้อมูลด้วยการพรรณนาบรรยายโดยค่าสถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ (*frequency*) และค่าร้อยละ (*percentage*) นำมาช่วยในการวิเคราะห์ด้วย เพื่อให้ทราบความถี่และร้อยละของผู้ตอบที่มีต่อข้อคำถามนั้นๆ ส่วนที่สอง เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 4 ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (*content analysis*) โดยนำมาจัดกลุ่มข้อความที่มีความเกี่ยวข้องกัน แล้วนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาบรรยาย จากนั้นจึงใช้วิธีการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (*analytic induction*) โดยผู้วิจัยจะนำรายละเอียดของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ มารวมเข้าด้วยกันใหม่ให้เป็นรูปเป็นร่าง ในลักษณะของการสังเคราะห์ โดยอาศัยวิธีการวิเคราะห์ค้นหาลักษณะที่ร่วมกันหรือเหมือนกันของข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมไว้ แล้วนำมาเขียนสรุปเชื่อมโยงข้อมูลเหล่านั้นเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ

1.3 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ในครั้งนี้สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ ดังนี้

1.3.1 ระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ครอบคลุมตัวแปร 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็น (ร่วมคิด) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมรับประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 ราย มีความคิดเห็นต่อระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกๆ ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดจำแนกตามปัจจัยตามระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จเป็นรายด้านเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่

- 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการแสดงความคิดเห็น (ร่วมคิด) ระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05)
- 2) ด้านร่วมในการดำเนินงาน มีระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93)
- 3) ด้านร่วมในการตัดสินใจ มีระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88)
- 4) ด้านร่วมติดตามประเมินผล มีระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82)
- 5) ด้านร่วมรับประโยชน์ มีระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81)

จากการทดสอบสมมติฐานยังพบว่าความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงสรุปได้ว่า ระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

1.3.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล (คำถามในแบบสอบถามส่วนที่ 2 ข้อที่ 1 – 10) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน (คำถามในแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ข้อที่ 11 – 20) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ (คำถามในแบบสอบถามส่วนที่ 2 ข้อที่ 21 – 30)

ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ (คำถามในแบบสอบถามส่วนที่ 2 ข้อที่ 31 – 38) ดังนี้

1) ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 ราย มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในส่วนของปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.19

2) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 ราย มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในส่วนของปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.93

3) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 ราย มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในส่วนของปัจจัยด้านแรงจูงใจ ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.82

4) ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 ราย มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในส่วนของปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.30

จากการทดสอบสมมติฐานยังพบว่าปัจจัยที่ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน 2) ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ 3) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ 4) ปัจจัยส่วนบุคคล (ตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม) 5) ปัจจัยส่วนบุคคล (ตัวแปรการมีตำแหน่งในกลุ่ม) ส่วนปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคลไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

1.3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัย

สำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้ทดสอบสมมติฐาน 2 ประเด็น คือ (1) ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 (2) มีปัจจัยที่ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มีอิทธิพลต่อ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน โดยผู้วิจัยได้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และมีผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1) ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1 “ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70”

จากผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพื่อประเมินระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน พบว่าความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

2) ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 2 “มีปัจจัยที่ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน”

จากผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน พบว่า ปัจจัยด้านผู้นำชุมชนเป็นตัวแปรลำดับแรกที่เข้าสู่สมการถดถอย มีความสามารถอธิบายความผันแปรเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ได้ร้อยละ 36.0 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 ($R^2 \text{ Change} = .360, \text{Sig} = 0.000$) ตัวแปรที่เข้าสู่สมการถดถอยลำดับต่อมาคือปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความสามารถในการอธิบายเพิ่มได้ร้อยละ 5.4 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 ($R^2 \text{ Change} = 0.054, \text{Sig} = 0.000$) ตัวแปรที่เข้าสู่สมการถดถอยลำดับต่อมาคือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสามารถในการอธิบายเพิ่มได้ร้อยละ 1.2 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 ($R^2 \text{ Change} = 0.012, \text{Sig} = 0.007$) ตัวแปรที่เข้าสู่สมการถดถอยลำดับต่อมาคือ ตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีความสามารถในการอธิบายเพิ่มได้ร้อยละ 1.0 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 ($R^2 \text{ Change} = 0.010, \text{Sig} = 0.012$) และตัวแปรสุดท้ายที่เข้าสู่สมการถดถอยคือ ตัวแปรการมีตำแหน่งในกลุ่ม มีความสามารถในการอธิบายเพิ่มได้ร้อยละ 0.6 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 ($R^2 \text{ Change} = 0.006, \text{Sig} = 0.044$) เมื่อรวมตัวแปรทั้ง 5 ตัวเข้าด้วยกันแล้ว ปรากฏว่าสามารถอธิบายความผันแปรเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ได้ร้อยละ 44.2 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 ($R^2 = 0.442, \text{Sig} = 0.044$)

เมื่อเปรียบเทียบน้ำหนักของตัวแปรอิสระในการอธิบายความผันแปรเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ระหว่าง ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว ตัวแปรที่มีผลและอธิบายความผันแปรเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน 2) ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ 3) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ 4) ปัจจัยส่วนบุคคล (ตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม) 5) ปัจจัยส่วนบุคคล (ตัวแปรการมีตำแหน่งในกลุ่ม) โดยพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปรคือ ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การมีผู้นำชุมชนที่ดี การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการมีแรงจูงใจ ที่มากเท่าใด ก็ยิ่งส่งเสริมผลักดันให้เกิดความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน มากยิ่งขึ้นด้วย ส่วนตัวแปรอิสระอีก 2 ตัวแปรคือ ตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม และตัวแปรการมีตำแหน่งในกลุ่ม มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม ในที่นี้หมายถึงการเป็นสมาชิกคณะกรรมการป่าชุมชนได้ไม่นาน ถ้ามีปัจจัยด้านนี้มาก ๆ จะทำให้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ลดลง หรือในทางกลับกันอาจกล่าวได้ว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มป่าชุมชนมานานมีผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ส่วนตัวแปรการมีตำแหน่งในกลุ่ม ในที่นี้หมายถึง การมีตำแหน่งในกลุ่มเป็นเพียงคณะกรรมการ ไม่ได้มีตำแหน่งในการบริหารงาน นั้น หากมีปัจจัยด้านนี้มาก ๆ จะทำให้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ลดลง หรือในทางกลับกันอาจกล่าวได้ว่า การมีตำแหน่งในกลุ่มป่าชุมชน ที่มีตำแหน่งในด้านการบริหารมีผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ทั้งนี้ สามารถแสดงเป็นสมการถดถอยความผันแปรของตัวแปรตาม ได้ดังนี้

$$\text{สมการถดถอย } Y = 0.831 + 0.387X_1 + 0.313X_2 + 0.095X_3 - 0.186X_4 - 0.137X_5$$

Y คือ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้

X_1 คือ ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน

X_2 คือ ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

X_3 คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ

X_4 คือ ปัจจัยส่วนบุคคล (ตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม)

X_5 คือ ปัจจัยส่วนบุคคล (ตัวแปรการมีตำแหน่งในกลุ่ม)

1.3.4 สรุปปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 71.9 เพศหญิง ร้อยละ 28.1 ส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว คิดเป็นร้อยละ 85.8 กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วง 51 – 60 ปี มากที่สุด ร้อยละ 34.7 รองลงมาคืออยู่ในช่วง 41 – 50 ปี ร้อยละ 34.2 ส่วนใหญ่มีอาชีพ เกษตรกร ร้อยละ 79.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 32.2 รองลงมาคือมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว ร้อยละ 63.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา ร้อยละ 54.6 รองลงมาคือระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 20.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ร้อยละ 72.7 ส่วนอีกร้อยละ 27.3 ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ชนิดเอกสารสิทธิ์ที่ครอบครองส่วนใหญ่เป็น โฉนด ร้อยละ 58.6 รองลงมาคือ สปก.4-01 ร้อยละ 15.8 กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,000 – 9,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.2 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.4 กลุ่มตัวอย่างมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 36.1 และมีรายจ่ายเฉลี่ยเดือนละ 5,000 – 9,000 บาท ร้อยละ 43.2 กลุ่มตัวอย่างมีการออมในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 59.8 ส่วนที่เหลือร้อยละ 40.2 ไม่มีการออมในครัวเรือน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการออมในครัวเรือน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.8 มีการออมเฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 1,000 บาท กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 78.7 ส่วนที่เหลือร้อยละ 21.3 ไม่มีหนี้สิน และเมื่อพิจารณากลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินแล้วพบว่าแหล่งของหนี้สินส่วนใหญ่มาจากสถาบันการเงินของรัฐ ร้อยละ 87.8 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน มากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 89.6 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ มากที่สุด ร้อยละ 57.4 รองลงมาได้รับข่าวสารจากผู้นำท้องถิ่น ร้อยละ 28.4 กลุ่มตัวอย่างเคยได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับป่าไม้ ร้อยละ 48.9 และไม่เคยได้รับการอบรม ร้อยละ 51.1 เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เคยได้รับการอบรม พบว่าจำนวนครั้งที่เข้าอบรม ส่วนใหญ่มีจำนวน 1 – 2 ครั้ง ร้อยละ 70.9 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการป่าชุมชน ร้อยละ 88.5 รองลงมาคือมีตำแหน่งเป็นประธาน ร้อยละ 6.6 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 1 – 5 ปี ร้อยละ 63.4 รองลงมาคือมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 6 – 10 ปี ร้อยละ 15.8

1.3.5 สรุปผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด

จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรค ในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน ความคิดเห็นว่าควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม และข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต จากบันทึกแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1) ปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการ
ป่าชุมชน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากบันทึกแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยสรุปผล
การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการ
จัดการป่าชุมชน จำนวน 147 ความคิดเห็น โดยเรียงลำดับตามจำนวนความคิดเห็นจากมากไป
น้อย ได้ดังนี้

- (1) ปัญหาขาดเงินงบประมาณสนับสนุน ร้อยละ 21.77
- (2) ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการรับรู้ ทำให้ประชาชนขาดความรู้
ความเข้าใจในการจัดการป่าชุมชน และไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ร้อยละ 20.41
- (3) ประชาชนบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ไม่เห็นแก่ประโยชน์
ส่วนรวมเท่าที่ควร ขาดความเสียสละและการมีจิตสาธารณะ จึงไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการป่า
ชุมชน ส่งผลให้ขาดความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน และการไม่เคารพกฎกติกาของป่าชุมชน
ร้อยละ 14.96
- (4) ขาดความสามัคคีกันระหว่างผู้นำ คณะกรรมการและชาวบ้าน ร้อยละ
10.20
- (5) การตัดไม้ทำลายป่า ทำให้ทรัพยากรป่าไม้เสื่อมโทรม ส่งผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อม ร้อยละ 8.16
- (6) คนจากชุมชนอื่นเข้าไปเก็บหาของป่าในป่าชุมชน โดยฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติ
ตามกฎระเบียบที่ชุมชนวางไว้
- (7) ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ ร้อยละ 3.40
- (8) ประชาชนบางส่วนขาดโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากไม่มี
เวลาเพราะต้องทำมาหากิน ร้อยละ 3.40
- (9) ประชาชนยังขาดจิตสำนึกในการรักษาป่า ไม่ตระหนักในคุณค่าประโยชน์
ของป่า ร้อยละ 2.72
- (10) ขาดการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 2.04
- (11) ขาดการดำเนินการอย่างจริงจังในการดูแลรักษาป่าชุมชน ร้อยละ 2.04
- (12) ประชาชนจากต่างถิ่นเข้าไปเก็บหาของป่า ในเขตป่าชุมชนของ
หมู่บ้าน มากเกินไปจนทำให้สภาพป่าเสียหาย ร้อยละ 1.36
- (13) ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่ต้องเข้ามาบ่อยๆ
ร้อยละ 1.36

(14) คนต่างถิ่นนำขยะมาทิ้งในป่าชุมชน ร้อยละ 1.36

(15) แนวเขตป่าชุมชนไม่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาการอ้างสิทธิครอบครอง ร้อยละ 0.68

(16) มีไฟไหม้ป่าเป็นประจำในฤดูแล้ง ร้อยละ 0.68

(17) รูปแบบการปฏิบัติงานไม่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ร้อยละ 0.68

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ออกมาได้เป็นแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1) ปัญหาภายใน

(1) ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการรับรู้ ทำให้ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการป่าชุมชน และไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

(2) ประชาชนบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเท่าที่ควร ขาดความเสียสละและการมีจิตสาธารณะ จึงไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการป่าชุมชน ส่งผลให้ขาดความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน และการไม่เคารพกฎกติกาของป่าชุมชน

(3) ขาดความสามัคคีกันระหว่างผู้นำ คณะกรรมการและชาวบ้าน

(4) ประชาชนบางส่วนขาดโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากไม่มีเวลาเพราะต้องทำมาหากิน

(5) ประชาชนยังขาดจิตสำนึกในการรักษาป่า ไม่ตระหนักในคุณค่าประโยชน์ของป่า

2) ปัญหาภายนอก

(1) คนจากชุมชนอื่นเข้าไปเก็บหาของป่าในป่าชุมชน โดยฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ชุมชนวางไว้

(2) ประชาชนจากต่างถิ่นเข้าไปเก็บหาของป่า ในเขตป่าชุมชนของหมู่บ้านมากเกินไปจนทำให้สภาพป่าเสียหาย

(3) คนต่างถิ่นนำขยะมาทิ้งในป่าชุมชน

3) ปัญหาการสนับสนุนจากภาครัฐ

(1) ปัญหาขาดเงินงบประมาณมาสนับสนุน

(2) ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ

4) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ

ต่อสิ่งแวดลอม

(1) การตัดไม้ทำลายป่า ทำให้ทรัพยากรป่าไม้เสื่อมโทรม ส่งผลกระทบต่อ

(2) ขาดการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

(3) ขาดการดำเนินการอย่างจริงจังในการดูแลรักษาป่าชุมชน

(4) ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่ต้องเข้ามาบ่อยๆ

(5) แนวเขตป่าชุมชนไม่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาการอ้างสิทธิครอบครอง

(6) มีไฟไหม้ป่าเป็นประจำในฤดูแล้ง

(7) รูปแบบการปฏิบัติงานไม่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน

2) ความคิดเห็นว่าคุณควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การจัดการป่าชุมชนเกิด

ผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากบันทึกแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นว่าคุณควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม จำนวน 184 ความคิดเห็น โดยเรียงลำดับตามจำนวนความคิดเห็นจากมากไปน้อย ได้ดังนี้

(1) ควรมีการสนับสนุนเงินงบประมาณมาให้ดำเนินการจัดการป่าอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 18.48

(2) เจ้าหน้าที่ควรเข้ามาอบรมให้ความรู้ หรือประชาสัมพันธ์บ่อยๆ จะช่วยให้เกิดการตื่นตัวและมีความต่อเนื่อง ร้อยละ 13.04

(3) ควรสร้างความสามัคคีและความร่วมมือในชุมชนงานจึงจะสำเร็จ ร้อยละ 10.33

(4) ควรสร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชนเข้ามาร่วมกันรักษาป่าชุมชน และแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ร้อยละ 9.78

(5) ควรมีการปลูกจิตสำนึกในการรัก หวงแหนป่าและใช้ประโยชน์ป่าชุมชนร่วมกัน ร้อยละ 5.43

(6) ควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 4.53

(7) ควรทำให้คนที่ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของป่าชุมชนและมีการบังคับใช้กฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ร้อยละ 3.80

(8) เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนควรเข้ามาร่วมกับผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการป่าชุมชน และชาวบ้าน เพื่อร่วมกันทำงานอย่างเข้มแข็ง และสม่ำเสมอเป็นประจำ ร้อยละ 3.80

(9) ควรมีการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะภาครัฐดำเนินงานร่วมกับชาวบ้านและผู้นำชุมชน ร้อยละ 3.26

(10) ควรจัดทำแนวเขตป่าชุมชนให้มีความชัดเจน ร้อยละ 3.26

(11) ควรบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน โดยต้องดำเนินการร่วมมือกันอย่างสามัคคี ร้อยละ 3.26

(12) ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่า เช่น ให้กรรมการป่าชุมชนจัดหน่วยลาดตระเวน เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 3.26

(13) ควรทำตามกฎระเบียบและระบบที่ผู้นำวางไว้ ร้อยละ 3.26

(14) ควรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง โดยต้องดำเนินการอย่างจริงจัง และสม่ำเสมอ ร้อยละ 2.72

(15) องค์กรในการบริหารจัดการป่า มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการประชุมกันเป็นประจำ ร้อยละ 2.17

(16) ควรมีการปลูกต้นไม้เสริมป่า เพื่อความอุดมสมบูรณ์ ร้อยละ 1.63

(17) การบริหารจัดการป่าชุมชนควรเน้นความร่วมมือกันของชาวบ้านให้มากๆ ร้อยละ 1.63

(18) เจ้าหน้าที่ควรลงมาปฏิบัติงานใกล้ชิดกับชาวบ้านมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ร้อยละ 1.63

(19) ควรมีการออกกฎหมายป่าชุมชน มาบังคับใช้ในการรักษาป่า ร้อยละ 1.09

(20) ควรมีมาตรการป้องกันคนจากต่างถิ่นเข้ามาเก็บหาของป่าออกไปขาย อันเป็นการทำลายสภาพป่า ร้อยละ 1.09

(21) ควรมีการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ เช่นป่าใช้สอย ป่าอนุรักษ์ ร้อยละ 1.09

(22) ผู้นำควรมีความเข้มแข็ง เสียสละ และเป็นแบบอย่างที่ดี ในการนำพาให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จ ร้อยละ 1.09

(23) ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาป่าชุมชน ร้อยละ 0.54

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นว่าควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ออกมาได้เป็นแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1) ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ

(1) ควรมีการสนับสนุนเงินงบประมาณมาให้ดำเนินการจัดการป่าอย่างต่อเนื่อง

(2) เจ้าหน้าที่ควรเข้ามาอบรมให้ความรู้ หรือประชาสัมพันธ์บ่อยๆ จะช่วยให้เกิดการตื่นตัวและมีความต่อเนื่อง

(3) เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนควรเข้ามาร่วมกับผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการป่าชุมชน และชาวบ้าน เพื่อร่วมกันทำงานอย่างเข้มแข็ง และสม่ำเสมอเป็นประจำ

(4) ควรมีการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะภาครัฐดำเนินงานร่วมกับชาวบ้านและผู้นำชุมชน

(5) เจ้าหน้าที่ควรลงมาปฏิบัติงานใกล้ชิดกับชาวบ้านมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม

2) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

(1) ควรสร้างความสามัคคีและความร่วมมือในชุมชนงานจึงจะสำเร็จ

(2) ควรสร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชนเข้ามาร่วมกันรักษาป่าชุมชน และแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

(3) ควรบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน โดยต้องดำเนินการร่วมมือกันอย่างสามัคคี

(4) ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่า เช่น ให้กรรมการป่าชุมชนจัดหน่วยลาดตระเวน เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

3) ด้านจิตสำนึก

(1) ควรมีการปลูกจิตสำนึกในการรัก หวงแหนป่าและใช้ประโยชน์ป่าชุมชนร่วมกัน

4) ด้านการบริหารจัดการ

(1) ควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ

(2) ควรทำให้คนที่ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของป่าชุมชนและมีการบังคับใช้กฎระเบียบอย่างเคร่งครัด

(3) ควรจัดทำแนวเขตป่าชุมชนให้มีความชัดเจน

(4) ควรทำตามกฎระเบียบและระบบที่ผู้นำวางไว้

(5) ควรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง โดยต้องดำเนินการอย่างจริงจัง และสม่ำเสมอ

(6) องค์กรในการบริหารจัดการป่า ควรมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการประชุมกันเป็นประจำ

(7) ควรมีการปลูกต้นไม้เสริมป่า เพื่อความอุดมสมบูรณ์

(8) การบริหารจัดการป่าชุมชนควรเน้นความร่วมมือกันของชาวบ้านให้มากขึ้น

(9) ควรมีมาตรการป้องกันคนจากต่างถิ่นเข้ามาเก็บหาของป่าออกไปขาย อันเป็นการทำลายสภาพป่า

(10) ควรมีการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ เช่นป่าใช้สอย ป่าอนุรักษ์

(11) ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาป่าชุมชน

5) ด้านผู้นำชุมชน

(1) ผู้นำควรมีความเข้มแข็ง เสียสละ และเป็นแบบอย่างที่ดี ในการนำพาให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จ

6) ด้านนโยบายและกฎหมาย

(1) ควรมีการออกกฎหมายป่าชุมชน มาบังคับใช้ในการรักษาป่า

3) ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากบันทึกแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต จำนวน 122 ความคิดเห็น โดยเรียงลำดับตามจำนวนความคิดเห็นจากมากไปน้อย ได้ดังนี้

(1) ควรมีการจัดสรรเงินงบประมาณมาช่วยในการบริหารจัดการป่าชุมชนของชาวบ้าน เช่น กิจกรรมการปลูกไม้ใช้สอย และการปลูกพืชสมุนไพร ทำถนนรอบป่าอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 40.16

(2) ภาครัฐควรให้การสนับสนุนในด้านต่างๆเพิ่มมากขึ้น โดยจะต้องร่วมกับผู้นำชุมชน ออกให้ความรู้ในการรักษาป่า ให้มากกว่าเดิม และควรลงมาให้ความรู้ชาวบ้านในพื้นที่บ่อยๆ และสม่ำเสมอ ทั้งนี้ควรประสานงานกับผู้นำชุมชนและคณะกรรมการป่าชุมชน เพื่อดำเนินการบริหารจัดการป่าอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ด้วยความเอาใจใส่ โดยต้องสนับสนุน

อุปกรณ์เครื่องมือในการจัดการป่า เช่น ชุดอุปกรณ์ในการป้องกันไฟฟ้า ตลอดจนให้การสนับสนุนในเรื่ององค์ความรู้ในการจัดการป่าชุมชนแก่ชาวบ้านด้วย ร้อยละ 22.13

(3) ควรปลูกจิตสำนึกคนในชุมชนให้มีความรักหวงแหนป่าชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนร่วมกัน รวมทั้งควรสร้างจิตสำนึกในการเสียดสละ โดยให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ร้อยละ 7.38

(4) ควรมีการจัดการป่าชุมชนโดยการบูรณาการจากทุกภาคส่วน ภายใต้การสนับสนุนจากภาครัฐ และการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง โดยควรสร้างกระบวนการให้ประชาชนเกิดความร่วมมือร่วมใจกัน ภายใต้พลังความสามัคคีจากทุกภาคส่วน ร้อยละ 7.38

(5) ทำแนวเขตป่าชุมชนให้ชัดเจน บริหารจัดการป่าอย่างเป็นระบบ ภายใต้ความร่วมมือร่วมใจกันของชาวบ้าน ร้อยละ 4.10

(6) ควรมีการออกกฎหมายป่าชุมชนมาบังคับใช้ โดยกฎหมายดังกล่าวควรมีการควบคุมการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ให้สามารถใช้สอยในครัวเรือนได้ แต่ห้ามนำออกไปใช้เพื่อการค้าขาย รวมทั้งต้องรับรองสิทธิชุมชน โดยให้อำนาจและสิทธิในการบริหารจัดการป่าชุมชนได้อย่างเต็มที่ ร้อยละ 4.10

(7) ควรทำให้กฎ กติกาการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนที่ชุมชนกำหนดขึ้นสามารถบังคับใช้ได้จริงตามที่กำหนดไว้ และปรับปรุงกฎระเบียบการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนให้เข้มงวดรัดกุมมากขึ้น เพื่อป้องกันคนจากต่างถิ่น มาเก็บหาของป่าออกไปมากจนเกินไป ควรจำกัดการเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน เป็นช่วงๆ เช่น เปิดให้เข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าในช่วงฤดูฝนและจะปิดป่าไม่ให้เข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าในช่วงฤดูแล้ง เพื่อให้ป่าได้ฟื้นตัว ร้อยละ 3.28

(8) ควรสร้างแรงจูงใจให้ชาวบ้านมาช่วยรักษาป่า โดยให้เขาได้รับประโยชน์จากป่าให้มากที่สุด ร้อยละ 2.46

(9) ส่งเสริมอาชีพให้ชาวบ้านลดการพึ่งพิงป่า ลดการตัดไม้ทำลายป่า เป็นอาชีพเกษตรกรรมที่เกื้อกูลต่อป่า เช่นอาชีพการปลูกสวนป่า ปลูกไม้ผลยืนต้น อันจะเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าและพื้นที่สีเขียว ร้อยละ 2.46

(10) ควรอบรมให้ความรู้แก่ เด็กๆ เยาวชน คนรุ่นใหม่ที่จะเป็นอนาคตของชาติต่อไปในภายภาคหน้า ให้เห็นคุณค่า ความสำคัญของป่าไม้ ร้อยละ 1.64

(11) เพื่อให้ป่ามีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ควรมีการจัดทำแหล่งกักเก็บน้ำ ในป่าชุมชนเพื่อไว้ใช้ในฤดูแล้ง ร้อยละ 1.64

(12) พัฒนาให้ป่าชุมชนเป็นศูนย์การเรียนรู้ เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าทางธรรมชาติวิทยา และการอนุรักษ์ ร้อยละ 0.82

(13) ควรมีมาตรการในการป้องกันรักษาป่าที่เข้มงวด และต่อเนื่องสม่ำเสมอ เช่นการออกตรวจตราลาดตระเวนเป็นประจำทุกสัปดาห์ ร้อยละ 0.82

(14) ควรกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการป่าชุมชนให้มีวาระเว้นวรรคเพื่อป้องกันการผูกขาดและยึดติดกับตำแหน่ง ร้อยละ 0.82

(15) ควรสร้างวิสัยทัศน์ กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการป่าชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมภาคประชาชน ร้อยละ 0.82

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ออกมาได้เป็นแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1) ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ

(1) ควรมีการจัดสรรเงินงบประมาณมาช่วยในการบริหารจัดการป่าชุมชนของชาวบ้าน เช่น กิจกรรมการปลูกไม้ใช้สอย และการปลูกพืชสมุนไพร ทำถนนรอบป่าอย่างต่อเนื่อง

(2) ภาครัฐควรให้การสนับสนุนในด้านต่างๆเพิ่มมากขึ้น โดยจะต้องร่วมกับผู้นำชุมชน ออกให้ความรู้ในการรักษาป่า ให้มากกว่าเดิม และต้องลงมาให้ความรู้ชาวบ้านในพื้นที่บ่อยๆ และสม่ำเสมอ ทั้งนี้ควรประสานงานกับผู้นำชุมชนและคณะกรรมการป่าชุมชน เพื่อดำเนินการบริหารจัดการป่าอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ด้วยความเอาใจใส่ โดยควรสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือในการจัดการป่า เช่น ชุดอุปกรณ์ในการป้องกันไฟป่า ตลอดจนให้การสนับสนุนในเรื่ององค์ความรู้ในการจัดการป่าชุมชนแก่ชาวบ้านด้วย

(3) ควรอบรมให้ความรู้แก่ เด็กๆ เยาวชน คนรุ่นใหม่ที่จะเป็นอนาคตของชาติต่อไปในภายภาคหน้า ให้เห็นคุณค่า ความสำคัญของป่าไม้

2) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

(1) ควรมีการจัดการป่าชุมชนโดยการบูรณาการจากทุกภาคส่วน ภายใต้การสนับสนุนจากภาครัฐ และการติดตามผลอย่างต่อเนื่องโดยควรสร้างกระบวนการให้ประชาชนเกิดความร่วมมือร่วมใจกัน ภายใต้พลังความสามัคคีจากทุกภาคส่วน

3) ด้านจิตสำนึก

(1) ควรปลูกจิตสำนึกคนในชุมชนให้มีความรักหวงแหนป่าชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนร่วมกัน รวมทั้งควรสร้างจิตสำนึกในการเสียสละ โดยให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

4) ด้านการบริหารจัดการ

(1) ควรจัดทำแนวเขตป่าชุมชนให้ชัดเจน บริหารจัดการป่าอย่างเป็นระบบ ภายใต้อาณัติความร่วมมือร่วมใจกันของชาวบ้าน

(2) ควรทำให้กฎ กติกาการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนที่ชุมชนกำหนดขึ้น สามารถบังคับใช้ได้จริงตามที่กำหนดไว้ และปรับปรุงกฎระเบียบการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนให้เข้มงวดรัดกุมมากขึ้น เพื่อป้องกันคนจากต่างถิ่น มาเก็บหาของป่าออกไปมากจนเกินไป เช่น ควรจำกัดการเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน เป็นช่วงๆ เช่น เปิดให้เข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าในช่วงฤดูฝนและจะปิดป่าไม่ให้เข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าในช่วงฤดูแล้ง เพื่อให้ป่าได้ฟื้นตัว

(3) ควรมีมาตรการในการป้องกันรักษาป่าที่เข้มงวด และต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เช่น การออกตรวจตราลาดตระเวนเป็นประจำทุกสัปดาห์

(4) ควรกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการป่าชุมชนให้มีวาระเว้นวรรคเพื่อป้องกันการผูกขาดและยึดติดกับตำแหน่ง

(5) ควรสร้างวิสัยทัศน์ กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการป่าชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมภาคประชาชน

5) ด้านแรงจูงใจ

(1) ควรสร้างแรงจูงใจให้ชาวบ้านมาช่วยรักษาป่า โดยให้เขาได้รับประโยชน์จากป่าให้มากที่สุด

6) ด้านนโยบายและกฎหมาย

(1) ควรมีการออกกฎหมายป่าชุมชนมาบังคับใช้ โดยกฎหมายดังกล่าวควรมีการควบคุมการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ให้สามารถใช้สอยในครัวเรือนได้ แต่ห้ามนำออกไปใช้เพื่อการค้าขาย รวมทั้งต้องรับรองสิทธิชุมชน โดยให้อำนาจและสิทธิในการบริหารจัดการป่าชุมชนได้อย่างเต็มที่

7) ด้านการพัฒนาป่าชุมชน

(1) ควรส่งเสริมอาชีพให้ชาวบ้านลดการพึ่งพิงป่า ลดการตัดไม้ทำลายป่า เป็นอาชีพเกษตรกรรมที่เกื้อกูลต่อป่า เช่น อาชีพการปลูกสวนป่า ปลูกไม้ผลยืนต้น อันจะเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าและพื้นที่สีเขียว

(2) เพื่อให้ป่ามีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ควรมีการจัดทำแหล่งกักเก็บน้ำ ในป่าชุมชนเพื่อไว้ใช้ในฤดูแล้ง

(3) ควรพัฒนาให้ป่าชุมชนเป็นศูนย์การเรียนรู้ เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าทางธรรมชาติวิทยา และการอนุรักษ์

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเนื่องจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการป่าชุมชนในหมู่บ้านเป้าหมาย ตามแผนงานส่งเสริมการจัดการป่าชุมชนของกรมป่าไม้ มีความคิดเห็นต่อระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในระดับใด และทำให้ทราบว่ามีปัจจัยที่ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน นอกจากนี้ ยังทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน ความคิดเห็นว่าควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม และข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต

จากผลการวิจัยที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

2.1 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1 ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นระดับความสำเร็จที่อยู่ในระดับมาก โดยจากการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน เท่ากับ 78.46 โดยเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ทุกๆ ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่

ด้านการแสดงความคิดเห็นและรับรู้ข้อมูล (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05) ด้านร่วมในการดำเนินงาน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93) ด้านการร่วมตัดสินใจ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88) ด้านร่วมติดตามประเมินผล (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82) และด้านร่วมรับประโยชน์ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81) ตามลำดับ

จากผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 คือทำให้ทราบระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ว่าอยู่ในระดับมาก และในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยการมีส่วนร่วมด้านการแสดงความคิดเห็นและรับรู้ข้อมูล มีค่าเฉลี่ยระดับความสำเร็จมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมด้านร่วมในการดำเนินงาน ด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมติดตามประเมินผล และด้านร่วมรับประโยชน์ ตามลำดับ

สาเหตุที่ทำให้ระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนในชนบทให้ความสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณะกรรมการป่าชุมชนของหมู่บ้านที่มีความสนใจในการจัดการป่าชุมชน และมีตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งตำแหน่งหน้าที่ดังกล่าวเป็นงานที่ไม่มีค่าตอบแทนเป็นงานอาสาสมัครโดยชาวบ้านสมัครใจเข้ามาทำหน้าที่ด้วยจิตอาสา ที่ปรารถนาให้ทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์อยู่ต่อไปถึงรุ่นลูกหลาน โดยการมีส่วนร่วมที่มีมากที่สุดได้แก่ ด้านการแสดงความคิดเห็นและรับรู้ข้อมูล ส่วนด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด 2 ลำดับสุดท้ายซึ่งมีค่าเฉลี่ยเกือบเท่ากัน โดยแตกต่างกันเล็กน้อย คือ ด้านร่วมติดตามประเมินผล (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82) และด้านร่วมรับประโยชน์ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81) ซึ่งสาเหตุอาจมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย การเข้าไปเก็บหาของป่ามาใช้ประโยชน์จะน้อยกว่าผู้หญิง จึงทำให้ความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ มีค่าน้อยที่สุด สำหรับการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลเป็นการมีส่วนร่วมที่มีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญณัฐ วิณิชนะวัฒน์ (2553) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษารายด้านพบว่าด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน และการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ นพไชสง (2552) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในจังหวัดนครราชสีมา มีส่วนร่วมในภาพรวม การมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ร่วมปฏิบัติตามแผน ร่วมใช้ประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล ทั้งนี้ สาเหตุที่ทำให้ระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในด้านร่วมติดตามประเมินผล มีระดับน้อยกว่าด้านอื่นๆ อาจมีสาเหตุมาจาก ระเบียบ ข้อกฎหมาย และขั้นตอนการดำเนินงานป่าชุมชนของกรมป่าไม้ ยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอย่างแท้จริง ประกอบกับประชาชนหรือคณะกรรมการป่าชุมชนไม่ได้ให้ความสำคัญหรือสนใจเท่าที่ควรกับการติดตามประเมินผล เนื่องจากมีความเห็นว่าเป็นขั้นตอนที่ยุ่งยาก ใช้เวลานาน ทำให้เสียเวลาในการทำมาหากิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณนา ชิตชุกุล (2557 : หน้า 249) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล (พ.ศ. 2557 – 2559) ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองจังหวัดราชบุรี ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเจดีย์หัก ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผล เนื่องจากมีความเห็นว่าเป็นขั้นตอนที่ยุ่งยาก ใช้เวลานาน ทำให้เสียเวลาในการทำมาหากิน นอกจากนี้จากข้อมูลความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยสรุปได้นั้น ยังมีความคิดเห็นว่าการขาดความต่อเนื่องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และความตั้งใจทำงานอย่างจริงจัง ของคณะกรรมการป่าชุมชน รวมทั้งภาครัฐขาดวิธีการติดตามและการประเมินผลโดยที่มีตัวชี้วัดที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ยังอาจเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล มีระดับน้อยกว่าด้านอื่นๆ

2.2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 2 มีปัจจัยที่ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

จากผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความพร้อมของบุคคล ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน พบว่า ปัจจัยด้านผู้นำชุมชนเป็นตัวแปรลำดับแรกที่เข้าสู่สมการถดถอยมีความสามารถอธิบายความผันแปรเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ได้ร้อยละ 36.0 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 ตัวแปรที่เข้าสู่สมการถดถอยลำดับต่อมาคือปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุน

จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความสามารถในการอธิบายเพิ่มได้ร้อยละ 5.4 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 ตัวแปรที่เข้าสู่สมการถดถอยลำดับต่อมาคือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสามารถในการอธิบายเพิ่มได้ร้อยละ 1.2 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 ตัวแปรที่เข้าสู่สมการถดถอยลำดับต่อมาคือ ตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีความสามารถในการอธิบายเพิ่มได้ร้อยละ 1.0 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 และตัวแปรสุดท้ายที่เข้าสู่สมการถดถอยคือ ตัวแปรการมีตำแหน่งในกลุ่ม มีความสามารถในการอธิบายเพิ่มได้ร้อยละ 0.6 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 เมื่อรวมตัวแปรทั้ง 5 ตัวเข้าด้วยกันแล้ว ปรากฏว่าสามารถอธิบายความผันแปรเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัด อุบลราชธานี ได้ร้อยละ 44.2 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05

เมื่อเปรียบเทียบน้ำหนักของตัวแปรอิสระในการอธิบายความผันแปรเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว ตัวแปรที่มีผลและอธิบายความผันแปรเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน 2) ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ 3) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ 4) ปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม 5) ปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรด้านการมีตำแหน่งในกลุ่ม โดยพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปรคือ ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การมีผู้นำชุมชนที่ดี การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการมีแรงจูงใจ ที่มากเท่าใด ก็ยิ่งส่งเสริมผลักดันให้เกิดความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน มากยิ่งขึ้นด้วย ส่วนตัวแปรอิสระอีก 2 ตัวแปรคือ ตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม และตัวแปรการมีตำแหน่งในกลุ่ม มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม หมายถึงการเป็นสมาชิกคณะกรรมการป่าชุมชนได้ไม่นาน ถ้ามีจำนวนมากๆ จะทำให้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ลดลง และตัวแปรการมีตำแหน่งในกลุ่ม หมายถึง การมีตำแหน่งในกลุ่มเป็นเพียงคณะกรรมการ ไม่ได้มีตำแหน่งสำคัญๆ เช่น ประธาน นั้น หากมีมากๆ จะทำให้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ลดลง

จากผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 คือทำให้ทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน 2) ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ 3) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ 4) ปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม 5) ปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรด้านการมีตำแหน่งในกลุ่ม โดยเป็นปัจจัยเชิงบวก 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน 2) ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ 3) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และเป็นปัจจัยเชิงลบ 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม และปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรด้านการมีตำแหน่งในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โคมศักดิ์ คำใสแสง (2552) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าคล้อ อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำ และปัจจัยความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าคล้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นินนาท หมอชาติ (2552) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลจันทบุรีเบกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลจันทบุรีเบกษา

สาเหตุที่ทำให้ปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยดังกล่าว มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุดังนี้

1. ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน อาจเป็นเพราะว่าประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อผู้นำชุมชน และให้ความสำคัญต่อผู้นำชุมชน โดยผู้นำชุมชนจะทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนภารกิจารดำเนินงานให้ก้าวไปข้างหน้าได้ และยังทำหน้าที่ในการกำหนดทิศทางการทำงานของกลุ่มองค์กรในชุมชน นอกจากนี้ ผู้นำชุมชนยังทำหน้าที่เป็นตัวกลางคอยเชื่อม ประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับชาวบ้านในหมู่บ้านด้วย ซึ่งจากข้อมูลความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยสรุปได้นั้น ยังมีความคิดเห็นว่า ผู้นำต้องมีความเข้มแข็ง เสียสละ และเป็นแบบอย่างที่ดี ในการนำพาให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ: กพร. (2556) ที่ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการบริหารราชการในระดับจังหวัดไว้ว่า ผู้นำมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการบริหารราชการ ซึ่งมีลักษณะเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย มีความรู้ความเข้าใจหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และหลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม และเปิดใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของทุกภาคส่วน รวมทั้งการกำหนดนโยบายเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของข้าราชการ และประชาชน ตลอดจนภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างดี และยังสอดคล้องกับงานวิจัย

ของโดมศักดิ์ คำใสแสง (2552) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าคล้อ อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ซึ่งผลการศึกษาพบว่าปัจจัยภาวะผู้นำ เป็นหนึ่งในหลายปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าคล้อ

2. ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจจะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ชุมชนต้องการจากภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วยทรัพยากรทางการบริหาร 4 M ได้แก่ งบประมาณ (Money) บุคลากร (Man) เครื่องไม้เครื่องมือ (Material) วิธีการบริหารจัดการ (Management) อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่จากข้อมูลความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยสรุปได้นั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ภาครัฐควรมีการจัดสรรเงินงบประมาณมาช่วยในการบริหารจัดการป่าชุมชนของชาวบ้านอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการสนับสนุนจากภาครัฐในด้านต่างๆ เช่น การให้ความรู้ การฝึกอบรม การสนับสนุนเครื่องมือ เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ในการดูแลรักษาป่าต่างๆ เช่น เครื่องมือดับไฟป่า เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (1) ศิริวรรณ พรเลิศวิวัฒน์ (2541) ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์กรป่าชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าวังไทร ได้แก่ ความคาดหวังผลประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิก และการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก (2) งานวิจัยของ รัฐพล ภัทรคุณย์พิทักษ์ (2548) ซึ่งพบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่ม ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มและการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชนในฐานะเป็นวิสาหกิจชุมชน (3) งานวิจัยของ มัทนา ไชยจิตต์ (2552) ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิก ได้แก่ รายได้ และผลตอบแทน ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน และการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ (4) งานวิจัยของ โดมศักดิ์ คำใสแสง (2552) ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าคล้อ ได้แก่ ปัจจัยภาวะผู้นำ ปัจจัยโอกาสในการแสดงออก ปัจจัยความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ (5) งานวิจัยของ ชลธิชา วิยาสิงห์ (2556) ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโรงเรียนเกษตรกรข้าวหอมมะลิ จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ การสนับสนุนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม อายุ ผลผลิต และประสบการณ์

3. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดแรงผลักดัน หรือ แรงกระตุ้นให้ต้องกระทำ หรือเคลื่อนไหว หรือมีพฤติกรรม ในลักษณะที่มีเป้าหมายที่ได้เลือกไว้แล้ว ซึ่งมักจะเป็นเป้าหมายที่มีอยู่ในภาวะสิ่งแวดลอม ซึ่งในที่นี้หมายถึงการการจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมสาเหตุที่ทำให้ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผลประโยชน์ต่างๆที่ได้จากป่า

ในรูปของแหล่งอาหาร แหล่งไม้ใช้สอย แหล่งพืชสมุนไพร เป็นสิ่งที่จูงใจให้ประชาชนเห็นความสำคัญของป่าและมีส่วนร่วมกันดูแลรักษาป่า เพื่อตอบสนองความต้องการทางกายภาพ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านแรงจูงใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่หากพิจารณาเป็นรายข้อแล้วจะพบว่า แรงจูงใจเกี่ยวกับ ความต้องการให้สังคมยอมรับ และยกย่องเชิดชู เพื่อให้มีเกียรติยศชื่อเสียงต่อไปนั้น เป็นเพียงข้อคำถามเดียวที่มีระดับปานกลาง ซึ่งอาจแปลผลได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยแรงจูงใจที่เป็นปัจจัยความต้องการการยอมรับในคุณค่าตนเอง (Esteem or Status Needs) ตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Abraham Maslow แต่ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจด้านความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Abraham Maslow รวมทั้ง แนวคิด ทฤษฎี การจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ของ Irvin & Stansbury ซึ่งเสนอหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน อันประกอบด้วยเงื่อนไข 2 ประการ คือ Cost & Benefit กล่าวคือ หากกิจกรรมการมีส่วนร่วมใดมีค่าใช้จ่ายต่ำแต่ผลตอบแทนสูง จะเกิดการมีส่วนร่วม แต่ในทางกลับกันถ้าหากกิจกรรมการมีส่วนร่วมใด ที่มีค่าใช้จ่ายสูง แต่ผลตอบแทนต่ำ การดำเนินงานนั้นก็จะขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งในกรณีการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานีนี้ ประชาชนมีเครื่องชี้วัดค่าใช้จ่ายต่ำ ในขณะที่เครื่องชี้วัดผลประโยชน์สูง กล่าวคือการเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าของชาวบ้านนั้น ภาครัฐดำเนินการโดยให้ประชาชนมีค่าใช้จ่ายต่ำๆ หรือไม่เสียค่าใช้จ่ายเลย ในขณะที่ผลตอบแทนที่ประชาชนจะได้รับนั้นอยู่ในเกณฑ์ที่สูง ซึ่งหากสามารถดำเนินการได้เช่นนี้ จะทำให้การที่รัฐเข้าไปส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประสบผลสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ของ Irvin & Stansbury นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นินนาท หมอยาดี (2552) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลจันทบุรีเบกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลจันทบุรีเบกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กรและวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยด้านแรงจูงใจ โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปองทิพย์ นาकिनทร์ (2556) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตลาดเก่าอ่างศิลา เทศบาลเมืองอ่างศิลา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาค้นพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดเก่าอ่างศิลา ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ ความตระหนักถึงประโยชน์ต่อส่วนรวมจากการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ แรงจูงใจทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยว ดังนั้น การสร้างแรงจูงใจให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐในการดูแลรักษา

ป่าจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากแรงจูงใจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยสรุปได้จาก ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งส่วนใหญ่มีความเห็นว่า “ควรสร้างแรงจูงใจให้ชาวบ้านมาช่วยรักษาป่า โดยให้เขาได้รับประโยชน์จากป่าให้มากที่สุด” และเนื่องจากผลประโยชน์ที่ได้จากป่าในรูปแบบต่างๆ เป็นแรงจูงใจให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่า ดังนั้นจึงควรมีการจัดสรรผลประโยชน์ดังกล่าวอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จของการดำเนินงานต่อไปในอนาคต

4. ปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม หมายถึงการเป็นสมาชิกคณะกรรมการป่าชุมชนได้ไม่นาน ถ้ามีจำนวนมากๆ จะทำให้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนลดลง ในทางกลับกัน หากเป็นสมาชิกคณะกรรมการป่าชุมชนมานาน จะทำให้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนเพิ่มขึ้น ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ปัจจัยด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการป่าชุมชนที่อยู่ในตำแหน่งมานาน ย่อมที่จะมีความรู้ มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการป่าชุมชน ได้เป็นอย่างดี ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่อยู่ในตำแหน่งมานานย่อมมีผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ นพไชสง (2552) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่ม สังกัดของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ดังนั้น การมีบุคลากรที่อยู่ในตำแหน่งคณะกรรมการป่าชุมชนมานาน ย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน และถือได้ว่าเป็นบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการป่าชุมชน

5. ปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรด้านการมีตำแหน่งในกลุ่ม ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ตัวแปรการมีตำแหน่งในกลุ่ม หมายถึง การมีตำแหน่งในกลุ่มเป็นเพียงคณะกรรมการ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือมีตำแหน่งเป็นเพียงคณะกรรมการ ไม่ได้มีตำแหน่งสำคัญๆ เช่น ประธาน หรือรองประธาน นั้น หากมีมากๆ จะทำให้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ลดลง แต่ในทางตรงข้าม ตัวแปร

ด้านการมีตำแหน่งในกลุ่มเป็นเพียงคณะกรรมการ หากมีน้อย จะทำให้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน เพิ่มขึ้น ซึ่งสาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการ ย่อมเป็นผู้ถูกคัดเลือกมาจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีความเป็นผู้นำ ซึ่งอาจจะแตกต่างจากผู้ที่มีตำแหน่งเป็นเพียงคณะกรรมการ ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ รวมทั้ง วิทยุฒิ คุณวุฒิ ที่น้อยกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ แทนวิสุทธิ (2548) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบกระบวนการบริหารและผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า การมีตำแหน่งในกลุ่ม เป็นหนึ่งในหลายปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ดังนั้น จึงควรมีการมอบหมายภาระหน้าที่ในกลุ่มคณะกรรมการป่าชุมชนให้แต่ละคนได้มีหน้าที่ตามตำแหน่งอย่างชัดเจน เพราะการระบุหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนจะช่วยให้การทำงานเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ การวิเคราะห์ ข้อมูลความคิดเห็น จากแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยสรุปได้จาก ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งบางส่วนมีความเห็นว่าการจัดการในการบริหารจัดการป่า ควรมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการประชุมกันเป็นประจำ และควรกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการป่าชุมชนให้มีวาระเว้นวรรค เพื่อป้องกันการผูกขาดและยึดติดกับตำแหน่ง

2.3 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด

ข้อสรุปที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรค ในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน ความคิดเห็นว่าควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม และข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการป่าชุมชน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ออกมาได้เป็นแต่ละด้าน ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรค ในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน ประกอบด้วย ปัญหา 4 ด้าน คือ ปัญหาภายใน ปัญหาภายนอก ปัญหาการสนับสนุนจากภาครัฐ และปัญหาด้านการบริหารจัดการ

2. ควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย (1) ควรได้รับการสนับสนุนจากรัฐเพิ่มมากขึ้นและต่อเนื่อง (2) ควรสร้างการมีส่วนร่วมและการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (3) ควรมีการสร้างจิตสำนึก (4) ควรมีการส่งเสริมด้านการบริหารจัดการ (5) ด้านผู้นำชุมชน (6) ด้านนโยบายและกฎหมาย

3. ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต ประกอบด้วย (1) ข้อเสนอแนะเพื่อการสนับสนุนจากรัฐ (2) ข้อเสนอแนะเพื่อสร้างการมี

ส่วนร่วมและการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (3) ข้อเสนอแนะเพื่อการปลูกจิตสำนึก (4) ข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารจัดการ (5) ข้อเสนอแนะด้านแรงจูงใจ (6) ข้อเสนอแนะด้านนโยบายและกฎหมาย (7) ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาป่าชุมชน

จากผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 คือ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต ซึ่งได้แก่

1. ด้านการสนับสนุนจากรัฐ

1.1 ควรมีการจัดสรรเงินงบประมาณมาช่วยในการบริหารจัดการป่าชุมชนของชาวบ้าน เช่น กิจกรรมการปลูกไม้ใช้สอย และการปลูกพืชสมุนไพร ทำถนนรอบป่า อย่างต่อเนื่อง

1.2 ภาครัฐควรให้การสนับสนุนในด้านต่างๆเพิ่มมากขึ้นโดยจะต้องร่วมกับผู้นำชุมชน ออกให้ความรู้ในการรักษาป่า ให้มากกว่าเดิม และควรลงมาให้ความรู้ชาวบ้านในพื้นที่บ่อยๆ และสม่ำเสมอ ทั้งนี้ควรประสานงานกับผู้นำชุมชนและคณะกรรมการป่าชุมชน เพื่อดำเนินการบริหารจัดการป่าอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ด้วยความเอาใจใส่ โดยต้องสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือในการจัดการป่า เช่น ชุดอุปกรณ์ในการป้องกันไฟป่า ตลอดจนให้การสนับสนุนในเรื่ององค์ความรู้ในการจัดการป่าชุมชนแก่ชาวบ้านด้วย

1.3 ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ เด็กๆ เยาวชน คนรุ่นใหม่ที่จะเป็นอนาคตของชาติต่อไปในภายภาคหน้า ให้เห็นคุณค่า ความสำคัญของป่าไม้

2. ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

2.1 ควรมีการจัดการป่าชุมชนโดยการบูรณาการจากทุกภาคส่วน ภายใต้การสนับสนุนจากรัฐ และการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง โดยควรสร้างกระบวนการให้ประชาชนเกิดความร่วมมือร่วมใจกัน ภายใต้พลังความสามัคคีจากทุกภาคส่วน

3. ด้านจิตสำนึก

3.1 ควรปลูกจิตสำนึกคนในชุมชนให้มีความรักหวงแหนป่าชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนร่วมกัน รวมทั้งควรสร้างจิตสำนึกในการเสียสละ โดยให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

4. ด้านการบริหารจัดการ

4.1 ควรจัดทำแนวเขตป่าชุมชนให้ชัดเจน บริหารจัดการป่าอย่างเป็นระบบ ภายใต้ความร่วมมือร่วมใจกันของชาวบ้าน

4.2 ควรทำให้กฎ กติกาการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนที่ชุมชนกำหนดขึ้นสามารถบังคับใช้ได้จริงตามที่กำหนดไว้ และปรับปรุงกฎระเบียบการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนให้

เข้มงวดรัดกุมมากขึ้น เพื่อป้องกันคนจากต่างถิ่น มาเก็บหาของป่าออกไปมากจนเกินไป เช่น ควรจำกัดการเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน เป็นช่วงๆ เช่น เปิดให้เข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าในช่วงฤดูฝนและจะปิดป่าไม่ให้เข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าในช่วงฤดูแล้ง เพื่อให้ป่าได้ฟื้นตัว

4.3 ควรมีมาตรการในการป้องกันรักษาป่าที่เข้มงวด และต่อเนื่องสม่ำเสมอ เช่น การออกตรวจตราลาดตระเวนเป็นประจำทุกสัปดาห์

4.4 ควรกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการป่าชุมชนให้มีวาระเว้นวรรคเพื่อป้องกันการผูกขาดและยึดติดกับตำแหน่ง

4.5 ควรสร้างวิสัยทัศน์ กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการป่าชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมภาคประชาชน

5. ด้านแรงจูงใจ

5.1 ควรสร้างแรงจูงใจให้ชาวบ้านมาช่วยรักษาป่า โดยให้เขาได้รับประโยชน์จากป่าให้มากที่สุด

6. ด้านนโยบายและกฎหมาย

6.1 ควรมีการออกกฎหมายป่าชุมชนมาบังคับใช้ โดยกฎหมายดังกล่าวควรมีการควบคุมการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ให้สามารถใช้สอยในครัวเรือนได้ แต่ห้ามนำออกไปใช้เพื่อการค้าขาย รวมทั้งต้องรับรองสิทธิชุมชน โดยให้อำนาจและสิทธิในการบริหารจัดการป่าชุมชนได้อย่างเต็มที่

7. ด้านการพัฒนาป่าชุมชน

7.1 ควรส่งเสริมอาชีพให้ชาวบ้านลดการพึ่งพิงป่า ลดการตัดไม้ทำลายป่า เป็นอาชีพเกษตรกรรมที่เกื้อกูลต่อป่า เช่น อาชีพการปลูกสวนป่า ปลูกไม้ผลยืนต้น อันจะเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าและพื้นที่สีเขียว

7.2 ควรมีการจัดทำแหล่งกักเก็บน้ำในป่าชุมชนเพื่อไว้ใช้ในฤดูแล้ง เพื่อให้ป่ามีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

7.3 พัฒนาให้ป่าชุมชนเป็นศูนย์การเรียนรู้ เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าทางธรรมชาติวิทยา และการอนุรักษ์

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี

จากผลการวิจัย ทำให้ทราบว่า ระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับมาก และในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยการมีส่วนร่วมด้านการแสดงความคิดเห็นและรับรู้ข้อมูล มีค่าเฉลี่ยระดับความสำเร็จมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมด้านร่วมในการดำเนินงาน ด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมติดตามประเมินผล และด้านร่วมรับประโยชน์ ตามลำดับ โดยการมีส่วนร่วมที่มีความสำเร็จ 2 อันดับสุดท้าย คือ ด้านร่วมติดตามประเมินผล และด้านร่วมรับประโยชน์ มีระดับคะแนนเกือบเท่ากันที่ 3.82 และ 3.81 ตามลำดับ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย การเข้าไปเก็บหาของป่ามาใช้ประโยชน์จะน้อยกว่าผู้หญิง จึงทำให้ความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สำหรับการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล เป็นการมีส่วนร่วมที่มีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าด้านอื่นๆ อาจมีสาเหตุมาจาก ระเบียบ ข้อกฎหมาย และขั้นตอนการดำเนินงานป่าชุมชนของกรมป่าไม้ ยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอย่างแท้จริง ประกอบกับประชาชนหรือคณะกรรมการป่าชุมชนไม่ได้ให้ความสำคัญหรือสนใจเท่าที่ควรกับการติดตามประเมินผล เนื่องจากมีความเห็นว่าเป็นขั้นตอนที่ยุ่งยาก ใช้เวลานาน ทำให้เสียเวลาในการทำมาหากิน ดังนั้น การนำผลการวิจัยไปใช้จึงต้องพิจารณาว่า กลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มมีส่วนเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์โดยตรงกับกิจกรรมในบางลักษณะเฉพาะกลุ่มหรือไม่ รวมไปถึงข้อจำกัดในด้านระเบียบและข้อกฎหมายบางประการที่อาจเป็นอุปสรรคขัดขวางการมีส่วนร่วมในบางด้าน ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) หน่วยงานภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็น (ร่วมคิด) เพราะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้มากที่สุด ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 4.05 ซึ่งที่ผ่านมามีการมีส่วนร่วมในส่วนนี้อาจมีปัญหอุปสรรคบ้าง ซึ่งจะเห็นได้จากการสรุปวิเคราะห์ปัญหาในแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนร้อยละ 20.41 ที่เห็นว่า ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการรับรู้ ทำให้ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการป่าชุมชน และไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร โดยบางส่วนมองว่าอาจเป็นที่มาของการที่ชาวบ้านบางส่วนไม่ให้

ความร่วมมือเท่าที่ควร ดังนั้น รัฐต้องทุ่มเทสรรพกำลัง ทรัพยากร และงบประมาณลงไปในช่วงตอนนี้นี้มากขึ้น เพื่อให้เกิดการรับรู้ข้อมูลอย่างกว้างขวางและนำไปสู่ กระบวนการคิดร่วมกันในชุมชนต่อไป โดยในความเห็นส่วนตัวของผู้วิจัย เห็นว่า เมื่อการรับรู้ข้อมูลเป็นไปอย่างกว้างขวางและทั่วถึงแล้ว ย่อมทำให้ชาวบ้านทุกคนได้รับข้อมูลที่ตรงกัน จึงเกิดการร่วมคิดที่มีฐานจากข้อมูลความเข้าใจที่ตรงกัน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินงานได้ต่อไป

2) ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (ร่วมทำ) ซึ่งเป็นระดับความสำเร็จที่ได้คะแนนมาเป็นอันดับ 2 รองจากด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็น (ร่วมคิด) โดยมีคะแนนใกล้เคียงกันที่ 4.05 และ 3.93 ผลต่างกัน 0.12 ซึ่งที่ผ่านมามีการมีส่วนร่วมในส่วนนี้อาจมีปัญหาอุปสรรคบ้าง ซึ่งจะเห็นได้จากการวิเคราะห์ปัญหาในแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนร้อยละ 13.04 ที่เห็นว่า เจ้าหน้าที่ควรเข้ามาอบรมให้ความรู้ หรือประชาสัมพันธ์บ่อยๆ จะช่วยให้เกิดการตื่นตัวและมีความต่อเนื่อง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการและขั้นตอนการทำงานที่ต่อเนื่อง ต้องลงมาคลุกคลี ร่วมทำงานกับชุมชนอย่างแท้จริง โดยจากประสบการณ์และความคิดเห็นส่วนตัวของผู้วิจัย เห็นว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนั้น คือการที่ชุมชนมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการมาทำงานร่วมกัน ดังนั้นบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะลงมาปฏิบัติงานร่วมกับชาวบ้านควรเป็นบุคลากรที่มีทักษะในการทำงานร่วมกับชุมชน มีทัศนคติที่ดีต่องานพัฒนาชนบท จึงไม่อาจหาได้จากบุคลากรทั่วไป เนื่องจากจะต้องเป็นบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรม (Training) มาเป็นอย่างดี ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องพัฒนาบุคลากรที่จะลงไปร่วมทำ ร่วมดำเนินการกับชาวบ้านให้เป็นบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ มีทักษะในการทำงานร่วมกับชุมชน และมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ

3) ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล เนื่องจากเป็นด้านที่มีความสำคัญมาก แต่ชุมชนยังให้ความสำคัญน้อย ซึ่งจะเห็นได้จากการสรุปวิเคราะห์ปัญหาในแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนจำนวนร้อยละ 2.04 ที่เห็นว่า มีปัญหาขาดการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องทุ่มเทสรรพกำลัง ทรัพยากร และงบประมาณลงไปในช่วงตอนนี้นี้มากขึ้น อีกทั้งยังต้องสร้างกลไกการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การติดตามและประเมินผลเป็นไปอย่างมีส่วนร่วม ทั้งนี้จากประสบการณ์และความคิดเห็นส่วนตัวของผู้วิจัย เห็นว่า เนื่องจากที่ผ่านมาในขั้นการติดตามและประเมินผล มักเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการเพียงฝ่ายเดียว ชุมชนไม่มีส่วนร่วมด้วย เท่าที่ควร จึงเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรต้องสร้าง

กลไกหรือระบบการติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วม และดำเนินการอย่างจริงจังจึงจะประสบความสำเร็จได้ต่อไป

3.1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี

จากผลการวิจัยทำให้ทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน 2) ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ 3) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ 4) ปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม 5) ปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรด้านการมีตำแหน่งในกลุ่ม โดยเป็นปัจจัยเชิงบวก 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน 2) ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ 3) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และเป็นปัจจัยเชิงลบ 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม และปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรด้านการมีตำแหน่งในกลุ่ม ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ที่ผู้วิจัยได้จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ามี จำนวน 12 ตัวแปร ได้แก่ (1) เพศ (2) อายุ (3) อาชีพ (4) ระดับการศึกษา (5) ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน (6) การได้รับความรู้/ข้อมูลข่าวสาร (7) การได้รับการฝึกอบรม (8) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (9) การถือครอง/ขนาดพื้นที่ถือครอง (10) สถานภาพในครอบครัว (11) ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม (12) การมีตำแหน่งในกลุ่ม แต่จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี มีเพียง 2 ตัวแปร ได้แก่ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม และการมีตำแหน่งในกลุ่ม ส่วนตัวแปรที่เหลือ ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพล อันได้แก่ ตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม ในที่นี้หมายถึงการเป็นสมาชิกคณะกรรมการป่าชุมชนได้ไม่นาน ถ้ามีจำนวนมากๆ จะทำให้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ลดลง และตัวแปรการมีตำแหน่งในกลุ่ม ในที่นี้จะหมายถึงการมีตำแหน่งในกลุ่มเป็นเพียงคณะกรรมการไม่ได้มีตำแหน่งสำคัญๆ เช่น ประธาน รองประธาน นั้น หากมีมากๆ จะทำให้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ลดลง ซึ่งการจะนำผลการวิจัยดังกล่าวไปใช้นั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ แยกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

(1) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม ในที่นี้หมายถึงการเป็นสมาชิกคณะกรรมการป่าชุมชนได้ไม่นาน ถ้ามีจำนวนมากๆ จะทำให้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ลดลง ในทางกลับกัน หากเป็นสมาชิกคณะกรรมการป่าชุมชนมานาน และมีจำนวนมากๆ ก็จะทำให้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วม

ของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน เพิ่มขึ้น ซึ่งอันที่จริงแล้วระยะเวลาการเป็นสมาชิก คณะกรรมการป่าชุมชน ก็คือประสบการณ์ในงานนั่นเอง ดังนั้นเราอาจจะตีความผลการวิจัยได้ว่า ประสบการณ์ในการทำงานมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน หน่วยงานภาครัฐควรจัดให้มีการถ่ายทอดประสบการณ์จากคณะกรรมการป่าชุมชนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมายาวนาน ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ไปสู่ คณะกรรมการป่าชุมชนรุ่นใหม่ๆ โดยอาจใช้เวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือการจัดให้มีการศึกษาดูงาน โดยจัดให้คณะกรรมการป่าชุมชนที่เพิ่งจัดตั้งใหม่ ได้มีโอกาสเดินทางไปศึกษาดูงาน ด้านการบริหารจัดการป่าชุมชน ในหมู่บ้านที่มีผลงานในการดำเนินงานดีเยี่ยมและมีประสบการณ์ ในการดำเนินงานมาอย่างยาวนาน ซึ่งจะช่วยถ่ายทอดประสบการณ์ให้คณะกรรมการป่าชุมชนที่เพิ่งจัดตั้งใหม่บริหารจัดการป่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จได้ต่อไป

(2) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านการมีตำแหน่งในกลุ่ม ในที่นี้ หมายถึง การมีตำแหน่งในกลุ่มเป็นเพียงคณะกรรมการ ไม่ได้มีตำแหน่งสำคัญๆ เช่น ประธาน รองประธาน นั้น หากมีมากๆ จะทำให้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ลดลง ในทางกลับกัน หากการมีตำแหน่งในกลุ่มเป็นประธาน รองประธาน เลขานุการ ถ้ามีจำนวน มากจะทำให้ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน เพิ่มขึ้น ซึ่งอันที่จริงแล้วการมีตำแหน่งในกลุ่มคณะกรรมการป่าชุมชนนั้น ก็คือการมีหน้าที่ความรับผิดชอบใน คณะกรรมการนั่นเอง ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมกระบวนการจัดตั้งกลุ่มคณะกรรมการป่าชุมชนให้เป็น องค์กรในการขับเคลื่อนงาน โดยจะต้องมีการแบ่งภาระหน้าที่งานให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการ รับผิดชอบในแต่ละด้าน กล่าวคือ คณะกรรมการป่าชุมชนทุกคนจะต้องมีตำแหน่งหน้าที่ความ รับผิดชอบของแต่ละคนอย่างชัดเจน ซึ่งจะทำให้การบริหารองค์กรคณะกรรมการป่าชุมชน และ บริหารจัดการป่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จได้ต่อไป

2) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน เป็นตัวแปรลำดับแรกที่เข้าสู่สมการถดถอย มีความสามารถอธิบายความผันแปรเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ได้ร้อยละ 36.0 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 จาก ผลการวิจัยอาจกล่าวได้ว่า ผู้นำชุมชน เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี มากที่สุด เนื่องจากผู้นำชุมชนมีบทบาท อย่างสูงในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน เป็นทั้งผู้ประสานงาน เป็นตัวกลางคอยเชื่อม

ประธาน เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนภารกิจต่างๆ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(1) หน่วยงานภาครัฐควรกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านเป้าหมายมาจัดทำโครงการ โดยพิจารณาเลือกหมู่บ้านที่มีผู้นำที่เข้มแข็ง มีความรู้ความสามารถไว้เป็นตัวเลือกลำดับต้นๆ ในการพิจารณาจัดทำโครงการลงสู่พื้นที่เป้าหมาย เพื่อที่โครงการจะได้มีโอกาสประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

(2) หากไม่สามารถเลือกตัวผู้นำที่เข้มแข็ง มีความรู้ ความสามารถได้ หน่วยงานภาครัฐควรมีมาตรการเสริมเพื่อพัฒนาผู้นำ โดยอาจใช้วิธีฝึกอบรม และประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งจากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่เคยทำงานอยู่ในพื้นที่ชนบทพบว่า ผู้นำชุมชนที่สูงอายุ ใกล้เกษียณอายุราชการมักจะไม่ค่อยกระตือรือร้น ผิดกับผู้นำชุมชนที่ยังอยู่ในวัยหนุ่ม ดังนั้น ภาครัฐควรมีการประเมินสมรรถนะของผู้นำชุมชนทุกปี ว่ายังทำงานไหวอยู่หรือไม่ หากทำงานด้วยประสิทธิภาพที่ลดลง ต้องมีมาตรการฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูสมรรถนะ แต่ถ้าหากยังไม่ดีขึ้นก็ควรต้องใช้วิธีสรรหาผู้นำชุมชนคนใหม่ที่มีความรู้ความสามารถมากกว่าต่อไป

(3) จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยผู้นำชุมชน เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานีมากที่สุด นั้น เป็นผลการศึกษาในหมู่บ้านที่มีผู้นำชุมชนมีบทบาทอยู่ในสถานะปกติ ไม่มีความขัดแย้งทางการเมืองภายในหมู่บ้าน ดังนั้น หากในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งทางการเมืองภายในหมู่บ้าน มีการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายด้วยเหตุผลทางการเมือง หรือความขัดแย้งของกลุ่มก้อนทางการเมืองในหมู่บ้านด้วยแล้ว ผลการศึกษาในครั้งนี้คงไม่สามารถนำมาใช้ได้ เนื่องจาก เป็นสถานการณ์ที่ไม่ปกติ ซึ่งในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งเช่นนี้ผู้นำชุมชนคงไม่สามารถบริหารจัดการ กิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้านให้เกิดผลสำเร็จอย่างราบรื่นได้ ดังนั้น หากมีความจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ที่จะต้องเข้าไปทำโครงการในหมู่บ้านที่มีความขัดแย้งทางการเมืองดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ควรต้องใช้แนวทางการจัดการความขัดแย้ง (Conflict resolution) เสียก่อน โดยการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาจากคู่ขัดแย้ง การประนีประนอม และการเจรจาต่อรอง เพื่อสร้างความปลอดภัยก่อนที่จะนำไปสู่การดำเนินการในขั้นต่อไป

3) ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นตัวแปรลำดับที่สอง ที่เข้าสู่สมการถดถอยมีความสามารถอธิบายความผันแปรเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ได้ร้อยละ 41.4 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.4) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 จากผลการวิจัยอาจกล่าวได้ว่า การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี อย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการสรุปผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ร้อยละ 40.16 ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ภาครัฐควรมีการจัดสรรเงินงบประมาณมาช่วยในการบริหารจัดการป่าชุมชนของชาวบ้าน และอีก ร้อยละ 22.13 ให้ข้อเสนอแนะว่า ภาครัฐต้องให้การสนับสนุนในด้านต่างๆเพิ่มมากขึ้น โดยจะต้องร่วมกับผู้นำชุมชน ออกให้ความรู้ในการรักษาป่าให้มากกว่าเดิม และต้องลงมาให้ความรู้ชาวบ้านในพื้นที่บ่อยๆ และสม่ำเสมอ ทั้งนี้ควรประสานงานกับผู้นำชุมชนและคณะกรรมการป่าชุมชน เพื่อดำเนินการบริหารจัดการป่าอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ด้วยความเอาใจใส่ โดยต้องสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือในการจัดการป่า เช่น ชุดอุปกรณ์ในการป้องกันไฟป่า ตลอดจนให้การสนับสนุนในเรื่ององค์ความรู้ในการจัดการป่าชุมชนแก่ชาวบ้านด้วย กล่าวโดยสรุป การสนับสนุนจากภาครัฐจะประกอบด้วยทรัพยากรทางการบริหาร 4 M ได้แก่ งบประมาณ (Money) บุคลากร (Man) เครื่องไม้เครื่องมือ (Material) วิธีการบริหารจัดการ (Management) ซึ่งในความเป็นจริงและจากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ทำงานอยู่ในหน่วยงานของรัฐมาแล้วกว่า 25 ปี พบว่า หน่วยงานภาครัฐหลายแห่งก็มักจะมีปัญหาอุปสรรคในเรื่องของทรัพยากรทางการบริหารด้วยกันทั้งนั้น เช่นขาดแคลนอัตรากำลัง งบประมาณ ไม่เพียงพอ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ สรุปผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิดที่สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนร้อยละ 21.77 มีความเห็นว่า มีปัญหาขาดเงินงบประมาณมาสนับสนุน ดังนั้น จึงเป็นการยากที่ชุมชนจะให้ภาครัฐลงมาสนับสนุนเงินงบประมาณให้ชุมชนอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัย ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(1) ควรสนับสนุนงบประมาณตามผลการประเมิน โดยการสนับสนุนเงินงบประมาณแบบขั้นบันได โดยแบ่งจ่ายเป็นราย 3-5 ปี โดยในปีแรกอาจจะจ่ายเท่ากันหมด แต่ปีต่อมาจะจ่ายตามแผนงานกิจกรรม และผลการประเมิน โดยหมู่บ้านที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีเด่นก็จะได้รับเงินงบประมาณมากกว่าหมู่บ้านที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหมู่บ้านที่ไม่มีผลงานก็จะไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการช่วยกระตุ้นชุมชนให้มีความกระตือรือร้น รวมทั้งเป็นการสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานอีกทางหนึ่งด้วย

(2) เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาค่าความต่อเนื่องของงบประมาณ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่ว่าควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม จำนวน ร้อยละ 18.48 มีความเห็นว่า ควรมีการสนับสนุนเงินงบประมาณมาใช้ในการจัดการป่าอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงควรมีการโอนภารกิจที่เกี่ยวข้องกับงานจัดการป่าชุมชน จากราชการบริหารส่วนกลางไปไว้ที่ ราชการ

บริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีระบบการงบประมาณเป็นของตัวเอง ไม่ต้องรอเงินงบประมาณจากส่วนกลางจัดสรรมาให้ ซึ่งจะทำให้สามารถตั้งงบประมาณมาสนับสนุนการจัดการป่าชุมชนได้อย่างต่อเนื่องและคล่องตัวมากขึ้น

(3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาตามที่มีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดจำนวนร้อยละ 13.04 ได้เสนอความคิดเห็นไว้ว่า เจ้าหน้าที่ควรเข้ามาอบรมให้ความรู้ หรือประชาสัมพันธ์บ่อยๆ จะช่วยให้เกิดการตื่นตัวและมีความต่อเนื่อง ส่วนอีกร้อยละ 4.35 มีความเห็นว่า ควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ด้วยการจัดเจ้าหน้าที่ลงไปประจำเป็นรายตำบล ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ แต่อย่างไรก็ตาม การขาดแคลนบุคลากร เป็นปัญหาพื้นฐานที่หลายๆหน่วยงานต้องประสบเจอ ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ว่าหลายหน่วยงานจะไม่สามารถที่จะจัดสรรบุคลากรลงไปในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เนื่องจากปัญหาในหน่วยงานที่มีบุคลากรไม่เพียงพอ ดังนั้นเพื่อให้ออกเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อเสนอแนะที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาจัดสรรอัตรากำลังมาเพิ่มในลักษณะของพนักงานของรัฐแบบสัญญาจ้าง ที่ไม่ได้เป็นข้าราชการ โดยการขอตั้งงบประมาณรายปีไว้เพื่อจ้างบุคคลภายนอกมาทำหน้าที่ในลักษณะพนักงานของรัฐแบบสัญญาจ้าง หรือพนักงานจ้างเหมาบริการ โดยบรรจุลงเป็นรายตำบล และก่อนออกไปปฏิบัติงานในพื้นที่ต้องมีการ ฝึกอบรมให้มีทักษะการทำงานร่วมกับชุมชนก่อนด้วย โดยถ้าสามารถจ้างคนในพื้นที่ได้ก็จะยังเป็นการดีต่อการปฏิบัติงาน

4) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ เป็นตัวแปรลำดับที่ 3 ที่เข้าสู่สมการถดถอยมีความสามารถอธิบายความผันแปรเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ได้ร้อยละ 42.6 (เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.2) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 จากผลการวิจัยอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี และเป็นปัจจัยเชิงบวกที่เข้าสู่สมการถดถอยเป็นลำดับสุดท้าย การสร้างแรงจูงใจให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐในการดูแลรักษาป่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากแรงจูงใจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยสรุปได้จาก ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งส่วนใหญ่มีความเห็นว่า “ควรสร้างแรงจูงใจให้ชาวบ้านมาช่วยรักษาป่า โดยให้เขาได้รับประโยชน์จากป่าให้มากที่สุด” และเนื่องจากผลประโยชน์ที่ได้จากป่าในรูปแบบต่างๆ เป็นแรงจูงใจให้ชาวบ้านเข้ามามี

ส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่า ดังนั้น จึงควรมีการจัดสรรผลประโยชน์ดังกล่าวอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จของการดำเนินงานต่อไปในอนาคต ซึ่งจาก ผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(1) ควรมีการวางแผนทางการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนให้มีรูปแบบที่ชัดเจน มีการดำเนินการที่โปร่งใส กระจายผลประโยชน์จากป่าชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ภายใต้กฎกติกา การใช้ประโยชน์จากป่า ที่ทุกคนในหมู่บ้านได้มีส่วนร่วมในการร่างขึ้นและประกาศใช้เป็นกฎของหมู่บ้าน โดยจะต้องมีการนำกฎกติกาการใช้ประโยชน์จากป่าดังกล่าวเข้าที่ประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มิมติเห็นชอบ เพื่อให้มีสถานะบังคับใช้ได้ตามกฎหมาย เพื่อจะได้ใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันและควบคุม คนจากต่างชุมชนที่เข้ามาเก็บหาของป่าออกไปมากจนทำให้สภาพป่าเสียหาย ซึ่งเป็นปัญหาอุปสรรคที่กลุ่มตัวอย่างได้สะท้อนปัญหาไว้ในแบบสอบถามปลายเปิด และช่วยให้ปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไข

(2) จากผลการวิจัยยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านแรงจูงใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่หากพิจารณาเป็นรายข้อแล้วจะพบว่า แรงจูงใจเกี่ยวกับความต้องการให้สังคมยอมรับ และยกย่องเชิดชู เพื่อให้มีเกียรติยศชื่อเสียงต่อไปนั้น เป็นเพียงข้อคำถามเดียวที่มีระดับต่ำกว่าข้อคำถามในด้านอื่นๆ โดยอยู่เพียงระดับปานกลาง ซึ่งอาจแปลผลได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยแรงจูงใจที่เป็นปัจจัยความต้องการการยอมรับในคุณค่าตนเอง (Esteem or Status Needs) ตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ ของ Abraham Maslow แต่ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจด้านความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) มากกว่า ดังนั้น การจัดทำโครงการประกวดป่าชุมชนดีเด่น เพื่อประกาศเกียรติคุณ และยกย่องเชิดชู นั้นอาจไม่ได้ผลเท่าที่ควรมากนัก เพราะจากงานวิจัยกำลังบอกว่า ที่ชาวบ้านร่วมกันรักษาป่านั้น ไม่ได้หวังเกียรติยศ ชื่อเสียง ดังนั้น การสร้างแรงจูงใจควรคำนึงถึง แรงจูงใจภายในหรือความต้องการภายในตัวบุคคล มากกว่าแรงจูงใจภายนอก ที่ประกอบไปด้วย การให้รางวัล การแสดงความชื่นชมยกย่อง เป็นต้น

3.1.3 แนวทางการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต

จากผลการวิจัยพบว่า สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 คือ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต ซึ่งได้จากการสรุปวิเคราะห์ สังเคราะห์ แบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนร้อยละ 40.16 มีความคิดเห็นว่า ควรมีการจัดสรรเงินงบประมาณมาช่วยในการบริหารจัดการป่าชุมชนของชาวบ้าน เช่น กิจกรรมการปลูกไม้ใช้สอย และการปลูกพืชสมุนไพร ทำถนนรอบป่า เป็นต้น อย่างต่อเนื่อง ส่วนอีก ร้อยละ 22.13 มีความคิดเห็นว่า ควรมีการสนับสนุนในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น โดยเจ้าหน้าที่ต้องลงพื้นที่ให้บ่อย และมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งหากรวมความคิดเห็นทั้งสองประเด็นนี้เข้าด้วยกัน จะมีจำนวนมากถึงร้อยละ 62.29 ซึ่งจะเห็นได้ว่าความคิดเห็นดังกล่าวเป็นลักษณะของการรอความช่วยเหลือ เป็นการดำเนินการในเชิงตั้งรับมากกว่าเชิงรุก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรนำผลที่ได้จากการวิจัยนี้ไปเป็นข้อมูลในการช่วยปรับเปลี่ยนทัศนคติของชาวบ้าน ให้มีทัศนคติเชิงรุก และต้องแสวงหาความช่วยเหลือ มากกว่ารอคอยความช่วยเหลือ เช่น การดำเนินการจัดตั้งกองทุนป่าชุมชน เพื่อใช้แก้ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ซึ่งจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนมากกว่าการที่ภาครัฐสนับสนุนเงินเพียงอย่างเดียว เพราะเมื่อครบระยะเวลาดำเนินโครงการ เงินที่ได้รับก็หมดลง ซึ่งจะแตกต่างจากการบริหารงบประมาณในลักษณะกองทุน ที่จะมีเงินหมุนเวียนตลอดเพื่อใช้ในการบริหารจัดการป่าชุมชน โดยความช่วยเหลือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคอยเป็นที่เลี้ยง

2) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ควรมีการจัดการป่าชุมชนโดยการบูรณาการจากทุกภาคส่วน ภายใต้การสนับสนุนจากภาครัฐ และการติดตามผลอย่างต่อเนื่องโดยควรสร้างกระบวนการให้ประชาชนเกิดความร่วมมือร่วมใจกัน ภายใต้พลังความสามัคคีจากทุกภาคส่วน ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการบูรณาการการดำเนินการอย่างแท้จริงและจริงจังจากทุกภาคส่วน เพราะเนื่องจากที่ผ่านมา จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ทำงานในพื้นที่มานาน พบว่า โดยข้อเท็จจริงแล้วยังไม่เกิดการบูรณาการอย่างแท้จริง ยังคงดำเนินการในลักษณะต่างคนต่างทำอยู่ ดังนั้น หากจะทำให้เกิดการบูรณาการอย่างแท้จริงแล้ว ควรกำหนดเจ้าภาพหลักที่แน่นอนในการดำเนินการ รวมทั้งกำหนดหน่วยงานที่สนับสนุนด้วย โดยต้องบูรณาการแผนงาน อัตรากำลัง และงบประมาณ เข้าด้วยกัน จึงจะประสบผลสำเร็จ

3) ด้านจิตสำนึก

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ควรปลูกจิตสำนึกคนในชุมชนให้มีความรักหวงแหนป่าชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนร่วมกัน รวมทั้งควรสร้างจิตสำนึกในการเสียสละ โดยให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรต้องปลูกฝังจิตสำนึกในความเป็นเจ้า

ของ (Sense of Belonging) ให้กับชุมชน โดยเฉพาะเยาวชนคนรุ่นใหม่ ให้เขามีความรู้สึกเป็นเจ้าของทรัพย์สิน เพราะเมื่อเขามีความรู้สึกเป็นเจ้าของแล้ว ก็จะรู้สึกรักและหวงแหนสิ่งนั้นตลอดไป และเมื่อชาวบ้านมีความรักและหวงแหนป่าไม้แล้ว ก็จะช่วยกันดูแลรักษาไม่ยอมให้ใครมาทำลายได้ โดยรัฐอาจใช้วิธีการมอบพื้นที่ป่านั้นให้เป็นของชาวบ้านเป็นผู้ดูแลรักษา เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันรัฐบาลได้ทดลองทำเป็นโครงการนำร่องแล้วในบางพื้นที่

4) ด้านการบริหารจัดการ

จากผลการวิจัยซึ่งได้มีการเสนอความคิดเห็นในด้านการบริหารจัดการไว้ในหลายประเด็น เช่น ทำแนวเขตป่าชุมชนให้ชัดเจน การบังคับใช้กฎหมาย กติกาการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน การออกตรวจตราลาดตระเวนเป็นประจำ กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการป่าชุมชน เป็นต้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรนำผลการวิจัยในส่วนของระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในด้านต่างๆ นำมาพิจารณาประกอบด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในด้านการรับรู้และแสดงความคิดเห็น (ร่วมคิด) เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เช่น การจัดทำแนวเขตป่าชุมชนให้ชัดเจน ต้องสร้างการมีส่วนร่วมในด้านการรับรู้และแสดงความคิดเห็น (ร่วมคิด) ให้ได้ก่อนที่จะดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

5) ด้านแรงจูงใจ

จากผลการวิจัย ที่ได้มีการเสนอความคิดเห็นต่อแนวทางในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต โดยเสนอว่าควรสร้างแรงจูงใจให้ชาวบ้านมาช่วยรักษาป่า โดยให้เขาได้รับประโยชน์จากป่าให้มากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจะได้มีการสร้างแรงจูงใจด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อนำมาสู่ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของชาวบ้าน โดยผ่านกระบวนการร่วมดำเนินการและร่วมรับประโยชน์ เช่น การนำทรัพยากรที่มีอยู่ในป่า เช่น เห็ด หน่อไม้ พืชผักป่ากินได้ แมลงกินได้ นำไปแปรรูป เพื่อถนอมอาหารเพื่อให้เก็บรักษาไว้ขายได้นานๆ การแปรรูปของป่าเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม หรือการใช้ภูมิทัศน์ที่สวยงามของป่าชุมชนในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งผลประโยชน์ที่เกิดจากการดูแลรักษาป่า ก็จะช่วยจูงใจให้ชุมชนอื่นๆ ได้ทำตามต่อไป

6) ด้านนโยบายและกฎหมาย

จากผลการวิจัย ที่ได้มีการเสนอความคิดเห็นต่อแนวทางในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต โดยเสนอว่าควรมีการออกกฎหมายป่าชุมชนมาบังคับใช้ โดยกฎหมายดังกล่าวควรมีการควบคุมการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ให้สามารถใช้สอยในครัวเรือนได้ แต่ห้ามนำออกไปใช้เพื่อการค้าขาย รวมทั้งต้องรับรองสิทธิชุมชน โดยให้อำนาจและสิทธิในการบริหารจัดการป่าชุมชนได้อย่างเต็มที่

ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า รัฐควรเร่งรัดออกกฎหมายเกี่ยวกับป่าชุมชนมาใช้บังคับ โดยในปัจจุบัน การจัดตั้งป่าชุมชนของชาวบ้านไม่มีกฎหมายป่าชุมชนโดยตรงรองรับ ต้องใช้กฎหมายปัจจุบันที่มีอยู่ ซึ่งแปรผันไปตามสภาพพื้นที่ เช่น หากพื้นที่ป่าชุมชนอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ก็จะใช้ พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาใช้บังคับ แต่ถ้าอยู่นอกเขตป่าสงวนฯ หรืออยู่ในที่ดิน สาธารณประโยชน์ ก็จะใช้ พ.ร.บ. ป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ใช้บังคับ เป็นต้น ดังนั้น โดยขั้นตอนในการร่างกฎหมายภาครัฐต้องไม่ละเลยในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยจะต้องมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นต่อร่าง พ.ร.บ. ป่าชุมชน อย่างรอบด้าน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการการรับรู้และแสดงความคิดเห็น

7) ด้านการพัฒนาป่าชุมชน

จากผลการวิจัยที่ได้มีการเสนอความคิดเห็นต่อแนวทางในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาป่าชุมชนไว้หลายประการ เช่น ส่งเสริมอาชีพให้ชาวบ้านลดการพึ่งพิงป่า การจัดทำแหล่งกักเก็บน้ำ ในป่าชุมชนเพื่อไว้ใช้ในฤดูแล้ง พัฒนาให้ป่าชุมชนเป็นศูนย์การเรียนรู้ เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า การพัฒนาอะไรก็ตามจะต้องอยู่บนรากฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยต้องผ่านกระบวนการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมดำเนินการ จากนั้นจึงนำไปสู่ขั้นร่วมกันติดตามและประเมินผล จนกระทั่งได้ผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ จึงร่วมกันรับประโยชน์

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาทั่วโลกความร่วมมือของภาคประชาชน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ควรที่จะต้องพัฒนาป่าชุมชนในแต่ละหมู่บ้านให้มีการรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายป่าชุมชน โดยอาจเริ่มต้นจากเครือข่ายระดับตำบลก่อน แล้วจึงค่อยพัฒนาเป็นเครือข่ายระดับอำเภอ และพัฒนาเป็นเครือข่ายระดับจังหวัด ต่อไป ทั้งนี้เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคประชาชน และการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง ช่วยสร้างความเป็นปึกแผ่นและสร้างความเป็นองค์กร เป็นสถาบัน ในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่เข้มแข็ง

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

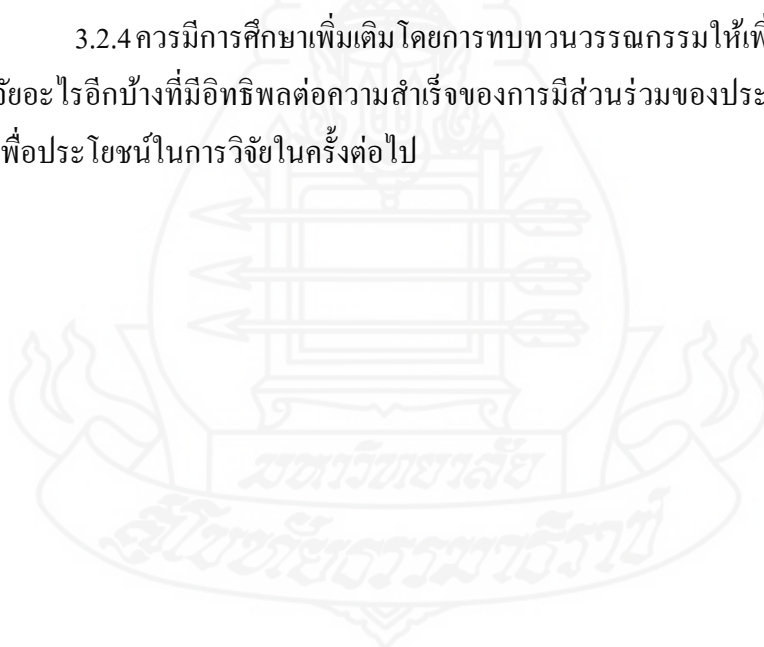
3.2.1 จากข้อจำกัดในการวิจัย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ที่เน้นการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรเท่านั้น โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยนี้ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างจากประชากรคือคณะกรรมการป่าชุมชนในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้จัดทำโครงการป่าชุมชนร่วมกับกรมป่าไม้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2558 จำนวน 425 หมู่บ้าน หมู่บ้าน ๆ ละ 10 คน รวม 4,250 คน โดยสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่

ณ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จำนวน 366 ตัวอย่าง ซึ่งความคิดเห็นเป็นความรู้สึกที่อาจไม่ใช่ข้อเท็จจริง (fact) ทั้งหมด ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาวิจัยความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน จากข้อมูลสารสนเทศที่เป็นข้อเท็จจริงจากผลการดำเนินงานที่แท้จริง ตามตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก หรือเกณฑ์การประเมินผลความสำเร็จของกรมป่าไม้ ร่วมด้วย

3.2.2 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากเครื่องมือ คือแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิดเท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม โดยอาจใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ครอบคลุมทั่วถึงทั้งจังหวัด และเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เกิดความชัดเจนและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3.2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ศึกษากรณี ป่าชุมชนในท้องที่จังหวัดอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียง หรืออาจทำการศึกษาเปรียบเทียบเป็นรายภาค เช่น ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคกลาง เพื่อให้ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ

3.2.4 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติม โดยการทบทวนวรรณกรรมให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อค้นหาว่ายังมีปัจจัยอะไรอีกบ้างที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน เพื่อประโยชน์ในการวิจัยในครั้งต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมป่าไม้. (2531). *การจัดการป่าชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: กองจัดการที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ.
- _____. (2558). *ข้อมูลสถิติกรมป่าไม้ปี 2558 Forestry Statistics Data 2015*. กรุงเทพฯ: สำนักแผนงานและสารสนเทศ กรมป่าไม้.
- กัญญาณัฐ วิณิชชนะวัฒน์. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- กันยมาศ ชูจิน. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับภาวะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชุมพร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา ไม้ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- โกมล แพรกทอง. (2537). *แนวความคิดของป่าชุมชน*. ใน *ป่าชุมชนในประเทศไทย* (หน้า 5 – 11). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จิตรลดา ศรีภา. (2555). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ: กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2524). *การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบทในการบริหารงานพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ฉลอง ดิษสี. (2541). *การมีส่วนร่วมขององค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชลธิชา วิยาลิงห์. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโรงเรียนเกษตรกรข้าวหอมมะลิ จังหวัดศรีสะเกษ* (วิทยานิพนธ์ ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ชัยรัตน์ เดชฤทัยภักดี. (2548). *การดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าที่ประสบความสำเร็จตำบลเวียงของอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน*. (การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ไม้ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

- ชินรัตน์ สมสืบ. (2556). รัฐประศาสนศาสตร์กับการมีส่วนร่วม หน่วยที่ 12 ใน ประมวลสารชุด
วิชาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการรัฐประศาสนศาสตร์ หน่วยที่ 8 – 15 (พิมพ์ครั้งที่ 9).
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชุติมา ตันนาราง. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย
ชุมชน ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ (วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชูป เข็มนาถ. (2532). การศึกษาและการฝึกอบรมทางวนศาสตร์ชุมชน. ใน วนศาสตร์ชุมชนสำหรับ
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ (หน้า 57-86). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
คณะวนศาสตร์ ศูนย์วิจัยป่าไม้.
- ชูเกียรติ กัยลี. (2536). การศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและ
ปราบปรามอาชญากรรมระหว่างเขตพื้นที่ที่มีการปฏิบัติงานกับเขตพื้นที่ที่ไม่มีการ
ปฏิบัติ งานของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ฐิติ ตระกูลเลิศรัตน์. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน
ในจังหวัดกำแพงเพชร. (วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- เดช กาญจนางกูร. (2547). การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ. เชียงใหม่ : คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โดมศักดิ์ คำใสแสง. (2552) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การ
บริหารส่วนตำบลท่าคล้อ อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
นนทบุรี.
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของชุมชน นโยบายและกลวิธี. กรุงเทพฯ:
ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- เทพศักดิ์ บุญรัตน์. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชน ใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
เอกสารการสอนชุดวิชา หลักและวิธีการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เทอด สุปรีชากร. (2521). วนศาสตร์เบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : อมรินทร์ การพิมพ์.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2546). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- ชนะจักร เย็นบำรุง. (2540). *การมีส่วนร่วมของเกษตรกรต่อการดำเนินการองค์กรธุรกิจชุมชน : ศึกษากรณีกลุ่มแปรรูปข้าว อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- นินนาท หมอชาติ. (2552). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลจันทบุรีเบกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). *กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ใน ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (บรรณาธิการ) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2527). *ทัศนะบางประการในเรื่องสภาพแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ใน ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (บรรณาธิการ). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษา นโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประยูร พุทธชาติ. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับหมู่บ้าน จังหวัดชายแดนใต้ อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ประลอง คำรงค์ไทย. (บรรณาธิการ). (2555). *ป่าชุมชน รูปแบบการพัฒนาและบริหารจัดการป่าอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2528). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท*. สถาบันไทยคดีศึกษา. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ปองทิพย์ นาकिनทร์. (2556). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตลาดเก่าอ่างศิลา เทศบาลเมืองอ่างศิลา จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2542). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพฯ : เอดิชั่นเพรสโปรดักท์.
- _____. (2548). *นวัตกรรมการเรียนรู้: คน ชุมชน และการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : พิสิษฐ์ไทยออฟเซต.

- พงศ์วิษณุ กันทะวงศ์. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง ในพื้นที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงดอยเบงแล อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.*
- พรชัย รัศมีแพทย์. (2541). *หลักกฎหมายการปกครองท้องถิ่นไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- พรทิพย์ สุธิตะ. (2550). *ปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาในอำเภอเมืองเชียงใหม่. (การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.*
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2527). *นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : สักดิ์โสภากการพิมพ์.*
- ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. (2531). *การมีส่วนร่วมของประชาชน. วารสารพัฒนาชุมชน. 2 (21), 24 – 36.*
- ฟิลลิปส์ จิระประยุต. (2556). *การนำเครื่องมือการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้ในหน่วยธุรกิจน้ำมัน บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน). (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.*
- ภัทรารวรรณ สนั่นไทย. (2548). *การมีส่วนร่วมของชาวประมงพื้นบ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง : บริเวณปากแม่น้ำบางปะกง. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.*
- ภาวิณี เพชรสว่าง. (2541). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา: หมู่บ้านจัดสรรชานเมือง ส.ภาณุรังสี ตำบลบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. (ภาคนิพนธ์หลักสูตรบริหารศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.*
- มงคล คุณหอม. (2547). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการน้ำชลประทานโครงการส่งน้ำ และบำรุงรักษาน้ำอูน จังหวัดสกลนคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.*
- มณฑล จำริญพฤกษ์. (2559). *เกณฑ์และตัวชี้วัดการป่าไม้ชุมชน เอกสารประกอบการบรรยายโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน” ประจำปีงบประมาณ 2559 วันที่ 1 ธันวาคม 2559 จังหวัดกาญจนบุรี หน้า 2 – 47*
 สืบค้นจาก <https://cloud.forest.go.th/index.php/s/RTNEpOMOrre0Lpx>

- มัทนา ไชยจิตต์. (2552). การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้า
อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก. (การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2526). การพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : ไทยอนุเคราะห์ไทย.
- เยาวภา พูนพิพัฒน์. (2550). การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)
ในการป้องกันภัยธรรมชาติของจังหวัดปัตตานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,
นนทบุรี.
- ราณี อธิชัยกุล. (2556). การจูงใจบุคลากรในองค์การ หน่วยที่ 9. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการ
บริหารองค์การ Organization Administration หน่วยที่ 8 – 15. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ราตรี พัฒนรังสรรค์. (2544). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
จันทรเกษม: กรุงเทพฯ.
- รัฐพล ภัทรคุลย์พิทักษ์. (2548). การพัฒนากลุ่มผลิตภัณฑ์จากใยปอในฐานะเป็นวิสาหกิจชุมชน :
กรณีศึกษาน้ำตอกแป้น ตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- วรรณมา จิตชิตกุล. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
ตำบล (พ.ศ. 2557 – 2559) ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมือง
จังหวัดราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ. (2550). รูปแบบการพัฒนาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของคณาจารย์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปริญญา
ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- วันเพ็ญ นพไธสง. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
(อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในจังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,
นนทบุรี.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาถิน. (2531). การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วุฒิชัย จำนงค์. (2523). พฤติกรรมการค้าสินค้าใจ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- ศรีสกุล อุทัยธรรม. (2543). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการอนุรักษ์แม่น้ำเพชรบุรี : ศึกษาเฉพาะกรณี เขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี*. (ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ศิริวรรณ พรเลิศวิวัฒน์. (2541). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์กรป่าชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน: ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านท่าวังไทร ตำบลวังหมี่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สกุล วงษ์กาศสินธุ์. (2549). *การดำเนินงานและการมีส่วนร่วมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านโนนทอง ตำบลบ้านกอก อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สมชาย หิรัญกิตติ. (2542). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: ชีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- สมบัติ บินตะกู. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดหนองคาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- สมยศ นาวิการ. (2543). *การบริหารและพฤติกรรมองค์การ*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- สมศักดิ์ สุขวงศ์. (2532). *หลักทฤษฎีชุมชน*. ใน *วนศาสตร์ชุมชนสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้* หน้า 43 – 56. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สรอนงค์ เกวียนสูงเนิน. (2553). *การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมเชิงธุรกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ.
- สริญา ภูมิภู. (2550). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตและการแปรรูปทางการเกษตรในจังหวัดลำปาง*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2540). *ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาลังคม*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สามารถ แทนวิสุทธิ. (2548). *การเปรียบเทียบกระบวนการบริหารและผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น*. (การศึกษาแบบอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2550). *หลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance)*. สืบค้นจาก http://www.opdc.go.th/content.php?menu_id=5&content_id=708 เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2559.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ: กพร. (2556). *การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม*. สืบค้นจาก http://www.opdc.go.th/special.php?spc_id=2&content_id=156 เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2559.
- สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. (2542). *แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2542-2549*. กรุงเทพฯ : สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้. (2558). *ฐานข้อมูลป่าชุมชน: การแบ่งกลุ่มป่าชุมชน* สืบค้นจาก http://www.forest.go.th/community_extension/index.php?option=com_content&view=article&id=505&Itemid=519&lang=th
- สิริลักษณ์ สมเพชร. (2555) *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรท้องถิ่นในการจัดการป่าชุมชนบ้านโนนหินผิง จังหวัดปราจีนบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เสน่ห์ จามริก และคณะ. (2536). *โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ป่าชุมชนในประเทศไทย : แนวทางการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- เสนาะ ดิยาว. (2543). *หลักการบริหาร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรงค์ ใ้วตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3)* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2544). *ภาวะผู้นำ ใน ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 5 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- โสภา วงศ์ใหญ่. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กรณีศึกษาคำบลแม่กระณี อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.

- หทัยรัตน์ วิจิตพรชัย. (2548). *การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายใน ระดับคณะวิชาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- อกิน รพีพัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภณการพิมพ์.
- อนุภาพ อธิลาภ. (2528). *การวิเคราะห์เชิงสมมติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี*. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อลงกรณ์ มีสุทธา และสมิต สัจฉกร. (2542). *การประเมินผลการปฏิบัติงาน*. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- Bovee, Courtland L. and others. (1993). *Management*. New York : Mc Graw – Hill.
- Cohen, John M. and Norman, T. Uphoff. (1984). *Participation's Place in Rural Development: seeking clarity through specificity*. World Development n.p.
- Cronbach , L. J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd New York: Harper and Row.
- Curtis W. Cook, Phillip L. Hunsaker. (2001). *Management and Organizational Behavior*. (3rd edition) Boston: McGraw-Hill/Irwin.
- FAO. (1987). *Forestry for Rural Communities*. FAO Forestry paper 1/L 6240/E/270/500, FAO/RAPA Bangkok, Thailand.
- Herzberg, Frederick, Bernarol and Synderman, Barbara Bloch. (1959). *The Motivation to Work*. New York : John Wiley and Sons, Inc.
- Hoy, Wayne. K and Cecil G. Miskel. (1991). *Educational Administration : Theory Research and Practice*: 4th ed. New York : Harper Collins.
- Likert, Rensis. (1961). *New Patterns of Management*, McGraw-Hill, New York, NY.
- _____. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. In Reading in Fishbeic, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.
- Murphy, K.R. & Cleveland, J.N. (1991). *Performance appraisal: An organizational perspective*. Boston, MA: Allyn & Bacon.

Peter Oakley and David Marsden. (1991). *แนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท* แปลจาก *Approaches to participation in rural development* โดย (2533) (นรินทร์ชัย พัฒนพงศา). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

Reeder, W.W. (1974). *Some Aspect of the Informal Social Participation of farm families in New York State*. New York : Cornell University.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introduction Analysis*. 3rd edition New York Harper & Row Publishers.

Yukl . G. A. (1989). *Leadership in organizations*. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice-Hall.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ในจังหวัด อุบลราชธานี

คำชี้แจง

- แบบสอบถามนี้ใช้สอบถามคณะกรรมการป่าชุมชนในหมู่บ้านเป้าหมายที่กรมป่าไม้เข้ามาส่งเสริมให้จัดการทรัพยากรป่าไม้ในรูปแบบของป่าชุมชน เพื่อที่จะศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน รวมทั้งเสนอแนะแนวทางในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้เพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต
 - แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้
 - ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน
 - ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน
 - ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการนำหลักการมีส่วนร่วม ไปใช้ในการจัดการป่าชุมชน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต
 - ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ โดยจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของการวิจัยเท่านั้น
- ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาและให้ความสำคัญในการตอบแบบสอบถามชุดนี้

(นายฐิติพงศ์ ศาสตร์แก้ว)

นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์

E-mail: titipongse@gmail.com โทรศัพท์ 08-1877-3880

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริง หรือกรอกข้อความลงในช่องว่าง ตามความเป็นจริง

1. ชื่อหมู่บ้าน..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ.....
จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพศ
() ชาย () หญิง
3. อายุ
() น้อยกว่า 20 ปี () 20 – 30 ปี () 31 – 40 ปี
() 41 – 50 ปี () 51 – 60 ปี () มากกว่า 60 ปี
4. สถานภาพการสมรส
() โสด () แต่งงานแล้ว () หม้าย/หย่าร้าง
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน
6. สถานภาพในครอบครัว
() หัวหน้าครอบครัว () แม่บ้าน () ลูก หลาน () ผู้อาศัย
7. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน
() ประถมศึกษา () มัธยมศึกษาตอนต้น () มัธยมศึกษาตอนปลาย
() ปริญญาตรี () ปริญญาโท () อื่นๆ โปรดระบุ.....
8. ท่านมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือไม่
() มี ชนิดเอกสารสิทธิ์.....จำนวนไร่.....งาน.....ตารางวา
() ไม่มี
9. อาชีพ
() เกษตรกร () รับจ้าง () ค้าขาย
() รับราชการ () อื่นๆ โปรดระบุ.....
10. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
() น้อยกว่า 5,000 บาท/เดือน () 5,000 – 9,000 บาท/เดือน
() 9,001 – 15,000 บาท/เดือน () 15,001 – 25,000 บาท/เดือน
() 25,001 – 35,000 บาท/เดือน () มากกว่า 35,000 บาท/เดือน

11. ท่านมีการออมในครัวเรือน (เช่น การฝากเงินกับธนาคาร มีเงินเก็บไว้ใช้ยามฉุกเฉิน)
- () มีการออม เฉลี่ยเดือนละบาท
- () ไม่มีการออม
12. รายจ่าย เฉลี่ยต่อเดือน
- () น้อยกว่า 5,000 บาท/เดือน () 5,000 – 9,000 บาท/เดือน
- () 9,001 – 15,000 บาท/เดือน () 15,001 – 25,000 บาท/เดือน
- () 25,001 – 35,000 บาท/เดือน () มากกว่า 35,000 บาท/เดือน
13. ท่านมีภาวะหนี้สินหรือไม่
- () มีหนี้สิน เฉลี่ยบาท โดยเป็นหนี้สินกับ
- () สถาบันการเงินของรัฐ () เงินกู้ยืมในระบบ () หยิบยืมในหมู่เครือญาติ
- () ไม่มีหนี้สิน
14. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน
- () น้อยกว่า 1 ปี () 1 ปี – 5 ปี
- () 6 ปี – 10 ปี () 11 ปี – 15 ปี
- () 16 ปี – 20 ปี () มากกว่า 20 ปี
15. ท่านได้รับความรู้/ข้อมูลข่าวสาร ผ่านช่องทางใดมากที่สุด (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)
- () วิทยุ () โทรทัศน์ () หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน
- () อินเทอร์เน็ต () หนังสือ/สิ่งพิมพ์ () ผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
- () บุคคลในครอบครัว () เจ้าหน้าที่ของรัฐ () อื่นๆ โปรดระบุ.....
16. ท่านเคยได้เข้ารับการฝึกอบรม ความรู้เกี่ยวกับป่าไม้ กับเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้หรือไม่
- () เคย จำนวน.....ครั้ง
- () ไม่เคย
17. ท่านมีตำแหน่งใดในคณะกรรมการป่าชุมชนของหมู่บ้าน
- () ประธาน () รองประธาน () เลขานุการ () กรรมการ
- 18 ท่านเป็นคณะกรรมการป่าชุมชนมาแล้วกี่ปี
- () น้อยกว่า 1 ปี () 1 ปี – 5 ปี () 6 ปี – 10 ปี () มากกว่า 10 ปี

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด (เช่น เห็นด้วยมากที่สุด ให้เลือกช่องมากที่สุด เห็นด้วยน้อยที่สุด ให้เลือกช่องน้อยที่สุด)

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ปัจจัยความพร้อมของบุคคล					
1	การประกอบอาชีพ มีผลต่อความพร้อมของบุคคลในการบริหารจัดการป่าชุมชน					
2	ผู้ที่ประกอบอาชีพต่างกัน ความพร้อมในการบริหารจัดการป่าชุมชนย่อมแตกต่างกัน					
3	ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้ในครัวเรือน มีผลต่อความพร้อมในการบริหารจัดการป่าชุมชน					
4	รายได้ในครัวเรือน ไม่มีผลต่อความพร้อมในการบริหารจัดการป่าชุมชน					
5	ผู้ที่มีรายได้แตกต่างกัน จะมีผลทำให้ความพร้อมของบุคคลในการบริหารจัดการป่าชุมชนแตกต่างกัน					
6	ภาวะหนี้สินมีผลต่อความพร้อมของบุคคล ในการบริหารจัดการป่าชุมชน					
7	หนี้สินในครัวเรือนเป็นปัจจัยสำคัญต่อความพร้อมของบุคคลในการบริหารจัดการป่าชุมชน					
8	ภาวะหนี้สินไม่มีผลต่อความพร้อมของบุคคลในการบริหารจัดการป่าชุมชน					
9	ผู้ที่มีเงินออม จะมีความพร้อมในการบริหารจัดการป่าชุมชนมากกว่าบุคคลที่ไม่มีเงินออม					
10	ผู้ที่มีเงินออม มากน้อยแตกต่างกัน จะมีผลทำให้ความพร้อมในการบริหารจัดการป่าชุมชนแตกต่างกัน					
	ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน					
11	การบริหารจัดการป่าชุมชนให้ประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องมีผู้นำที่เข้มแข็ง					
12	ผู้นำชุมชนของท่าน เป็นผู้นำที่เข้มแข็ง					
13	ความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ไม่มีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการป่าชุมชนประสบผลสำเร็จ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14	ผู้นำชุมชนของท่านเป็นผู้นำที่ มุ่งเน้นคน กิจงานเป็นหลัก					
15	ผู้นำชุมชนของท่านเป็นผู้นำที่ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม เป็นหลัก					
16	ผู้นำชุมชนของท่านเป็นผู้นำ เสด็จการแบบเบ็ดเสร็จ					
17	ผู้นำชุมชนของท่านเป็นผู้นำ แบบมีส่วนร่วม					
18	การยอมรับในตัวผู้นำ มีผลทำให้การบริหารจัดการป่าชุมชนเกิดผลสำเร็จได้					
19	ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณสมบัติของผู้นำที่ดี					
20	ผู้นำชุมชนของท่าน เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต					
	ปัจจัยด้านแรงจูงใจ					
21	ผลตอบแทนที่ได้จากป่าชุมชน เป็นแรงจูงใจให้ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน					
22	ผลตอบแทนที่ได้จากป่าชุมชนในรูปแบบต่างๆ ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน					
23	การมีป่าชุมชนในหมู่บ้าน ช่วยลดรายจ่ายในครัวเรือนได้					
24	การที่ป่าชุมชนช่วยลดค่าใช้จ่ายลง เป็นแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน					
25	การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชนทำให้ท่านมีรายจ่ายลดลง					
26	การเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน เพื่อต้องการให้มีแหล่งอาหารสมุนไพร ไม้ใช้สอย เป็นการตอบสนองความต้องการทางด้านกายภาพ					
27	การเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน เพื่อต้องการให้ป่าช่วยรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และช่วยป้องกันภัยธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต					
28	การเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน เนื่องจากความรัก ห่วงแทน และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของป่า					
29	การเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน เพื่อต้องการให้สังคมยอมรับ และยกย่องเชิดชู เพื่อให้มีเกียรติยศชื่อเสียงต่อไป					
30	การเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน เพื่อต้องการตอบแทนคุณแผ่นดิน เพื่อให้ป่าอุดมสมบูรณ์และยั่งยืน โดยมีได้หวังผลตอบแทนใดๆ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ					
31	การได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รัฐ มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการป่าชุมชน					
32	หน่วยงานภาครัฐไม่ควรให้เจ้าหน้าที่เข้ามาช่วยสนับสนุนการดำเนินงานป่าชุมชนของหมู่บ้าน					
33	หน่วยงานภาครัฐต้องเข้ามาสนับสนุนเงินงบประมาณในการบริหารจัดการป่าชุมชนให้แก่หมู่บ้าน					
34	หน่วยงานภาครัฐไม่ควรเข้ามาสนับสนุนอุปกรณ์ และเครื่องมือ เครื่องมือ ที่จำเป็นในการบริหารจัดการป่าชุมชน					
35	หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาสนับสนุนความรู้โดยการฝึกอบรมความรู้ด้านการจัดการป่าชุมชนให้แก่หมู่บ้าน					
36	การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐลงมาในพื้นที่หมู่บ้านของท่าน และเข้ามาคลุกคลีใกล้ชิด มีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการป่าชุมชนของท่านประสบความสำเร็จได้					
37	การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาในพื้นที่หมู่บ้านของท่านบ่อยๆ มีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการป่าชุมชนของท่านประสบความสำเร็จ					
38	ท่านคิดว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่า เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการป่าชุมชน					

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน
คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความคิดเห็น
 ของท่านมากที่สุด (เช่น เห็นด้วยมากที่สุด ให้เลือกช่องมากที่สุด เห็นด้วยน้อยที่สุด ให้เลือกช่อง
 น้อยที่สุด)

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน					
1	ทรัพยากรป่าไม้มีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของท่าน					
2	ประชาชนในหมู่บ้านของท่านรับรู้ว่า หมู่บ้านของท่านมีป่าชุมชน ที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา					
3	ท่านคิดว่าป่าชุมชนไม่มีความสำคัญต่อหมู่บ้านของท่าน					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการจัดการป่าชุมชน					
5	การแสดงความคิดเห็นมีส่วนสำคัญในการจัดการป่าชุมชน					
6	ท่านไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเลย					
7	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผ่านเวทีประชาคมของหมู่บ้าน					
8	ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนการจัดการป่าชุมชนของหมู่บ้าน					
9	ท่านไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารจัดการป่าชุมชนเลย					
10	การมีส่วนร่วมดำเนินการเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการป่าชุมชน					
11	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการป่าชุมชน					
12	ท่านไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการป่าชุมชนเลย					
13	ท่านมีส่วนร่วมเข้าไปใช้ประโยชน์ในป่าชุมชนเป็นอย่างมาก					
14	ท่านมีส่วนร่วมเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าหลายรูปแบบ ทั้งเป็นแหล่งอาหาร และไม้ใช้สอย					
15	ท่านไม่มีส่วนร่วมเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าเลย					
16	การติดตามและประเมินผลมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการป่าชุมชน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการป่าชุมชนของหมู่บ้าน					
18	ในพื้นที่ป่าชุมชนของท่านไม่มีการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการป่าชุมชนเลย					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการนำหลักการมีส่วนร่วมไปใช้ในการจัดการประชุมชน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ตามความคิดเห็นของท่าน

1. ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหาและอุปสรรค ในการนำหลักการมีส่วนร่วม ไปใช้ในการจัดการประชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การจัดการประชุมชนเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอะไรบ้างในการจัดการประชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๐๐๐ ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาและให้ความสำคัญในการตอบแบบสอบถามชุดนี้

๐๐๐

ภาคผนวก ข
เกณฑ์การแบ่งกลุ่มป่าชุมชน

เกณฑ์การแบ่งกลุ่มป่าชุมชน ปีงบประมาณ 2558

ด้านการบริหารจัดการ

1. มีกลุ่มดูแลรักษาป่าชุมชนในระดับหมู่บ้านและ/หรือ สร้างเครือข่ายในระดับตำบลขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง
2. มีคณะกรรมการป่าชุมชน และ/หรือ มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง
3. มีการจัดตั้งกฎข้อบังคับของชุมชนในการบริหารจัดการป่า
4. มีการดำเนินกิจกรรมป่าชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ด้านทรัพยากร

5. ปัจจุบันพื้นที่ป่าชุมชนไม่ถูกบุกรุกจากบุคคลภายในชุมชนหรือภายนอกชุมชน
6. สภาพป่าในพื้นที่ป่าชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์
7. ความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืชและไม่มีค่าหายาก
8. มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพป่าไปในทางที่ดีขึ้น หรือมีการขยายพื้นที่ป่าชุมชนมากขึ้น

ด้านสังคมและวัฒนธรรม

9. ชุมชนมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบเพื่อให้ความรู้ด้านป่าชุมชนแก่บุคคลทั่วไปและสมาชิกในชุมชน
10. ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น
11. มีกลุ่มเยาวชนดูแลรักษาป่า
12. ชุมชนมีการสืบทอดเจตนารมณ์ในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้อย่างต่อเนื่อง

ด้านเศรษฐกิจ

13. สมาชิกชุมชนได้รับประโยชน์ในทุกรูปแบบจากป่าชุมชน
14. มีการดำเนินการเพื่อการพึ่งพิงป่าอย่างเหมาะสม
15. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
16. ชุมชนมีการเก็บสถิติตัวเลขจากการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน

ด้านความเชื่อมโยงภายนอก

17. เคยสมัคร และ/หรือ ได้รับรางวัลด้านป่าชุมชนจากหน่วยงานภายนอก
18. พื้นที่ป่าชุมชนได้รับการอนุมัติจากกรมป่าไม้อย่างต่อเนื่อง
19. มีคณะกรรมการป่าชุมชนติดต่อดำเนินงานหรือมีกิจกรรมร่วมกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้อย่างต่อเนื่อง
20. เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาและการวิจัย

คำชี้แจง

เกณฑ์การแบ่งกลุ่มป่าชุมชน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

ขอให้ทุกท่านอ่านคำชี้แจงให้ครบทุกข้อและปฏิบัติโดยเคร่งครัดเพื่อความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ให้ทุกท่านพิจารณาเกณฑ์การแบ่งกลุ่มป่าชุมชนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จำนวน 20 ข้อ ตามรายละเอียดเอกสารแนบ 1 และให้คะแนนหมู่บ้านที่มีป่าชุมชนในความรับผิดชอบของท่านตามแบบฟอร์มที่แนบมาพร้อมนี้ทุกแบบฟอร์มและกรุณาอย่าเปลี่ยนแปลงแบบฟอร์มโดยเด็ดขาด เนื่องจากกระทบต่อการนับจำนวนในการหาค่าร้อยละ

2. การให้คะแนน มีคะแนนข้อละ 5 คะแนน โดยในข้อหนึ่งๆ ให้พิจารณาให้คะแนน ดังนี้

คะแนน	0	คะแนน คือ ไม่ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด
คะแนน	1	คะแนน คือ ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดน้อยที่สุด
คะแนน	2	คะแนน คือ ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดน้อย
คะแนน	3	คะแนน คือ ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดปานกลาง
คะแนน	4	คะแนน คือ ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดมาก
คะแนน	5	คะแนน คือ ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดมากที่สุด

3. เกณฑ์การแบ่งกลุ่มป่าชุมชน มีทั้งหมด 20 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน ดังนั้น หมู่บ้านที่ได้คะแนนสูงสุดตามเกณฑ์ คือ 100 คะแนน และหมู่บ้านที่ได้คะแนนต่ำสุดจะเท่ากับ 0 คะแนน

4. การจัดกลุ่มป่าชุมชน เมื่อได้คะแนนแต่ละหมู่บ้านเรียบร้อยแล้วขอให้กรอกผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนในความรับผิดชอบลงในตารางตามไฟล์แบ่งกลุ่มป่าชุมชนปี 58 (รายจังหวัด) ที่ส่งมาพร้อมนี้ โดยให้กรอกตัวเลขลงในช่องผลการแบ่งกลุ่ม หมู่บ้านละ 1 ตัวเลข ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ป่าชุมชนที่ควรยกเลิก	ได้คะแนน 0 – 25 คะแนน	ให้กรอกเลข 1
กลุ่มที่ 2 ป่าชุมชนที่ควรปรับปรุง	ได้คะแนน 26 – 50 คะแนน	ให้กรอกเลข 2
กลุ่มที่ 3 ป่าชุมชนพัฒนาปานกลาง	ได้คะแนน 51 – 75 คะแนน	ให้กรอกเลข 3
กลุ่มที่ 4 ป่าชุมชนพัฒนาดีมาก	ได้คะแนน 76 – 100 คะแนน	ให้กรอกเลข 4

สำหรับช่องหมายเหตุในเอกสารไฟล์แบ่งกลุ่มป่าชุมชนปี 58 (รายจังหวัด) ตามที่แสดงตัวอย่างในเอกสารแนบ 2 ให้กรอกข้อมูลเฉพาะบ้านที่มีปัญหา คือ ชื่อบ้านไม่ตรงกับฐานข้อมูลส่วนกลางเท่านั้น โดย หมู่... ตำบล... อำเภอ... ต้องตรงกับฐานข้อมูลส่วนกลาง

ให้กรอกชื่อบ้านที่ถูกต้องลงไปในช่องหมายเหตุและให้คะแนนหมู่บ้านนั้นๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดตามปกติ ทั้งนี้ ห้ามแก้ไขรายละเอียดอื่นๆ ในแบบฟอร์มโดยเด็ดขาด

5. การกรอกข้อมูลในเอกสารแนบ 3 ให้กรอกข้อมูลเฉพาะหมู่บ้านที่ไม่มีในฐานข้อมูลส่วนกลางเท่านั้น โดยกรอกข้อมูลตามแบบฟอร์มเอกสารแนบ 3

6. ขอให้สรุปผลการจัดกลุ่มป่าชุมชนรายจังหวัดในความรับผิดชอบทุกจังหวัดลงในแบบฟอร์มตามเอกสารแนบ 4 โดยรวมเฉพาะหมู่บ้านตามไฟล์แบ่งกลุ่มป่าชุมชนปี 58 (รายจังหวัด)

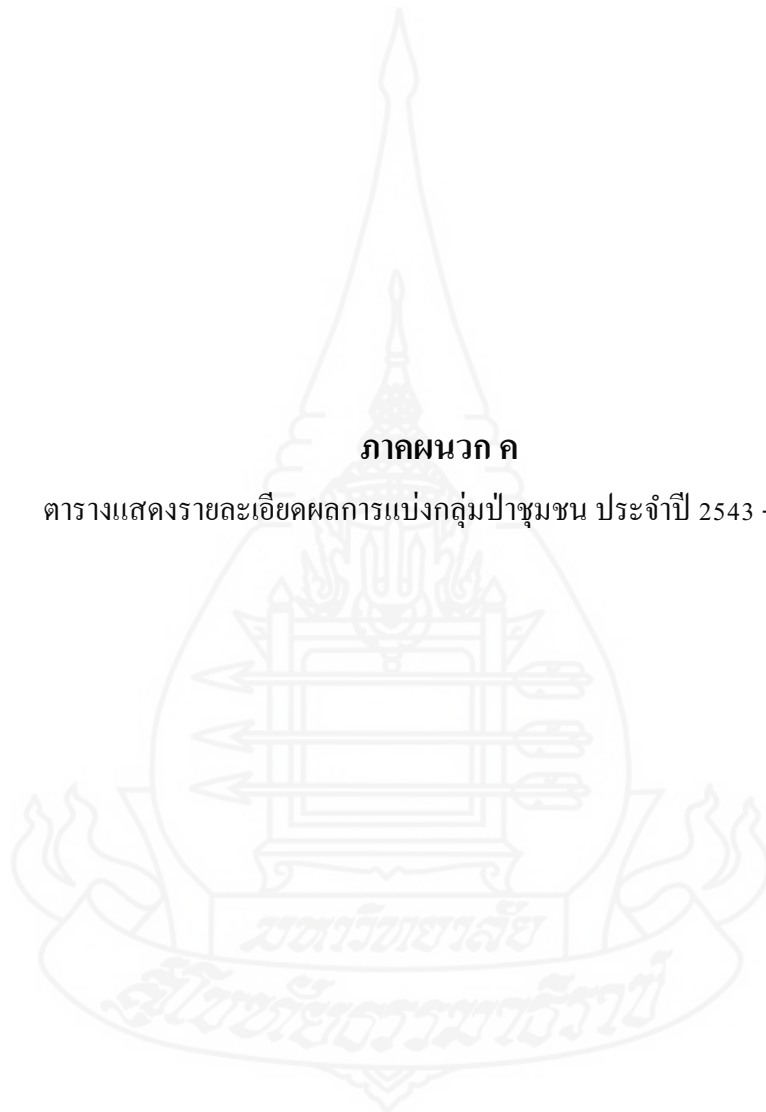
หมายเหตุ :

1) ขอความกรุณาทุกสำนักอย่าเปลี่ยนแปลงแบบฟอร์มที่ให้กรอกเพื่อความสะดวกในการนับจำนวนและหาค่าร้อยละ

2) กรมป่าไม้จะจัดส่งตารางรายชื่อหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติจัดทำโครงการป่าชุมชนในส่วนที่ยังไม่ครบจนถึงสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 เพิ่มเติมให้หน่วยงานส่วนภูมิภาคเพื่อให้คะแนนและแบ่งกลุ่มป่าชุมชนเมื่อสิ้นปีงบประมาณ และขอให้ส่งข้อมูลให้สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้ ภายในวันที่ 17 สิงหาคม 2558

ภาคผนวก ค

ตารางแสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชน ประจำปี 2543 - 2558

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสล.			อื่นๆ					
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา			
อุบลราชธานี	1	คำไหล	3	โพนเมือง	กิ่ง อ.เหล่าเสือโก้ก	50	0	0										43	70	3
อุบลราชธานี	2	หนองมะแขว	4	โพนเมือง	กิ่ง อ.เหล่าเสือโก้ก	200	0	0										43	78	4
อุบลราชธานี	3	หาด	6	โพนเมือง	กิ่ง อ.เหล่าเสือโก้ก	150	0	0										43	70	3
อุบลราชธานี	4	ทุ่งนกเขียน	11	โพนเมือง	กิ่ง อ.เหล่าเสือโก้ก	120	0	0										43	70	3
อุบลราชธานี	5	หาคันน้อย	16	โพนเมือง	กิ่ง อ.เหล่าเสือโก้ก	250	0	0										43	70	3
อุบลราชธานี	6	คำไฮ	4	ธาตุน้อย	เขื่องโน	175	0	0										43	70	3
อุบลราชธานี	7	ทัน	5	ธาตุน้อย	เขื่องโน	150	0	0										43	50	2
อุบลราชธานี	8	แก้งขาว	3	โนนรัง	เขื่องโน	575	0	0										43	76	4
อุบลราชธานี	9	นาพาย	5	โนนรัง	เขื่องโน	1,050	0	0										43	78	4
อุบลราชธานี	10	อีด้อม	6	ศรีสุข	เขื่องโน	714	0	0										43	78	4
อุบลราชธานี	11	หนองห้าง	7	ศรีสุข	เขื่องโน	776	0	0									43,50	78	4	
อุบลราชธานี	12	เม็กใหญ่	4	กลาง	เดชอุดม				100	0	0							43	70	3
อุบลราชธานี	13	โนนธาตุ	5	ท่าโพธิ์ศรี	เดชอุดม	50	0	0										43	70	3
อุบลราชธานี	14	โพนงาม	1	โพนงาม	บุณฑริก	650	0	0										43	76	4
อุบลราชธานี	15	โนนหุ้ง	4	โพนงาม	บุณฑริก	80	0	0										43	51	3
อุบลราชธานี	16	หนองแสง	7	โพนงาม	บุณฑริก	80	0	0										43	76	4
อุบลราชธานี	17	ส้มเสี้ยว	7	หนองสะโน	บุณฑริก	40	0	0										43	51	3
อุบลราชธานี	18	อุดมชาติ	9	หนองสะโน	บุณฑริก	25	0	0										43	76	4

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			หสส.			อื่นๆ					
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา			
อุบลราชธานี	19	หนองบ่อ	1	หนองบ่อ	เมือง				72	0	0							43	76	4
อุบลราชธานี	20	ท่าสนามชัย	13	หนองบ่อ	เมือง	257	1	17										43,55	76	4
อุบลราชธานี	21	จานเขื่อง	8	เขื่องโน	เขื่องโน	244	1	65										44,54	95	4
อุบลราชธานี	22	นามัง	9	เขื่องโน	เขื่องโน				400	0	0							44	76	4
อุบลราชธานี	23	หนองขุ่น	1	ค้อทอง	เขื่องโน				36	3	0							44	76	4
อุบลราชธานี	24	น้ำคำ	3	คำไฮใหญ่	คอนมดแดง				148	0	12							44	55	3
อุบลราชธานี	25	กลาง	1	เหล่าแดง	คอนมดแดง				20	2	15							44	51	3
อุบลราชธานี	26	กระบูน	3	เหล่าแดง	คอนมดแดง				50	0	0							44	75	3
อุบลราชธานี	27	ท่าศิลา	4	เหล่าแดง	คอนมดแดง				240	0	75							44,58	95	4
อุบลราชธานี	28	เหล่าแดง	8	เหล่าแดง	คอนมดแดง				10	0	67							44	65	3
อุบลราชธานี	29	น้ำคำน้อย	2	เคย	ม่วงสามสิบ	1,196	3	48										44,56	89	4
อุบลราชธานี	30	คำกั้ง	9	เคย	ม่วงสามสิบ	161	1	14	105	2	88							44,57	90	4
อุบลราชธานี	31	โนนตาล	4	โพนแพง	ม่วงสามสิบ				204	3	98							44,57	90	4
อุบลราชธานี	32	สมบุรณ์	8	โพนแพง	ม่วงสามสิบ	200	2	6										44,58	92	4
อุบลราชธานี	33	นาหนองลำ	10	ยางสักกระโพหลุ่ม	ม่วงสามสิบ				250	0	0							44	90	4
อุบลราชธานี	34	ยางธาตุ	5	หนองเหล่า	ม่วงสามสิบ				135	0	0							44	89	4
อุบลราชธานี	35	ดงมัง	8	หนองบ่อ	เมือง							121	3	68				44,55	90	4

ตารางภาคผนวก ก. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป้าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม	
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.-๑			นสล.			อื่นๆ						
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา				
อุบลราชธานี	36	ดงบัง	9	หนองบ่อ	เมือง								63	3	83				44,55	90	4
อุบลราชธานี	37	จาดะ โนน	10	หนองบ่อ	เมือง	755	3	59											44,55	96	4
อุบลราชธานี	38	จาดะ โนน	11	หนองบ่อ	เมือง	209	3	51											44,55	96	4
อุบลราชธานี	39	ลำลาก	12	หนองบ่อ	เมือง	339	2	94											44,55	77	4
อุบลราชธานี	40	นาโพนนเหนือ	2	โนนโพนน	วารินชำราบ	536	0	30											44,54	90	4
อุบลราชธานี	41	นาโพนนน้อย	5	โนนโพนน	วารินชำราบ	150	3	56											44,54	90	4
อุบลราชธานี	42	สร้างขุนศรี	1	โพธิ์ใหญ่	วารินชำราบ	124	0	21	18	0	28								44,56	75	3
อุบลราชธานี	43	สร้างเม็ก	4	โพธิ์ใหญ่	วารินชำราบ	19	2	78											44,56	75	3
อุบลราชธานี	44	โนนแดง	5	โพธิ์ใหญ่	วารินชำราบ	75	0	2											44,56	75	3
อุบลราชธานี	45	บ่งมั่ง	7	โพธิ์ใหญ่	วารินชำราบ				10	0	0								44	75	3
อุบลราชธานี	46	เคย	1	เคย	ม่วงสามสิบ	622	3	76											45,56	89	4
อุบลราชธานี	47	น้ำคำแดง	5	เคย	ม่วงสามสิบ	427	0	54											45,56	95	4
อุบลราชธานี	48	ทุ่งมี	8	นาสิง	ม่วงสามสิบ	320	3	46	202	1	17								45,56	96	4
อุบลราชธานี	49	เหล่าข้าว	7	ม่วงสามสิบ	ม่วงสามสิบ	114	2	43											45,56	91	4
อุบลราชธานี	50	ทุ่งเพียง	6	สว่าง	สว่างวีระวงศ์	261	0	69											45,56	75	3
อุบลราชธานี	51	หนองแวง	7	สว่าง	สว่างวีระวงศ์	76	3	81											45,56	75	3
อุบลราชธานี	52	สะพานโคม	8	แก้งโคม	สว่างวีระวงศ์	93	2	118	10	0	59								45,56	75	3

ตารางภาคผนวก ก. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม	
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าร.บ.ฯ			นสล.			อื่นๆ						
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา				
อุบลราชธานี	53	นาขมื่น	6	หนองบก	กิ่ง อ.เหล่าเสือโก้ก	25	0	0											45	75	3
อุบลราชธานี	54	โนนรัง	1	โนนรัง	เขื่องใน	225	0	0											45	77	4
อุบลราชธานี	55	หัวดอน	1	หัวดอน	เขื่องใน	110	0	0											45	75	3
อุบลราชธานี	56	หัวดอน	2	หัวดอน	เขื่องใน	110	0	0											45	75	3
อุบลราชธานี	57	หัวดอน	3	หัวดอน	เขื่องใน	110	0	0											45	75	3
อุบลราชธานี	58	วังอ้อ	9	หัวดอน	เขื่องใน				1,544	0	10								45,54	100	4
อุบลราชธานี	59	นาโพธิ์ใต้	2	นาโพธิ์กลาง	โขงเจียม	305	0	0											45	75	3
อุบลราชธานี	60	คางบก	4	หนองแสงใหญ่	โขงเจียม				610	0	0								45	70	3
อุบลราชธานี	61	หนองแสง	7	คำไฮใหญ่	คอนมดแดง				107	0	0								45	75	3
อุบลราชธานี	62	นาคำเจริญ	8	คำไฮใหญ่	คอนมดแดง				151	0	0								45	70	3
อุบลราชธานี	63	โอด	3	ท่าเมือง	คอนมดแดง				50	0	5								45,54	75	3
อุบลราชธานี	64	ขามเปี้ย	1	ขามเปี้ย	ตระการพืชผล				335	2	80								45,55	76	4
อุบลราชธานี	65	ขามเปี้ย	4	ขามเปี้ย	ตระการพืชผล				310	0	0								45	76	4
อุบลราชธานี	66	นาตาหมุด	6	ขามเปี้ย	ตระการพืชผล				234	0	21								45,55	92	4
อุบลราชธานี	67	คอนหมู	10	ขามเปี้ย	ตระการพืชผล	475	2	0											45,54	98	4
อุบลราชธานี	68	โป่งน้อย	4	คอนสาย	ตระการพืชผล	110	0	0											45	71	3
อุบลราชธานี	69	หัวหวาย	9	คอนสาย	ตระการพืชผล	25	0	0											45	50	2

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มปทุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง			เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม		
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสล.			อื่นๆ						
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน				ตร.วา	
อุบลราชธานี	70	ห้วยทิเหนื่อ	7	ถ้ำเข้	ตระการพืชผล	260	0	0											45	50	2
อุบลราชธานี	71	ป่าสน	5	โพนงาม	บุณฑริก	600	0	0											45	78	4
อุบลราชธานี	72	หนองสะโน	1	หนองสะโน	บุณฑริก	486	2	67											45	78	4
อุบลราชธานี	73	โพธิ์เงิน	2	หนองสะโน	บุณฑริก	28	0	0											45	78	4
อุบลราชธานี	74	หนองสะโน	13	หนองสะโน	บุณฑริก	486	2	67											45	78	4
อุบลราชธานี	75	หนองสะโน	15	หนองสะโน	บุณฑริก	486	2	66											45	78	4
อุบลราชธานี	76	ผาสุก	7	เคย	ม่วงสามสิบ	617	0	46											45,54	98	4
อุบลราชธานี	77	ฟากทุ่ง	9	โพนแพง	ม่วงสามสิบ	100	0	0											45	95	4
อุบลราชธานี	78	ทุ่งใต้	4	หนองเหล่า	ม่วงสามสิบ	310	0	0											45	95	4
อุบลราชธานี	79	เคื่อยไก่อ	7	หนองเหล่า	ม่วงสามสิบ	30	2	64											45,57	95	4
อุบลราชธานี	80	ท่าบ่อ	1	แจระแม	เมือง	182	2	0											45	51	3
อุบลราชธานี	81	ท่าบ่อ	2	แจระแม	เมือง	182	2	0											45	51	3
อุบลราชธานี	82	โนน	1	โนนโพนน	วารินชำราบ							249	2	66					45,54	76	4
อุบลราชธานี	83	ท่างอย	6	บึงหวาย	วารินชำราบ				420	3	59								45,54	96	4
อุบลราชธานี	84	ท่างอยคก	15	บึงหวาย	วารินชำราบ				84	2	71								45,54	98	4
อุบลราชธานี	85	ชาติ	3	หนามแท่ง	ศรีเมืองใหม่	2,154	2	24											45,54	98	4
อุบลราชธานี	86	คงบก	9	หนามแท่ง	ศรีเมืองใหม่	365	0	0											45	75	3
อุบลราชธานี	87	บุคร	3	แดงหม้อ	เขื่องใน				34	0	0								46	90	4

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม	
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสล.			อื่นๆ						
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา				
อุบลราชธานี	88	บุตร	4	แดงหม้อ	เขื่องโน				98	0	0								46	90	4
อุบลราชธานี	89	คูขาด	2	หนองเหล่า	เขื่องโน				584	0	18								46,54	98	3
อุบลราชธานี	90	คูขาด	3	หนองเหล่า	เขื่องโน				28	2	64								46,54	95	4
อุบลราชธานี	91	คำหมี	8	หนองเหล่า	เขื่องโน				132	1	68								46,54	90	4
อุบลราชธานี	92	หนองฮี	2	ห้วยยาง	โขงเจียม				46	0	0								46	51	4
อุบลราชธานี	93	ทุ่งขุ่นใหญ่	3	หนองขอน	เมือง				91	0	0								46	90	4
อุบลราชธานี	94	เขือก	5	หนองขอน	เมือง				446	0	66								46,55	92	4
อุบลราชธานี	95	หนองขอน	6	หนองขอน	เมือง				89	0	76								46,55	90	4
อุบลราชธานี	96	โพนงาม	7	หนองบ่อ	เมือง				450	3	23								46,55	92	4
อุบลราชธานี	97	แส	1	คำขวาง	วารินชำราบ	163	0	39											46,56	55	3
อุบลราชธานี	98	แค	2	คำขวาง	วารินชำราบ				30	0	0								46	55	3
อุบลราชธานี	99	หนามแท่ง	3	คำขวาง	วารินชำราบ	82	2	67											46,56	57	3
อุบลราชธานี	100	โนนเค็ง	4	คำขวาง	วารินชำราบ							37	1	33					46,56	57	3
อุบลราชธานี	101	คำขวาง	5	คำขวาง	วารินชำราบ				56	0	0								46	59	3
อุบลราชธานี	102	แค	6	คำขวาง	วารินชำราบ				47	0	0								46	59	3
อุบลราชธานี	103	คองชาด	3	บึงหวาย	วารินชำราบ				208	0	84								46,54	98	4
อุบลราชธานี	104	ห้องชัน	9	บึงหวาย	วารินชำราบ				131	1	32								46,55	92	4
อุบลราชธานี	105	ขัวไม้แก่น	2	หนองกินเพล	วารินชำราบ				31	1	22								46,57	90	4

ตารางภาคผนวก ก. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม	
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสล.			อื่นๆ						
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา				
อุบลราชธานี	106	หนองกินเพล	3	หนองกินเพล	วารินชำราบ				15	2	83								46,57	91	4
อุบลราชธานี	107	หนองกินเพล	8	หนองกินเพล	วารินชำราบ				17	3	31								46,57	91	4
อุบลราชธานี	108	ตะบ้าย	1	ตะบ้าย	ศรีเมืองใหม่				82	3	22								46,57	91	4
อุบลราชธานี	109	ไร่	4	ตะบ้าย	ศรีเมืองใหม่				53	1	80								46,57	91	4
อุบลราชธานี	110	ตาแหลว	12	ตะบ้าย	ศรีเมืองใหม่				29	0	38								46,57	91	4
อุบลราชธานี	111	บอน	1	บอน	สำโรง				364	2	52								46,54	90	4
อุบลราชธานี	112	บอน	2	บอน	สำโรง				29	0	0								46	90	4
อุบลราชธานี	113	ค้อบอน	3	บอน	สำโรง				39	3	64								46,55	90	4
อุบลราชธานี	114	ห้องยุง	4	บอน	สำโรง				30	0	0								46	90	4
อุบลราชธานี	115	คาโอง	5	ขี้เหล็ก	กิ่ง อ.น้ำขุ่น	210	0	0											47	75	3
อุบลราชธานี	116	ฝิ่งโคม	4	แก่งโคม	สว่างวีระวงศ์				170	3	79								47,55	73	3
อุบลราชธานี	117	คำข่า	1	สว่าง	กิ่ง อ.สว่างวีระวงศ์				362	2	0								47,56	90	4
อุบลราชธานี	118	คำสมิง	3	สว่าง	กิ่ง อ.สว่างวีระวงศ์				146	0	91								47,56	75	3
อุบลราชธานี	119	สำโรง	5	สว่าง	กิ่ง อ.สว่างวีระวงศ์	51	3	64	38	3	60								47,56	75	3
อุบลราชธานี	120	แพงใต้	9	สว่าง	กิ่ง อ.สว่างวีระวงศ์				54	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	121	แสง	1	แพงใหญ่	กิ่ง อ.เหล่าเสือโก้ก				34	0	0								47	91	4
อุบลราชธานี	122	โนนคอนกลอย	9	แพงใหญ่	เหล่าเสือโก้ก				50	0	20								47,58	91	4

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม	
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสล.			อื่นๆ						
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา				
อุบลราชธานี	123	สระสมิง	5	หนองบก	เหล่าเสือโก้ก				174	3	38								47,58	91	4
อุบลราชธานี	124	หัวทุ่ง	2	ค้อทอง	เขื่องใน	61	0	0	141	0	0								47	90	4
อุบลราชธานี	125	สี่มป้อย	5	ค้อทอง	เขื่องใน	38	0	0											47	45	2
อุบลราชธานี	126	แดงหม้อ	1	แดงหม้อ	เขื่องใน	380	0	0											47	75	3
อุบลราชธานี	127	ทุ่ง	5	แดงหม้อ	เขื่องใน	54	0	0											47	90	4
อุบลราชธานี	128	ทุ่ง	6	แดงหม้อ	เขื่องใน	54	0	0											47	90	4
อุบลราชธานี	129	นาคำใหญ่	2	นาคำใหญ่	เขื่องใน				145	0	0								47	90	4
อุบลราชธานี	130	ป่าข่า	4	นาคำใหญ่	เขื่องใน				41	0	0								47	73	3
อุบลราชธานี	131	ป่าข่า	5	นาคำใหญ่	เขื่องใน				41	0	0								47	73	3
อุบลราชธานี	132	นาขาว	2	โนนรัง	เขื่องใน				72	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	133	ขวาว	4	โนนรัง	เขื่องใน				20	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	134	หนองหิน	9	คำไฮใหญ่	คอนมดแดง				17	0	0								47	73	3
อุบลราชธานี	135	แคน	1	คอนมดแดง	คอนมดแดง				31	0	0								47	73	3
อุบลราชธานี	136	โนนยาง	4	คอนมดแดง	คอนมดแดง				60	0	0								47	73	3
อุบลราชธานี	137	วังไฮ	7	คอนมดแดง	คอนมดแดง				10	0	0								47	73	3
อุบลราชธานี	138	วังพระ	8	คอนมดแดง	คอนมดแดง				29	0	0								47	73	3
อุบลราชธานี	139	คางบังใต้	9	คอนมดแดง	คอนมดแดง				89	0	0								47	73	3
อุบลราชธานี	140	หนองลิ้น	14	คอนมดแดง	คอนมดแดง				81	0	0								47	73	3

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม	
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสล.			อื่นๆ						
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา				
อุบลราชธานี	141	ยางกระเคา	2	ท่าเมือง	คอนมดแดง				155	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	142	นาดี	4	ท่าเมือง	คอนมดแดง				26	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	143	โนนสว่าง	6	ท่าเมือง	คอนมดแดง				20	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	144	ท่าเมืองเหนือ	9	ท่าเมือง	คอนมดแดง				60	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	145	แดง	2	เหล่าแดง	คอนมดแดง				279	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	146	ยางนกหอ	7	เหล่าแดง	คอนมดแดง				36	0	0								47	50	2
อุบลราชธานี	147	ใหม่แสนสุข	12	เหล่าแดง	คอนมดแดง				453	0	0								47	72	3
อุบลราชธานี	148	ศรีคอนมดแดง	13	เหล่าแดง	คอนมดแดง				10	0	0								47	55	2
อุบลราชธานี	149	ชาติ	7	กระเคียน	ตระการพืชผล				18	0	0								47	55	2
อุบลราชธานี	150	โนนกระโจอม	8	กุศกร	ตระการพืชผล				19	0	0								47	55	2
อุบลราชธานี	151	กุง	5	คำเจริญ	ตระการพืชผล				165	0	0								47	76	4
อุบลราชธานี	152	บ่อคุ้ม	7	เซเป็ด	ตระการพืชผล				58	0	0								47	76	4
อุบลราชธานี	153	คำปะโอะ	2	ตากแดด	ตระการพืชผล				21	0	0								47	50	2
อุบลราชธานี	154	ตากแดด	3	ตากแดด	ตระการพืชผล				39	0	0								47	50	2
อุบลราชธานี	155	ตากแดด	4	ตากแดด	ตระการพืชผล				186	0	0								47	90	4
อุบลราชธานี	156	สร้างเป็น	8	ตากแดด	ตระการพืชผล				35	0	0								47	50	2
อุบลราชธานี	157	นาไฮ	2	นาสะไม	ตระการพืชผล				24	0	0								47	50	2

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสล.			อื่นๆ					
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา			
อุบลราชธานี	158	น้ำคำ	4	นาสะไม	ตระการพืชผล				183	0	0							47	90	4
อุบลราชธานี	159	ใหม่เจริญ	7	นาสะไม	ตระการพืชผล				145	0	0							47	90	4
อุบลราชธานี	160	คำปลักแฮด	12	นาสะไม	ตระการพืชผล				35	0	0							47	50	2
อุบลราชธานี	161	ห้วยแดง	5	โนนสูง	ตระการพืชผล				56	0	0							47	75	3
อุบลราชธานี	162	พัฒนา	8	โนนสูง	ตระการพืชผล				254	0	0							47	75	3
อุบลราชธานี	163	แดง	1	บ้านแดง	ตระการพืชผล				14	0	0							47	50	2
อุบลราชธานี	164	เล่า	4	บ้านแดง	ตระการพืชผล				66	0	0							47	75	3
อุบลราชธานี	165	ทม	5	บ้านแดง	ตระการพืชผล				266	0	0							47	75	3
อุบลราชธานี	166	พอกน้อย	2	เป้า	ตระการพืชผล				59	0	83							47,58	75	3
อุบลราชธานี	167	เป้า	3	เป้า	ตระการพืชผล				16	1	19							47,58	75	3
อุบลราชธานี	168	สมิติ	5	เป้า	ตระการพืชผล				26	3	90							47,58	75	3
อุบลราชธานี	169	โนนสำราญ	7	เป้า	ตระการพืชผล				60	3	75							47,58	75	3
อุบลราชธานี	170	ศรีสุวรรณ	9	เป้า	ตระการพืชผล				87	0	7							47,58	75	3
อุบลราชธานี	171	ร่องน้ำขุ่น	4	ห้วยฝ้ายพัฒนา	ตระการพืชผล				21	0	0							47	35	2
อุบลราชธานี	172	นาจ่าย	5	ห้วยฝ้ายพัฒนา	ตระการพืชผล				25	0	0							47	35	2
อุบลราชธานี	173	โนนสว่าง	9	ห้วยฝ้ายพัฒนา	ตระการพืชผล				42	0	0							47	35	2

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป้าชุมชนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม	
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสล.			อื่นๆ						
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา				
อุบลราชธานี	174	ดอนงัว	4	ไหล่ทุ่ง	ตระการพืชผล				57	0	0								47	70	3
อุบลราชธานี	175	ม่วง	8	ไหล่ทุ่ง	ตระการพืชผล				305	0	0								47	70	3
อุบลราชธานี	176	คำหว่า	1	คำหว่า	ตาลสุ่ม				150	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	177	คำหว่า	2	คำหว่า	ตาลสุ่ม				13	0	0								47	50	2
อุบลราชธานี	178	ห้วยคู	3	คำหว่า	ตาลสุ่ม				17	0	0								47	50	2
อุบลราชธานี	179	เชียงแก้ว	4	จิกเทิง	ตาลสุ่ม				50	0	0								47	70	3
อุบลราชธานี	180	ค้อโคน	7	จิกเทิง	ตาลสุ่ม				22	0	0								47	50	2
อุบลราชธานี	181	ม่วงโคน	1	ตาลสุ่ม	ตาลสุ่ม				56	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	182	ดอนพันชาด	4	ตาลสุ่ม	ตาลสุ่ม				29	0	0								47	45	2
อุบลราชธานี	183	คอนตะลี	6	ตาลสุ่ม	ตาลสุ่ม				35	0	0								47	45	2
อุบลราชธานี	184	แก้งกบ	9	ตาลสุ่ม	ตาลสุ่ม				26	0	0								47	45	2
อุบลราชธานี	185	โนนจิก	2	นาคาย	ตาลสุ่ม				35	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	186	หนองเป็ด	3	นาคาย	ตาลสุ่ม				23	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	187	คอนขวาง	5	นาคาย	ตาลสุ่ม				30	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	188	โคกคล้าย	7	นาคาย	ตาลสุ่ม				218	0	0								47	77	4
อุบลราชธานี	189	คำฮี	10	นาคาย	ตาลสุ่ม				12	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	190	สำโรง	1	สำโรง	ตาลสุ่ม				13	0	0								47	44	2
อุบลราชธานี	191	สำโรง	2	สำโรง	ตาลสุ่ม				24	0	0								47	44	2

ตารางภาคผนวก ก. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสล.			อื่นๆ					
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา			
อุบลราชธานี	192	ลำโรงใต้	4	ลำโรง	ตาลสุ่ม				23	0	0							47	44	2
อุบลราชธานี	193	นาแพง	5	ลำโรง	ตาลสุ่ม				44	0	0							47	44	2
อุบลราชธานี	194	หนองสะเคา	7	ลำโรง	ตาลสุ่ม				106	0	0							47	44	2
อุบลราชธานี	195	ศรีทอง	7	เก่าขาม	น้ำยี่น	56	0	0										47	75	3
อุบลราชธานี	196	หนองอุดม	9	โฆง	น้ำยี่น				25	0	0							47	43	2
อุบลราชธานี	197	หนองครก	11	โคมประดิษฐ์	น้ำยี่น	65	3	16										47,55	91	4
อุบลราชธานี	198	โนนป่าเลา	6	ยาง	น้ำยี่น	120	0	0										47	75	3
อุบลราชธานี	199	โนนค้อ	1	โนนค้อ	บุญจริก	40	0	0										47	75	3
อุบลราชธานี	200	โนนหมาก เค็ย	2	โนนค้อ	บุญจริก	25	0	0										47	75	3
อุบลราชธานี	201	ห้วยปอ	7	บัวงาม	บุญจริก	71	0	0										47	75	3
อุบลราชธานี	202	โนนบก	11	บัวงาม	บุญจริก	68	0	0										47	75	3
อุบลราชธานี	203	นาแคน	3	แมค	บุญจริก	27	0	0										47	43	2
อุบลราชธานี	204	คำบาก	6	ห้วยข่า	บุญจริก	80	0	0										47	75	3
อุบลราชธานี	205	สร้างหอม	7	ห้วยข่า	บุญจริก	145	0	0										47	75	3
อุบลราชธานี	206	โป่งยอ	11	ห้วยข่า	บุญจริก	50	0	0										47	75	3
อุบลราชธานี	207	บุงคำ	4	คอนจิก	พิบูลมังสาหาร				293	0	0							47	90	4
อุบลราชธานี	208	หัวดอน	3	ทรายมูล	พิบูลมังสาหาร				30	0	0							47	40	2

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม	
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.			นสล.			อื่นๆ						
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา				
อุบลราชธานี	209	ท่าเลี้ยว	4	ทรายมูล	พิบูลมังสาหาร				25	0	0								47	40	2
อุบลราชธานี	210	น้ำสร้าง	7	ทรายมูล	พิบูลมังสาหาร				22	0	0								47	40	2
อุบลราชธานี	211	โพธิ์เหนือ	1	นาโพธิ์	พิบูลมังสาหาร				959	0	0								47	70	3
อุบลราชธานี	212	เลิงบก	3	นาโพธิ์	พิบูลมังสาหาร				40	0	0								47	70	3
อุบลราชธานี	213	โนนสว่าง	4	นาโพธิ์	พิบูลมังสาหาร				70	3	54								47,57	73	3
อุบลราชธานี	214	ชาติฮี	5	นาโพธิ์	พิบูลมังสาหาร				53	0	0								47	74	3
อุบลราชธานี	215	นางาม	6	นาโพธิ์	พิบูลมังสาหาร				68	0	0								47	74	3
อุบลราชธานี	216	ศรีอุดม	8	นาโพธิ์	พิบูลมังสาหาร				12	0	0								47	73	3
อุบลราชธานี	217	เคือโคม	5	โพธิ์ไทร	พิบูลมังสาหาร				517	0	52								47,54	90	4
อุบลราชธานี	218	สร้างกึ่ง	4	สองคอน	โพธิ์ไทร	800	0	0											47	74	3
อุบลราชธานี	219	ป่าจอมปลวกสูง	8	สองคอน	โพธิ์ไทร	360	0	0											47	74	3
อุบลราชธานี	220	นาพะเนียงออ	5	สองคอน	โพธิ์ไทร				910	0	0								47	74	3
อุบลราชธานี	221	หนองคู	3	นาเลิง	ม่วงสามสิบ							89	0	13					47,56	92	4
อุบลราชธานี	222	เหล่าก่อ	9	ไม้ใหญ่	ม่วงสามสิบ				14	0	0								47	45	2
อุบลราชธานี	223	พระโรจน์	5	หนองช้างใหญ่	ม่วงสามสิบ				56	0	0								47	90	4

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม	
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสล.			อื่นๆ						
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา				
อุบลราชธานี	224	หนองเมือง	4	หนองเมือง	ม่วงสามสิบ				267	0	63								47,57	92	4
อุบลราชธานี	225	คอนคิ้ว	11	หนองเมือง	ม่วงสามสิบ				496	1	68								47,54	92	4
อุบลราชธานี	226	กุดลาด	2	กุดลาด	เมือง				43	0	0								47	90	4
อุบลราชธานี	227	กุดลาด	9	กุดลาด	เมือง				35	0	0								47	90	4
อุบลราชธานี	228	ชีเหล็ก	2	ชีเหล็ก	เมือง				107	3	66								47,54	90	4
อุบลราชธานี	229	หนองคอแก้ว	4	ชีเหล็ก	เมือง				58	0	17								47,54	90	4
อุบลราชธานี	230	หนองจาน	4	แจระแม	เมือง				54	0	0								47	90	4
อุบลราชธานี	231	จานไหล	4	หนองซอน	เมือง				483	0	3								47,55	90	4
อุบลราชธานี	232	อื่น	10	หัวเรือ	เมือง				33	0	0								47	90	4
อุบลราชธานี	233	คูเมือง	4	คูเมือง	วารินชำราบ				21	0	0								47	45	3
อุบลราชธานี	234	หนองหอ	9	คูเมือง	วารินชำราบ				34	3	22								47,55	90	4
อุบลราชธานี	235	บกดก	1	โนนผึ้ง	วารินชำราบ				42	0	0								47	90	4
อุบลราชธานี	236	โนนน้อย	1	บุงหวาย	วารินชำราบ				11	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	237	โนนบอน	13	บุงหวาย	วารินชำราบ				33	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	238	โนนสว่าง	14	บุงหวาย	วารินชำราบ				71	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	239	ทุ่งบอนเหนือ	16	บุงหวาย	วารินชำราบ				40	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	240	ทางสาย	5	หนองกินเพล	วารินชำราบ				33	0	0								47	75	3

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม	
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสล.			อื่นๆ						
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา				
อุบลราชธานี	241	ฟ้าห่วน	13	นาคำ	ศรีเมืองใหม่	348	0	0											47	90	4
อุบลราชธานี	242	คำหมาโน	3	นาเสน	ศรีเมืองใหม่	70	0	0											47	90	4
อุบลราชธานี	243	ป่ากุงใหญ่	4	ลาดควาย	ศรีเมืองใหม่	96	0	0											47	90	4
อุบลราชธานี	244	นาโป่งโพน	7	ลาดควาย	ศรีเมืองใหม่	50	0	0											47	90	4
อุบลราชธานี	245	โคกสว่าง	7	โนนกลาง	สำโรง				16	0	0								47	30	2
อุบลราชธานี	246	สว่าง	2	โนนกาเส้น	สำโรง				26	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	247	คอนผึ้ง	5	โนนกาเส้น	สำโรง				11	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	248	หนองผือ	6	โนนกาเส้น	สำโรง				42	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	249	โพนงาม	7	โนนกาเส้น	สำโรง				68	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	250	โพนเมือง	8	โนนกาเส้น	สำโรง				30	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	251	สว่างศรีสมบัติ	10	โนนกาเส้น	สำโรง				20	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	252	ห้วย	2	สำโรง	สำโรง				161	0	0								47	75	3
อุบลราชธานี	253	หนองโน	6	สำโรง	สำโรง				25	0	0								47	35	2
อุบลราชธานี	254	น้ำก้อย	2	หนองไฮ	สำโรง				24	0	0								47	30	2
อุบลราชธานี	255	บ้านหนองสิม	10	หนองไฮ	สำโรง				41	0	0								47	30	2
อุบลราชธานี	256	เทวี	5	ท่าหลวง	ตระการพืชผล	4,697	0	0											49	90	4

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นส.			อื่นๆ					
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา			
อุบลราชธานี	257	แก้งอะสวน	6	ท่าหลวง	ตระการพืชผล	600	0	0										49	90	4
อุบลราชธานี	258	แก้งอะสวน	9	ท่าหลวง	ตระการพืชผล	600	0	0										49	90	4
อุบลราชธานี	259	นกเขียน	12	โนนสูง	ตระการพืชผล	4,698	0	0										49	75	3
อุบลราชธานี	260	นางเจริญ	1	สำโรง	โพธิ์ไทร	1,137	0	0										49	75	3
อุบลราชธานี	261	นาห้าง	2	สำโรง	โพธิ์ไทร	2,605	0	0										49	90	4
อุบลราชธานี	262	นาขาม	4	สำโรง	โพธิ์ไทร	2,897	0	0										49	90	4
อุบลราชธานี	263	ร่องคันแยง	6	สำโรง	โพธิ์ไทร	866	0	0										49	75	3
อุบลราชธานี	264	หนองไข่นก	1	หนองไข่นก	ม่วงสามสิบ	393	2	84										49,56	99	4
อุบลราชธานี	265	นาเลน	1	นาเลน	ศรีเมืองใหม่	214	0	0										49	75	3
อุบลราชธานี	266	นาหว่า	2	นาเลน	ศรีเมืองใหม่	2,816	0	0										49	75	3
อุบลราชธานี	267	ร่องแซ	4	นาเลน	ศรีเมืองใหม่	1,744	0	0										49	96	4
อุบลราชธานี	268	สวาสดี	5	นาเลน	ศรีเมืองใหม่	1,403	0	0										49	75	3
อุบลราชธานี	269	สระคำ	6	สงยาง	ศรีเมืองใหม่	415	0	0										49	75	3
อุบลราชธานี	270	ห้วยยาง	10	สงยาง	ศรีเมืองใหม่	1,969	0	53										49,57	99	4
อุบลราชธานี	271	นาพะหว่า	13	สงยาง	ศรีเมืองใหม่	64	0	0										49	90	4
อุบลราชธานี	272	อ่างประคู้	6	ช่องเม็ก	สิรินธร	697	0	0										49	90	4
อุบลราชธานี	273	ห้วยน้ำใส	7	ช่องเม็ก	สิรินธร	1,014	0	0										49	90	4

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม	
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสล.			อื่นๆ						
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา				
อุบลราชธานี	274	ทุ่งหนองใหญ่	8	ช่องเม็ก	สิรินธร	110	0	0											49	90	4
อุบลราชธานี	275	ป่าเลา	6	โนนก่อ	สิรินธร	64	0	0											49	90	4
อุบลราชธานี	276	ห้วยเตือ	7	โนนก่อ	สิรินธร	68	0	0											49	90	4
อุบลราชธานี	277	แก้งกกก่อ	6	แก้งเค็ง	กุศขำบุรีน	419	0	0											50	70	3
อุบลราชธานี	278	ชุมคำ	9	แก้งเค็ง	กุศขำบุรีน	265	0	0											50	75	3
อุบลราชธานี	279	ห้วยที่ไต้	8	ถ้ำเข้	ตระการพืชผล	61	0	0											50	40	2
อุบลราชธานี	280	หนองบัว	11	พะลาน	กิ่ง อ.นาตาล	670	0	0											50	72	3
อุบลราชธานี	281	ลาดเจริญ	10	นาแวง	เขมราฐ	258	0	0											50	73	3
อุบลราชธานี	282	เหล่างาม	6	เหล่างาม	โพธิ์ไทร	178	0	0											50	73	3
อุบลราชธานี	283	หนองเหล่า	1	หนองเหล่า	เขื่องโน				67	0	0								50	90	4
อุบลราชธานี	284	สร้างช้าง	7	หนองเหล่า	เขื่องโน				603	3	16								50	90	4
อุบลราชธานี	285	หนองเหล่า	11	หนองเหล่า	เขื่องโน				200	0	0								50	90	4
อุบลราชธานี	286	ป่าก่อ	9	หนองเหล่า	เขื่องโน	601	0	0											50	95	4
อุบลราชธานี	287	ประหุด	3	แก้ง	เดชอุดม	213	0	0											50	90	4
อุบลราชธานี	288	บึงกล้า	5	แก้ง	เดชอุดม	120	0	0											50	90	4
อุบลราชธานี	289	ห้วยสำราญ	6	แก้ง	เดชอุดม	39	0	0											50	90	4
อุบลราชธานี	290	โพนควน	3	ตบหุ	เดชอุดม	132	0	0											50	90	4
อุบลราชธานี	291	เสาเล้า	9	ตบหุ	เดชอุดม	144	0	0											50	90	4

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสล.			อื่นๆ					
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา			
อุบลราชธานี	292	สองคอน	10	ตบขุ	เดชอุดม	44	0	0										50	75	3
อุบลราชธานี	293	สมสะอาด	1	สมสะอาด	เดชอุดม	87	0	0										50	901	4
อุบลราชธานี	294	โบกม่วง	6	นาแวง	เขมราฐ	96	0	0										50	75	3
อุบลราชธานี	295	นาคง	8	พะลาน	นาตาล	151	0	0										50	74	3
อุบลราชธานี	296	รวมไทย	8	หนองหินน้ำ	กุดข้าวปุ้น	44	0	0										51	75	3
อุบลราชธานี	297	นาหินโง่น	9	พะลาน	กิ่ง อ.นาตาล	323	0	0										51	75	3
อุบลราชธานี	298	คอนม่วง	2	คอนสาย	ตระการพืชผล	88	0	0										51	75	3
อุบลราชธานี	299	หัวสะพาน	8	คอนสาย	ตระการพืชผล	13	0	0										51	70	3
อุบลราชธานี	300	ไฮตาก	7	แก้ง	เดชอุดม	57	0	0										51	90	4
อุบลราชธานี	301	ห้วยเสลา	3	ขี้เหล็ก	กิ่ง อ.น้ำขุ่น	234	0	0										51	75	3
อุบลราชธานี	302	สามแยกวังเสือ	9	โพธิ์ลุย	กิ่ง อ.น้ำขุ่น	70	0	0										51	75	3
อุบลราชธานี	303	ตบขุ	8	โนนสวรรค์	นาจะหลวย	130	0	0										51	92	4
อุบลราชธานี	304	บาก	2	หัวนา	เขมราฐ				77	0	0							51	75	3
อุบลราชธานี	305	เกาะแกด	8	โพธิ์ไทร	โพธิ์ไทร				66	0	0							51	75	3
อุบลราชธานี	306	โนนใหญ่	10	โพธิ์ไทร	โพธิ์ไทร				231	0	0							51	73	3
อุบลราชธานี	307	คำกลาง	3	สารภี	โพธิ์ไทร				29	0	0							51	70	3
อุบลราชธานี	308	สารภี	1	สารภี	โพธิ์ไทร				128	0	0							51	72	3
อุบลราชธานี	309	ศรีบัว	12	สร้างถ่อ	เขื่องใน				61	0	0							51	75	3

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนกะเหนน	ผลการแบ่งกลุ่ม	
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสส.			อื่นๆ						
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา				
อุบลราชธานี	310	คำมณี	7	โพธิ์ไทร	โพธิ์ไทร				338	0	0								51	74	3
อุบลราชธานี	311	หนองฮี	8	ชีทวน	เขื่องโน				13	0	0								51	70	3
อุบลราชธานี	312	ขามป้อม	14	สร้างถ่อ	เขื่องโน				29	0	0								51	70	3
อุบลราชธานี	313	ท่าไห	12	ท่าไห	เขื่องโน				205	0	0								51	92	4
อุบลราชธานี	314	สร้างถ่อ	2	สร้างถ่อ	เขื่องโน				39	0	0								51	90	4
อุบลราชธานี	315	ขามป้อม	5	สร้างถ่อ	เขื่องโน	109	0	0											51	76	4
อุบลราชธานี	316	แจม	11	หัวคอง	เขื่องโน				29	0	0								51	71	3
อุบลราชธานี	317	กะเตียด	7	สองคอน	โพธิ์ไทร				82	0	0								51	75	3
อุบลราชธานี	318	กะสิง	6	สารภี	โพธิ์ไทร				163	0	0								51	73	3
อุบลราชธานี	319	ไพรสวรรค์	7	สารภี	โพธิ์ไทร				213	0	0								51	73	3
อุบลราชธานี	320	แจม	5	หัวคอง	เขื่องโน				109	0	0								51	75	3
อุบลราชธานี	321	หินหอม	5	สารภี	โพธิ์ไทร				325	0	0								51	73	3
อุบลราชธานี	322	ลำโรง	5	ลำโรง	โพธิ์ไทร	98	0	0											51	75	3
อุบลราชธานี	323	หนองแคน	7	ชีทวน	เขื่องโน				182	0	0								51	73	3
อุบลราชธานี	324	หวาง	6	ชีทวน	เขื่องโน				66	0	0								51	73	3
อุบลราชธานี	325	ท่าศาลา	4	ชีทวน	เขื่องโน				23	0	0								51	90	4
อุบลราชธานี	326	คงยาง	12	ก่อเอ้	เขื่องโน				839	0	0								51	94	4

ตารางภาคผนวก ก. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป้าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม	
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสล.			อื่นๆ						
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา				
อุบลราชธานี	327	นามน	11	ก้อเอี้ย	เขื่องโน				120	0	0								51	90	4
อุบลราชธานี	328	โสกขันธ์	2	สารภี	โพธิ์ไทร				678	0	0								51	74	3
อุบลราชธานี	329	เกาะโรง	7	เหล่างาม	โพธิ์ไทร				272	0	0								51	74	3
อุบลราชธานี	330	เลาะ	5	โพธิ์ไทร	โพธิ์ไทร				98	0	0								51	70	3
อุบลราชธานี	331	พะลอง	4	สารภี	โพธิ์ไทร				108	0	0								51	74	3
อุบลราชธานี	332	ภูเวียง	8	สารภี	โพธิ์ไทร				45	0	0								51	70	3
อุบลราชธานี	333	คอนพัฒนา	10	สารภี	โพธิ์ไทร				20	0	0								51	70	3
อุบลราชธานี	334	ทับ	7	ก้อเอี้ย	เขื่องโน				39	0	0								51	90	4
อุบลราชธานี	335	ศิลาชัย	13	คอแลน	บุญจริก	224	0	0											52	94	4
อุบลราชธานี	336	ทุ่งหนองแค	12	เหล่าเสือโก้ก	เหล่าเสือโก้ก	263	3	13											52,58	95	4
อุบลราชธานี	337	ถ่อน	2	ท่าลาด	วารินชำราบ				407	0	0								53	90	4
อุบลราชธานี	338	โนนทรายน้อย	5	ท่าลาด	วารินชำราบ				469	0	0								53	92	4
อุบลราชธานี	339	น้ำคำ	10	สำโรง	โพธิ์ไทร	905	0	0											53	90	4
อุบลราชธานี	340	โนนศาลา	9	สำโรง	โพธิ์ไทร	726	0	0											53	90	4
อุบลราชธานี	341	นาหว้าใต้	3	สำโรง	โพธิ์ไทร	1,978	0	0											53	90	4
อุบลราชธานี	342	คำข้าว	3	เหล่างาม	โพธิ์ไทร	692	0	0											53	90	4

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง			เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม	
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสส.			อื่นๆ					
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน				ตร.วา
อุบลราชธานี	343	ปากบุง	4	คันไร่	สิรินธร				204	0	0							53	90	4
อุบลราชธานี	344	กุดตากกล้า	4	สร้างถ่อ	เขื่องใน	620	0	0										53	90	4
อุบลราชธานี	345	บัวเหิง	4	ท่าช้าง	สว่างวีระวงศ์				136	0	28							53	94	4
อุบลราชธานี	346	วังยางสูง	1	บุงโหม	วารินชำราบ				275	3	86							53	95	4
อุบลราชธานี	347	ท่าลาด	10	ก่อเอ้	เขื่องใน				629	0	21							53	98	4
อุบลราชธานี	348	คำพ่อปลา	9	ไร่น้อย	เมือง				54	3	12							54	91	4
อุบลราชธานี	349	หนองโพธิ์	1	โพธิ์ศรี	พิบูลมังสาหาร							56	1	0				54	55	3
อุบลราชธานี	350	คำเม็ก	2	กุดชมภู	พิบูลมังสาหาร				32	2	50							54	55	3
อุบลราชธานี	351	แก่งเจริญ	5	กุดชมภู	พิบูลมังสาหาร							56	1	74				54	55	3
อุบลราชธานี	352	หนองห่ม	9	สร้างถ่อ	เขื่องใน	67	0	33										54	91	4
อุบลราชธานี	353	หนองดุน	10	ชีทวน	เขื่องใน	45	1	22										54	70	3
อุบลราชธานี	354	หนองโน	11	ชีทวน	เขื่องใน	57	2	58										54	70	3
อุบลราชธานี	355	เปือย	3	โนนกาเส้น	สำโรง				91	0	25							54	94	4
อุบลราชธานี	356	บุง	4	โนนกาเส้น	สำโรง							48	0	1				54	91	4
อุบลราชธานี	357	บก	3	หนองไข่นก	ม่วงสามสิบ	30	0	39	7	2	16							54	90	4
อุบลราชธานี	358	นาเจริญใน	5	คันไร่	สิรินธร				36	2	84							54	30	2

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนกะหนน	ผลการแบ่งกลุ่ม	
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสส.			อื่นๆ						
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา				
อุบลราชธานี	359	หนองบัวแดง	3	ยางสักกระโพหลุ่ม	ม่วงสามสิบ				85	0	60								55	93	4
อุบลราชธานี	360	แคน	4	ยางสักกระโพหลุ่ม	ม่วงสามสิบ				469	0	42								55	93	4
อุบลราชธานี	361	ยางเครือ	9	ยางสักกระโพหลุ่ม	ม่วงสามสิบ				63	3	73								55	90	4
อุบลราชธานี	362	ใหม่สารภี	3	ทำช้าง	สว่างวีระวงศ์				84	0	87								55	90	4
อุบลราชธานี	363	บัวท่า	5	ทำช้าง	สว่างวีระวงศ์				118	2	8								55	90	4
อุบลราชธานี	364	คำโพธิ์	8	ทำช้าง	สว่างวีระวงศ์				106	1	89								55	90	4
อุบลราชธานี	365	คอนจันทร์	9	ทำช้าง	สว่างวีระวงศ์				54	2	44								55	90	4
อุบลราชธานี	366	ใหม่ไทยถาวร	14	ทำช้าง	สว่างวีระวงศ์				87	3	17								55	90	4
อุบลราชธานี	367	คอนสาย	3	โนนโพนน	วารินชำราบ	98	2	2	13	2	0								55	90	4
อุบลราชธานี	368	หนองคูคก	8	โนนโพนน	วารินชำราบ				89	2	87								55	90	4
อุบลราชธานี	369	โนนจิก	8	คูเมือง	วารินชำราบ							76	2	76					55	90	4
อุบลราชธานี	370	ยาง	2	บึงไหม	วารินชำราบ							141	0	96					55	92	4
อุบลราชธานี	371	โพนเมือง	4	หนองเหล่า	เขื่องใน				309	1	10	24	2	76					55	91	4
อุบลราชธานี	372	โพนเมือง	5	หนองเหล่า	เขื่องใน							38	2	99					55	91	4
อุบลราชธานี	373	ป่าก่อ	6	หนองเหล่า	เขื่องใน				99	3	65								55	91	4

ตารางภาคผนวก ก. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป้าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า												ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม	
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสล.			อื่นๆ						
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา				
อุบลราชธานี	374	หนองเหล่า	10	หนองเหล่า	เขื่องใน				354	1	85								55	91	4
อุบลราชธานี	375	เอี้ย	6	ก่อเอี้ย	เขื่องใน				47	3	50								55	74	3
อุบลราชธานี	376	หนองผักแว่น	9	สารภี	โพธิ์ไทร				440	1	71								55	92	4
อุบลราชธานี	377	จันทลา	10	โคมประดิษฐ์	น้ำยืน				20	0	12	14	2	49					55	90	4
อุบลราชธานี	378	โนนสูง	3	โคมประดิษฐ์	น้ำยืน							44	3	74					55	90	4
อุบลราชธานี	379	โนนสูง	20	โคมประดิษฐ์	น้ำยืน							30	2	93					55	90	4
อุบลราชธานี	380	ค้อ	7	โคมประดิษฐ์	น้ำยืน				38	1	46	40	2	65					55	91	4
อุบลราชธานี	381	เข้ค้อน	1	โคมประดิษฐ์	น้ำยืน							20	2	30					55	91	4
อุบลราชธานี	382	คายนอย	6	โคมประดิษฐ์	น้ำยืน	30	2	93											55	91	4
อุบลราชธานี	383	กุศเรียงมน	8	โคมประดิษฐ์	น้ำยืน							48	0	89					55	92	4
อุบลราชธานี	384	หนองซอน	5	โคมประดิษฐ์	น้ำยืน	12	3	55				80	1	42					55	90	4
อุบลราชธานี	385	แก้งเรือ	3	นาจะหลวย	นาจะหลวย				57	0	28								55	90	4
อุบลราชธานี	386	ห้วยชันใต้	12	นาจะหลวย	นาจะหลวย				64	1	83								55	92	4
อุบลราชธานี	387	ห้วยชันเหนือ	13	นาจะหลวย	นาจะหลวย				86	2	41								55	90	4
อุบลราชธานี	388	โคกใหญ่	14	นาจะหลวย	นาจะหลวย							145	2	47					55	92	4
อุบลราชธานี	389	คำน้ำอ้อม	17	นาจะหลวย	นาจะหลวย							107	0	69					55	93	4
อุบลราชธานี	390	ป่าแหม	2	ค้อแลน	บุญขริก	252	1	75											55	92	4

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป่าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า									ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม			
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสล.						อื่นๆ		
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา				ไร่	งาน	ตร.วา
อุบลราชธานี	391	แก้งยาง	6	คอแลน	บุญจริก	43	0	89										55	30	3
อุบลราชธานี	392	คอแลน	18	คอแลน	บุญจริก	1,502	3	17										55	94	4
อุบลราชธานี	393	หนองเรือ	8	คอแลน	บุญจริก	224	1	13										55	94	4
อุบลราชธานี	394	ขอนแก่น	9	คอแลน	บุญจริก	27	3	55										55	91	4
อุบลราชธานี	395	เจริญชัย	14	คอแลน	บุญจริก	1,230	3	77										55	93	4
อุบลราชธานี	396	คอนตะมน	9	ขามเฒ่า	ตระการพืชผล	109	3	27	53	3	70							55	92	4
อุบลราชธานี	397	ห้วยทราย	4	คอแลน	บุญจริก	695	2	73										55	94	4
อุบลราชธานี	398	หนองเค็ม	6	เคย	ม่วงสามสิบ	226	2	5										57	80	4
อุบลราชธานี	399	น้ำคำแดง	8	เคย	ม่วงสามสิบ	573	3	76										57	76	4
อุบลราชธานี	400	เบ็ด	7	โพนแพง	ม่วงสามสิบ	126	1	33										57	76	4
อุบลราชธานี	401	เบ็ดน้อย	10	โพนแพง	ม่วงสามสิบ	89	2	35										57	76	4
อุบลราชธานี	402	เหล่าปาก	8	หนองสาาง	ม่วงสามสิบ	101	0	26										57	76	4
อุบลราชธานี	403	คำน้อย	8	ตะบ้าย	ศรีเมืองใหม่	60	1	74										57	70	3
อุบลราชธานี	404	ธรรมละ	2	โพนเมือง	เหล่าเสือโก้ก	195	0	14										57	90	4
อุบลราชธานี	405	หนองบัว	1	ท่าหลวง	ตระการพืชผล				58	1	25							57	75	3
อุบลราชธานี	406	นาสัมมอ	3	ท่าหลวง	ตระการพืชผล				45	0	15							57	75	3
อุบลราชธานี	407	ฝือ	2	นาเลิง	ม่วงสามสิบ				189	3	14							57	76	4
อุบลราชธานี	408	ตุ้งลูกกลาง	5	ตะบ้าย	ศรีเมืองใหม่				159	0	62							57	75	3

ตารางภาคผนวก ค. แสดงรายละเอียดผลการแบ่งกลุ่มป้าชุมชนท้องถิ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2543 - 2558

จังหวัด	ลำดับที่หมู่บ้าน	ที่ตั้ง				เนื้อที่ตามประเภทป่า											ปีงบประมาณ	จำนวนคะแนน	ผลการแบ่งกลุ่ม	
		บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ป่าสงวนฯ			ป่าพ.ร.บ.ฯ			นสล.			อื่นๆ					
						ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน	ตร.วา	ไร่	งาน				ตร.วา
อุบลราชธานี	409	ตุงสูงเหนือ	6	ตะบ้าย	ศรีเมืองใหม่				100	0	7							57	75	3
อุบลราชธานี	410	ม่วงคำอิสิงห์	7	ตะบ้าย	ศรีเมืองใหม่				201	2	29							57	75	3
อุบลราชธานี	411	หินโงม	9	ตะบ้าย	ศรีเมืองใหม่				358	0	0							57	75	3
อุบลราชธานี	412	ใหม่สามัคคี	10	ตะบ้าย	ศรีเมืองใหม่				54	1	63							57	75	3
อุบลราชธานี	413	ผึ้ง	5	โพนแพง	ม่วงสามสิบ							100	3	14				57	76	4
อุบลราชธานี	414	โพนเมือง	1	โพนเมือง	เหล่าเสือโก้ก	184	2	84										58	75	3
อุบลราชธานี	415	เหล่าแค	7	เหล่าเสือโก้ก	เหล่าเสือโก้ก	629	2	43										58	75	3
อุบลราชธานี	416	ศรีสุข	8	ขามเี้ย	ตระการพิชผล	102	0	20										58	70	3
อุบลราชธานี	417	พอกใหญ่	4	เป้า	ตระการพิชผล				111	1	91							58	70	3
อุบลราชธานี	418	นางิ้ว	6	เป้า	ตระการพิชผล				190	3	63							58	70	3
อุบลราชธานี	419	คอกนอย	10	เป้า	ตระการพิชผล				10	1	69							58	70	3
อุบลราชธานี	420	นาไม้	3	เหล่าเสือโก้ก	เหล่าเสือโก้ก				221	3	30							58	70	3
อุบลราชธานี	421	เหล่าเสือโก้ก	9	เหล่าเสือโก้ก	เหล่าเสือโก้ก				201	0	83							58	90	4
อุบลราชธานี	422	จันทก	11	โนนผึ้ง	วารินชำราบ				51	2	48							58	90	4
อุบลราชธานี	423	วังแร่	7	โพนเมือง	เหล่าเสือโก้ก							85	0	97				58	80	4
อุบลราชธานี	424	โชคชัย	12	โพนเมือง	เหล่าเสือโก้ก							127	0	44				58	80	4
อุบลราชธานี	425	เป้า	8	เหล่าเสือโก้ก	เหล่าเสือโก้ก	21	2	93	64	0	70							58	80	4
รวม	425					68,508	104	2,929	33,069	131	4,510	1,838	34	1,398	0	0	0			

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายฐิติพงษ์ ศาสตร์แก้ว
วัน เดือน ปีเกิด	10 มิถุนายน 2509
สถานที่เกิด	เขตดุสิต กรุงเทพฯ
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (วนศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2532
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	36 ซอยชยางกูร 30 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
สถานที่ทำงาน	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 สาขาอุบลราชธานี 7 ถนนสุรศักดิ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
ตำแหน่ง	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ

